NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
ALPOLGÁRMESTERE

4401 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.
TELEFON: +36 42 524-510;
FAX: +36 42 524-501
E-MAIL: ALPOLGARMESTER@NYIREGYHAZA.HU

Ügyiratszám: SZOC-3203-1/2026.
Ügyintéző: Potesnyik Friderika

Előterjesztés

- a Közgyűléshez –

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata 2026-2031 évi Helyi Esélyegyenlőségi Programjának elfogadására

.....
Jászai Menyhért
alpolgármester

.....
Tóthné Csatlós Ildikó
Szociális és Köznevelési Osztály vezetője

törvényességi ellenőrzést
végző személyek aláírása

.....
Dr. Szemán Sándor
címzetes főjegyző

.....
Faragóné Széles Andrea
Jegyzői Kabinet vezetője

Az előterjesztést véleményezi:

Szociális, Egészségügyi és Sport Bizottság

NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
ALPOLGÁRMESTERE

4401 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.
TELEFON: +36 42 524-510;
FAX: +36 42 524-501
E-MAIL: ALPOLGARMESTER@NYIREGYHAZA.HU

Tisztelt Közgyűlés!

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) 31. § (1) bekezdése alapján a község, a város és a főváros kerületeinek önkormányzata (a továbbiakban: települési önkormányzat) ötévente 5 évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el.

Az Ebktv. 31. § (4) bekezdése szerint a helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását, illetve a (2) bekezdésben meghatározott helyzet esetleges megváltozását kétévente át kell tekinteni, az áttekintés alapján szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.

A helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet (továbbiakban: R.) 6. § (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat vizsgálja felül a helyi esélyegyenlőségi programot.
Ugyanezen jogszabályhely (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálatnak ki kell terjednie

a) arra, hogy a helyzetelemzés továbbra is helytálló-e,
b) a lejárt határidejű intézkedések teljesülésére és eredményeinek felmérésére,
c) a módszertani útmutatónak való megfelelőségre.

A R. 6. § (3) bekezdése alapján, ha a felülvizsgálat alapján szükséges, a települési önkormányzat

a) módosítja a helyi esélyegyenlőségi programot, vagy
b) új helyi esélyegyenlőségi programot fogad el.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjait és eljárását, felülvizsgálatának módját, és az elkészítésében részt vevőkkel szembeni követelményekre vonatkozó részletes szabályokat a R. határozza meg. Az R. 1. § (2) bekezdése értelmében a helyzetelemzésben meg kell határozni a településen élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, nők, idősek és fogyatékkal élők teljes lakossághoz viszonyított képzettségi, lakhatási, foglalkoztatási, egészségi, szociális és területi mutatóit, az adott település esélyegyenlőtlenségi problémáit.

Az Ebktv. 31. § (6) bekezdése alapján a települési önkormányzat az államháztartás alrendszereiből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha az e törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.

A HEP-et 5 éves időtartamra fogadja el a képviselő-testület, amelyet kétévente felül kell vizsgálni. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése a 114/2024. (IX. 12.) számú határozatával fogadta el Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata 2022-2027. évi Helyi Esélyegyenlőségi Programjának első, 2024. évben megvalósult felülvizsgálatát.
A második felülvizsgálat ebben az évben esedékes, majd ezt követően 2027. évben új HEP-et kell elfogadni.
A jelenlegi szabályozás azt eredményezi, hogy 2 éves időintervallumon belül el kell végezni a hatályos HEP második felülvizsgálatát, a következő évben pedig az új HEP megalkotását is.
A tapasztalatok azt mutatják, hogy ezen a téren egy év alatt relatíve kevés dolog változik, amely indokolttá tenné a HEP második felülvizsgálatát, így a 2022-2027. közötti időszakra elkészített helyi esélyegyenlőségi program hatályát veszti, a jelenlegi, 2026-2031. évre szóló HEP elfogadásával.

NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
ALPOLGÁRMESTERE

4401 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.
TELEFON: +36 42 524-510;
FAX: +36 42 524-501
E-MAIL: ALPOLGARMESTER@NYIREGYHAZA.HU

A helyzetelemzés elkészítése során felhasználtuk az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR), a Központi Statisztikai Hivatal adatait, valamint a helyi szinten rendelkezésre álló (önkormányzati, önkormányzat által fenntartott intézmények, civil szervezetek, alapítványok, egyesületek és egyházak) adatokat, nyilvántartásokat, továbbá a rendőrség, ügyészség, bíróság, ítélőtábla, a Nyíregyházi Tankerületi Központ, valamint a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztály, továbbá a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatal Hatósági Osztálya, Foglalkoztatási Főosztálya, Kormányablak Osztálya, Járási Gyámhivatala, a célcsoportokhoz kapcsolódó civil szervezetek általi adatszolgálatásokat.

Az intézkedési tervben a helyzetelemzés következtetései alapján feltárt problémákhoz kapcsolódóan esélyegyenlőségi területenként, célcsoportonként meghatároztuk a helyi esélyegyenlőségi program céljait, valamint az azok elérését szolgáló intézkedéseket, a helyzetelemzésben feltárt esélyegyenlőségi problémák felszámolása érdekében milyen beavatkozásokra van még szükség. A Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálata során áttekintettük az Önkormányzat stratégiáit, fejlesztési terveit, koncepcióit, és gondoskodtunk a Helyi Esélyegyenlőségi Program és azok összhangjának megteremtéséről.

A fentiek alapján kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy az előterjesztést megtárgyalni és a mellékelt határozat – tervezetet elfogadni szíveskedjen!

Nyíregyháza, 2026. szeptember 17.

Tisztelettel:

Jászai Menyhért

Megyei Jogú Város Nyíregyháza Polgármestere

NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
ALPOLGÁRMESTERE

4401 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.
TELEFON: +36 42 524-510;
FAX: +36 42 524-501
E-MAIL: ALPOLGARMESTER@NYIREGYHAZA.HU

Melléklet a SZOC-3203-1/2026. számú előterjesztéshez

HATÁROZAT- TERVEZET

NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS

KÖZGYŰLÉSÉNEK

..../2026. (IX.24.) számú

határozata

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata 2026-2031 évi Helyi Esélyegyenlőségi Program elfogadásáról

A Közgyűlés

az előterjesztést megtárgyalta, és a határozat mellékletét képező, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata 2026-2031 évi Helyi Esélyegyenlőségi Programjával egyetért, a programot elfogadja.

Nyíregyháza, 2026. szeptember 24.

A határozatról értesül:

1.) A Közgyűlés tagjai
2.) A Címzetes Főjegyző és a Polgármesteri Hivatal belső szervezeti egységeinek vezetői
3.) Irattár

Helyi Esélyegyenlőségi Program
(2026-2031)

Nyíregyháza Megyei Jogú Város
Önkormányzata

„MÓDOSÍTOTT”

TARTALOMJEGYZÉK

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) 3
Bevezetés 3
A település bemutatása 6
Értékeink, küldetésünk 25
Célok 27
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE) 29
1. Jogszabályi háttér bemutatása 29
2. Stratégiai környezet bemutatása 29
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége 36
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység 79
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége 118
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége 138
7. A ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élők helyzete, esélyegyenlősége 155
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása 183
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága 185
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) 186
1. A HEP IT részletei 186
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) 192
3. Megvalósítás 227
4. Elfogadás módja és dátuma 231

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

A Helyi esélyegyenlőségi Program célja és felépítése

Az Alaptörvény XV. cikk (4) bekezdésére tekintettel és összhangban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.), a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet (továbbiakban: R.) alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához" c. dokumentumban megfogalmazottakkal Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata a Helyi Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az Ebktv. 31. § (1) bekezdése alapján a község, a város és a főváros kerületeinek önkormányzata (a továbbiakban: települési önkormányzat) **ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot** (továbbiakban: HEP) **fogad el**.

Az Ebktv. 31. § (4) bekezdése szerint a helyi esélyegyenlőségi program **időarányos megvalósulását**, illetve a (2) bekezdésben meghatározott helyzet esetleges megváltozását **kétévente át kell tekinteni**, az áttekintés alapján szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.
Az R. 6. § (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat vizsgálja felül a helyi esélyegyenlőségi programot.
Ugyanezen jogszabályhely (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálatnak ki kell terjednie
a) arra, hogy a helyzetelemzés továbbra is helytálló-e,
b) a lejárt határidejű intézkedések teljesülésére és eredményeinek felmérésére,
c) a módszertani útmutatónak való megfelelőségre.
A R. 6. § (3) bekezdése alapján, **ha a felülvizsgálat alapján szükséges, a települési önkormányzat**
a) módosítja a helyi esélyegyenlőségi programot, vagy
b) **új helyi esélyegyenlőségi programot fogad el.**

A HEP tulajdonképpen egy településszintű fejlesztési dokumentum, melynek célja a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezésén túl – a helyben érintett szereplők bevonásával – a feltárt problémák komplex kezelésére szolgáló intézkedések megalkotása, megvalósításuk kétévenkénti felülvizsgálata. A HEP megvalósításában az önkormányzaton kívül kiemelt szerepe van a nemzetiségi önkormányzatoknak, a szociális szolgáltatást nyújtó szervezeteknek, az állami foglalkoztatási szerveknek, rendvédelmi szervezeteknek, civil szervezeteknek, valamint a hátrányos helyzetű csoportok érdekvédelmi szervezeteinek is. Az országos felzárkóztatás-politika településszintű részeként 2013. évtől alakult ki a HEP-ek elkészítésének új rendszere.

Ahogy a fenti jogszabály is leírja a HEP-et 5 éves időtartamra fogadja el a képviselő-testület, amelyet kétévente felül kell vizsgálni. A második felülvizsgálatot követően az azt követő évben új HEP-et kell elfogadni. A jelenlegi szabályozás azt eredményezi, hogy 2 éves időintervallumon belül el kell végezni a hatályos HEP második felülvizsgálatát, a rákövetkező évben pedig az új HEP megalkotását is. A tapasztalatok azt mutatják, hogy ezen a téren egy év alatt relatíve kevés dolog változik, amely indokolttá tenné a HEP második felülvizsgálatát, így a 2022-2027. közötti időszakra elkészített HEP hatályát veszti, a jelenlegi, 2026-2031. évre szóló HEP elkészültével.

1. táblázat

Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítésének/felülvizsgálatának, illetve az erről szóló döntések ideje

az 5 évre szóló HEP elkészítésének időszaka	2 évente megvalósuló felülvizsgálata	közgyűlési határozat száma
2006-2011		54/2006. (III. 29.)
2011-2016	a 120/2010. (IV.16.) Korm. rendelet 2012. március 1. napjával hatályát vesztette, ennek megfelelően új HEP készült	127/2011. (VI. 30.)
2013-2018		159/2013. (VI. 28.)
	2015	162/2015. (VI.25.)
	2017	139/2017. (VI. 29.)
2018-2023		123/2018. (VI. 21.)
	2020 a COVID-19 koronavírus-járvány miatt - a helyi esélyegyenlőségi program felülvizsgálata ősszel valósult meg, döntésről a Területi Esélyteremtési Főigazgatóság értesült	117/2020. (X.1.)
2022-2027	2022. évben felülvizsgálat helyett új HEP készült	133/2022. (IX. 29.)
	2024	114/2024. (IX. 12.)
2026-2031	2026. évben felülvizsgálat helyett új HEP készül	…../2026. (IX. 24.)

Forrás: saját szerkesztés

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése alapján a helyi esélyegyenlőségi programban **helyzetelemzést kell készíteni** a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok - különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékossággal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára - oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A helyzetelemzés és az intézkedési terv elfogadása során figyelembe kell venni a települési kisebbségi önkormányzatok véleményét.

Ugyanezen jogszabályhely (3) bekezdése szerint **a helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során kiemelt figyelmet kell fordítani**
a) az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre,
b) az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
c) a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
d) olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjait és eljárását, felülvizsgálatának módját, és az elkészítésében részt vevőkkel szembeni követelményekre vonatkozó részletes szabályokat az R. határozza meg. Az R. 1. § (2) bekezdése értelmében a helyzetelemzésben meg kell határozni a településen élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, nők, idősek és ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élők teljes lakossághoz viszonyított képzettségi, lakhatási,

foglalkoztatási, egészségi, szociális és területi mutatóit, az adott település esélyegyenlőtlenségi problémáit.

Az Ebktv. és az R. meghatározza a kötelező adatokat és tartalmi elemeket, amelyet a HEP-nek tartalmaznia kell.

Az Ebktv. 31. § (6) bekezdése alapján **a települési önkormányzat az államháztartás alrendszereiből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha az e törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik**.

A helyzetelemzés elkészítése során felhasználtuk az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR), a Központi Statisztikai Hivatal adatait, valamint a helyi szinten rendelkezésre álló (önkormányzati, önkormányzat által fenntartott intézmények, civil szervezetek, alapítványok, egyesületek és egyházak) adatokat, nyilvántartásokat, továbbá a rendőrség, ügyészség, bíróság, ítélőtábla, a Nyíregyházi Tankerületi Központ, valamint a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztály, továbbá a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatal Hatósági Osztálya, Foglalkoztatási Főosztálya, Kormányablak Osztálya, Járási Gyámhivatala, a célcsoportokhoz kapcsolódó civil szervezetek általi adatszolgáltatásokat.

Az intézkedési tervben a helyzetelemzés következtetései alapján feltárt problémákhoz kapcsolódóan esélyegyenlőségi területenként, célcsoportonként feltérképeztük, illetve meghatároztuk a helyi esélyegyenlőségi program céljait, valamint az azok elérését szolgáló intézkedéseket, a helyzetelemzésben feltárt esélyegyenlőségi problémák felszámolása érdekében milyen beavatkozásokra van szükség. A HEP készítése során áttekintettük az Önkormányzat stratégiáit, fejlesztési terveit, koncepcióit, és gondoskodtunk a HEP és azok összhangjának megteremtéséről.

Az Önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott HEP-pel összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy a HEP elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

A település bemutatása

„…Nyíregyházának örök megváltás által fölszabadult lakosi a Nyírnek homokos földén mily derék, s naponkint nevekedő várost emeltenek…” /Deák Ferenc országgyűlési beszédéből, 1834. november 10. /

Nyíregyháza egy olyan város, ahol izgalmas attrakciók találkoznak a természettel, feltöltődést biztosítva ezáltal az ide látogatók számára. A város, mely elindította útjára az élet örömeit kedvelő Krúdy Gyulát, nemcsak az író számára jelentett örök szerelmet, hanem magával ragadja az ide látogatót is.

Egy rendkívül logikusan felépített, zöld és dinamikusan modernizálódó regionális központként rajzolódik ki a város, melyet négy főbb perspektíva jellemez:

- **hangulata: „zöld egyensúly”**

Nyíregyháza atmoszférájának magvát a „tágas zöldterületek” és a „városi pörgés” egyensúlya adja. Lenyűgöző parkjai és a szobrok sűrűsége, valamint a Sóstói-erdő közelsége, amely természetes tüdőként funkcionál. A belváros sétálóövezetei egyszerre sugároznak történelmi, polgári nyugalmat és a fiatalos, egyetemi városokból ismert pezsgést.

- **turisztikája: „a régió mágnespontja”**

Sóstógyógyfürdő nem csupán egy üdülőhely, hanem egy professzionálisan felépített turisztikai klaszter. Az Állatpark (Sóstó Zoo) nemzetközi szinten is kiemelkedő fajmegőrzési és edukációs központ, amely a múzeumfaluval és a fürdőkomplexummal együtt képes napokra a városban tartani a látogatókat.

- **gazdasága: „strukturálisan mozgó, átalakuló”**

Nyíregyháza az elmúlt években óriási léptékkel haladt előre gazdasági szempontból. A hagyományos élelmiszeripari és mezőgazdasági bázis mellett a Déli Ipari Park folyamatos bővülésével a nemzetközi járműipar, az akkumulátortechnológia és a csúcstechnológiás gyártás kulcsfontosságú hazai csomópontjává vált. Ez a diverzifikáció stabil munkaerőpiacot és komoly tőkevonzó képességet jelent a város számára.

- **közlekedése: „stratégiai hatékonyságú”**

Az M3 autópálya és a hozzá kapcsolódó elkerülő utak révén közvetlen a kapcsolata a fővárossal és a környező országokkal (Ukrajna, Románia, Szlovákia), ami logisztikailag felértékeli. Városon belül a körutas-sugárutas szerkezet átláthatóvá teszi a közlekedést, a helyi autóbuszközlekedés modernizációja (például a gázüzemű és az elektromos buszok flottája) pedig a fenntarthatóságot biztosítja.

Történelmét dióhéjban összefoglalva elmondhatjuk, hogy a régészeti kutatások szerint a X. századtól lakták a város területét. Ennek ellenére a fiatal települések közé soroljuk, hiszen az igazi változások a XVIII. századra tehetőek. 1753-ban érkeztek azok a szlovák telepesek, akik a hétköznapokon a város körül ún. bokortanyákban éltek, sajátos településszerkezetet kölcsönözve így a városnak. A nyíregyháziak életének egyik legfontosabb eseménye az 1824-es örökváltság volt (2024-ben ünnepelte Nyíregyháza földesuraitól való megváltakozásának 200. évfordulóját) amikor a földesúri joghatóság alól megváltották magukat, ennek nyomán 1837-ben Nyíregyháza megkapta a városi rangot, majd-idén 150 éve-1876-banSazbolcs megye székhelye lett, 1973-ban Nyírszőlőst, majd 1978-ban Orost egyesítették Nyíregyházával.

Összességében Nyíregyháza egy olyan város, amely sikeresen őrzi lokális identitását (például a tirpák hagyományokat), miközben határozottan és sikeresen pozícionálja magát a 21. század gazdasági és turisztikai térképén.

1. ábra

Nyíregyháza közigazgatási területe

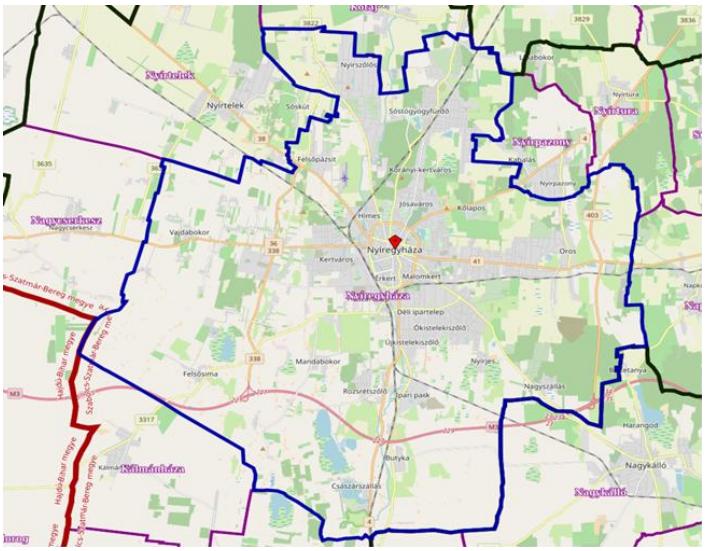

Forrás: https://www.google.com
https://data2.openstreetmap.hu/hatarok

Nyíregyháza az Észak-alföldi régió meghatározó gazdasági, kulturális és oktatási központja, három ország határánál elhelyezkedve a 4-es, 41-es, 36-os és a 38-as főutak keresztezésénél fekszik, ezáltal könnyen megközelíthető. Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye székhelye, 1990-től megyei jogú város, 2013-tól járásszékhely, népessége alapján az ország 7. legnagyobb városa.

Nyíregyháza közigazgatási területe 274,54 km^2, egyedi térszerkezettel rendelkezik. A város központi részében él a népesség 20 %-a, valamint itt koncentrálódnak a közfunkciót betöltő, kereskedelmi és szolgáltató intézmények. A belváros köré nagy népsűrűségű lakótelepek épültek (Jósaváros, Örökösföld, Érkert), amelyek a város területének 4%-án a lakosság 26%-át tömörítik.
A kertvárosias és a falusias, tanyás jellegű területeken él a lakosság 43%-a. Sok esetben ezek a városrészek a városon belüli migráció nyertesei, ezért korstruktúrájuk általában fiatalos.
Az elsősorban lakófunkciót betöltő városrészeken belül kirajzolódnak kedvezőbb társadalmi, gazdasági és környezeti mutatókkal rendelkező területek (pl. Sóstógyógyfürdő, Korányi kertváros, Sóstói úti villanegyed), illetve a szegregátumok területe (Huszártelep, Polyákbokor), ahol a gazdasági és társadalmi problémák egymást erősítő komplex rendszere van jelen.

2. ábra

Nyíregyháza Megyei Jogú Város részei

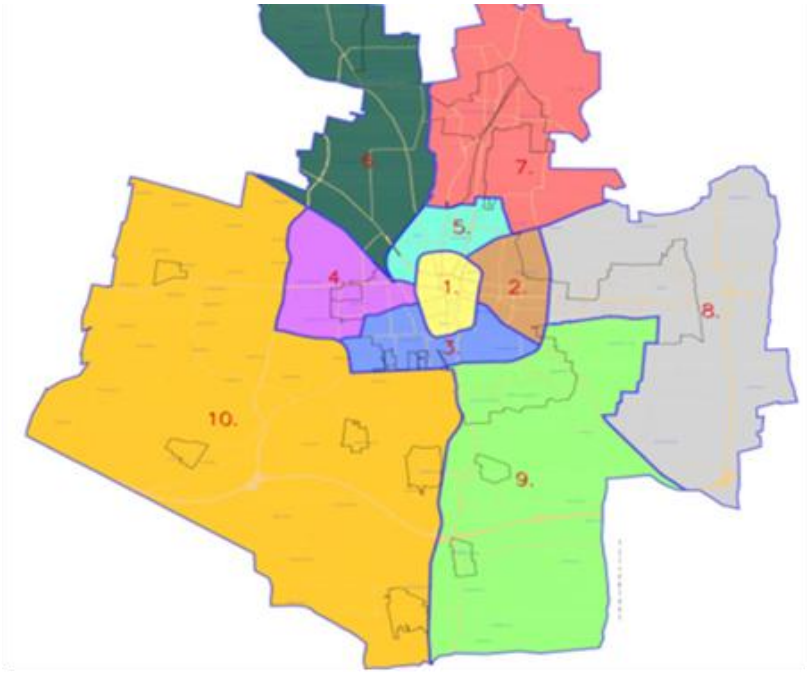

1. Belső lakóterület (Belváros)
2. Örökösföld
3. Malomkert, Déli ipartelep, Huszártelep
4. Kertváros, Salamonbokor, Szabadságbokor
5. Jósaváros, Stadion környéke, Hímes
6. Nyírszőlős, Felsőpázsit
7. Sóstóhegy, Sóstógyógyfürdő, Korányi kertváros
8. Kőlapos, Oros, Nagyszállás
9. Borbánya, Nyírjes, Kistelekiszőlő, Butyka
10. Bokortanyák, Császárszállás

Forrás: Nyíregyháza Megyei Jogú Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégia (2021-2027)

A város peremterületein több nagyobb bevásárlóközpont épült. A településen megtalálhatók a nagyvárost jellemző lakótelepek, bevásárló központok, áruházláncok, illetve a csatolt település részeken a kertvárosi övezetek, valamint Nyíregyháza területéhez tartozik még a tanyavilág a sajátos képével.

Nyíregyházán 5 ipari park, ipari terület található:

- I.Nyíregyházi (Déli) Ipari park,
- II.Déli iparterület,
- III.Délnyugati iparterület,
- IV.Tokaji út mentén elhelyezkedő iparterület,
- V.Nyugati iparterület.

Nyíregyháza dinamikusan fejlődő város, a térség gazdasági és kulturális motorja.

A város gazdag programokat kínáló közművelődési, kulturális és sportintézményekkel, közgyűjteményekkel, Múzeumfaluval, Állatparkkal, festői szépségű Sóstóval, Tófürdővel, a Parkfürdővel, a Fürdőházzal, Aquarius Élményfürdővel, természetesen a csodálatos gyógyhatású Sóstóval, magas színvonalú művészeti élettel büszkélkedhet. Vonzó turisztikai célpont.

Nyíregyháza legfontosabb látnivalói:

- Városháza (Kossuth tér);
- a Sóstói Múzeumfalu;
- Korona Szálló (Dózsa György u): a város egyik patinás épülete;
- Megyeháza (Hősök tere): a magyar eklektika nagymestere, Alpár Ignác tervezte;
- Zrínyi Ilona utca: a belvárosi utca intim hangulatát a szecessziós, csodálatos mozaikokkal díszített épületek adják;
- Kállay Ház: a Kállay-gyűjtemény gazdag rendjel-, és kitüntetés-kollekciója;
- Városi Galéria (Selyem utca);
- Nyíregyházi Magyarok Nagyasszonya Társszékesegyház (Kossuth tér);

- Nyíregyházi Evangélikus Nagytemplom (Luther tér): barokk stílusban épült, homlokzatán harangjátékkal;
- Nyíregyházi-Városi Református templom (Kálvin tér);
- Szent Miklós–Görögkatolikus-Székesegyház-(Bethlen Gábor utca);
- Görögkatolikus Egyházművészeti Gyűjtemény;
- Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola (Bethlen Gábor utca);
- Bizánci Kápolna és Egyházművészeti Gyűjtemény;
- Felső-Tiszavidéki Vízügyi Történeti Gyűjtemény;
- Tuzson János Botanikus Kert (a Nyíregyházi Főiskola területén - Sóstói út);
- Móricz Zsigmond Színház;
- Rózsakert Szabadtéri Színpad;
- Szindbád Színháztörténeti Rendezvénytér;
- Bencs Villa és Vendégház;
- Váci Mihály Kulturális Központ.

Számos esemény is felpezsdíti a város mindennapjait, melyből a teljesség igénye nélkül a legtöbb látogatottságot vonz

- **a Városnap** Nyíregyháza újratelepítésének ünnepe minden évben megrendezésre kerül, melynek során kulturális és szórakoztató programok várják az érdeklődőket.
- **A Hello Nyíregyháza** keretében színes programokkal várják a kikapcsolódni vágyókat, melynek keretében a tavaszt köszönthetik a városlakók.
- **A Gyermeknap** is minden évben hagyományosan megrendezésre kerül, ekkor minden a gyerekekről szól, a gyerekekért történik. Színpadi előadások mellett ugrálóvár, gyöngyfűzés, egyéb családi programok várják a nyíregyháziakat és a városba látogatókat.
- **A Cantemus Fesztivál** a kétévente megrendezésre kerülő fesztiválra számos országból érkeznek kórusok, hogy népszerűsítsék a kórusmuzsikát. A fesztivál során rengeteg hangverseny és egyéb rendezvény szórakoztatja az ide látogatókat. Központja a Nyíregyházi Kodály Zoltán Általános Iskola.
- **A Nyírség Nemzetközi Néptáncfesztivál** több évtizedes múltra tekint vissza. Értékes, színes és látványos folklór program valósul meg nemzetközi szinten a zene- és táncművészet iránt különösen fogékony nyíregyházi közönségnek. Lehetőséget ad Nyíregyháza és a vármegye közönsége számára a különböző földrészekről érkező együttesek tagjaival való közvetlen találkozásra. Nyíregyháza és a vármegye kulturális vonzerejét, idegenforgalmát növeli. Megvalósítása évente váltakozik a Cantemus Fesztivállal.
- **A Vidor Fesztivál** vagyis a Vidámság és Derű Országos Seregszemléje, amely az ország egyik legnagyobb színházi és szabadtéri fesztiválja – minden év augusztus-szeptemberében kerül megrendezésre.
- **A Régi Magyarország Ízei** a nyíregyházi Múzeumfaluban minden szeptember 3. szombatján és vasárnapján megrendezésre kerülő fesztivál, amelyen ételeket lehet kóstolni Magyarországról, és a környező országokból.
- **A Tirpák Fesztivál** Nyíregyháza egyik legnépszerűbb rendezvénye, mely a hagyományok ápolásáról és a gasztronómiáról szól elsődlegesen.
- **A Karácsonyi Forgatag:** a szeretet ünnepére történő lelki felkészülés jegyében a hagyományokhoz híven minden évben ünnepi hangulatot teremtő karácsonyi, vásári forgatag várja Nyíregyháza főterén a helyi lakosokat és a vármegyeszékhelyre érkezőket. A belváros karácsonyi díszbe öltözik. Advent első vasárnapjától, a Kossuth téren felállított színpadon kulturális csoportok, sztárvendégek teremtenek karácsonyváró hangulatot. Az ünnepi fények, a hangulatos faházak, a gyönyörű fenyőfa, az ínycsiklandozó karácsonyi illatok, a halk zene együttesen teremtik meg az ünnep varázslatát.

Demográfiai jellemzők

Nyíregyháza demográfiai helyzetének vizsgálatakor a lakónépesség alakulása kiemelt jelentőségű mutató. A lakónépesség a településen lakóhellyel rendelkező, és másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező, valamint az ugyanezen a területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma. A tartós népességcsökkenés hosszabb távon kihívást jelent a város számára, ezért fontos a népességmegtartó képesség erősítése, különösen a fiatalok, a munkaképes korú lakosság és a gyermekes családok helyben tartása**,** valamint a megfelelő lakhatási, foglalkoztatási és szolgáltatási feltételek biztosítása.

2. táblázat

Lakónépesség száma Nyíregyházán (1.)

Év	Fő (TS 001)	Változás (fő)
2021	116 554	-
2022	116 282	-272
2023	115 521	-761
2024	115 359	-162
2025	114 873	-486

Forrás: KSH, továbbvezetett népesség; KSH Tájékoztatási adatbázis.

A táblázat adatai alapján Nyíregyháza lakónépessége a 2021–2025 közötti időszakban folyamatosan csökkent. A vizsgált időszak elején a város lakónépessége 116 554 fő, 2025-ben 114 873 fő volt.

A vizsgált öt év adatai alapján lassú, folyamatos, ugyanakkor évről évre eltérő mértékű népességcsökkenés figyelhető meg. A teljes időszak alatt a lakónépesség mintegy másfél százalékkal mérséklődött. A tendencia szempontjából figyelemre méltó, hogy 2024-ben átmenetileg lassult a népességfogyás, 2025-ben azonban ismét növekedett a csökkenés éves mértéke.

A lakónépesség számának alakulása mellett a város demográfiai helyzetének részletesebb vizsgálatához szükséges az állandó népesség összetételének bemutatása is. Míg a lakónépesség elsősorban a településen élő népesség számának és annak időbeli változásának bemutatására alkalmas, addig az állandó népesség nemek és korcsoportok szerinti megoszlása a népesség korstruktúrájáról, valamint annak társadalmi szempontból fontos jellemzőiről ad képet.

Az alábbi táblázat Nyíregyháza állandó népességének nemek és korcsoportok szerinti összetételét mutatja be a rendelkezésre álló legutóbbi, részletes 2022. évi állapot települési adat alapján.

3. táblázat

Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2022) (2.)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	55 366	62 121	117487	47,13%	52,87%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			3 085	2,63%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	8 662	8 136	16798	7,37%	6,93%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	1 949	1 789	3738	1,66%	1,52%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	33 139	33 570	66709	28,21%	28,57%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	2 907	3 898	6805	2,47%	3,32%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	8 709	14 728	23437	7,41%	12,54%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR					

A város állandó népessége 117 487 fő (2022). A 0-14 éves korcsoport a népesség a 14,3 %-a, a 18-59 éves korosztály száma (2022. évben 66 709 fő) a legmagasabb, férfiak és nők aránya közel azonos. Ez a korosztály az állandó népesség 56%. A 65 év felettiek a népesség 19 %-a.

A népesség korstruktúrájának további vizsgálata a 2025. évi korfa alapján is az idősödő népesség jellemzőit mutatja. A Semmelweis Egyetem Epidemiológiai és Surveillance Központ korfája szerint Nyíregyházán 2025-ben a nők száma összességében magasabb a férfiakénál, a különbség pedig különösen az 50 év feletti korosztályokban válik számottevővé. Ez összhangban áll azzal a demográfiai tendenciával, hogy az idősebb korcsoportokban a nők aránya növekszik, amelyhez többek között a nők magasabb várható élettartama is hozzájárul. A 2022-es állandó népességi adatok és a 2025-ös korfa együttesen egy idősödő, valamint az idősebb korcsoportokban egyre inkább női többséget mutató népességszerkezetet jeleznek Nyíregyházán.

3. ábra

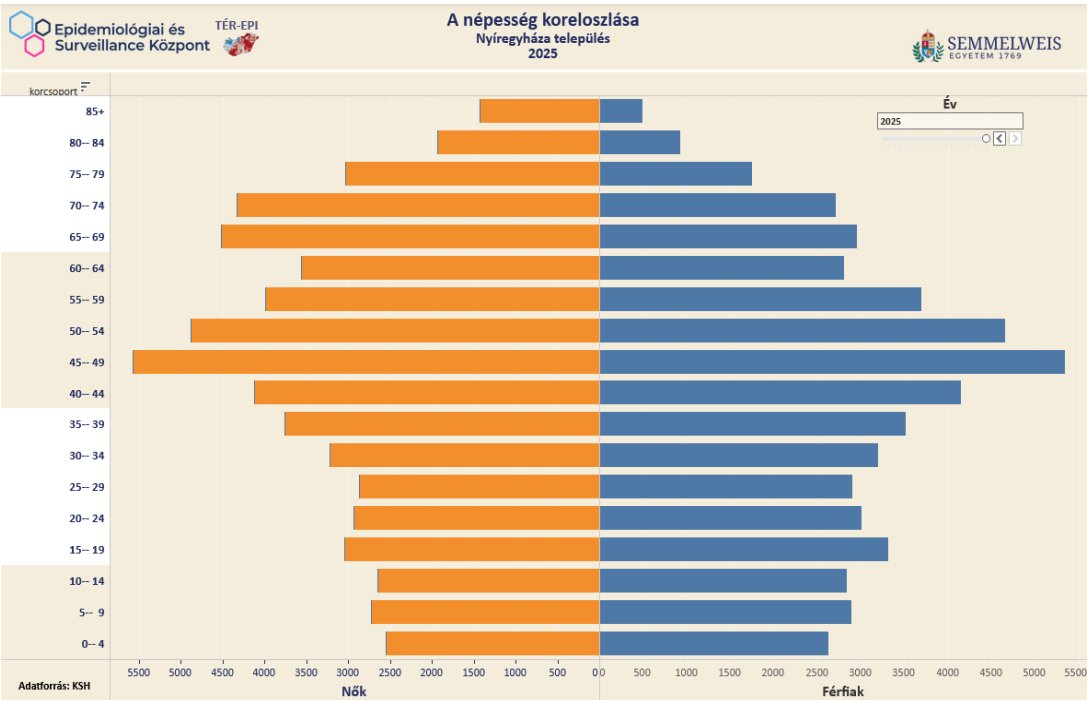

Forrás: TÉR-EPI, SE ESK, 2025.

A demográfiai folyamatok legkritikusabb pontja a városi társadalom egyre nagyobb ütemű elöregedése, korszerkezetének folyamatos eltolódása az idősödő korstruktúra irányába.

4. táblázat

Öregedési index (3.)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2020	22 669	17 316	130,91%
2021	23 046	16 980	135,72%
2022	23 437	16 798	139,52%
2023	23 845	16 445	145,00%
2024	24 221	15 983	151,54%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A 2020–2024 közötti adatok alapján Nyíregyházán az öregedési index folyamatos és számottevő emelkedést mutat. 2020-ban 100 gyermekkorú (0–14 éves) állandó lakosra 130,91 fő 65 év feletti lakos jutott, míg 2024-ben már 151,54 fő. A változás hátterében az időskorú népesség számának növekedése és a gyermekkorú népesség létszámának csökkenése áll. A 65 év felettiek száma 2020 és 2024 között 22 669 főről 24 221 főre emelkedett, miközben a 0–14 éves korosztály létszáma 17 316 főről 15 983 főre csökkent.

A változó korstruktúra rámutat, hogy a városnak kiemelt figyelmet kell fordítania az idősebb korosztályok életminőségének megőrzésére, valamint a számukra elérhető szociális, egészségügyi és közösségi szolgáltatások folyamatos biztosítására és fejlesztésére. A település számára az idős lakosság támogatása és az időskorúak életminőségének javítása mellett kiemelt jelentőségű a fiatalok helyben tartása, életkezdésük segítése, valamint a családalapítás és az önálló élet megteremtésének támogatása. A fiatal generáció helyben maradása alapvetően hozzájárul a település hosszú távú népességmegtartó képességéhez, közösségi életének fenntarthatóságához és jövőjéhez.

A népességszám alakulását a természetes szaporodás, illetve fogyás és a belföldi vándorlási különbözet mértéke is befolyásolja.

5. táblázat

Belföldi vándorlások Nyíregyházán (4.)

Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2020	-0,89
2021	-3,31
2022	-1,5
2023	-1,72
2024	-3,59
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR	

A belső vándorlás egy olyan társadalmi jelenség, amely során az emberek egyik településről a másikra költöznek az országon belül. Ennek leggyakoribb okai között szerepel a munkalehetőségek keresése, a tanulmányok folytatása, az életkörülmények javítása. A belföldi vándorlás egyenlege megmutatja a

település vonzerejét. A belföldi vándorlásokat úgy tudjuk kiszámolni, hogy az odavándorlásból kivonjuk az elvándorlást, ha pozitív az egyenleg, akkor az odaköltözés, ha negatív, akkor az elvándorlás jellemző.

Nyíregyháza lakónépességének változását a város közvetlen térségével együtt is célszerű vizsgálni. Nyíregyháza a Központi Statisztikai Hivatal lehatárolása szerint egy 11 településből álló nagyvárosi településegyüttes központja.[1] A térség települései között szoros funkcionális kapcsolat áll fenn, amelyet többek között a munkavállalási célú ingázás és a lakóhelyváltoztatások is erősítenek.

6. táblázat

A Nyíregyházi nagyvárosi településegyüttes lakónépességének alakulása

Település	2022. jan. 1.	2023. jan. 1.	2024. jan. 1.	2025. jan. 1.	2022–2025 változás
Nyíregyháza	116 282	115 521	115 359	114 873	−1,21%
Nyírtelek	7 098	7 085	7 122	7 140	0,59%
Kótaj	4 624	4 646	4 682	4 695	1,53%
Nyírpazony	3 863	3 928	3 986	4 005	3,68%
Napkor	3 812	3 860	3 786	3 788	−0,63%
Kemecse	5 028	5 042	5 056	5 003	−0,50%
Nyírtura	1 987	1 982	2 038	2 047	3,02%
Apagy	2 343	2 348	2 358	2 354	0,47%
Sényő	1 431	1 431	1 456	1 520	6,22%
Tiszatelek	1 341	1 329	1 319	1 316	−1,86%
Vasmegyer	1 785	1 790	1 793	1 791	0,34%

Forrás: KSH

A táblázat alapján fontos árnyalatot jelent, hogy nem valamennyi környező település népessége csökken.

A vizsgált időszakban Nyírpazony, Nyírtura, Kótaj és különösen Sényő lakónépessége növekedett, miközben Nyíregyháza mellett Napkor, Kemecse és Tiszatelek népessége is mérséklődött.

A nagyvárosi település együttes egészének lakónépessége a fenti adatok alapján 2022 és 2025 között mintegy **0**,7%-kal mérséklődött, miközben a központi város ennél nagyobb, mintegy 1,2%-os csökkenést szenvedett el. Ez arra utal, hogy a térség népességváltozása nem kizárólag a teljes térség elnéptelenedéseként értelmezhető, hanem a népesség térségen belüli részleges átrendeződését is magában foglalhatja.

Nyíregyháza népességcsökkenésének értelmezésekor ezért indokolt figyelembe venni a szuburbanizáció jelenségét is, amit egyes családtámogatási formák ösztönözhetnek (falusi CSOK). A környező települések egy részének népességnövekedése arra utalhat, hogy a városból kiköltözők egy része nem hagyja el a térséget, hanem a Nyíregyházához funkcionálisan szorosan kapcsolódó településeken telepszik le. Ebben az esetben a lakóhely megváltozik, miközben a munkavégzés, az oktatás, az egészségügyi és egyéb szolgáltatások igénybevétele továbbra is Nyíregyházához kapcsolhatja az érintetteket.

[1] https://www.ksh.hu/stadat_files/fol/hu/fol0016.html

Fontos ugyanakkor, hogy a környező települések népességnövekedése önmagában nem bizonyítja, hogy az ott megjelenő népesség kizárólag Nyíregyházáról költözött ki. A változások hátterében más településekről érkező beköltözés, természetes népmozgalmi folyamatok és egyéb demográfiai tényezők is állhatnak. A rendelkezésre álló adatok alapján ezért pontosabb úgy fogalmazni, hogy a térségben részleges népesség-átrendeződés figyelhető meg, amelynek egyik lehetséges eleme a Nyíregyháza környéki szuburbanizáció.

A népesedési folyamatok alakulásának egyik alapjellemzője a természetes szaporodás, mely az élveszületések és a halálozások számának különbsége (a migrációt figyelmen kívül hagyva). Mérőszáma a természetes szaporodási arányszám, ami az élveszületési arányszám és a halálozási arányszám különbsége. Ha a különbség pozitív, akkor természetes szaporodás, ha negatív akkor természetes fogyás jellemzi a populációt.

7. táblázat

Természetes szaporodás (5.)

Év	**Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő)** (TS 032)
2020	-4,71
2021	-5,99
2022	-3,99
2023	-3,23
2024	-3,98
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR	

Nyíregyháza demográfiai helyzetében a természetes fogyás tartós jelenségként értelmezhető. A kedvezőtlen természetes egyenleg hátterében elsősorban a népesség öregedése, az alacsonyabb születésszám, valamint a gyermekvállalási korú népesség létszámának változása állhat. A 2020–2021-es időszak kedvezőtlen adatait emellett a koronavírus-járványhoz kapcsolódó többlethalálozás is súlyosbíthatta.

Fontos, hogy a természetes fogyás nem azonos a teljes népességcsökkenéssel. A lakónépesség változását a természetes népmozgalom és a vándorlási egyenleg együttesen határozza meg. Egy pozitív vándorlási egyenleg például akár ellensúlyozhatná is a természetes fogyást. Nyíregyháza esetében ezért a két tényező együttes vizsgálata szükséges a lakónépesség változásának értelmezéséhez. A fentiekben vázolt mutatók együttes hatásaként értelmezhető.

A demográfiai helyzetből következően Nyíregyháza számára különösen fontos a lakónépesség megtartása, ezen belül a fiatal, munkaképes és gyermekvállalási korú népesség helyben tartása. A lakhatást, a letelepedést és a családok helyben maradását támogató intézkedések ezért a város hosszú távú népességmegtartó képességének fontos eszközei lehetnek. Ezzel párhuzamosan az idősödő népesség miatt az egészségügyi, szociális és gondozási szolgáltatások iránti igény várhatóan továbbra is jelentős marad.

Foglalkoztatottsági mutatók

A foglalkoztatottsági mutatók azt fejezik ki, hogy a munkaképes korú népesség mekkora része rendelkezik munkával, ezért fontos képet adnak egy térség gazdasági és munkaerőpiaci helyzetéről. A magas foglalkoztatási arány általában kedvező gazdasági aktivitásra, több munkalehetőségre és stabilabb jövedelmi viszonyokra utal, míg az alacsony érték munkanélküliségre, inaktivitásra vagy a munkahelyek hiányára vezethető vissza. Az adatok vizsgálatakor érdemes figyelembe venni a korcsoportot, az iskolai

végzettséget, a nemek közötti különbségeket, valamint azt is, hogy az adott mutató milyen időszakra és területi egységre vonatkozik.
A dokumentum külön fejezetekben elemzi a különböző csoportok jellemzőit; itt e pontban a foglalkoztatottság általános, a városra jellemző adatait mutatjuk be összehasonlítva országos, illetve vármegyei adatokkal.

A KSH adatai alapján az országos adatok szerint 2022 február–áprilisában a foglalkoztatottak átlagos létszáma 4 millió 684 ezer főt tett ki, amely 109 ezer fővel meghaladta az előző év azonos időszakának értékét. Ezzel szemben 2026 február–áprilisában a 15–74 éves foglalkoztatottak átlagos létszáma 4 millió 618 ezer fő volt, ami 55 ezer fővel elmaradt az előző év azonos időszakában mért értéktől. A hazai elsődleges munkaerőpiacon 4 millió 430 ezer fő dolgozott, a közfoglalkoztatottak száma 68 ezer, a külföldön dolgozóké pedig 120 ezer fő volt. A 15–64 éves korosztály foglalkoztatási rátája 74,7%-ot ért el; a férfiaknál 78,8%, a nőknél 70,5% volt. A munkanélküliek átlagos száma 219 ezer főt, a munkanélküliségi ráta pedig 4,5%-ot tett ki.

Az adatok alapján megállapítható, hogy a hazai elsődleges munkaerőpiac továbbra is meghatározó, hiszen a 4,43 millió foglalkoztatott többsége ebben a szegmensben dolgozott. A 219 ezer munkanélküli és a 4,5%-os munkanélküliségi ráta arra utal, hogy a munkaerőpiacon továbbra is számottevő munkaerő-tartalék. Összességében a 2026-os adatok a korábbi évekhez képest mérséklődő foglalkoztatást, ugyanakkor továbbra is viszonylag stabil magyar munkaerőpiacot mutatnak.

8. táblázat

Álláskeresőkre vonatkozó adatok Nyíregyháza településen

év	Közfoglalkoztatottak összesen, fő	Közfoglalkoztatási mutató, %	Nyilvántartott álláskeresők száma, fő	Aktív korúak ellátásában (FHT, RSZS) részesülő álláskeresők száma, fő	Nyilvántartott álláskeresők relatív mutatója, %	Munkavállalási korú (15-64 éves) népesség száma, fő
2021	833	*1,1*	2 552	308	*3,3*	76 230
2022	643	*0,9*	1 977	225	*2,6*	75 117
2023	573	*0,8*	1 903	154	*2,5*	75 518
2024	577	*0,8*	1 757	128	*2,3*	75 013
2025	524	*0,7*	1 775	105	*2,4*	74 554

Forrás: http://kozfoglalkoztatas.bm.hu/

A közfoglalkoztatottak száma folyamatosan csökkent: a 2021. évi 833 főről 2025-re 524 főre mérséklődött, ami körülbelül 37%-os visszaesést jelent. Ez arra utalhat, hogy egyre kevesebben vesznek részt közfoglalkoztatásban, illetve többen tudnak elhelyezkedni az elsődleges munkaerőpiacon vagy más támogatási formába kerülnek. A csökkenés 2024 és 2025 között is folytatódott, 577 főről 524 főre.

A legkedvezőbb változás az aktív korúak ellátásában részesülők számánál figyelhető meg. Létszámuk 2021-ben még 308 fő volt, 2025-re azonban 105 főre csökkent, ami közel 66%-os mérséklődés. Ez arra enged következtetni, hogy jelentősen csökkent azoknak a száma, akik tartósan kiszorultak a munkaerőpiacról és szociális támogatásra szorulnak.

4. ábra

Nyilvántartott álláskeresők éves átlagos zárónapi létszámának alakulása Nyíregyháza településen

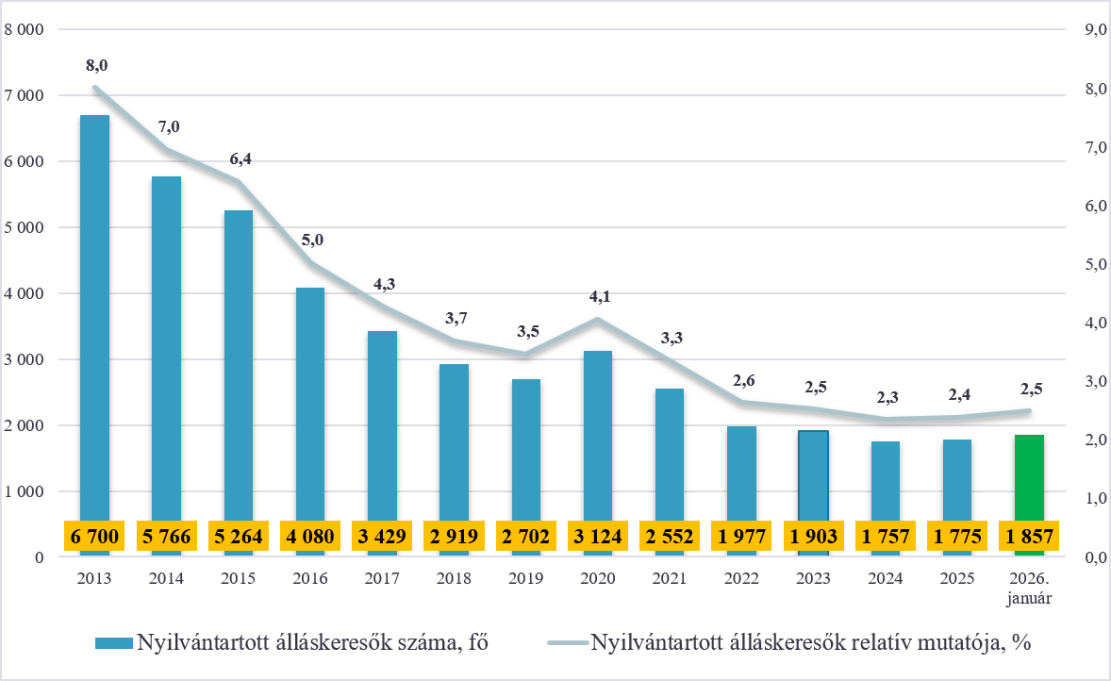

Forrás: http://kozfoglalkoztatas.bm.hu/

A 2021–2025 közötti adatok alapján Nyíregyháza munkaerőpiaci és szociális helyzete összességében javuló tendenciát mutat. A nyilvántartott álláskeresők száma 2021 és 2024 között kedvezően alakult: 2552 főről 1757 főre, vagyis mintegy 31%-kal csökkent.

Összességében a vizsgált időszakban mérséklődött a közfoglalkoztatottak, a nyilvántartott álláskeresők és az aktív korúak ellátásában részesülők száma. A folyamat leginkább a szociális támogatásra szorulók számának jelentős csökkenésében mutatkozik meg.

Infrastruktúra

Nyíregyháza vármegyeszékhely funkciójából adódóan meghatározó szerepet tölt be a térségben, a közigazgatási, a gazdasági és a társadalmi élet minden területén. Ezzel együtt a helyi lakosság közszolgáltatásokhoz való hozzáférését a vármegyei átlagot meghaladóan biztosítja.

Nyíregyháza megközelíthető közúton, vasúton, légi úton. A város kiemelt szerepkörét másfél századdal ezelőtt a vasúthálózat építése indította meg, jelenleg Észak-kelet Magyarország legjelentősebb vasúti csomópontja, a főút és autópálya fejlesztése eredményeképpen közúti csomópont is.
A város mindhárom Magyarországon működő mobilhálózat rendszerrel lefedett, a mobiltelefonok száma az országos tendenciákhoz hasonlóan erőteljesen növekszik. Hírközlési kapcsolatok - közületi távközlési és adatátviteli szolgáltatások - tekintetében a város jó helyzetben van. Nyíregyházán mintegy 30 ezer lakásban kiépített kábel tv hálózat teszi lehetővé a televíziós csatornák széleskörű választékát, és az Internet hozzáférést. A helyi rádió és televízió adásai 30 km-es körzetben foghatók. Több kereskedelmi tv és rádió működik a térségben.

Nyíregyháza víziközmű-infrastruktúrája az elmúlt évtizedekben jelentős fejlődésen ment keresztül. A város közüzemi ivóvízellátását a Nyírségvíz Zrt. biztosítja. A szolgáltatás alapját a Paszab, Kótaj Nyírtelek víztermelő telepeken kitermelt felszín alatti vízkészlet adja, amely megfelelő kezelés után kerül a fogyasztókhoz. Nyíregyházán a vezetékes ivóvízellátás kiépítettsége magas, a lakosság döntő többsége közüzemi ivóvízhálózaton keresztül jut egészséges ivóvízhez. A szolgáltatás biztonságos fenntartása

érdekében folyamatos feladatot jelent a vízhálózatok, kutak és egyéb víziközmű-létesítmények karbantartása, rekonstrukciója és szükség szerinti fejlesztése.

A vezetékes ivóvízellátás mellett a városban a közkutak is szerepet töltenek be a lakosság vízellátásában. A közüzemi ivóvízhálózatra nem csatlakozó, illetve a szolgáltatásból kizárt ingatlanok esetében a közkutak biztosíthatnak hozzáférést az ivóvízhez. A közkutak üzemeltetésével, karbantartásával kapcsolatos feladatokat Nyíregyházán a Nyírségvíz Zrt. látja el. A közkutak rendelkezésre állása elsősorban azon városrészekben és ingatlanok esetében jelenthet segítséget, ahol a vezetékes vízellátás valamilyen okból nem biztosított. Ezért a közkutak megfelelő állapotának és hozzáférhetőségének fenntartása a települési közszolgáltatások és a lakosság alapvető életfeltételeinek biztosítása szempontjából továbbra is fontos.

A szennyvízelvezetési és -tisztítási feladatokat szintén a Nyírségvíz Zrt. látja el. Nyíregyházán a lakások több mint 93%-a csatlakozik a közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózathoz, amely a város jelentős részén biztosítja a keletkező szennyvíz biztonságos elvezetését és kezelését. A szennyvíztisztítás a Nyíregyházán működő szennyvíztisztító telepeken történik. A rendszer fejlesztése és rekonstrukciója folyamatos feladat, amely a hálózat üzembiztonságának fenntartását és a növekvő városi, illetve gazdasági igények kiszolgálását egyaránt szolgálja.

A város víziközmű-rendszerének fejlesztése a gazdasági és ipari területek bővítésével is összekapcsolódik. A Déli Ipari Park fejlesztése során jelentős víziközmű-infrastruktúra épült ki, illetve bővül tovább. A fejlesztések részeként ivóvíz- és szennyvízvezetékek, valamint csapadékvíz-elvezető és -tározó rendszerek is kialakításra kerültek. A további fejlesztési ütemekben a víziközmű-kapacitások bővítése és új szennyvíztisztítási kapacitás létrehozása is szerepel. Mindez biztosítja, hogy a város gazdasági fejlődésével és az ipari területek bővülésével párhuzamosan a szükséges közmű-infrastruktúra is rendelkezésre álljon. Nyíregyháza esetében különös jelentőséggel bír a csapadékvíz megfelelő kezelése. A város kiterjedt belterülete, valamint az egyre gyakrabban előforduló rövid idő alatt lehulló, nagy intenzitású csapadékok miatt egyes városrészekben időszakosan jelentős vízterhelés alakulhat ki. A csapadékvíz-elvezető rendszer fejlesztése ezért az elmúlt években a városi infrastruktúrafejlesztések egyik fontos területévé vált.

A csapadékvíz-gazdálkodásban egyre inkább előtérbe kerül a víz helyben tartása és visszatartása. Ezt szolgálja többek között a Kossuth utcán kialakított záportározó-rendszer, amely öt föld alatti tározóból áll, összesen 311 m³ kapacitással. A beruházás célja, hogy a nagy intenzitású esőzések idején ideiglenesen visszatartsa a lehulló csapadékvizet, ezáltal tehermentesítse a meglévő elvezető rendszert és mérsékelje a vízkárok kialakulásának kockázatát.

A csapadékvíz-elvezetés és a közterületek vízgazdálkodásának üzemeltetésében a NYÍRVV Nonprofit Kft. is fontos szerepet tölt be. A társaság feladatai közé tartozik többek között a városi csapadékvíz-elvezető rendszerekhez kapcsolódó üzemeltetési és fenntartási feladatok ellátása, valamint a közterületi vízelvezetés biztosítása.

A város vízgazdálkodása szempontjából a következő évek egyik fontos feladata a meglévő víziközművek folyamatos megújítása, az új fejlesztési területek megfelelő közművesítése, valamint a csapadékvíz helyben tartását és hasznosítását elősegítő megoldások további alkalmazása. A klímaváltozással összefüggő szélsőségesebb időjárási események miatt a vízzel való tudatosabb gazdálkodás Nyíregyháza hosszú távú, fenntartható fejlődésének is fontos részét képezi.

Villamosenergia-ellátás

Nyíregyháza villamosenergia-ellátását az OPUS TITÁSZ Zrt. biztosítja. Nyíregyháza szempontjából kiemelkedő jelentőségű a Déli Ipari Parkhoz kapcsolódó villamosenergia-hálózat fejlesztése. 2025-ben

átadásra került a Nyíregyháza–Nyírjes alállomás, amelynek első ütemében 184 MVA villamos teljesítmény áll rendelkezésre az ipari park és a térség gazdasági szereplőinek ellátására. A fejlesztés további ütemében

140 MVA kapacitásbővítés tervezett, amely 2028-ig biztosítható. A beruházás értéke meghaladja a 18,2 milliárd forintot. A fejlesztés jelentősen javítja Nyíregyháza ipari területeinek hosszú távú, biztonságos és bővíthető villamosenergia-ellátását.[2]

Az OPUS TITÁSZ az elmúlt időszakban a megújuló energiaforrások, különösen a háztartási méretű kiserőművek hálózati integrációjához szükséges fejlesztéseket is végrehajtott. Az energiatárolási megoldások alkalmazása szintén hozzájárul a hálózat rugalmasságának és az ellátás minőségének javításához.

A villamosenergia-hálózat fejlesztése Nyíregyháza további gazdasági fejlődésének egyik fontos infrastrukturális feltétele. Az ipari park bővülése, az új gazdasági szereplők megjelenése, valamint a villamosenergia-felhasználás és a megújuló energiatermelés változása egyaránt indokolja a hálózati kapacitások folyamatos fejlesztését. A következő időszakban ezért az ellátásbiztonság fenntartása mellett a hálózat korszerűsítése, kapacitásának bővítése, valamint a megújuló energiaforrások hatékonyabb rendszerintegrációja is fontos feladat marad.

Gázellátás

Nyíregyháza vezetékes földgázellátását az OPUS TIGÁZ Zrt. biztosítja. A vezetékes gázhálózat a város lakosságának jelentős része számára biztosítja a földgázhoz való hozzáférést, amely elsősorban a háztartások fűtési és használati melegvíz-igényeinek kielégítésében tölt be fontos szerepet. A lakosság szempontjából a biztonságos és folyamatos szolgáltatás, valamint a hálózat megfelelő műszaki állapota kiemelt jelentőségű.

A háztartások energiafelhasználásában ugyanakkor az elmúlt években egyre nagyobb szerepet kap az energiahatékonyság, az épületek korszerűsítése és az energiahordozók tudatosabb használata. A korszerű fűtési rendszerek, a megfelelő hőszigetelés és a megújuló energiaforrások alkalmazása hosszabb távon mérsékelheti a háztartások energiafelhasználását és hozzájárulhat az energiaköltségek kiszámíthatóbbá tételéhez. Ez különösen fontos az alacsonyabb jövedelmű vagy energiafelhasználás szempontjából sérülékeny háztartások esetében.

A város gázellátási infrastruktúrájának fejlesztése Nyíregyháza gazdasági fejlődésével is összefügg. A Déli Ipari Park bővítéséhez kapcsolódóan jelentős gázellátási infrastruktúra-fejlesztés valósul meg, amely több mint 9 km új gázvezeték és új nyomásszabályozó állomás kialakítását foglalja magában. A fejlesztés a gazdasági és ipari beruházások számára szükséges kapacitások biztosítását szolgálja, hasonlóan a villamosenergia-hálózat fejlesztéséhez.

A lakosság szempontjából a következő időszakban továbbra is fontos feladat a meglévő gázhálózat biztonságos és folyamatos üzemeltetése, valamint az energiahatékonyságot és a korszerű, takarékos energiafelhasználást ösztönző megoldások támogatása. A város gazdasági fejlődéséhez kapcsolódó hálózatfejlesztések pedig közvetetten a település egészének infrastrukturális és gazdasági stabilitását erősítik.

Távhőszolgáltatás

A távhőszolgáltatást **a** 100%-os önkormányzati tulajdonban lévő Nyíregyházi Távhőszolgáltató Kft. (továbbiakban: Nyírtávhő Kft.) végzi. A távhőrendszer elsősorban a belváros, a nagykörút környéke és a lakótelepi területek többlakásos épületeinek, valamint közintézményeinek fűtését és használati melegvíz-ellátását biztosítja. A szolgáltatás a távhővel ellátott lakóépületekben élő háztartások számára a mindennapi élet fontos része. A távhőrendszer folyamatos korszerűsítése hozzájárul az ellátás

[2] https://www.nyiregyhaza.hu/post/18-milliard-forintos-aramhalozati-fejlesztes-atadtak-a-nyiregyhazanyirjes-alallomast-2025-10-17

biztonságának és energiahatékonyságának javításához, valamint a hálózati veszteségek mérsékléséhez. A korszerűbb technológiák és a megújuló energiaforrások fokozottabb alkalmazása a környezeti terhelés csökkentését is szolgálja.

A következő időszakban a rendszer műszaki megújítása, az energiahatékonyság növelése és a biztonságos, kiszámítható szolgáltatás fenntartása továbbra is fontos feladat, különös tekintettel a távhővel ellátott lakóépületekben élő háztartások igényeire.

A HEP elkészítése kapcsán a nyíregyházi közüzemi szolgáltatók a következő fejlesztési javaslatokat fogalmazták meg:

Nyírségvíz Zrt.

Nyíregyháza város közműellátottsága az ivóvíz-szolgáltatás tekintetében 99%, a szennyvízszolgáltatás terén 93%. A 2015. évben befejezett KEOP (Nyíregyháza és Térsége szennyvízelvezetési és szennyvíztisztítási program) fejlesztés keretén belül, több mint 7 ezer bekötési lehetőség épült meg, ezzel növelve a településen a csatornaszolgáltatásba bekapcsolható ingatlanok számát. A közművesítés további bővítése lehetőséget teremt arra, hogy a város ivóvizes és szennyvizes közművel való ellátottsága tovább növekedjen, elérhetővé váljon minden területen és minden szegmens számára a tiszta ivóvíz és a környezettudatos szennyvízelvezetés és -kezelés lehetősége. A szolgáltatást igénybe vevők körében az esélyegyenlőség megteremtése érdekében, a felhasználóvá válás és a tartozást felhalmozó felhasználók részére a Társaság fizetési halasztást, illetve részletfizetési kedvezményt biztosít, nem csak a védendő felhasználók (pl: szociális támogatásban részesülő felhasználók) részére. Egyedi elbírálás alapján, a felhasználó fizetési lehetőségének vizsgálatával - Üzletszabályzatuktól eltérően, a felhasználó javára - több havi részletfizetési kedvezményt is engedélyeznek. Együttműködnek az önkormányzatokkal, fogadják, feldolgozzák, jóváírják a víz- és csatornadíj számlákban a szociális támogatásokat. A „RÉS" Rászorulók Életének Segítése Alapítvánnyal együttműködve segítik, támogatják az önhibájukon kívül nehéz helyzetbe került felhasználókat.

Annak érdekében, hogy a szolgáltatás több, hátrányos helyzetű felhasználó részére is elérhetővé váljon, javasolják növelni a RÉS Alapítvány által támogatottak számát és a bérlakások üzemeltetőjével történő szoros kapcsolaton belül, távleolvasásra alkalmas mérőket szükséges a bérleményekbe felszerelni. Mindezek kialakításának feltétele, hogy a fizetési garancia megfelelő legyen. Közmű-hiány miatt nem ellátott, vagy díj nem fizetés miatt a szolgáltatásból kikapcsolt felhasználók részére a tiszta ivóvízhez való hozzáférés az önkormányzat által finanszírozott üzemben lévő vízvételi pontok – közkifolyók - számának növelésével, esetlegesen további közkifolyó létesítésével biztosítható.

NYÍRVV Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyonkezelő Nonprofit Kft (továbbiakban NYÍRVV Nonprofit Kft.)

A NYÍRVV Nonprofit Kft. látja el a városüzemeltetéssel kapcsolatos teendőket Nyíregyháza közigazgatási területén. 2018. július 01. napjától a NYÍRVV Nonprofit Kft. végzi Nyíregyháza város közigazgatási területén a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtését, szállítását és ártalmatlanító helyen történő elhelyezését kizárólagos közszolgáltatóként. Városunkban még mindig sok városrész/ingatlan esetében a fenti módon van lehetőség a szennyvíz elszállítására. A megfelelő minőségű közszolgáltatáshoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében szükséges Nyíregyháza város közigazgatási területén a szennyvízhálózat fejlesztése, bővítése.

A közszolgáltatási szerződés alapján a NYÍVV Nonprofit Kft. látja el Nyíregyháza város közvilágításával kapcsolatos feladatokat is. A közvilágítási berendezések teljes körű üzemeltetési és karbantartási feladatai mellett, céljaik között szerepel a közvilágítás bővítése és korszerűsítése.

A közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés biztosítása érdekében kiemelkedően fontos, hogy Nyíregyháza város közterületein folyamatosak legyen a fejlesztések, újítások: új járdák, járdaszakaszok létesítése, parkok, pihenő övezetek fejlesztése, közutak fejlesztése, bővítése, zöldfelületek bővítése, aktív kikapcsolódás nyújtásához közösségi terek fejlesztése, korszerűsítése, játszóterek bővítése, gyalogos útvonalak kialakítása, továbbá szükség szerint akadálymentes útvonalak kialakítása. Az akadálymentes útvonalak szélessége annak forgalmától, intenzitásától függően. Az útvonalon a kerekesszékkel, gyermekkocsival történő megfordulás, kikerülés helyigénye helyenként biztosítva legyen (pihenőöblök, gyalogos-átkelőhelyek). A gyalogos útvonalak mentén a terepviszonyoktól függő távolságban padokkal ellátott pihenő terület kialakítása is fontos.

A NYÍRVV Nonprofit Kft. látja el az önkormányzati tulajdonban lévő bérlakások üzemeltetési feladatait, valamint egyes nem lakás célú ingatlanok üzemeltetését is. A megfelelő lakhatási körülmények biztosítása érdekében szükség van az önkormányzati lakásállomány megújulására, korszerűsítésére, bővítésére, valamint a lakhatási körülményeknek a javítására pl.: nyílászárók cseréje, fűtés korszerűsítése, épület szigetelése.

Az egész városrészt érinti az éghajlatváltozás okozta csapadékos időszakok számának csökkenése. Az ország csapadékeloszlási térképei szerint a Nyírség a legszárazabb területek közé tartozik az évi 450-500 mm csapadékmennyiséggel. Ennek eloszlása nem egyenletes, és emiatt gyakran fordul elő aszály.
Fontos szemponttá válik, hogy egyre nagyobb területen kell fásítási programot szervezni. De ez a tevékenység együtt jár azzal is, hogy a közterületeken elültetett facsemetéket, meglévő fákat gondozni szükséges. A NYÍRVV Nonprofit Kft. – egy új technológiát alkalmazva – faöntöző zsákok segítségével segíti elő a facsemeték egészséges fejlődését, mely az elültetett fák gondozásához könnyen kezelhető, csöpögtető öntözési megoldást biztosít. A fa ebben a tikkasztó hőségben áldás, így fontos, hogy ennek a módszernek a lényegét egyre szélesebb körben is megismertessük.

Nyírtávhő Kft.

A Nyírtávhő Kft. stratégiai célkitűzése, hogy 2030-ra a jelenlegi fogyasztók megőrzése mellett új, legalább 43 000 GJ éves hőigényt jelentő fogyasztókkal bővítse távhőszolgáltatási tevékenységét, bekapcsolva a távhőszolgáltatásba a Belváros és Érkert jelenleg gázkazánokkal fűtött önkormányzati intézményeit, további közintézményeit, a területen működő gazdasági társaságok felét és a potenciális lakossági fogyasztók negyedét, nagyban hozzájárulva ezzel Nyíregyháza levegőjének tisztaságához.

~~A Nyírtávhő Kft. 2017. évben csatlakozott az „Intelligens Hálózat Mintaprojekthez", így országosan elsőként, a szolgáltatásuk teljes területén valósulhatott meg az okos mérés, vagyis a „smart metering". Az okos mérés kényelmes a fogyasztóknak, hiszen nem kell a lakásukban zavarni őket a leolvasással, továbbá pontosabb elszámolást is eredményez, hiszen a legmegbízhatóbb ultrahangos mérők kerülnek beépítésre. A távfűtéses épületekben (286 db MDC és 1427 db DC) úgynevezett adatgyűjtő egységek kerültek kihelyezésre, mely berendezések begyűjtik a lakásokban található távkiolvasható 17.441 darab használati melegvíz mérő és 56.781 darab radiátorokra szerelt költségosztó készülék fogyasztási adatait. Az adatgyűjtők tárolják és egy központi szerverre továbbítják a kiolvasott értékeket, így a kétirányú információáramlással hatékonyabbá és egyszerűbbé vált a fogyasztási értékek kiolvasása. A távhőszolgáltató rendszerben lévő hőmennyiségmérők mérésadatainak leolvasását meghatározott rendszerességgel, távműködéses rádiós készülékekkel végzik. A hőközpontjaikba beépített összesen 907 darab hőmennyiségmérőből már 313 db eszközt integráltak az „Okos mérés" rendszerébe abból a célból, hogy minél pontosabb és gyakoribb adatfeldolgozás valósulhasson meg a mérési pontokon. Ezt a fejlesztést továbbra is folytatni kívánják, újabb városrészek hőközpontjaiban lévő hőmennyiségmérők bevonását tervezik az okos mérésbe, azaz a „smart metering"-be.~~

A Nyírtávhő Kft. 2017-ben – az országban elsőként – a teljes szolgáltatási területén bevezette az okos mérést, miután csatlakozott az „Intelligens Hálózat Mintaprojekthez”. Ez a „smart metering” technológia jelentősen növeli a fogyasztói komfortot, mivel a mérési adatok leolvasása a lakásokban élők zavarása

nélkül, teljesen automatizált módon történik. A beépített, korszerű ultrahangos hőmennyiségmérők emellett a korábbinál lényegesen pontosabb és átláthatóbb elszámolást garantálnak a felhasználók számára. A fizikai jelenlétet nem igénylő távkiolvasás esélyegyenlőségi szempontból is kiemelt jelentőségű, hiszen teljes mértékben leveszi a lakásba való bejutás biztosításának terhét az idős, a megváltozott munkaképességű, valamint a mozgásukban korlátozott fogyasztók válláról, megvalósítva ezzel a szolgáltatáshoz való hozzáférés fizikai akadálymentesítését.

~~A Nyírtávhő Kft. hőközponti szétválasztásokkal igyekszik a távhőszolgáltatás minőségét javítani úgy, hogy szolgáltatói hőközpontokból fogyasztói hőközpontokat alakít ki, melyek révén a vételezés szabályozhatósága és a fogyasztói takarékoskodás motivációja is javul. A projektek közvetett célja a távhőrendszer olyan korszerűsítése, amelyek révén a fogyasztók energiatakarékosabb és ezáltal alacsonyabb önköltségű hőellátást kapnak. Ezáltal hosszabb távon is fenntartható, csökkenő hőfelhasználású és csökkenő CO_2 kibocsátású távhőszolgáltatás valósulhat meg, csökken a nemzetgazdaság fosszilis energiahordozó felhasználása, továbbá importfüggősége. Ezzel kapcsolatban két projekttel is rendelkeznek. (Az egyik projekt helyszíne Nyíregyháza Jósaváros városrésze, ahol 2 meglévő szolgáltatói hőközpont (Ószőlő u. 77. – h.2.09 és Korányi F. út 56/a. – h.2.03) helyett 13 felhasználói hőközpont kerülne kialakításra, 4450 kW névleges fűtési és 2500 kW névleges HMV hőteljesítménnyel. A projekt révén elért primer energiahordozó felhasználás megtakarítás 5 225,36 GJ/év, a projekt révén elért ÜHG kibocsátás csökkenés 342,4 t/év. A másik projekt helyszíne Nyíregyháza belterülete, a város Belváros és Érkert városrésze (Kossuth Lajos u. 4. (1/2 j.) - h.3.41, Kossuth u. 47. (K-1) - h.1.05, Körte u. 47. (K-2) - h.1.06, Epreskert u 54. - h.1.09, Epreskert u. 58. (KISZ III.) - h.1.08, Epreskert u. 62. (KISZ I.) - h.1.07, Ószőlő u. 99/a. (51 j.) - h.2.10, Népkert u. 12. (Nyírtávhő Kft.) - h.1.49), melynek keretében 29 fogyasztói hőközpont létesítése/felújítása tervezett, 8600 kW fűtési és 4150 kW HMV hőteljesítménnyel. A projekt révén elért primer energiahordozó felhasználás megtakarítás 10 456 GJ/év, a projekt révén elért ÜHG kibocsátás csökkenés 586 t/év.)~~

A távfűtéses épületekben üzembe helyezett MDC és DC típusú adatgyűjtő egységek folyamatosan továbbítják a lakásokban található 17 000 darab használati melegvíz-mérő, valamint 60 000 darab radiátorra szerelt költségosztó készülék fogyasztási adatait. Ezek a berendezések tárolják, majd egy központi szerverre továbbítják az adatokat, így a kétirányú információáramlás megvalósulásával a mérési folyamat rendkívül hatékonnyá és üzembiztossá vált.
A hőközpontokban működő, több mint 900 darab hőmennyiségmérő mintegy egyharmadát integrálták eddig az „Okos mérés" hálózatába a gyakoribb és precízebb adatfeldolgozás biztosítása érdekében. A fennmaradó mérőeszközök leolvasása jelenleg időszakosan, távműködéses rádiós technológiával valósul meg. A Nyírtávhő Kft. a jövőben is folytatja az infrastruktúra modernizációját, amelynek keretében újabb városrészek hőközpontjaiban tervezi a hőmennyiségmérők bevonását az intelligens mérési rendszerbe.

A Nyírtávhő Kft. hőközponti szétválasztásokkal igyekszik a távhőszolgáltatás minőségét javítani úgy, hogy szolgáltatói hőközpontokból fogyasztói hőközpontokat alakít ki, melyek révén a vételezés szabályozhatósága és a fogyasztói takarékoskodás motivációja is javul. A projektek közvetett célja a távhőrendszer olyan korszerűsítése, amelyek révén a fogyasztók energiatakarékosabb és ezáltal alacsonyabb önköltségű hőellátást kapnak. Ezáltal hosszabb távon is fenntartható, csökkenő hőfelhasználású és csökkenő CO2 kibocsátású távhőszolgáltatás valósulhat meg, csökken a nemzetgazdaság fosszilis energiahordozó felhasználása, továbbá importfüggősége. Ezzel kapcsolatban két projekt is tervbe van véve.
(Az egyik projekt helyszíne Nyíregyháza Jósaváros városrésze, ahol 2 meglévő szolgáltatói hőközpont (Ószőlő u. 77. – h.2.09 és Korányi F. út 56/a. – h.2.03) helyett 13 felhasználói hőközpont kerülne kialakításra, kb. 4500 kW névleges fűtési és kb. 2500 kW névleges HMV hőteljesítménnyel. A projekt révén elért primer energiahordozó felhasználás megtakarítás több mint 5 000 GJ/év, a projekt révén elért ÜHG kibocsátás csökkenés 300 - 350 t/év. A másik projekt helyszíne Nyíregyháza belterülete, a város Belváros és Érkert városrésze (h.3.41, Kossuth u. 47. (K-1) - h.1.05, Körte u. 47. (K-2) - h.1.06, Epreskert u 54. - h.1.09, Epreskert u. 58. (KISZ III.) - h.1.08, Epreskert u. 62. (KISZ I.) - h.1.07, Ószőlő u. 99/a. (51 j.) - h.2.10, Népkert u. 12. (Nyírtávhő Kft.) - h.1.49), melynek keretében 29 fogyasztói hőközpont létesítése/felújítása

tervezett, kb. 8600 kW fűtési és kb. 4200 kW HMV hőteljesítménnyel. A projekt révén elért primer energiahordozó felhasználás megtakarítás kb. 10 000 GJ/év, a projekt révén elért ÜHG kibocsátás csökkenés 550 - 600 t/év.)

Bokortanyás településszerkezet

Hazánkban egyedül Nyíregyháza környékén létezik: a XVIII. században kialakult településforma, jelentős történelmi múlttal. Bár ma három szomszédos település határában találunk bokortanyákat, történeti szempontból a tanyabokrok és népességük elválaszthatatlanul Nyíregyházához kapcsolódik.

5. ábra

A bokortanyák elhelyezkedése
Magyarország közigazgatási helynévkönyve alapján, 2014.

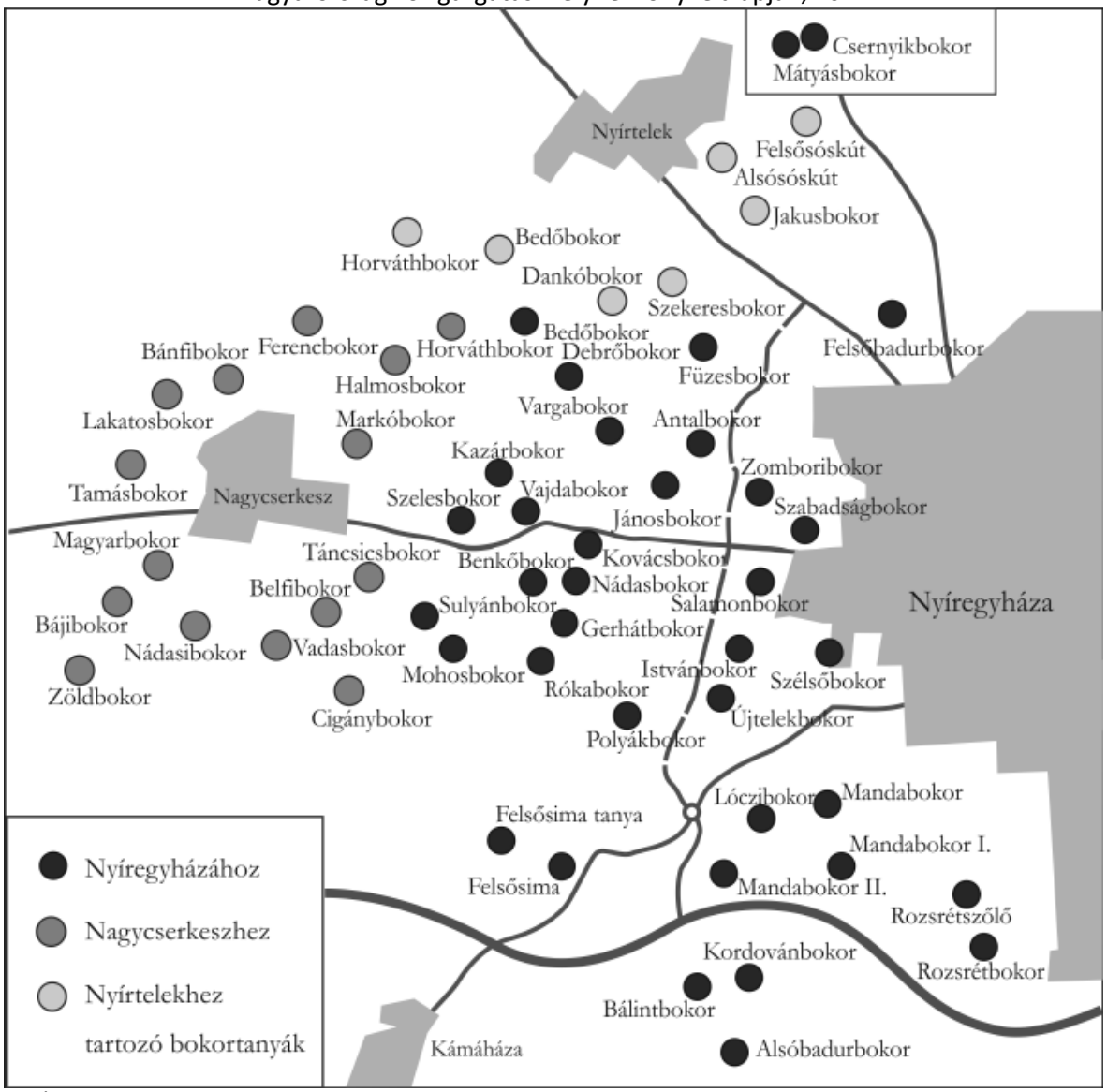

Forrás: Életképes Bokortanyák, Bácskainé Pristyák Erika

Nyíregyházán is számos emberközeli, élménygazdag természeti értéket, látnivalót, kulturális hagyományt sikerült megőrizni egészen a mai napig. A Nyíregyháza körüli bokortanyás térség gazdag ezekben az értékekben. A kiskunsági és hortobágyi tanyavilágban már elképzelhetetlen az élet a természeti értékeket bemutató turizmus nélkül; Nyíregyháza bokortanya-világa is alkalmas lenne arra- a helybeliek megélhetését is segítve -, hogy szervezett túrákat (lovas, madarász) építsenek be mindennapjaikba.

Jelenleg igen komoly problémát okoz ezeken a területeken az illegális szemételhelyezés, a homokbányászat, a terepi technikai sportok (motorsport) megjelenése. A lecsapolások miatt az elvezetett víz hiánya aszályos években óriási gondot okoz nemcsak a térség madárfaja, egyéb védett élőlényei (mocsári teknős, vidra) számára, hanem az e földről származó fafajok vonatkozásában is. Bár tározók kerültek kiépítésre (Nagyréti- és az Oláh-réti tározó), de a fás élőhelyek számának növelése, az erdők kiterjedése nélkülözhetetlen napjainkban. Ezek a belvízzel elöntött területek számának csökkenésében is szerepet játszhatnának, nem beszélve az egészséges talaj- és a levegő tisztaságának megőrzéséről.
A természet védelmét a bokortanyás térségben részben egyes területek védetté nyilvánítása (Nagy-Vadas, Simai úti Nyíregyházi-lőtér) szolgálja, de ezeknek a területeknek a minőségét meg is kell őrizni.[3]

Bácskainé Pristyák Erika 2014-ben megjelent könyvében részletesen elemzi a bokortanyák múltját, jelenét és jövőjét.[4]

A városi célok városrészi összefüggéseinek meghatározását előíró elveket és azok részletes bemutatását a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiája (2021-2027) (FVS), valamint Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata TOP Plusz Városfejlesztési Programterv 2021-2027 (TVP) elnevezésű dokumentuma részletesen tartalmazza.

Közlekedési rendszer

Nyíregyháza közúti elérhetőségét az M3-as autópálya, valamint a várost érintő 4-es, 36-os, 38-as és 41-es számú főutak, továbbá az alsóbbrendű országos közutak biztosítják. A főúthálózat a város és Budapest, a környező városok, valamint Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye települései közötti közlekedési kapcsolatban egyaránt fontos szerepet tölt be. Az elmúlt években Nyíregyházán több olyan közlekedési infrastruktúra-fejlesztés valósult meg, illetve van folyamatban, amely a közlekedésbiztonság, a gyalogos és kerékpáros közlekedés, valamint a közlekedési kapcsolatok javítását szolgálja. A fejlesztések során egyre nagyobb jelentőséget kap a biztonságos és akadálymentes közlekedési környezet kialakítása.

A közlekedési infrastruktúra fejlesztésének fontos eleme a meglévő utak, járdák és egyéb közlekedési felületek folyamatos megújítása. Nyíregyházán 2025-ben az önkormányzat saját forrásból megvalósított fejlesztési programja 29 helyszínt érintett. A program során összességében közel hat kilométernyi felületen történt burkolatfelújítás, amely 12 útszakaszt, 12 járdaszakaszt, 3 kerékpárútszakaszt és 2 parkolót érintett. A fejlesztések hozzájárultak a közlekedési felületek állapotának javításához és a biztonságosabb közlekedési környezet kialakításához.

A közlekedési infrastruktúra korszerűsítése 2026-ban is folytatódott. Az év tavaszán indított önkormányzati felújítási program 30 helyszínt érintett, mintegy 518 millió forintos keretösszeggel. A fejlesztések az útfelújítások mellett járdák, kerékpárutak, parkolók és lépcsők felújítását, illetve kialakítását is magukban foglalták. Ezt további, 18 helyszínt érintő nagyfelületű útfelújítási munkák egészítették ki önkormányzati forrásból. A meglévő közlekedési infrastruktúra folyamatos karbantartása és fejlesztése különösen fontos a gyalogosan vagy közösségi közlekedéssel közlekedő, illetve korlátozott mobilitású lakosok számára.

A megfelelő állapotú utak és járdák nemcsak a közlekedésbiztonságot javítják, hanem a városi szolgáltatásokhoz való hozzáférést is megkönnyítik. A járdák folytonossága, a megfelelő burkolat, a szintkülönbségek kezelése és az akadálymentes gyalogos kapcsolatok különösen fontosak az időskorúak, a fogyatékossággal élő személyek, valamint a gyermekkel közlekedők számára. A további fejlesztések során ezért célszerű az útfelújításokat és a gyalogos infrastruktúra fejlesztését összehangoltan kezelni.

---

[3] E-misszió Természet- és Környezetvédelmi Egyesület Barátságos Bokortanyák Kalauz a Nyíregyháza Környéki bokortanyás és tanyás térség természeti értékeihez
[4] Bácskainé Pristyák Erika: Életképes bokortanyák, A nyíregyházi bokortanyák differenciálódása az elmúlt évtizedekben, 2014.

A kerékpáros közlekedés fejlesztése szintén része a város közlekedési rendszere korszerűsítésének. A kerékpáros infrastruktúra fejlesztése hozzájárulhat a biztonságosabb és fenntarthatóbb közlekedési lehetőségek bővítéséhez, valamint ahhoz, hogy a lakosság számára a kerékpár a mindennapi közlekedésben is könnyebben választható alternatívát jelentsen. A kerékpáros közlekedés biztonságát javítja a LEGO gyár előtti körforgalomnál 2025-ben átadott kerékpáros aluljáró is, amely a körforgalom kerékpáros keresztezésének biztonságosabb megoldását szolgálja.
A közlekedési infrastruktúra fejlesztése 2026-ban is újabb beruházással egészül ki. A „Fenntartható közlekedésfejlesztés Nyíregyházán II. ütem" című projekt keretében Nyíregyháza és Nagyszállás között, a 4911. jelű út mentén kerékpárút kialakítása, valamint a 4911. jelű út és a 49148. számú bekötőút csomópontjának korszerűsítése tervezett. A projekt hivatalos adatai szerint a fejlesztés 3100 méter hosszúságú útszakaszt érint, a tervezett befejezési időpontja pedig 2028. augusztus 31. A beruházás a külsőbb városrészek közlekedési kapcsolatainak javítása és a kerékpáros közlekedés feltételeinek bővítése szempontjából is jelentős.

A közösségi közlekedéshez való hozzáférés szempontjából fontos a különböző közlekedési módok közötti kapcsolatok javítása. A vasúti közlekedés és a helyi, illetve helyközi autóbuszos közlekedés közötti megfelelő átszállási kapcsolatok megkönnyítik a városon belüli és a térségi közlekedést. A Nyíregyháza vasútállomásához kapcsolódó intermodális fejlesztés előkészítése során olyan közlekedési csomópont kialakítása tervezett, amely a vasúti, autóbuszos, kerékpáros és gyalogos közlekedési módok kapcsolatát javítja. Az előkészítési projekt 2023-ban lezárult, ugyanakkor a vasútállomás és környezetének további fejlesztése továbbra is jelentős közlekedésfejlesztési feladat.

Az akadálymentes közlekedés szempontjából nem elegendő az egyes közlekedési eszközök vagy létesítmények akadálymentességének biztosítása. Fontos, hogy az utazás teljes folyamata során – a lakóhelytől a megállóhelyig, az átszállás során, majd a célintézményig – lehetőség szerint folytonos és biztonságos, akadálymentes útvonal álljon rendelkezésre. Ez különösen fontos a mozgásukban korlátozott személyek, a kerekesszéket vagy más mobilitást segítő eszközt használók, valamint az időskorúak számára.

A vasúti közlekedésben a korszerű, akadálymentes járművek alkalmazása is javítja a hozzáférést. 2026 januárjától Nyíregyháza és Záhony között napi három pár személyvonat közlekedik korszerű, akadálymentes FLIRT motorvonatokkal. Az ilyen járművek használata kedvezőbb utazási feltételeket biztosíthat a mozgásukban korlátozott utasok és az idősebb korosztály számára.

A külsőbb és ritkábban kiszolgált városrészek közlekedési lehetőségeinek javítása további kihívást jelent. Ennek egyik új iránya az igényvezérelt közösségi közlekedés vizsgálata. 2026-ban Nyíregyházán a CO-MOVE projekt [5]keretében egy ilyen szolgáltatás előkészítése és tesztelése zajlik. A kezdeményezés a külsőbb területek rugalmasabb közösségi közlekedési kiszolgálását célozza, a tervezett tesztelés pedig a H40-es autóbuszvonalat és Felsőpázsit térségét érinti. Az igényvezérelt szolgáltatás lényege, hogy a közlekedés az előzetesen jelzett utazási igényekhez rugalmasabban igazodjon.

A további fejlesztések során indokolt az egyetemes tervezés szempontjainak következetes alkalmazása. Ennek része a fizikailag akadálymentes közlekedési útvonalak és megállóhelyek kialakítása, a biztonságos gyalogos és kerékpáros kapcsolatok biztosítása, az átszállási lehetőségek javítása, valamint a különböző érzékszervi és mozgáskorlátozottsággal élő személyek számára is hozzáférhető utastájékoztatás.

Mindezek hozzájárulhatnak ahhoz, hogy Nyíregyházán a közlekedési rendszer valamennyi lakossági csoport számára hozzáférhetőbbé váljon, és csökkenjenek a szolgáltatásokhoz való hozzáférés közlekedési akadályai.

[5] https://www.nyiregyhaza.hu/post/lakossagi-forum-a-kozossegi-kozlekedesrol-2026-07-31

Értékeink, küldetésünk

Magyarország Alaptörvénye II. cikke és XV. cikke tartalmazza azt a szemléletet, amelyet Nyíregyháza város képvisel az esélyegyenlőség megteremtése érdekében:

- Az emberi méltóság sérthetetlen.
- Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.
- A törvény előtt mindenki egyenlő.
- Minden ember jogképes.
- Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékosság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.
- A nők és a férfiak egyenjogúak.
- Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.
- Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élőket.

Az esélyegyenlőség megteremtése nem kizárólag a hátrányos helyzetű személyek támogatását jelenti, hanem olyan települési környezet kialakítását is, amely eleve törekszik a különböző élethelyzetű és szükségletű emberek igényeinek figyelembevételére. Ennek része a fizikai és infokommunikációs akadálymentesség, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása, a közösségi kapcsolatok erősítése, valamint a társadalmi kirekesztődés megelőzése.

Nyíregyháza hosszú távú városfejlesztési szemléletében a „Gondoskodó város” olyan városi működést jelent, amely a társadalmi és szociális kihívásokra nem kizárólag problémaként, hanem fejlesztési feladatként tekint. A gondoskodás ennek megfelelően kiterjed valamennyi korosztályra és különösen azokra a személyekre és közösségekre, amelyek élethelyzetükből adódóan nagyobb támogatást vagy célzott segítséget igényelnek. A város fejlesztési céljai között a magas színvonalú humán szolgáltatások, valamint a közösségi, szolidáris és befogadó társadalom kialakítása is megjelenik.

A város küldetésének tekinti, hogy az esélyegyenlőség érvényesítése a helyi közpolitikák és a mindennapi önkormányzati működés szerves része legyen. Ennek során fontos a hátrányos helyzet kialakulásának megelőzése, a már fennálló hátrányok mérséklése, valamint az érintettek önállóságának és társadalmi részvételének erősítése. Kiemelt figyelmet igényelnek többek között a mélyszegénységben élők, a roma közösségek, a fogyatékossággal élő személyek, a gyermekek, a nők és az időskorúak.

Az önkormányzat az esélyegyenlőség előmozdítását együttműködésben kívánja megvalósítani. Ebben fontos szerepet töltenek be az önkormányzati intézmények, a szociális és gyermekjóléti szolgáltatások, az oktatási és kulturális intézmények, az egészségügyi szolgáltatók, a civil szervezetek, valamint a helyi közösségek. Az együttműködés lehetőséget teremt arra, hogy a helyi szükségletek és problémák minél korábban felismerhetők legyenek, és azokra összehangolt válaszok szülessenek.

A város 2025–2029 közötti fejlesztési időszakában is megjelennek olyan programok, amelyek közvetlenül kapcsolódnak az esélyegyenlőséghez és a társadalmi befogadáshoz. A helyi humán fejlesztések keretében a hátrányos helyzetű lakosság, ezen belül a nők, a mélyszegénységben élők, a roma lakosság, a fogyatékossággal élő személyek, valamint a gyermekek és az idősek támogatása is megjelenik. A programok között közösségfejlesztő, tehetséggondozó, tanórán kívüli, szociális és foglalkoztatást segítő kezdeményezések is szerepelnek.

A társadalmi befogadás és a közösségi részvétel erősítését szolgálják azok az újabb városi programok is, amelyek a helyi közösségek fejlesztését és a fiatalok megtartását célozzák. A 2025-ben támogatást nyert „Ifjúsági programok – Fiatalok megtartása Nyíregyházán” projekt a társadalmi befogadás, a közösségi

kohézió és a munkaerő-piaci kompetenciák erősítését helyezi a középpontba, miközben a sajátos nevelési igényű, illetve hátrányos helyzetű fiatalok támogatására is figyelmet fordít.

Az esélyegyenlőség szempontjából a fizikai környezet mellett egyre fontosabbá válik a digitális és információs hozzáférés biztosítása is. A város törekvése, hogy a közszolgáltatások és az önkormányzati információk minél szélesebb kör számára legyenek hozzáférhetők és érthetők. A digitális megoldások bővítése ugyanakkor nem helyettesítheti a személyes segítségnyújtást, ezért a hagyományos és az elektronikus ügyintézési lehetőségek párhuzamos biztosítása is fontos az eltérő élethelyzetű lakosok számára.

A HEP feladatam, ezért nem csupán az egyes célcsoportokat érintő problémák azonosítása, hanem olyan összehangolt önkormányzati szemlélet kialakítása, amely a hátrányok csökkentését, az egyenlő esélyű hozzáférést és a társadalmi részvételt valamennyi érintett szakpolitikai területen figyelembe veszi. Az esélyegyenlőség érvényesítése ennek megfelelően nem egyetlen intézmény vagy ágazat feladata, hanem az önkormányzat, az intézmények, a szakmai és civil szervezetek, valamint a helyi közösségek közös felelőssége.

Nyíregyháza küldetése olyan befogadó és együttműködő városi környezet fenntartása és továbbfejlesztése, amelyben az emberek életkoruktól, egészségi állapotuktól, társadalmi helyzetüktől vagy egyéb körülményeiktől függetlenül eséllyel férhetnek hozzá a város szolgáltatásaihoz, részt vehetnek a közösség életében, és lehetőségük van saját élethelyzetük javítására. Ennek része a szükségletekre reagáló szolgáltatások fejlesztése, a hátrányok megelőzése és mérséklése, valamint a helyi közösségek együttműködésének folyamatos erősítése.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata a HEP elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (Nyíregyházi Tankerületi Központtal).

A HEP célja a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni az R. 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

A Kormányrendelet előírása értelmében a HEP célcsoportjai a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a

- mélyszegénységben élők,
- romák,
- gyermekek,
- nők,
- idősek és
- fogyatékossággal élők.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat. További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából. További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti."

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az Ebktv. határozza meg.

A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról" szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet (továbbiakban: R.)
- MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához,
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.),
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.),
- a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I.7.) SZCSM rendelet,
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.),
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény),
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.),
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.),
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nktv.),
- a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény,
- a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény,
- a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény,
- az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény

továbbá a fenti jogszabályok végrehajtási rendeletei tartalmazzák.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A fejlesztés irányait különböző stratégiai dokumentumok határozzák meg. A HEP szempontjából meghatározó a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (továbbiakban: MNTFS 2030), amely a következő évekre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait. Emellett többek között az Új Roma Stratégia (2019-2030), a „Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032), „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban" (2021-2030), az Idősügyi Nemzeti Stratégia (II. ütemterv 2023-2034), az Országos Fogyatékosságügyi Program (2026-2036), Idősügyi Infokommunikációs Program, Magyarország 2023. évi Nemzeti Reform Programja, a Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia 2014-2050., fontos fejlesztési irányvonalakat jelölnek ki.

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás-politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült Nemzeti Fejlesztés 2030 és az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési

esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és településfejlesztési terv antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Koncepciók

A HEP készítése során a korábban készült stratégiákat, fejlesztési terveket, koncepciókat tekintettük át, és gondoskodtunk a programok közötti összhang megteremtéséről. Tekintettel arra, hogy a koncepciók, beszámolók jelentős mértékben tartalmazzák a jelenlegi programban tárgyalt célcsoportok bemutatását, helyzetük elemzését, előfordul átfedés más programokban megjelenített adatokkal, elemzésekkel.

2.1.1. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési koncepciója 2024.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése a 113/2024. (IX.12) számú határozatával felülvizsgálta a szolgáltatástervezési koncepciót. Az Szt. 92. § (3) bekezdésében rendelkezik a szolgáltatásszervezési koncepció készítésének kötelezettségéről. A legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít. A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I.7.) SZCSM rendelet 111/A. § szabályozza a tartalmát, a készítés módját. A koncepció tartalmazza még a lakosságszám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket, az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, az ütemtervet a szolgáltatások biztosításáról, a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit, az egyes ellátotti csoportok (idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek) sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét.

A megyei jogú város koncepciójának a fentieken túl tartalmaznia kell különösen a vármegye területén működő szolgáltatási rendszer struktúráját, legfontosabb jellemzőit, a szolgáltatások iránti igények alakulását, a várakozók számát, korösszetételét, legfontosabb szociális jellemzőit, a szolgáltatások iránt jelentkező szükségletek alapján az intézményrendszer korszerűsítésének irányait.

2.1.2. Nyíregyháza Településképi Arculati Kézikönyv, 2017.

A Településképi Arculati Kézikönyv olyan szemléletformáló dokumentum, amelyben – a településképi követelmények megalapozása érdekében – meg kell határozni a településkaraktert formáló településképi jellemzőket; a településképi szempontból egymástól jól elkülönülő településrészeket, azok arculati jellemzőit és értékeit; továbbá tartalma kiterjed a településkép minőségi formálására vonatkozó javaslatokra, és a településképhez illeszkedő építészeti elemekre is.

2.1.3. Ifjúsági Koncepció

Nyíregyháza Megyei Jogú Város önálló Ifjúsági Koncepciója 2016–2021 közötti időszakra került elfogadásra. A koncepció időbeli hatályának lejártát követően a város ifjúságpolitikai céljai és intézkedései több, egymással összefüggő stratégiai és programdokumentumban, valamint az ifjúság bevonását szolgáló városi kezdeményezésekben jelennek meg. A város az ifjúsági ügyekben továbbra is törekszik a fiatalok véleményének és javaslatainak bevonására, amelynek egyik fóruma a Városi Diákparlament.

2.1.4. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Gazdasági Programja 2025-2029.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése az 58/2025. (III.27.) számú határozatával elfogadta a város 2025-2029. évi gazdasági programját. A program a vármegyei területfejlesztési elképzelésekkel

összhangban tartalmazza különösen az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.

2.1.5. Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve

Nyíregyháza Megyei Jogú Város 2030-ig szóló városfejlesztési irányainak és fejlesztési projektjeinek meghatározását írja le, mely meghatározza Nyíregyháza fejlődését, jövőjét; másrészt a tervezés befolyásolja, hogy a következő EU-s tervezési periódusban rendelkezésre álló forrásokat mennyire hatékonyan és eredményesen tudja a város felhasználni. A Terv bemutatja a város gazdasági, társadalmi, környezeti helyzetét, legfőbb erősségeit, adottságait, valamint gyengeségeit, problémáit. A Nyíregyháza 2030 Stratégia megfogalmazza a város 2030-as vízióját, meghatározza a jövőkép elérését szolgáló stratégiai célokat és kijelöli a célok megvalósítását szolgáló beavatkozások körét. Aktuális fejlesztéspolitikai feladatokat és iránymutatásokat tartalmaz a város minden területét lefedve.

2.1.6. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Integrált Területi Programja

A helyi adottságokra épülő, a területi kiegyenlítődést szolgáló gazdaságfejlesztésre fókuszáló, erős település- és területfejlesztési tartalommal bíró dokumentum.

2.1.7. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Településfejlesztési Koncepciója 2021.

A Program célja az üzleti-szolgáltatási infrastruktúrák fejlesztése, elektronikus kommunikációs hálózatok, E-business rendszerek, a befektetések ösztönzése, az üzleti infrastruktúra tágabb értelmezésű javítása, a város elérhetőségének növelésével, valamint olyan innovatív környezet megteremtése, amely biztosítja az alkalmazott kutatás-fejlesztési eredmények beépítését a fejlett vállalkozói üzemvitelbe.

2.1.8. Nyíregyháza MJV Fenntartható Városfejlesztési Stratégiája (FVS) és TOP Plusz Városfejlesztési Programterve (TVP) (2021-2027.)

Alapját képezi a város Európai Uniós támogatásból megvalósuló fejlesztéseinek 2021-2027 között, emellett a városban megvalósuló valamennyi jövőbeni fejlesztést is megalapozza és lehetővé teszi, hogy a város tovább fejlődjön, kulturális, gazdasági, turisztikai téren egyaránt. Az egyik jelentős pénzügyi forrás a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz).

2.1.9. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Klímastratégiája a 2021-2050 közötti időszakra

Az éghajlatváltozás okozta helyzetelemzés és klímatudatosságot erősítő szemléletformálás dokumentuma.

2.1.10. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Fenntartható Energia- és Klíma Akcióterve (SECAP)

A Fenntartható Energia- és Klímaakcióterv stratégiai és operatív dokumentum meghatározza Nyíregyháza azon célkitűzéseit, amelyekkel 2030-ig el kívánja érni a tervezett megtakarítást a választott bázisévhez képest (2014), valamint fokozni a klímaváltozáshoz való alkalmazkodást. Ezen célkitűzések végrehajtásával várhatóan a vállalásnak megfelelően legalább 40%-kal csökken az üvegházhatású gázok kibocsátásának mértéke a választott kulcsfontosságú ágazatokban (lakossági, önkormányzati, önkormányzati szolgáltató, közlekedési).

2.1.11. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közlekedésfejlesztési Terve

A területrendezési és fejlesztési elképzeléseket, a közlekedés helyzetet, valamint a várható igények alapján az általános célkitűzéseket (pl.: környezetet legkevésbé terhelő közlekedési hálózati rendszer

kiépítése, környezetbarát közlekedési módok elősegítése, koncentrált kereskedelmi és ipari területek elérhetőségének javítása) tartalmazza.

2.1.12. Nyíregyháza Fenntartható Városi Mobilitási Terve (SUMP)

A dokumentum egy hosszútávú stratégiai terv, amely egy város teljes közlekedését szervezi meg úgy, hogy az egyszerre legyen hatékony, élhető és környezetbarát. Kiemelten támogatja a tiszta, zöld és alternatív közlekedési módokat. Összeköti a buszos, autós, kerékpáros, gyalogos és vasúti közlekedést. A helyi lakosok és szakértők véleménye alapján határozza meg a fejlesztéseket.

2.1.13. Gyermekvédelmi beszámoló

A Gyvt. 96. § (6) bekezdése alapján a települési önkormányzat minden év május 31-ig átfogó értékelést készít a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról. A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet (továbbiakban: Gyer.) 10. számú melléklete részletesen meghatározza a települési önkormányzat által készítendő értékelés tartalmi követelményeit. A beszámolóban többek között demográfiai mutatók, az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosításának formái, a személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása, bűnmegelőzési tevékenység és a civil szervezetekkel történő együttműködés szerepel.

2.1.14. Befektetésösztönzési Stratégia

Nyíregyháza település gazdasági fejlődésének megtartása és a versenyképesség javítása érdekében egy befektetés-ösztönzési program jött létre, melynek a Stratégia az egyik résztevékenysége. A megjelölt problémákra és adottságokra építve jövőbeni befektetések megvalósulását célzó rendszert jelöl ki, felvázolja a sikeres megvalósításához szükséges kereteket, eszközöket. A külső forrásból megvalósuló befektetések többletfoglalkoztatást, többletjövedelmet generálhatnak, valamint nagymértékben javíthatják a munkához jutás mellett a munkavégzés feltételeit is. A város célja a magasabb többletjövedelmeket biztosító, nagyobb hozzáadott értéket jelentő befektetések vonzása. A helyi munkaerőpiac bővítésével a foglalkoztatási helyzet javítása.

Rendeletek

2.1.15. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének 8/2001. (III.1.) KGY rendelete a lakáscélú helyi támogatásokról

A rendelet alapján támogatás nyújtható a magántulajdonban levő lakóházon/épületen szükséges olyan munkálatok elvégzésére, amelyek a lakóház/épület lakhatóvá tételére, az életveszélyes állapot elhárítására szolgálnak. A támogatás mértéke kamatmentes kölcsön, mely összege 400.000 forint.

2.1.16. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének 13/2011. (III.11.) számú önkormányzati rendelete Nyíregyháza Megyei Jogú Város önkormányzati közművelődési feladatairól

A kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény felhatalmazza a helyi önkormányzatokat arra, hogy a törvényben foglalt közművelődési célkitűzések meghatározására és a helyi feladatok ellátására helyi rendeletet alkossanak. Ez a felhatalmazás egyben szabályozási kötelezettséget is jelent, mert a város polgárainak a művelődéshez való joga csak a helyi művelődési lehetőségek megfelelő biztosításával érvényesülhet. A törvény céljainak megfelelően Nyíregyháza közművelődésének szinten tartása és jövőbeni fejlődése érdekében fontos rendeletben rögzíteni, hogy az előírt kötelező önkormányzati közművelődési feladatok milyen szervezeti kereteken belül és milyen anyagi ráfordítással biztosított.

2.1.17. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének az 54/2011.(XII.16.) számú önkormányzati rendelete a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról

A Gyvt. alapján az ellátó rendszer működtetéséről az állam és az önkormányzatok kötelesek gondoskodni, hangsúlyozva azonban a családok gyermeknevelési felelősségét is.
A rendelet célja, hogy a törvényi előírásoknak megfelelően szabályozza Nyíregyháza Megyei Jogú Város területén működő intézményrendszert, a rendszeres, illetve a nem rendszeres pénzbeli és természetbeni ellátásokkal széles körben támogassa a szociálisan rászoruló családokban élő gyermekeket.

2.1.18. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 7/2013. (II.15.) számú önkormányzati rendelete a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról, azok igénybevételi rendjéről és az értük fizetendő térítési díjak megállapításáról

Az Szt. 92/B. § (1) bekezdése és a 92/C. § (1) bekezdése alapján a fenntartó kötelezettsége helyi rendeletben az intézményi térítési díj konkrét összegben történő megállapítása.

2.1.19. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének 4/2015. (II. 20.) önkormányzati rendelete az önkormányzati lakások bérletéről és lakbérének megállapításáról

A rendelet meghatározza az önkormányzati tulajdonú lakások, lakrészek bérlet útján történő hasznosításának feltételeit, a lakbérek mértékét.

2.1.20. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének az első lakáshoz jutók támogatásának helyi szabályairól szóló 12/2019. (IV.26.) önkormányzati rendelete

Nyíregyháza Megyei Jogú Város közigazgatási területén letelepedni szándékozó nagykorú személy a vonatkozó rendeletben meghatározott feltételekkel Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata költségvetéséből nyújtott vissza nem térítendő támogatást vehet igénybe új építésű lakás, használt lakás vásárlása, új lakás építésére. Az első lakáshoz jutók támogatása Nyíregyháza Megyei Jogú Város közigazgatási területén elhelyezkedő új lakás vásárlására vagy használt lakás vásárlására, vagy új lakás építésére vehető igénybe.

2.1.21. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 21/2021. (VI. 25.) számú önkormányzati rendelete a szociális rászorultságtól függő egyes pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról

Az Szt. a szociális ellátás feltételeinek biztosítását az állam központi szervein kívül a helyi önkormányzatok feladataként állapítja meg, lehetővé téve, hogy az önkormányzat saját költségvetése terhére egyéb ellátásokat is megállapítson. A törvény felhatalmazza az önkormányzatot arra, hogy az egyes ellátások feltételeit, az igénylésre vonatkozó eljárási szabályokat, a helyi sajátosságokat figyelembe véve rendeletében határozza meg. A rendelet teljeskörűen, részletesen tartalmazza az állampolgárok által igénybe vehető, szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokat, amelyeket az Önkormányzat 2015. évtől teljes mértékben saját forrásból finanszíroz.

2.1.22. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 22/2021. (VI.25.) számú önkormányzati rendelete az egyes szociális rászorultságtól függetlenül nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátási formákról

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata által nyújtható egyes szociális rászorultságtól - jövedelmi és vagyoni viszonyoktól - független, univerzális pénzbeli, - és természetbeni ellátási formák szabályait, a támogatásra jogosultság feltételeit, mértékét, valamint igénybevételük rendjét és garanciáit szabályozza.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A korábban a szociális és gyermekjóléti szolgáltatások biztosítására létrehozott önkormányzati társulás 2017-ben megszűnt, azonban a települések közötti szakmai és szolgáltatási kapcsolatok ezt követően is fennmaradtak.

A térségi együttműködés egyik meghatározó területe a gyermekjóléti és családsegítő szolgáltatások rendszere. A Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ a Nyíregyházi járás valamennyi településére kiterjedően látja el járási feladatait. A járási szintű feladatellátás révén a város intézményrendszere a környező települések lakossága számára is hozzájárul a gyermekek és családok támogatásához, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult problémák kezeléséhez.

A térségi együttműködés újabb formáját jelenti a 2025-ben elindult Versenyképes Járások Program, amely a járások településeinek együttműködésére épít. A program célja olyan közös fejlesztések támogatása, amelyek hozzájárulnak a térségi különbségek mérsékléséhez, a közszolgáltatások színvonalának javításához és a települések együttműködésének erősítéséhez. A Nyíregyházi járásban a települések közötti együttműködés összehangolását járási fejlesztési fórum is segíti.

A HEP megvalósítása során ezért fontos a járási és térségi szakmai kapcsolatok fenntartása és fejlesztése. A települési önkormányzatok, az állami és önkormányzati intézmények, valamint a civil és egyházi szervezetek együttműködése hozzájárulhat ahhoz, hogy a különböző társadalmi csoportok számára a szükséges szolgáltatások és támogatások minél szélesebb körben hozzáférhetők legyenek.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A HEP elkészítése során Nyíregyháza Életminősége háztartás panel kutatás (helyi kutatás) 2008, 2010, 2012, 2015, 2018, 2023-2024. évi eredményeit, valamint a kutatás egészségi állapotot feltáró vizsgálatának (2018), a szegregátumok területére kiterjedő kutatás vizsgálatának adatait („Közösen a kiútért” című, TOP-6.9.1-16-NY1-2017-00001 azonosító számú pályázat keretében), valamint országos és helyi statisztikai adatok eredményeit használtuk fel.

Egyéb adatbázis

A HEP elkészítése kapcsán számos esetben éltünk megkereséssel különböző szervezetek, egyházak, nemzetiségi önkormányzatok, cégek, hivatalok, társosztályok felé adatszolgáltatás és a célcsoportok vonatkozásában esélyegyenlőségi problémájuk feltárására vonatkozó információk gyűjtése céljából. A helyzetelemzés elkészítése során felhasználtuk az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR), a Központi Statisztikai Hivatal adatait, valamint a helyi szinten rendelkezésre álló (önkormányzati adatok, az önkormányzat és az önkormányzat által fenntartott intézmények adatait, civil szervezetek, alapítványok, egyesületek és egyházak által benyújtott) adatokat, nyilvántartásokat, továbbá a rendőrség, ügyészség, bíróság, ítélőtábla, a Nyíregyházi Tankerületi Központ, a Nyíregyházi Szakképzési Centrum, valamint a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztály, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatal Hatósági Osztálya, Foglalkoztatási Főosztálya, Kormányablak Osztálya, a Nemzeti Fogyatékosságügyi és Szociálpolitikai Központ Közhasznú Nonprofit Kft, a Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ, valamint a HEP Fórum által szolgáltatott adatokat, javaslatokat.

A 2026. évi HEP elkészítéséhez a 2022. évi népszámlálásnak köszönhetően több adat is rendelkezésre állt országos, régiós, vármegyei, járási és települési viszonylatban is. A HEP elkészítését a korábbi időszakokhoz képest a TEIR-ben elérhető adatok körének bővülése is segíti. Ugyanakkor az adatok aktualitása és települési szintű rendelkezésre állása területenként eltérő lehet, ezért nem minden vizsgált

témakörben áll rendelkezésre kizárólag a program elkészítését megelőző két évre vonatkozó adat. Egyes mutatók esetében települési szinten nem érhető el megfelelő részletességű vagy friss adat, ezért az elemzés során az elérhető adatok körét, azok időbeli eltéréseit és korlátait is figyelembe kellett venni.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénység összetett társadalmi jelenség, amely nem csupán az alacsony jövedelmet jelenti, hanem több hátrány együttes fennállását. Jellemzői közé tartozik a tartós munkanélküliség vagy alacsony foglalkoztatottság, az alacsony iskolai végzettség, a rossz lakhatási körülmények, a közszolgáltatásokhoz való korlátozott hozzáférés, valamint a kedvezőtlen egészségi állapot. A mélyszegénység gyakran generációkon át öröklődik, amely jelentősen csökkenti az érintettek társadalmi mobilitásának esélyeit.

A szegénység mérésére többféle, egymást kiegészítő mutató szolgál. Az **abszolút szegénység** azt az állapotot jelenti, amikor az egyén vagy a háztartás nem képes biztosítani a létfenntartáshoz szükséges alapvető javakat és szolgáltatásokat. A **relatív szegénység** az adott társadalom jövedelmi viszonyaihoz képest vizsgálja az egyén helyzetét; az Európai Unióban ennek legelterjedtebb mutatója a medián ekvivalens jövedelem 60%-a alatti jövedelemmel rendelkezők aránya. A **szubjektív szegénység** az érintettek saját anyagi helyzetükre és megélhetési lehetőségeikre vonatkozó önértékelésén alapul. Az Európai Unió és a Központi Statisztikai Hivatal emellett kiemelten alkalmazza az **AROPE** (At Risk of Poverty or Social Exclusion) mutatót, amely a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett népességet méri. Az AROPE három tényező együttes vizsgálatán alapul: a relatív jövedelmi szegénységen, a súlyos anyagi és szociális depriváción, valamint a nagyon alacsony munkaintenzitású háztartások arányán. E mutató átfogó képet ad a társadalmi hátrányok összetettségéről, ezért a helyi esélyegyenlőségi helyzetelemzés fontos viszonyítási alapját képezi.

A roma lakosság helyzetének vizsgálata során figyelemmel kell lenni arra, hogy etnikai hovatartozásra vonatkozó adat kizárólag önkéntes önazonosítás alapján kezelhető, ezért települési szinten csak korlátozottan állnak rendelkezésre statisztikai adatok. Ennek megfelelően az elemzés elsősorban a hátrányos helyzetet jellemző társadalmi-gazdasági mutatókra, valamint a helyi intézmények és szakemberek tapasztalataira támaszkodik. Fontos hangsúlyozni, hogy a mélyszegénység és a roma származás nem azonos fogalmak: bár a roma lakosság körében nagyobb a szegénység és a társadalmi kirekesztődés kockázata, a mélyszegénység valamennyi társadalmi csoportban előfordulhat.

A HEP célja, hogy a rendelkezésre álló objektív statisztikai adatok, helyi tapasztalatok és társadalmi mutatók alapján feltárja az érintett célcsoportok problémáit, valamint olyan intézkedéseket határozzon meg, amelyek elősegítik a foglalkoztatás, az oktatás, az egészségügyi ellátás, a lakhatás és a közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés javítását, ezáltal erősítve a társadalmi befogadást és az esélyegyenlőség érvényesülését.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A háztartások jövedelme alapvetően három forrásból tevődik össze: munkajövedelemből, társadalmi jövedelmekből és egyéb bevételekből. E források összjövedelmen belüli megoszlása fontos képet ad a háztartások anyagi helyzetéről és jövedelmi szerkezetéről. A munkajövedelmek magasabb aránya általában kedvezőbb jövedelmi struktúrát jelez. Az elmúlt években jelentős javulás figyelhető meg ezen a téren: míg 2015-ben az összjövedelem 69,0%-a származott munkavégzésből, addig 2024-re ez az arány 71,2%-ra emelkedett.

2024-ben az egy főre jutó éves nettó jövedelem országos átlaga 2 millió 797 ezer forint volt. A legmagasabb jövedelmi szintet Budapest mutatta, ahol az egy főre jutó éves nettó jövedelem elérte a 3 millió 729 ezer forintot, ami 33,3%-kal haladta meg az országos átlagot. A legalacsonyabb jövedelmek továbbra is Észak-Magyarországon és Észak-Alföldön voltak megfigyelhetők, ahol az egy főre jutó éves nettó jövedelem az országos átlag 82,9–83,5%-át érte el.

Az egy főre jutó éves nettó jövedelem minden háztartástípusban növekedett, azonban a háztartások összetétele továbbra is jelentősen befolyásolta a jövedelmi viszonyokat. A gyermekes háztartások jövedelmi helyzete az országos átlaghoz képest kedvezőtlenebb maradt. Közülük a két felnőttből és

legalább három gyermekből álló háztartások mutatták a legalacsonyabb egy főre jutó éves nettó jövedelmet, amely 1 millió 989 ezer forint volt.
A háztartások jövedelmi helyzetében regionális szinten továbbra is jelentős különbségek mutatkoznak. A magasabb jövedelmű térségekben – elsősorban Budapesten és Közép-Dunántúlon – a munkajövedelmek meghatározó szerepet töltenek be a háztartások bevételeiben, míg az alacsonyabb jövedelmű régiókban nagyobb súlyt képviselnek a társadalmi juttatások.

9. táblázat

Jövedelmi helyzet (3.1.)

Év	**Az SZJA adófizetők az állandó népesség %-ában (TS 059) száma**	**Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók az SZJA adófizetők %-ában** (TS 060)
2020	50,37	24,38
2021	51,41	22,86
2022	52,69	20,86
2023	52,82	18,37
2024	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A háztartások fogyasztási kiadásai 2024-ben tovább növekedtek. A kiadások szerkezetét vizsgálva megállapítható, hogy a legnagyobb mértékű bővülés az élelmiszerekre és alkoholmentes italokra fordított kiadások körében következett be, amelyek volumene 6,5%-kal emelkedett. Jelentős növekedés volt tapasztalható továbbá a közlekedési, valamint a vendéglátási és szálláshely-szolgáltatási kiadások esetében is.

Ugyanakkor a fogyasztói árak emelkedését figyelembe véve nem minden területen növekedett a lakosság tényleges fogyasztása. Az oktatással, a kulturális szolgáltatásokkal és a hírközléssel kapcsolatos kiadások volumene csökkent, ami arra utalhat, hogy egyes háztartások költségvetésük szűkössége miatt elsősorban az alapvető szükségletek kielégítésére fordították erőforrásaikat.

„A fogyasztás nagysága a jövedelmi helyzettel mutatja a legerősebb összefüggést: minél magasabb a háztartás jövedelme, annál többet költ. 2024-ben a legalsó jövedelmi ötödben 906 ezer, a legfelsőben 3 millió 652 ezer forint volt az egy főre jutó éves fogyasztási kiadás. A leggazdagabbak és a legszegényebbek kiadásainak nagyságában mért különbség stagnált, a legfelső jövedelmi ötödben élők 4,0-szer többet költöttek egyéni fogyasztásukra, mint a legalsó ötödben élők. Arányaiban az alapvető szükségleteik kielégítésére a háztartások többet fordítottak az előző évinél, a legfelső ötödbe tartozók esetében 51,8, a legszegényebb jövedelmi ötödbe tartozóknál 64,6% volt ez a hányad.”[6]

[6] ksh.hu/kiadvanyok/helyzetkep/2024

6. ábra

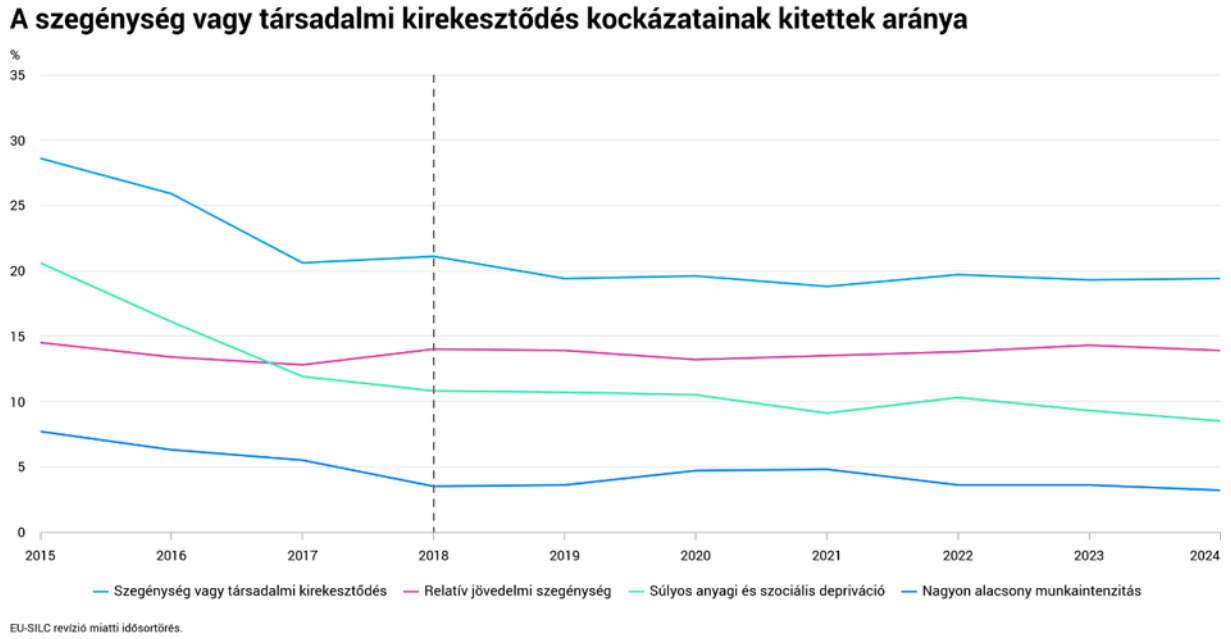

Forrás: A háztartások életszínvonala, 2024, KSH

2015 és 2024 között a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya összességében kedvező irányba változott. Míg 2015-ben a lakosság közel 29%-át érintette a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés valamely formája, addig 2024-re ez az arány 19,4%-ra mérséklődött. A legjelentősebb javulás 2015 és 2017 között következett be, ezt követően az érték kisebb ingadozások mellett viszonylag stabil maradt. A **relatív jövedelmi szegénység** mutatója ugyanakkor a vizsgált időszakban csak csekély mértékben változott. A 2015. évi 14,5%-ról 2024-re 13,9%-ra mérséklődött, miközben 2018 után kisebb ingadozások figyelhetők meg. Ez arra utal, hogy bár a társadalom egészének helyzete javult, a jövedelmi különbségek továbbra is jelentősek, és a szegénységi küszöb alatt élők aránya érdemben nem csökkent. A legkedvezőbb változás a **súlyos anyagi és szociális depriváció** területén figyelhető meg. A mutató 2015 és 2024 között több mint felére csökkent (20,6%-ról 8,5%-ra), ami azt jelzi, hogy jelentősen mérséklődött azoknak a háztartásoknak az aránya, amelyek alapvető fogyasztási javakat vagy szolgáltatásokat nem tudnak biztosítani maguk számára. A 2022. évi kisebb emelkedést követően ismét csökkenő tendencia figyelhető meg.

A **nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásokban élők aránya** szintén kedvezően alakult. A mutató 2015-ben még 7,7% volt, míg 2024-re 3,2%-ra csökkent. A csökkenés összefüggésben állhat a foglalkoztatás bővülésével és a munkaerőpiaci részvétel növekedésével, bár 2020–2021-ben átmeneti növekedés volt megfigyelhető.

2024-ben a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya és száma stagnált az előző évhez képest: 2023-ban 1 millió 811 ezer, 2024-ben 1 millió 819 ezer fő tartozott a kockázattal érintettek csoportjába.

Mindeközben mindhárom szegénységi dimenzió (relatív jövedelmi szegénységi arány, súlyos anyagi és szociális depriváció, nagyon alacsony munkaintenzitás) javulást mutatott, ami arra utal, hogy bár az összesített kockázat aránya érdemben nem változott, a veszélyeztetett népesség helyzete kedvezőbbé vált. A legmarkánsabb javulás a súlyos anyagi és szociális depriváció területén következett be, ahol az érintettek aránya 0,8 százalékponttal csökkent az előző évhez képest. 2024-ben mérséklődött a szegénység mélysége, a leginkább veszélyeztetett csoportok helyzete kismértékben javult. Azok száma, akiket két szegénységi dimenzió is érintett, 52 ezer fővel, míg a mélyszegénységben élőké – akiket mindhárom dimenzió együttesen sújt – 41 ezer fővel csökkent.
„A szegénység csökkentésének egyik legfőbb eszköze a foglalkoztatás, amit jól mutat, hogy a legnagyobb kockázatnak kitett társadalmi csoportot továbbra is a munkanélküliek jelentik: bár szegénységi kockázatuk

2024-ben csökkent, még mindig az országos átlag 3,3-szeresét tette ki. Az iskolai végzettség meghatározó tényező a szegénység kockázatában, jelentős hatással van a munkaerőpiaci helyzetre és a társadalmi mobilitásra. A magasabb végzettség védelmet nyújthat a szegénységgel szemben. Az alapfokú végzettségűek szegénységi kockázata 2024-ben hétszerese volt a felsőfokú végzettségűekének. A jövedelmi helyzet meghatározó szerepet játszik a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának alakulásában. A legalsó jövedelmi ötödbe tartozók körében a szegénység kockázata továbbra is rendkívül magas, e csoport több mint háromnegyede ki van téve a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés veszélyének. Ezzel szemben a legmagasabb jövedelmű ötöd helyzete stabilan kedvező: szegénységi kockázata mindössze 0,9%, ami minimális mértékű, és nem mutat érdemi változást az előző évhez képest. 2023-hoz viszonyítva a 2. ötöd, vagyis az alacsonyabb középréteg helyzete romlott érzékelhetőbben. A jövedelmi egyenlőtlenségek következtében a társadalom legalsó ötödébe tartozók szegénységi kockázata több mint nyolcvanszorosa volt a legfelső ötödbe tartozókénak, ami jól mutatja, hogy a szegénység alapvetően jövedelmi determinációjú jelenség.” [7]

„2024-ben minimálisan, 3,3 százalékponttal nőtt a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatában érintettek aránya a roma népesség körében.” [8]

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

Az elmúlt öt év munkaerőpiaci folyamatai alapján megállapítható, hogy a gazdaságilag aktív népesség folyamatos növekedést mutatott. A 25–54 éves, aktív munkavállalási korú népesség gazdasági aktivitása 2022-ig növekedett, ezt követően enyhe visszaesés következett be, ezzel párhuzamosan az 55 év feletti korosztály gazdasági aktivitása folyamatosan emelkedett, amelyet kezdetben a nyugdíjkorhatár emelése, később pedig elsősorban a nyugdíj mellett munkát vállalók számának növekedése befolyásolt. Az elmúlt öt évben a gazdaságilag aktív fiatalok 13–15%-a volt álláskereső, a legkedvezőtlenebb helyzet pedig 2024-ben alakult ki. Ez arra hívja fel a figyelmet, hogy a fiatalok munkaerőpiaci belépésének támogatása fontos feladat. A gazdasági aktivitási arány emelkedéséhez nemcsak a gazdaságilag aktívak számának növekedése, hanem a munkavállalási korú népesség létszámának csökkenése is hozzájárult.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

2024-ben a foglalkoztatottak száma országos szinten nem változott az előző évhez képest, a foglalkoztatási ráta ugyanakkor 75,1%-ra emelkedett. A javulás elsősorban a munkavállalási korú népesség csökkenésével magyarázható. A legmagasabb foglalkoztatottság továbbra is a 25–54 éves korosztályt jellemzi, míg a 15–24 éves fiatalok és a 60 év felettiek foglalkoztatási aránya alacsonyabb.
Területi összehasonlításban továbbra is jelentős különbségek vannak. A foglalkoztatási mutatók a nyugat-magyarországi térségekben és a fővárosban kedvezőbbek, míg az északkeleti vármegyék – köztük Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye – az országos átlagnál kedvezőtlenebb helyzetben vannak.

2024-ben a munkanélküliek száma emelkedett, a munkanélküliségi ráta 4,5%-ra nőtt. A legkedvezőtlenebb helyzet a 15–24 éves fiatalokat érinti, akik körében a munkanélküliségi ráta meghaladta a 15%-ot. Az alacsony iskolai végzettség továbbra is jelentős munkaerőpiaci hátrányt jelent, mivel a legfeljebb alapfokú végzettséggel rendelkezők munkanélkülisége jóval magasabb az országos átlagnál.

„A gazdaságnak a koronavírus-járvány utáni újra indulásával az üres álláshelyek száma folyamatosan nőtt, és 2022-ben elérte a mérés történetében eddigi csúcsot jelentő 89,5 ezret. 2023-ban és 2024-ben ez a tendencia csökkent, melynek következtében az üres álláshelyek száma 69,3 ezerre esett vissza. a csökkenés elsősorban a versenyszférát érintette. A kereslet főként a végzettséget nem igénylő munkakörök esetében mérséklődött. [9]

[7] https://ksh.hu/kiadvanyok/helyzetkep/2024/
[8] https://ksh.hu/kiadvanyok/helyzetkep/2024/
[9] Munkaerőpiaci tükör 2025

7. ábra

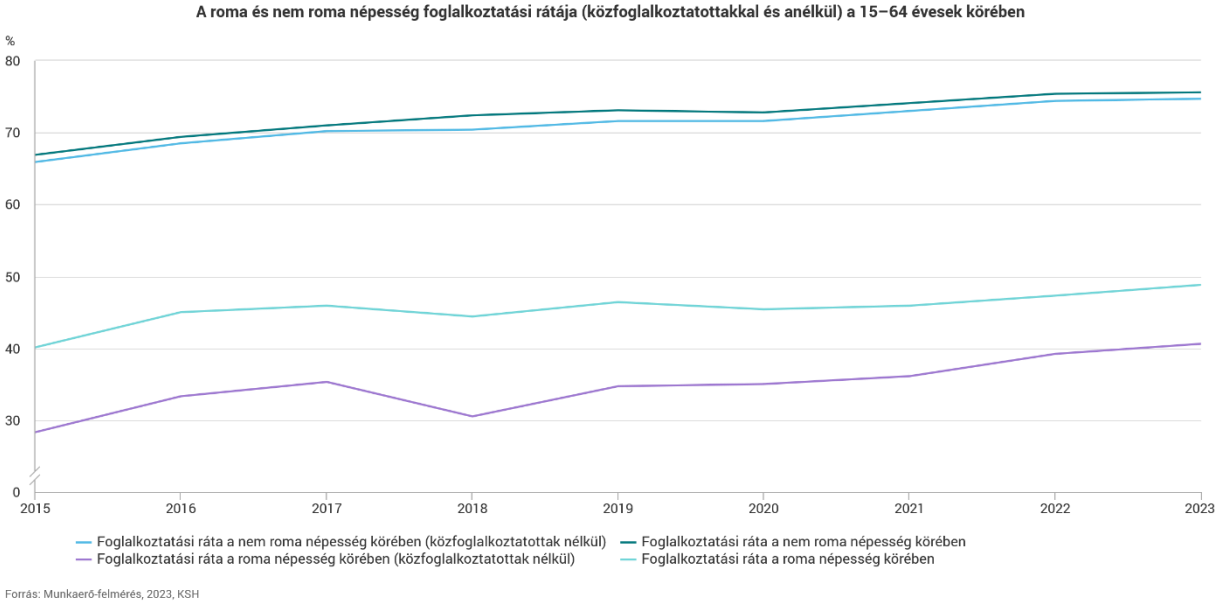

Forrás: https://ksh.hu/kiadvanyok/fenntarthato-fejlodes-indikatorai/2024/4-2

A roma lakosság az országos átlagnál kisebb arányban és kedvezőtlenebb pozícióban van jelen a munkaerőpiacon. Bár 2015 óta foglalkoztatottságuk javult és munkanélküliségi rátájuk csökkent, a roma és a nem roma népesség közötti foglalkoztatási különbség továbbra is jelentős. A kedvezőtlen munkaerőpiaci helyzetet elsősorban az alacsony iskolai végzettség, valamint az a tény befolyásolja, hogy a roma lakosság nagy része a munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű térségekben él.

A roma nők foglalkoztatottsága számottevően elmarad a férfiakétól, amelyben a gyermeknevelési feladatok is szerepet játszanak. A roma fiatalok körében továbbra is magas a korai iskolaelhagyás, valamint az a tény, hogy kevesen szereznek piacképes szakmai végzettséget, ami jelentősen rontja munkaerőpiaci esélyeiket.
A roma foglalkoztatottak körében a közfoglalkoztatás aránya ugyan csökkent az elmúlt években, de még mindig jóval magasabb, mint a nem roma népesség esetében. Emellett gyakoribb a határozott idejű foglalkoztatás és az alacsony képzettséget igénylő munkakörökben való elhelyezkedés.

10. táblázat

Munkanélküliségi ráta nemek szerint (3.2.1.)

Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	**Nők aránya** (TS 034)	**Összesen**
2020	2,92	3,26	3,09%
2021	1,97	2,56	2,27%
2022	2,33	2,83	2,58%
2023	1,86	2,30	2,08%
2024	1,96	2,18	2,07%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A település munkaerőpiaci helyzetének vizsgálata során fontos mutató a 15–64 éves állandó népességen belül nyilvántartott álláskeresők aránya. A 2020–2024 közötti időszak adatai alapján megállapítható, hogy az álláskeresők aránya összességében csökkenő tendenciát mutatott, ugyanakkor a vizsgált időszakban a nők körében minden évben magasabb volt az álláskeresők aránya, mint a férfiak esetében.

Az adatok alapján a vizsgált időszakban összességében kedvező munkaerőpiaci tendencia figyelhető meg. Ugyanakkor a nők tartósan magasabb álláskeresési aránya arra utal, hogy a helyi esélyegyenlőségi intézkedések tervezése során továbbra is indokolt figyelmet fordítani a nők munkaerőpiaci helyzetére. Kiemelt jelentőségű lehet a nők munkaerőpiaci részvételét segítő intézkedések, a foglalkoztathatóságot javító képzések, a munkába való visszatérést támogató lehetőségek, valamint a munka és a családi kötelezettségek összehangolását segítő szolgáltatások biztosítása.

11. táblázat

Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint Nyíregyházán (3.2.2.)

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	**Év**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
	Fő összesen	**2 260**	**2 454**	**1 774**	**1 996**	**1 593**	**1 573**
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	111,00	142,00	86,00	95,00	44,00	44,00
	%	4,91%	5,79%	4,85%	4,76%	2,76%	2,80%
21-25 év (TS 038)	Fő	267,00	344,00	174,00	204,00	133,00	162,00
	%	11,81%	14,02%	9,81%	10,22%	8,35%	10,30%
26-30 év (TS 039)	Fő	237,00	232,00	156,00	159,00	109,00	149,00
	%	10,49%	9,45%	8,79%	7,97%	6,84%	9,47%
31-35 év (TS 040)	Fő	203,00	246,00	174,00	174,00	130,00	105,00
	%	8,98%	10,02%	9,81%	8,72%	8,16%	6,68%
36-40 év (TS 041)	Fő	240,00	224,00	172,00	206,00	134,00	125,00
	%	10,62%	9,13%	9,70%	10,32%	8,41%	7,95%
41-45 év (TS 042)	Fő	302,00	317,00	202,00	205,00	163,00	116,00
	%	13,36%	12,92%	11,39%	10,27%	10,23%	7,37%
46-50 év (TS 043)	Fő	238,00	260,00	165,00	219,00	196,00	173,00
	%	10,53%	10,59%	9,30%	10,97%	12,30%	11,00%
51-55 év (TS 044)	Fő	219,00	206,00	144,00	166,00	136,00	138,00
	%	9,69%	8,39%	8,12%	8,32%	8,54%	8,77%
56-60 év (TS 045)	Fő	187,00	180,00	131,00	177,00	168,00	166,00
	%	8,27%	7,33%	7,38%	8,87%	10,55%	10,55%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	256,00	303,00	370,00	391,00	380,00	395,00
	%	11,33%	12,35%	20,86%	19,59%	23,85%	25,11%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A korcsoportok szerinti megoszlás alapján jelentős változás figyelhető meg az álláskeresők korstruktúrájában. Különösen szembetűnő az idősebb korosztályok súlyának növekedése. A 61 éves vagy annál idősebb álláskeresők száma 2019-ben 256 fő volt, ami az összes álláskereső 11,33%-át jelentette. 2024-re számuk 395 főre emelkedett, arányuk pedig 25,11%-ra nőtt. Ez azt jelenti, hogy 2024-ben már minden negyedik nyilvántartott álláskereső ebbe a korcsoportba tartozott. Ez a változás kiemelt figyelmet érdemel, mivel az idősebb álláskeresők munkaerőpiaci visszailleszkedését több tényező – többek között az életkor, az egészségi állapot, a képzettség, valamint a munkáltatói elvárások – is nehezítheti.

A nyilvántartott álláskeresők számának jelentős csökkenése mellett az álláskeresők korösszetétele is eltolódott az idősebb korosztályok felé. Míg a fiatalabb és középkorú csoportok létszáma és többnyire aránya is csökkent, addig a 61 éves és idősebb korosztály részesedése több mint kétszeresére emelkedett 2019 és 2024 között. Fontos lehet számukra a munkavállalási lehetőségek bővítése, az életkorukhoz és meglévő kompetenciáikhoz igazodó képzési és átképzési lehetőségek biztosítása, valamint a foglalkoztatásukat ösztönző programok és munkáltatói együttműködések kialakítása. Emellett érdemes vizsgálni azokat a tényezőket is, amelyek miatt az idősebb korosztály tartósabban kerülhet ki a munkaerőpiacról.

A fiatalabb korosztályok esetében a kedvező tendencia fenntartása érdekében továbbra is fontos a pályakezdők munkaerőpiaci beilleszkedésének támogatása, a megfelelő szakképzettség megszerzésének ösztönzése, valamint a helyi munkáltatókkal való együttműködés erősítése. A korcsoportos adatok alapján ugyanakkor a következő időszak egyik legfontosabb esélyegyenlőségi feladata az idősebb álláskeresők foglalkoztatási esélyeinek javítása és munkaerő-piaci aktivitásuk fenntartása lehet.

12. táblázat

A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya Nyíregyházán (3.2.3.)

Év	**180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya** (TS 057)	**Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül** (TS 058)
	%	**%**
2019	37,74	59,09
2020	32,56	56,07
2021	38,67	58,60
2022	37,73	57,90
2023	39,42	54,78
2024	37,76	53,54

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

Általános jellemző, hogy minél magasabb iskolai végzettséggel rendelkezik valaki, annál kedvezőbb a munkaerőpiaci helyzete. Nyíregyházán a 2018-as helyi kutatáshoz képest pozitív elmozdulás látható. Csökkenés mérhető a 8. általánossal rendelkezők, illetve a csak néhány osztályt végzettek arányában, növekedés a szakiskolát végzettek, az érettségit követő felsőfokú szakképzés esetében, illetve az egyetemi diplomát szerzettek körében.

13. táblázat

A roma és a teljes népesség iskolázottsága

	2011				2022			
	Népesség		Roma nemzetiségű		Népesség		Roma nemzetiségű	
	fő	%	fő	0%	fő	%	fő	%
15 évesnél fiatalabb személy	1.447.659	14,6	101.204	33%	1.393.232	14,5	51.487	25,7
Általános iskola 8. évf. alacsonyabb	416.964	4,2	47.806	15,5	187.268	1,9	19.681	9,8
Általános iskola 8. évf.	2.277.062	22,9	120.093	38,9	1.739.464	18,1	82.346	41,1
Szakiskola	1.805.051	18,2	27.088	8,8	1.733.767	18,1	28.322	14,1
Érettségi	2.551.276	25,7	10.342	3,3	2.716.187	28,3	14.703	7,3
Egyetem	1.439.616	14,5	2.424	0,8	1.833.716	19,1	3.767	1,9
Összesen	9.937.628	100	308.957	100	9.603.634	100	200.306	100

Forrás: https://real.mtak.hu/237437/1/2063-article-p112.pdf

A 2011 és 2022 közötti időszakban a cigány népesség iskolai végzettségi mutatóiban kedvező irányú változások figyelhetők meg. A nyolc általános iskolai osztályt be nem fejezettek aránya 15,5%-ról 9,8%-ra csökkent, miközben nőtt a legalább általános iskolai végzettséget szerzők aránya. Emelkedés mutatható ki a magasabb végzettségi szinteken is: az érettségi nélküli középfokú végzettséggel rendelkezők aránya 8,8%-ról 14,1%-ra, az érettségivel rendelkezőké 3,3%-ról 7,3%-ra emelkedett. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya ugyan több mint kétszeresére nőtt, azonban továbbra is alacsony, 0,8%-ról 1,9%-ra emelkedett.

A pozitív változások ellenére a teljes népességhez viszonyítva továbbra is jelentős különbségek mutatkoznak az iskolai végzettség tekintetében. Míg 2022-ben a teljes népesség 1,9%-a nem rendelkezett befejezett általános iskolai végzettséggel, addig a cigány népesség körében ez az arány 9,8% volt. Az adatok alapján megállapítható, hogy az elmúlt évtizedben javult a cigány népesség iskolázottsági szintje, ugyanakkor a végzettségi mutatókban fennálló társadalmi különbségek továbbra is jelentősek.

14. táblázat

Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint (3.2.4.)

Év	**Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott álláskeresők száma összesen** (TS 052)	**Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint**					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		**Általános iskolai végzettség** (TS 035)		**8 általánosnál magasabb iskolai végzettség**	
	Fő	**Fő**	**%**	**Fő**	**%**	**Fő**	**%**
2019	2 260	40	1,77%	414	18,32%	1 806	79,91%
2020	2 454	35	1,43%	474	19,32%	1 945	79,26%
2021	1 774	26	1,47%	309	17,42%	1 439	81,12%
2022	1 996	35	1,75%	360	18,04%	1 601	80,21%
2023	1 593	29	1,82%	236	14,81%	1 328	83,36%
2024	1 573	18	1,14%	274	17,42%	1 281	81,44%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A pozitív elmozdulás ellenére a foglalkoztatás tekintetében jelentős eltérések mérhetőek az iskolai végzettség tekintetében.

15. táblázat

Iskolai végzettség alakulása Nyíregyháza városában 2018-2023/2024

	2018	**2023/2024**
8. általános alatt	2,0	1,4
8. általános	14,4	7,2
Szakiskola	21,0	24,3
Szakközépiskola-Szakgimnázium	12,9	12,3
Gimnázium	12,5	11,9
Érettségit követő felsőfokú szakképzés	10,4	16,4
Főiskola	17,8	16,6
Egyetem	8,9	10

Forrás: Nyíregyháza Életminősége 2023-2024

Szignifikáns eltérés mérhető a foglalkoztatottak arányában a végzettség tekintetében, a városban is kedvezőbb helyzetben vannak a magasan kvalifikáltak, szemben a csak alapfokú végzettséggel rendelkezőkkel.

16. táblázat

A foglalkoztatottak aránya az iskolai végzettség függvényében, 2023/2024 (%)

Alapfokú végzettség	36,4
Középfokú végzettség	82,0
Felsőfokú végzettség	91,9

Forrás: Nyíregyháza Életminősége 2023-2024

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

A közfoglalkoztatás célja nem csupán a munkavégzés biztosítása, hanem a munkatapasztalat megszerzésének elősegítése, a munkavégzési készségek fenntartása és a nyílt munkaerőpiacra történő visszatérés támogatása. Országos szinten a közfoglalkoztatásban részt vevők száma az elmúlt években folyamatosan csökkent, ami részben a munkaerőpiaci helyzet javulásával, részben a nyílt munkaerőpiacra történő kilépések növekedésével magyarázható. Ugyanakkor a hátrányos helyzetű térségekben a közfoglalkoztatás továbbra is jelentős foglalkoztatási forma, különösen az alacsony iskolai végzettségűek, a tartós álláskeresők, a roma lakosság és az idősebb munkavállalók számára.

17. táblázat

Foglalkoztatáspolitika (3.2.5.)

Év	**Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma** (TS 050)	**Közfoglalkoztatottak száma** (TS 055)
	Fő	**(éves átlag - fő)**
2020	2 943	839
2021	1 148	833
2022	1 106	643
2023	644	573
2024	1 080	577

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A közfoglalkoztatásban részt vevők létszáma Nyíregyházán az elmúlt években folyamatos csökkenést mutat. Az átlaglétszám 2021 és 2024 között közel 41%-kal mérséklődött (434 főről 254 főre), ami

összhangban áll az országos foglalkoztatáspolitikai irányokkal és a munkaerőpiac változásaival. A csökkenés hátterében egyrészt az elsődleges munkaerőpiacon rendelkezésre álló munkalehetőségek bővülése, másrészt a közfoglalkoztatási programok létszámkeretének fokozatos szűkülése áll.

Nyíregyházán a közfoglalkoztatási programok szervezését a NYÍRVV Nonprofit Kft. végzi Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának megbízásából. A közfoglalkoztatás elsődleges célja, hogy átmeneti munkalehetőséget biztosítson a hátrányos helyzetű, tartósan álláskereső és szociálisan rászoruló személyek számára, valamint elősegítse a nyílt munkaerőpiacra történő visszatérésüket.

A NYÍRVV beszámolója alapján a programok keretében a résztvevők elsősorban városüzemeltetési, közterület- és parkfenntartási, köztisztasági, intézményi, szociális és kulturális feladatokat látnak el.
A foglalkoztatás mellett lehetőség nyílt különböző képzéseken való részvételre is, amelyek hozzájárulnak a munkavállalók kompetenciáinak fejlesztéséhez és hosszú távú elhelyezkedési esélyeik javításához, azonban 2025. évben is a folyamatos fluktuáció miatt nem indultak el. 2025-ben átlagosan 242 fő regisztrált álláskereső bevonása lett tervezve, melyből az éves átlaglétszám 219 fő volt. 2025. március 1-én két új közfoglalkoztatási program indult, melyből az egyik 8 hónapig tartó 238 fős Hosszú Közfoglalkoztatási Program, illetve a 12 hónapig tartó 7 fős Országos Hajléktalan Program. 2025. október 31-én ért véget egy 238 főt foglalkoztató hosszú közfoglalkoztatási program, majd november 1-én indult egy újabb 220 fős létszámkerettel, melynek időtartama 10 hónap volt. Ebben az évben összesen 542 fővel létesítettek foglalkoztatásra irányuló határozott idejű teljes munkaidős közfoglalkoztatási jogviszonyt.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

Nyíregyháza Magyarország hetedik legnagyobb városa és Kelet-Magyarország egyik meghatározó gazdasági központja. A vármegye többi településéhez viszonyítva kedvezőbb foglalkoztatási helyzettel, alacsonyabb munkanélküliségi rátával, jelentős tőkevonzó képességgel és fejlettebb infrastruktúrával rendelkezik. Jó közlekedési kapcsolatai, ipari parkjai és gazdasági környezete kedvező feltételeket biztosítanak a munkahelyteremtéshez és a foglalkoztatás bővítéséhez.

A város gazdaságának meghatározó ágazatai a műanyag- és gumiipar, a gépipar, a papíripar és az autóipar, emellett jelentős szerepet töltenek be a kereskedelem, a logisztika, a pénzügyi szolgáltatások, valamint az elmúlt években dinamikusan fejlődő magánegészségügyi szolgáltatások is. A sokszínű gazdasági szerkezet változatos foglalkoztatási lehetőségeket kínál a különböző végzettségű és képzettségű munkavállalók számára.

A foglalkoztatás bővítésében meghatározó szerepet töltenek be a helyi kis- és középvállalkozások is, amelyek a város gazdaságának stabil szereplői, és jelentős számú munkahelyet biztosítanak. A vállalkozások működését és fejlődését Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata, valamint a gazdaságfejlesztésben közreműködő szervezetek különböző befektetésösztönző, vállalkozásfejlesztési és innovációt támogató intézkedésekkel segítik.

A városban működő ipari parkok és gazdasági övezetek kedvező feltételeket biztosítanak új vállalkozások letelepedéséhez és a már működő cégek kapacitásbővítéséhez. A fejlett közmű- és közlekedési infrastruktúra, valamint a rendelkezésre álló iparterületek hozzájárulnak ahhoz, hogy Nyíregyháza továbbra is vonzó befektetési célpont maradjon mind a hazai, mind a külföldi vállalkozások számára.

A vállalkozásindítást és a vállalkozások fejlődését országos és európai uniós forrásból finanszírozott pályázatok, kedvezményes hitelprogramok, valamint a gazdaságfejlesztési szervezetek által nyújtott tanácsadási szolgáltatások is támogatják. Ezek a lehetőségek elősegítik a helyi gazdaság versenyképességének növelését, ösztönzik az innovációt, és hozzájárulnak új munkahelyek létrejöttéhez.

Nyíregyháza adottságai alapján a jövőben is jelentős fejlődési potenciállal rendelkeznek a járműipari beszállítói tevékenységek, az akkumulátoriparhoz kapcsolódó gyártási és logisztikai szolgáltatások, a gépipar, az egészségipar, az informatikai szolgáltatások, a kutatás-fejlesztés, valamint a környezet- és energiatudatos technológiák. Emellett továbbra is meghatározó szerepet töltenek be a kereskedelmi, logisztikai és szolgáltató ágazatok, amelyek a különböző végzettségű munkavállalók számára egyaránt biztosítanak elhelyezkedési lehetőségeket.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

Nyíregyháza a vármegye meghatározó oktatási és képzési központja, amely kedvező feltételeket biztosít a fiatalok munkaerőpiaci felkészítéséhez. A városban működő középfokú oktatási intézmények, a Nyíregyházi Szakképzési Centrum tagintézményei, az Agrárminisztérium felügyelete alá tartozó Északi Agrárszakképzési Centrum, valamint a Nyíregyházi Egyetem széles körű képzési kínálatot nyújtanak. A képzési struktúra igazodik a térség gazdasági igényeihez, különösen a műszaki, informatikai, gazdasági, egészségügyi, pedagógiai és szolgáltatási ágazatok munkaerő-szükségletéhez.

A fiatalok munkaerőpiacra történő sikeres belépését elősegíti a duális szakképzés, amely lehetőséget biztosít arra, hogy a tanulók tanulmányaik során valós munkakörnyezetben szerezzenek szakmai tapasztalatot. A helyi vállalkozások és oktatási intézmények együttműködésének köszönhetően a gyakorlati képzés egyre inkább igazodik a munkáltatói elvárásokhoz, ezáltal javítva a pályakezdők elhelyezkedési esélyeit.

A pályaválasztás és az elhelyezkedés támogatásában fontos szerepet töltenek be a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal által nyújtott szolgáltatások. Az álláskeresési tanácsadás, a pályaorientáció, az állásbörzék, a munkaerőpiaci információnyújtás, valamint a különböző foglalkoztatási és képzési támogatások hozzájárulnak ahhoz, hogy a fiatalok minél rövidebb idő alatt munkát találjanak vagy piacképes szakképesítést szerezzenek.

18. táblázat

Pályakezdő álláskeresők száma (3.2.6.)

Év	**Nyilvántartott álláskeresők száma** (TS 052)	**Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma** (TS 053)
	Fő	**Fő**
2020	2 454	305
2021	1 774	186
2022	1 996	177
2023	1 593	97
2024	1 573	112

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A városban működő oktatási intézmények, a Nyíregyházi Egyetem, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kereskedelmi és Iparkamara, valamint a helyi munkáltatók rendszeresen szerveznek pályaorientációs rendezvényeket, szakmai bemutatókat, üzemlátogatásokat és állásbörzéket. Ezek a programok lehetőséget teremtenek arra, hogy a fiatalok megismerjék a helyi gazdaság szereplőit, a hiányszakmákat, valamint a térség foglalkoztatási lehetőségeit.

A képzéshez és továbbképzéshez való hozzáférést a szakképző intézmények, a felnőttképző szervezetek, valamint az állami és európai uniós forrásból megvalósuló munkaerőpiaci programok egyaránt támogatják. A támogatott képzések elsősorban a hiányszakmákhoz kapcsolódó szakképesítések

megszerzését, az átképzést, a digitális kompetenciák fejlesztését, valamint az idegen nyelvi készségek bővítését szolgálják, ezzel növelve a fiatalok foglalkoztathatóságát.

Az elmúlt évek jelentős ipari beruházásai következtében folyamatosan bővül a munkaerő iránti kereslet Nyíregyházán. Az új befektetők és a már működő vállalkozások egyre nagyobb hangsúlyt helyeznek a pályakezdő fiatalok foglalkoztatására, a gyakornoki programok működtetésére és a duális képzésben való részvételre. Mindez hozzájárul ahhoz, hogy a fiatalok számára az oktatásból a munkaerőpiacra történő átmenet kiszámíthatóbbá és eredményesebbé váljon.

Különös figyelmet szükséges fordítani az alacsony iskolai végzettségű, a hátrányos helyzetű családokból érkező, a sajátos nevelési igényű vagy fogyatékossággal élő, valamint a munkaerőpiaci szempontból veszélyeztetett fiatalok támogatására. Számukra kiemelt jelentőségűek a mentorálást, egyéni tanácsadást, kompetenciafejlesztést és munkaerőpiaci felkészítést biztosító programok, amelyek hozzájárulnak a tartós foglalkoztathatóságuk megteremtéséhez.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

A tartós munkanélküliség, az alacsony iskolai végzettség, a szakképzettség hiánya, a digitális kompetenciák hiányosságai, valamint a hátrányos szociális és lakhatási körülmények együttesen jelentős akadályt jelenthetnek az elsődleges munkaerőpiacra történő belépésben.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város a vármegye gazdasági, oktatási és szolgáltatási központjaként a foglalkoztatási lehetőségek szempontjából kedvezőbb helyzetben van a térség több településéhez képest, ugyanakkor a városon belül jelentős különbségek figyelhetők meg az egyes társadalmi csoportok és városrészek munkaerő-piaci helyzetében. Különösen érintettek a mélyszegénységben élők, a tartósan álláskeresők, valamint a szegregációval érintett vagy veszélyeztetett területeken élő lakosok, akik számára a foglalkoztatási hátrányok gyakran más problémákkal – alacsony képzettség, lakhatási nehézségek, egészségügyi és szociális problémák – együtt jelentkeznek.

A munkaerő-piaci szolgáltatások meghatározó szereplője a **Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztálya**, amely álláskeresési tanácsadással, állásközvetítéssel, képzési támogatásokkal, bértámogatási lehetőségekkel, valamint egyéb aktív munkaerő-piaci eszközökkel segíti az álláskeresők elhelyezkedését. A hátrányos helyzetű célcsoportok esetében kiemelt jelentőségű az egyéni szükségletekre épülő, személyre szabott szolgáltatásnyújtás, amely nemcsak a munkába állást, hanem a tartós foglalkoztatás fenntartását is támogatja.

A szakképzéshez és a felnőttképzéshez való hozzáférést a **Nyíregyházi Szakképzési Centrum**, a **Nyíregyházi Egyetem biztosítja**, valamint a különböző felnőttképző intézmények olyan képzési lehetőségeket kínálnak, amelyek igazodnak a helyi gazdaság munkaerőigényeihez. A hátrányos helyzetű személyek esetében különösen fontosak azok a képzések, amelyek az alapkompetenciák fejlesztését, a digitális készségek erősítését, valamint piacképes szakmai ismeretek megszerzését segítik elő.

A munkaerő-piaci integrációban jelentős szerepet töltenek be a helyi szociális, civil és egyházi szervezetek.

A **Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ**, a **Nyíregyházi Roma Nemzetiségi Önkormányzat**, valamint más helyi együttműködő partnerek komplex támogatást nyújtanak a hátrányos helyzetű családok számára. Tevékenységük kiterjed többek között a szociális segítésre, a mentorálásra, az életvezetési támogatásra, a közösségfejlesztésre, a képzésekhez és szolgáltatásokhoz való hozzáférés segítésére, valamint a társadalmi kapcsolatok erősítésére.

Nyíregyházán a társadalmi felzárkóztatás szempontjából kiemelt jelentőségűek a szegregált és szegregációval veszélyeztetett területeket érintő programok. A Huszártelepen megvalósult komplex fejlesztések célja nem kizárólag a fizikai környezet javítása, hanem a lakosság társadalmi integrációjának elősegítése volt. A programokban hangsúlyosan jelennek meg a képzési, foglalkoztatási, közösségfejlesztési és kompetenciaerősítő elemek, amelyek hozzájárulnak az érintett lakosság önálló életvezetési képességeinek és munkaerő-piaci esélyeinek javításához.

A 2021–2027-es európai uniós fejlesztési időszakban Nyíregyháza kiemelt figyelmet fordít a humán fejlesztésekre és a társadalmi felzárkózásra. A **TOP_PLUSZ-3.2.1-23 „Helyi humán fejlesztések Nyíregyházán"** projekt keretében olyan programok valósulnak meg, amelyek a hátrányos helyzetű célcsoportok társadalmi befogadását, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítását, a közösségi kapcsolatok erősítését és az egyéni kompetenciák fejlesztését szolgálják. A projekt hozzájárul ahhoz, hogy a mélyszegénységben élők és a roma lakosság nagyobb eséllyel kapcsolódjon be a képzésekbe, a foglalkoztatási lehetőségekbe és a helyi közösségi életbe.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város HEP-ben megfogalmazott céljai összhangban állnak a Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájában (FVS) meghatározott fejlesztési irányokkal. E stratégiai dokumentumok kiemelt célként kezelik a társadalmi kohézió erősítését, a hátrányos helyzetű városrészek felzárkóztatását, a foglalkoztatás bővítését, a humán erőforrás fejlesztését, valamint a szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítását. A stratégiákban megfogalmazott célok szerint a fenntartható városfejlődés egyik alapfeltétele a társadalmi különbségek mérséklése, a helyi közösségek megerősítése és a hátrányos helyzetű csoportok integrációjának támogatása.

A jövőbeni feladatok között kiemelt szerepet kap a munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés további javítása, a képzési lehetőségek bővítése, a személyre szabott támogatások erősítése, valamint a szociális, oktatási, foglalkoztatási és civil szereplők közötti együttműködés fenntartása. A cél olyan helyi támogató rendszer működtetése, amely elősegíti, hogy a mélyszegénységben élők és a roma lakosság minél nagyobb arányban tudjon bekapcsolódni a képzésbe, a foglalkoztatásba és a társadalmi élet valamennyi területébe.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata elkötelezett az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése és az esélyegyenlőség biztosítása mellett. Az önkormányzat és intézményei munkáltatóként a foglalkoztatás során a hatályos jogszabályoknak megfelelően biztosítják az egyenlő hozzáférést az álláshelyekhez, a kiválasztás során nem alkalmaznak a nemzetiségi hovatartozásra vagy a szociális helyzetre vonatkozó megkülönböztetést. Az önkormányzat ugyanakkor nem vezet nyilvántartást az alkalmazottak nemzetiségi hovatartozásáról, illetve arról, hogy a foglalkoztatottak közül hányan élnek mélyszegénységben, ezért a saját fenntartású intézményekben foglalkoztatott roma vagy mélyszegénységben élő személyek számára vonatkozóan nem állnak rendelkezésre adatok.

Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a hátrányos helyzetű lakosság foglalkoztatási esélyeinek javítására. Ennek érdekében együttműködik a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatallal, a helyi foglalkoztatási szervezetekkel, civil szervezetekkel és munkáltatókkal, valamint támogatja a munkaerőpiaci integrációt elősegítő programok megvalósítását.

A korábbi években megvalósított felzárkóztatási programok – különösen a szegregált városrészeket érintő TOP-programok – keretében megtörtént a mélyszegénységben élő lakosság foglalkoztatási helyzetének feltérképezése, valamint olyan komplex szolgáltatások biztosítása, amelyek elősegítették az elsődleges munkaerőpiacra történő belépést. A programok során a résztvevők egyéni mentorálásban, képzésekben, álláskeresési tanácsadásban és foglalkoztatást támogató szolgáltatásokban részesültek, amelyek hozzájárultak munkaerőpiaci esélyeik javításához.

Az önkormányzat célja, hogy saját foglalkoztatási gyakorlatában és a helyi foglalkoztatáspolitikai intézkedések során továbbra is érvényesítse az esélyegyenlőség elvét, és elősegítse a mélyszegénységben élő, valamint a roma származású lakosság munkaerőpiaci integrációját.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A nők és férfiak egyenlő jogaira vonatkozó törvények már az Európai Közösség kezdeteitől fogva léteznek. 1970-től összesen 13 olyan jogszabályt fogadtak el, amelynek célja annak biztosítása, hogy a nők és férfiak a munkahelyükön tisztességes és egyenlő bánásmódban részesüljenek. Ezek a törvények számos területet fednek le, többek között az egyenlő bánásmódot álláskeresés során, az egyenlő bánásmódot a munkahelyen, az állapotos dolgozók és szoptató anyák védelmét, valamint a szülési szabadsághoz és szülői szabadsághoz való jogot.

Az Ebktv. megfogalmazza, hogy Magyarországon a munkavállalót nem érheti hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatáshoz való hozzájutás során. A törvény lehetőséget ad-nem tekinti az egyenlő bánásmód megsértésének-azokat az eseteket, mikor a munka jellege, illetve természete alapján indokolt az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű felvételre alapított arányos megkülönböztetés.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáférésének lehetőségei;

A digitális kompetenciák napjainkra az élet számos területén – így a tanulásban, a munkavállalásban, az ügyintézésben, az egészségügyi ellátások igénybevételében és a társadalmi kapcsolattartásban – alapvető készséggé váltak. A megfelelő digitális ismeretek hiánya növelheti a társadalmi kirekesztődés kockázatát, ezért azok fejlesztése az esélyegyenlőség szempontjából is kiemelt jelentőségű.

Nyíregyházán a digitális készségek fejlesztésére több intézmény és szervezet biztosít lehetőséget. A köznevelési és szakképző intézmények tantervi keretek között fejlesztik a tanulók digitális kompetenciáit, míg a felsőoktatási intézmények, a felnőttképzési szolgáltatók és a foglalkoztatási programok különböző informatikai és digitális készségfejlesztő képzéseket kínálnak. A könyvtári szolgáltatások, a közösségi terek és egyes civil szervezetek szintén hozzájárulnak a digitális ismeretek bővítéséhez, valamint lehetőséget biztosítanak számítógép- és internethasználatra.

A digitális technológiákhoz való hozzáférés és a digitális kompetenciák megléte napjainkban az esélyegyenlőség egyik meghatározó tényezője. A digitális térben való eligazodás, az elektronikus ügyintézés használata, az online információk elérése, valamint a digitális munkavégzéshez szükséges alapkészségek hiánya a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok esetében tovább növelheti a meglévő egyenlőtlenségeket. A mélyszegénységben élők és a roma lakosság körében különösen fontos a digitális hozzáférés biztosítása, mivel az eszközhiány, az internet-hozzáférés korlátozottsága és a digitális ismeretek hiánya akadályozhatja a szolgáltatásokhoz, a képzésekhez és a foglalkoztatási lehetőségekhez való hozzáférést.

A digitális hátrányok csökkentése érdekében kiemelt szerepe van azoknak a helyi hozzáférési pontoknak, ahol a lakosság segítséget kaphat a digitális eszközök használatához, az elektronikus ügyintézéshez és az online információk eléréséhez. Nyíregyházán ebben a folyamatban fontos szerepet töltenek be a közművelődési intézmények, a könyvtári szolgáltatások, az oktatási intézmények, valamint a szociális és közösségi szolgáltatások.

A Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár, valamint a városi könyvtári hálózat intézményei nemcsak információs szolgáltatásokat biztosítanak, hanem lehetőséget teremtenek az internet-hozzáférésre, a digitális információszerzésre és az alapvető digitális készségek fejlesztésére is. A könyvtári szolgáltatások

különösen azok számára jelenthetnek segítséget, akik otthonukban nem rendelkeznek megfelelő digitális eszközökkel vagy internetkapcsolattal.

A digitális szolgáltatásokhoz való hozzáférés különösen fontos a hátrányos helyzetű családok, az idősebb korosztály, az alacsony iskolai végzettségű személyek és a munkaerőpiacról kiszorult lakosok számára.
2022-ben nyílt meg a Digitális Tudásközpont Nyíregyháza belvárosában, amely a helyi köznevelési és szakképző intézmények, civil szervezetek, felsőoktatási intézmények számára digitáliskompetencia-fejlesztő foglalkozások, képzések, szakkörök, workshopok, osztálykirándulások, tematikus táborok, pedagógustovábbképzések helyszínét biztosítja. Az iskolák számára díjmentes foglalkozásokon a tanulók megismerhetik például a robotkutyát, kipróbálhatják, hogy milyen minirobotokat programozni vagy akár 3D-ben is tervezhetnek, nyomtathatnak kisebb ajándéktárgyakat és a virtuális valóság világába is betekintést nyerhetnek - olvasható a közleményben.

A karrierügyben a tudásközponthoz forduló fiatalok a legújabb karriertervezési diagnosztikai eszközök és szakértők által alkalmazott professzionális módszertanok segítségével pályaorientációs javaslatot kaphatnak; az intézmény emellett a fiatal felnőttek és az aktív idősebb korosztály számára is számos programot biztosít.

A gyermekek és fiatalok digitális kompetenciáinak fejlesztésében az oktatási intézmények szerepe meghatározó. Az iskolákban és az oktatáshoz kapcsolódó programokban a digitális eszközhasználat fejlesztése hozzájárul ahhoz, hogy a hátrányos helyzetű tanulók is megfelelő készségekkel rendelkezzenek a továbbtanuláshoz, a munkaerőpiaci belépéshez és a társadalmi részvételhez. A gyermekek digitális felzárkóztatása egyben a családok digitális bevonását is elősegítheti.

A szegregációval érintett és veszélyeztetett városrészekben – különösen a Huszártelepen – működő közösségi és szociális szolgáltatások szintén fontos szerepet tölthetnek be a digitális esélyegyenlőség javításában. A személyes segítségnyújtás, a közösségi programok és a támogató szolgáltatások lehetőséget biztosítanak arra, hogy azok a lakosok is bekapcsolódjanak a digitális világba, akik önállóan még nehezen használják az online felületeket. A jövőbeni feladatok között kiemelt jelentőségű a digitális eszközökhöz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés további javítása, a digitális kompetenciafejlesztő programok fenntartása, valamint olyan helyi támogató rendszerek működtetése, amelyek személyes segítséget nyújtanak a digitális ügyintézésben és az online lehetőségek használatában a mélyszegénységben élők és a roma lakosság számára.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata az Szt. valamint a szociális rászorultságtól függő egyes pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 21/2021. (VI. 25.) önkormányzati rendelet alapján biztosít pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokat a rászoruló lakosság számára.

Az alábbiakban bemutatott ellátások és támogatási formák állami, jogszabály alapján biztosított szociális és foglalkoztatáspolitikai eszköz, amelyek célja a megélhetési nehézségek enyhítése, a munkaerőpiacról átmenetileg kieső személyek jövedelembiztonságának támogatása, a lakhatási biztonság megőrzése, a krízishelyzetek kezelése, valamint a társadalmi kirekesztődés megelőzése. Ezek közé tartoznak többek között az álláskeresők részére biztosított ellátások, valamint az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás.

19. táblázat

Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I. (3.3.1.)

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)

	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2020	2454	3,18%	695	28,32%
2021	1774	2,33%	676	38,11%
2022	1996	2,64%	705	35,32%
2023	1593	2,12%	737	46,26%
2024	1573	2,11%	719	45,71%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A passzív foglalkoztatás-politikai eszközök közé tartozik az álláskeresési járadék, melynek célja a munkaerőpiacról ideiglenesen kieső aktív korú személy megélhetésének anyagi támogatása, arra az időszakra, amíg újból állást talál, de addig is nem rendelkezik jövedelemmel. A fenti táblázatban jól látható, hogy az elmúlt években nőtt az álláskeresési ellátásban részesülők száma, míg 2020-ban 695 fő volt, addig 2024. évre ez a szám 719 főre emelkedett, ami a nyilvántartott álláskeresők 45,71%-a.
A nyilvántartott álláskeresők száma és aránya csökkent, ami a foglalkoztatási helyzet javulását mutatja. Az álláskeresési ellátásban részesülők arányának növekedése arra utal, hogy az álláskeresők egy része tartósabb támogatásra szorul.

20. táblázat

Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II. (3.3.2.)

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2019	368	16,28%	632	27,98%	962	42,57%
2020	301	12,27%	503	20,49%	996	40,59%
2021	202	11,39%	475	26,79%	878	49,49%
2022	205	10,27%	365	18,30%	910	45,59%
2023	122	7,66%	210	13,19%	859	53,92%
2024	102	6,48%	180	11,42%	821	52,19%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az esélyegyenlőséget biztosítva az az aktív korú, aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette (vagy legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett) vagy vakok személyi járadékában vagy fogyatékossági támogatásban részesül, és jövedelemmel nem rendelkezik egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülhet.

21. táblázat

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (3.3.3.)

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2020	104
2021	97
2022	90
2023	81
2024	88

Forrás: TeIR, KSH

Az önkormányzat a helyi viszonyokhoz mérten, a krízishelyzetben lévő személyek számára, illetve a helyi szociális problémák kezelésére települési támogatást nyújt. Az Önkormányzat pénzbeli vagy természetbeni rendkívüli települési támogatást állapíthat meg a rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzdő személyek részére. A rendkívüli települési támogatás keretében nyújtható ellátások: nappali tagozatos, egyetemi, főiskolai hallgató részére tanulmányai folytatásához történő támogatás, rendkívüli gyógyszerkiadás, egészségügyi szűrés, temetési költségek enyhítése, iskolai étkezési térítési díjtámogatás, iskolakezdési támogatás, valamint helyi adósságkezelési szolgáltatásra jogosult részére egyszeri adósságcsökkentési támogatás.

A rendkívüli települési támogatás mellett rendszeres pénzbeli és természetbeni támogatást is nyújt az Önkormányzat.

Pénzbeli ellátások körébe tartozik:
- méltányossági ápolási díj,
- kiegészítő ápolási díj,
- lakbér hozzájárulási szolgáltatás hajléktalan személyek, valamint az otthontalanná vált anya részére,
- lakbértámogatás,
- helyi lakásfenntartási támogatás,

Természetben nyújtott települési támogatások:
- helyi adósságkezelési szolgáltatás,
- rendszeres gyógyszertámogatás,
- köztemetés,

22. táblázat

Nyíregyháza közigazgatási területén támogatásban részesülők száma (év/fő)

Támogatás típus	2020	2021	2022	2023	2024	2025
lakásfenntartási támogatás	945	848	694	596	482	433
adósságkezelési szolgáltatás	39	32	28	22	12	6
méltányossági ápolási díj	243	217	186	170	153	137
rendszeres gyógyszertámogatás	362	285	241	195	187	226
rendkívüli települési támogatás (létfenntartás, képzési megélhetési, felsőfokú nappalis, gyógyszer, kelengye, temetési)	1413	937	1656	1996	2671	3255

Forrás: saját szerkesztés

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Az Alaptörvény XXII. cikk (1) bekezdése szerint Magyarország törekszik arra, hogy az emberhez méltó lakhatás feltételeit és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférést mindenki számára biztosítsa. Ezen cél megvalósulásához többek között hozzájárul az Mötv.-ben meghatározottak szerint a helyi önkormányzat helyben biztosítható közfeladataként előírt saját tulajdonú lakás- és helyiséggazdálkodás, valamint a szociális ellátások biztosítása.

Nyíregyházán a legutóbbi népszámlálás adatai szerint 53 472 lakás található, ami 2 198-al több, mint 10 évvel korábban (KSH, 2022). A lakások 95,4 %-a magán tulajdonban van, 3,4 %-a önkormányzati tulajdonú és 1,1 %-a van egyéb tulajdonban. Az összes lakás 91,5 %-a lakott (48 972 db).

Komfortosságuk szerint a lakások 83,8 %-a összkomfortos, 14,8 %-a komfortos, 1,4 % pedig félkomfortos, vagy komfort nélküli 2022-ben. Az alacsonyabb besorolású lakások – így a félkomfortos, komfort nélküli

vagy szükség, vagy egyéb lakás – aránya jelentősen csökkent a népszámlálási adatokat nézve. 2001-ben ezeknek a lakásoknak az aránya az összes lakáshoz viszonyítva 9,6 %, 2011-ben 3,7 %, 2022-ben pedig 1,5 % volt.

8. ábra

A lakott lakások megoszlása komfortosság szerint (2001-2011-2022)

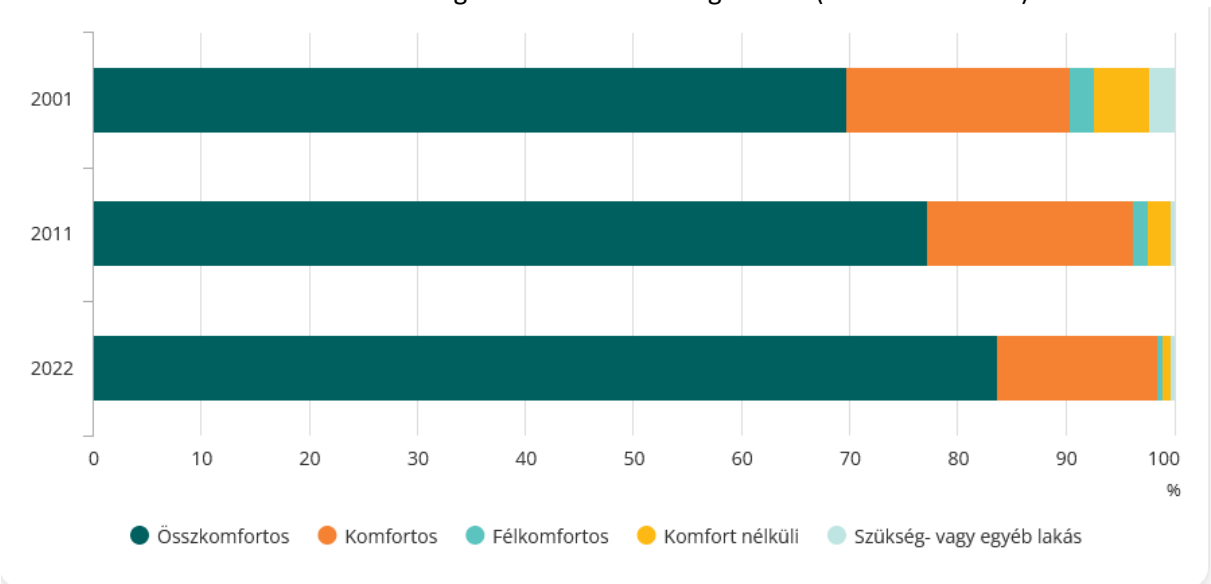

Forrás: KSH, 2022. évi népszámlálás

A „Nyíregyháza Életminősége 2023-2024" kutatás szerint „a lakások alapadatait tekintve a háztartásban élők átlagos számában és a szobaszámban nincs lényeges különbség a 2018 és 2023-as adatokat tekintve. A lakások alapterületében növekedés látható, az alapterület átlag értéke öt év alatt 6.5%-kal emelkedett, illetve a „zsúfoltság" sem jellemző a városban."

23. táblázat

Lakásállomány (3.4.1.)

Év	**Lakásállomány (db)** (TS 073)	**Épített lakások száma** (TSv 077)	**Épített lakások száma 1000 lakásra** (TS 078)	**1-2 szobás lakások aránya** (TS 076)	**A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya** (TS 074)	**A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya** (TS 075)
	db	**db**	**db**	**%**	**%**	**%**
2020	53156	661	12,44	46,60	95,41	100,00
2021	53453	306	5,72	46,47	96,04	98,53
2022	53710	465	8,66	41,34	96,27	98,91
2023	54092	423	7,82	41,23	96,38	98,97
2024	54384	326	5,99	41,17	96,73	99,42

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A lakások alapterülete alapján az egyszobás lakások aránya az összes lakáshoz viszonyítva 12,46%. A két és három szobás lakások száma a lakásállomány 2/3-a. A 4 vagy annál több szobával rendelkező lakások aránya 3,65%.

A kutatás során a lakásfelújítás átlagos idejét is vizsgálták, mely „4,5 évről 6 évre növekedett az elmúlt öt évben, vagyis ennyi idő telik el, amíg a lakók kisebb – nagyobb mértékű munkákat elvégeznek a lakásban.

Pozitív tendencia viszont, hogy míg a lakások 7%-a soha nem volt felújítva a városban, addig a jelenlegi adatok szerint 3,2%-ra csökkent ez az arány. Kedvező változás, hogy a lakosok közel kétharmada öt éven belül elvégez valamilyen felújítási munkát a lakáson. Kormányzati szinten is kifejezetten támogatott a lakásfelújítás, korszerűsítés, de a lakásvásárláshoz, építéshez is különböző kedvezmények biztosítottak a családok számára.

9. ábra

Hány évvel ezelőtt volt felújítás utoljára a lakásban? (%) N=458

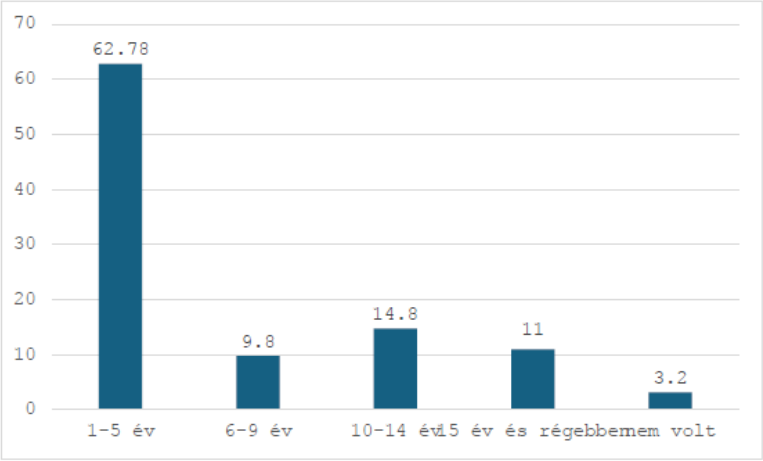

Forrás: Nyíregyháza Életminősége 2023-2024

A „Nyíregyháza Életminősége 2023-2024" kutatás szerint „a lakosok ötöde rendelkezik valamilyen adóssággal, ez az arány nem változott az előző kutatáshoz (2018) képest, a tartozás nagysága viszont nőtt. Míg 2018-ban átlagosan 1,3 millió forint volt a tartozás mértéke, addig 2024-ben már 3,9 millió. Ennek hátterében az állhat, hogy az elmúlt években elsősorban a nagyobb összegű lakáshitelek és tartós fogyasztási cikkek domináltak a lakosság körében, ami országos szinten is megfigyelhető a KSH vonatkozó adatai szerint, hiszen míg pl. a lakáshitelek állománya 2018-ban 2,7 milliárd forint volt, addig ez 2024-ben már 4 milliárd forint. A Nyíregyházán tapasztalható növekedés egyben azt is jelenti, hogy a lakosok egy része (jövedelmét tekintve) kifejezetten hitelképesnek minősül."[10]

a) bérlakás-állomány

A város üzemeltetésében levő önkormányzati tulajdonú lakások száma 2025. december 31. napján 1681 db.

[10] Nyíregyháza Életminősége 2023

10. ábra

A bérlakás állomány megoszlása lakbér alapján

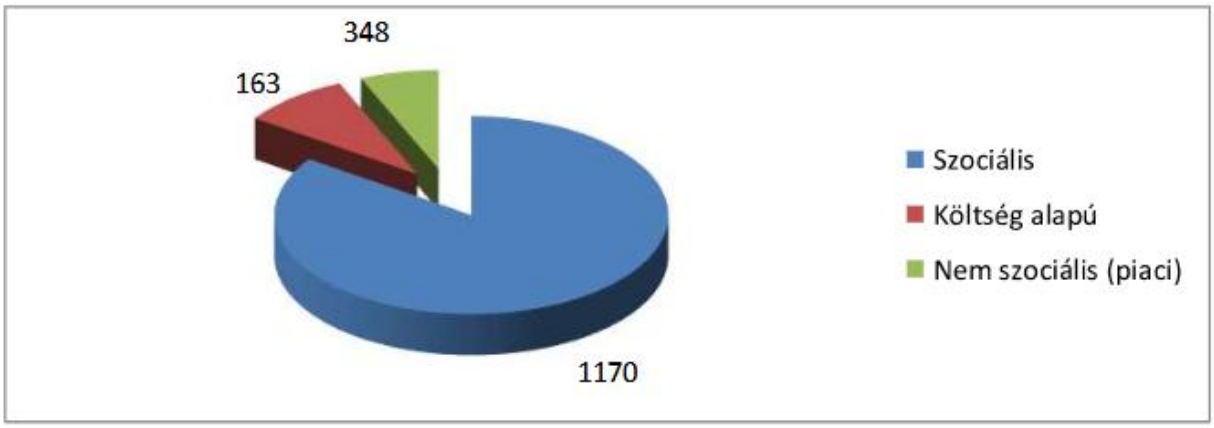

Forrás: NYÍRVV Nonprofit Kft. 2025. évi beszámolója

11. ábra:

A bérlakások komfortfokozat szerinti megoszlása

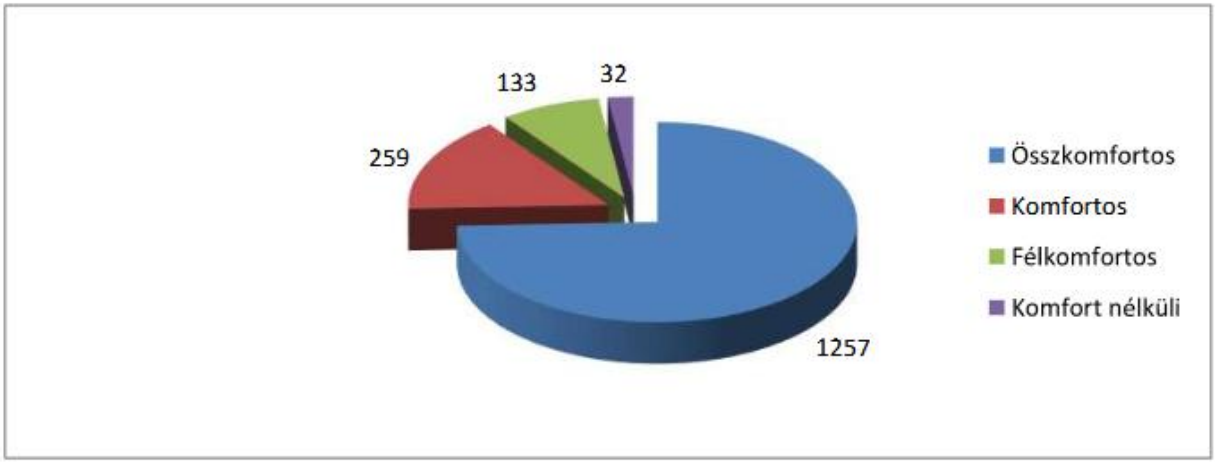

Forrás: NYÍRVV Nonprofit Kft. 2025. évi beszámolója

A fenti ábrákon látható, hogy a bérlakások 74 %-a szociális alapon meghatározott lakbérrel hasznosított. Az önkormányzati bérlakások komfortfokozat szerinti megoszlását vizsgálva megállapítható, hogy a lakások 74 %-a összkomfortos, 16 %-a komfortos, 8 %-a félkomfortos és 2 %-a komfort nélküli.

A Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának tulajdonában álló bérlakásokkal kapcsolatos bérbeadói feladatokat a NYÍRVV Nonprofit Kft látja el az önkormányzattal, mint tulajdonossal kötött üzemeltetési szerződés keretein belül. A cég nyilvántartásában 2025. december 31. napjáig 254 db üres önkormányzati bérlakás szerepelt.

b) szociális lakhatás

A fentiekben bemutatott **szociális bérlakások** lehetőséget nyújtanak arra, hogy akiknek nincs lakásuk, a jövedelmi viszonyaikat alapul véve önkormányzati tulajdonú lakásban élhetnek. Az önkormányzati lakások bérletéről és lakbérének megállapításáról szóló helyi rendelet részletesen tartalmazza a jogosultsági feltételeket, a fizetendő lakbér mértékét.

Szintén e rendelet szabályozza a **Szobabérlők Házának** igénybevételi feltételeit. A Szobabérlők Házában (Albérlők Háza) egy lakrész vehető igénybe, közös helyiségek használatával.

Az önkormányzat, állami és egyházi szervezetek által fenntartott **családok átmeneti otthonai** ideiglenes elhelyezést biztosítanak a védelmet kereső szülők és gyermekek, válsághelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anyák, a szülészetről kikerülő anyák és gyermekeik, továbbá a várandós anya élettársa és férje számára családi életük, körülményeik rendezésének idejére.

A szociális szolgáltatások rendszerében a hajlékkal nem rendelkezők részére biztosít szállást (átmeneti vagy tartós) az **éjjeli menedékhely, az átmeneti szálló és a hajléktalan személyek otthona**. Az Átmeneti Szálló átmeneti elhelyezést biztosít olyan hajléktalanná vált személyek részére, akik önálló életvitelt folytatnak szociális munka igénybevételével. Az intézmény szociális munka keretében biztosít tanácsadást, esetkezelést, gondozást, készségfejlesztést, az ellátott egyéni szükségletei szerint felügyelet és háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtás szolgáltatási elemeket szükség szerint. A hajléktalan személyek átmeneti szállása segíti a más szolgáltatásokhoz való hozzáférést. Valamint biztosít szállás lehetőséget, mosási, tisztálkodási, saját főzési lehetőséget az e célból kialakított melegítőkonyhában, a szabadidő hasznos eltöltéséhez eszközök igénybevételének lehetőségét, valamint a betegek elkülönítésére szolgáló helyiséget.

Az Éjjeli Menedékhely szolgáltatásait (éjszakai szállás biztosítása, tisztálkodási, mosási lehetőség, pályázat segítségével minden hétköznap meleg étel osztása, étel melegítésének és elfogyasztásának biztosítása, alkalmankénti hideg élelem osztása, alkalmankénti ruhaválogatási lehetőség, csomagmegőrző szekrények biztosítása, stb.) minden nap 17 órától másnap reggel 8 óráig lehet igénybe venni (krízisidőszakban 16:30-tól 08-ig). Kiemelt figyelemmel a krízisidőszakra, amikor is a férőhelyek biztosítása életmentő lehet. A Nyíregyháza, Bokréta u. 22/a alatti telephely 2023-ban energetikai korszerűsítésen esett át, valamint 2 új lakókonténert állítottak szolgálatba.

A hajléktalanok otthona feladata az olyan hajléktalan személy gondozása, akinek ellátása átmeneti szálláshelyen, rehabilitációs intézményben nem biztosítható és kora, állapota miatt, tartós ápolást, gondozást igényel. Korosztály szerint időskorúak, jellemzően 60 év felettiek az ellátást igénybe vevők.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Hivatalos adatok nincsenek a lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanokról. A kiskertek bódéi, garázsok, raktárak, pincék szolgálhatnak lakhatásra. Ezek a lakhatások komoly veszélyt jelenthetnek: közegészségügyi problémák, télen fagyás veszély, egészségtelen életkörülmények.

Az a-c) pontokban említett lakhatások esetén fontos, hogy ezek a formák nemcsak esetlegesen olcsóbb lakhatást jelentenek, hanem szociális munka is biztosított azok számára, akik ezt igénylik.

d) elégtelen lakhatási körülmények

Az elégtelen lakhatási körülmények közé az üres, lakhatásra felújítás nélkül nem alkalmas lakások, valamint az előző pontban említett lakhatási formák sorolhatók.

e) lakhatást segítő támogatások

Az Szt., valamint a Gyvt., és az ezekhez kapcsolódó egyéb ágazati jogszabályok tartalmazzák az állam és az önkormányzat által biztosított egyes pénzbeli és természetbeni szociális és gyermekvédelmi ellátások formáit, valamint az ezen ellátások igénybevételére való jogosultsági feltételeket is. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata e törvényi keretek között, eredeti jogalkotói hatáskörben a lakosság helyi sajátosságaira figyelemmel önkormányzati rendeletekben szabályozza az egyes, általa nyújtott támogatásokat.

Az egyes támogatási formákra alkotott önkormányzati rendeleteket a Közgyűlés minden évben felülvizsgálja annak érdekében, hogy a segítségre szoruló lakosság minél szélesebb spektrumát el tudja

érni. Ezen felülvizsgálatok előkészítésekor különös figyelemmel van az Önkormányzat az adott, illetve elmúlt időszak aktuális, illetve előre látható gazdasági/pénzügyi jellegű változásaira (tipikusan ilyen pl.: a minimálbér/garantált bérminimum emelkedése, vagy éppen a nyugdíjak emelkedése), amelyekre figyelemmel alakítja ki az egyes támogatási formák igénybevételéhez szükséges jövedelemhatárokat, feltételeket.

Az Önkormányzat jelenleg rendeleti úton többféle ellátási formát szabályoz. A különböző ellátások a letelepedést, a lakhatást, a gyermekek ellátását, illetve egyéb szükségletek kielégítését segítik. A támogatási formák rendszerének alakításakor alapvetően az adott településen élő lakosság demográfiai, társadalmi, gazdasági jellemzői, foglalkoztatottsági mutatói a meghatározóak. Az önkormányzati támogatások mellett a központi támogatásból származó támogatások érhetők el, ezek elsősorban a rendszeres jövedelem kiegészítő támogatások (pl. foglalkoztatást helyettesítő támogatás, ápolási díj).

A vizsgált támogatási formákban részesülők száma csökken. A munkanélküliek ellátásához kapcsolódó aktív korúak ellátása csökkenésének hátterében a kedvező munkaerő-piaci tendencia állhat.

24. táblázat

Egyes támogatási formában részesülők száma Nyíregyházán

Támogatás típusa	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aktív korúak ellátásában részesülő álláskereső[11]	377	308	225	154	128	105
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény[12]	1071	1273	1467	1051	1013	899
Helyi lakásfenntartási támogatás	1043	848	694	596	482	433

Forrás: Polgármesteri Hivatal adatbázisa

Az aktív korúak ellátására és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság feltételei törvény által szabályozottak. Helyi szintű a szabályozása a lakhatást segítő, a települési támogatás keretében biztosított **helyi lakásfenntartási támogatásnak**. A támogatásra Nyíregyházán mindazok a háztartások jogosultak, amelyben az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a 142.500 Ft/fő (családban élő esetén) illetve a 185.250 Ft-ot (egyedülélő/egyedülálló) és nem rendelkeznek a jogszabályban meghatározott mértékű vagyonnal. A lakásfenntartási támogatás összege havonta jövedelemtől függően 6500 Ft-10 000 Ft-ig/hó -ig terjed.

Fontos kiemelni a támogatások rendjében az **adósságkezelési szolgáltatást**, amelynek keretében kaphatnak segítséget azok a háztartások, akik közüzemi díjhátralékkal (vezetékes gáz-, áram-, távhőszolgáltatás, víz- és csatornahasználati, szemétszállítás, közösköltség-tartozás, több lakást tartalmazó lakóépületeknél, háztömböknél központi fűtés díjtartozás) és/vagy lakbérhátralékkal rendelkeznek. A helyi adósságkezelési szolgáltatás esetén a jogosult adósságkezelési tanácsadásban és adósságcsökkentési támogatásban részesül. Az adósságspirálból való kikerülés hatékonyságának biztosítása céljából a támogatáshoz való hozzáférés háromkörös. Ez azt jelenti, hogy első alkalommal az adósságkezelés körébe bevont adósság 75%-ának, legfeljebb kettőszázötvenezer forint kezelésére van lehetőség. Ha ezt követően is van adósság, a támogatás ismételten megállapítható, ekkor az adósságkezelés körébe bevont adósság 50%-a, legfeljebb százhatvanezer forint kezelhető. Ezenkívül még egy alkalommal segít az Önkormányzat, ekkor az adósságkezelés körébe bevont adósság 25%-a, legfeljebb nyolcvanezer forint adósság kezelhető. Az adósságkezelési támogatás mellett a lakásfenntartási támogatás egyidejűleg igényelhető és megállapítható.

A szociális bérlakásban élőknek egy másik típusú támogatását teszi lehetővé az önkormányzati lakások bérletéről és lakbérének megállapításáról szóló 4/2015. (II.20.) önkormányzati rendelet. Eszerint meghatározott lakbérövezetben, a **szociális bérlakásban élők lakbértámogatásban részesülhetnek**

[11] Forrás: https://kozfoglalkoztatas.kormany.hu/a-kozfoglalkoztatas-adatai-terkepen

[12] Forrás: Forrás: TeIR, KSH Tstar

szociális, jövedelmi, vagyoni helyzetük és a támogatható lakásnagyság alapján, ha a háztartás a jövedelmének több, mint 12 %-át lakbérre költi. A támogatás mértéke: a támogatható lakásnagyság előzetesen – támogatás nélkül - számított lakbér költsége és a háztartás jövedelme 12 %-ának a különbsége. A támogatás odaítéléséről Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének Szociális, Egészségügyi és Sport Bizottsága dönt a NYÍRVV Nonprofit Kft előterjesztése alapján.

A **nem önkormányzati tulajdonú lakásban élők lakbérét** támogatja Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata abban az esetben, ha
a) a bérlakásban bérlőként lakik és érvényes bérleti szerződéssel rendelkezik,
b) a bérleti szerződésben meghatározott bérleti díj mértéke nem haladja meg havonta az 1500 Ft/m2 összeget,
c) a kérelmező háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 500 %-át, egyedül élő esetén az 600%-át,
d) és vagyona sem neki, sem a vele egy háztartásban élőknek nincs.
A lakbértámogatás havi mértéke a bérleti díj 60%-a, de legfeljebb 20.000.-Ft., ha a háztartásban gyermek él, a bérleti díj 60%-a, de legfeljebb 35.000.-Ft.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata minden évben megszervezi a **szociális alapon történő tűzifaosztás**t. Ez a típusú támogatás nem azonos az 5 000 fő alatti kistelepülések részére juttatott állami tűzifa juttatás rendszerével. A NYÍRVV Nonprofit Kft. az általa kitermelt fa (pl. a gallyazásból) mennyiséget osztja ki a rászorulók között. A kiosztott mennyiség évente 4000 -4500 mázsa, kb. 1000 mázsa pedig krízis (rendkívüli hideg) időszakban szolgál tartalékul. A kiosztás egyrészt a NYÍRVV Nonprofit Kft. Tűzér utcai telephelyén, másrészt külterületeken, helyszíni csomózásos módszerrel történik. A Huszár lakótelepen élők ez utóbbi módon vehetik igénybe a tűzifa juttatást.

Nyíregyházán azon háztartások, akik a közüzemi díjakat nem, vagy csak nagy nehézségek árán képesek kiegyenlíteni a **Rászorulók Életének Segítése Közalapítvány**tól (továbbiakban: RÉS) is kérhetnek segítséget. A támogatáshoz jutás feltétele, hogy a RÉS által támogatásba bevont tartozáson felüli hátralék összegére a hitelező szolgáltatóval az adós részletfizetési megállapodást köt, melynek feltételeit – egyedi elbírálás alapján – az adós jövedelmi viszonyai és a tartozás mértéke határozza meg. A háztartás egy főre jutó nettó jövedelme nem haladhatja meg a 120.000,- Ft-ot, egyedülálló, rokkant, súlyosan fogyatékos, tartósan beteg, 70 év feletti felhasználó esetében 140.000,- Ft-ot. A támogatás mértéke a megelőző két évben keletkezett tartozás 2/3-a, maximum 150.000.- Ft. Egyedi elbírálás alapján különös méltánylásra van lehetőség meglehetősen alacsony jövedelemnél vagy váratlan krízishelyzet, illetve speciális méltánylást érdemlő helyzetekben (például gyermekét egyedül nevelő szülő vagy súlyos tartós betegség fennállása okán), ekkor a támogatás mértéke maximum 200.000.- Ft.

A lakhatást segítő támogatásokon túlmenően számos, egyéb típusú támogatás vehető igénybe Nyíregyházán. A rendszeres támogatások között a gyógyszertámogatás, a méltányossági ápolási díj, rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény említhető, a rendkívüli ún. eseti támogatások között pedig a tanszertámogatás, a helyi autóbusz közlekedési támogatás rendszere, első lakáshoz jutók támogatása, karácsonyi támogatás, temetési segély, főiskolai/egyetemi hallgatók részére rendkívüli támogatás, kelengye támogatás, szünidei étkeztetés stb.

25. táblázat

Lakhatást segítő támogatások (3.4.3.)

Év	**Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni)**(TS 136)	**Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma**(TS 137)
	Fő	**Fő**
2019	29 356	4 665
2020	28 804	4 651
2021	2 698	30 106
2022	2 118	28 519
2023	1976	28 426
2024	1 666	28 395

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) eladósodottság

A fentiekben említett adósságkezelési szolgáltatás és a Rászorulók Életének Segítése Közalapítvány támogatása nyújt segítséget az adósságterhekkel küzdő személyek, családok számára.

Az adósságkezelési szolgáltatás része a tanácsadás, amelyet a Nyíregyházi Család és Gyermekjóléti Központ biztosít. Ennek keretében az intézmény tájékoztatást nyújt a nehéz helyzetbe került egyénnek, illetve családok számára további lehetőségeikről (védett fogyasztóvá nyilvánítás feltételeiről, mely után részletfizetési megállapodás köthető tartozásuk rendezése érdekében, valamint, a lakásfenntartási támogatás igénylésnek feltételeiről stb.). A szükséges dokumentáció kitöltésében is igény szerint segítséget nyújtanak az intézményhez fordulók számára, valamint az együttműködés során segítő beszélgetésekre, és háztartás gazdálkodási tanácsadásra kerül sor.

***g)* lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása**

Nyíregyháza külterületi és nem lakóövezeti részein (például a bokortanyákon, zártkertekben vagy ipari-gazdasági területeken) található lakásokra és ingatlanokra speciális helyi építési szabályok, korlátozott közszolgáltatások és sajátos hitelezési, jogi feltételek vonatkoznak. A közművek esetében előfordul, hogy hiányzik a vezetékes víz, a gáz vagy a csatorna; a fűtést és vízellátást egyedi megoldásokkal kell biztosítani. A tömegközlekedés esetlegesen ritkább, a bekötőutak egy része földút vagy gyengébb minőségű aszfalt. Sok esetben gazdasági épületként, hétvégi házként vagy tanya megnevezéssel szerepelnek az ingatlan-nyilvántartásban.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A szegregátumok azonosítása a KSH 2011. évi népszámlálás adataiból előállított szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) alapján történik. A szegregációs mutató határértéke 35%, amely szerint azon területek minősülnek szegregátumnak, ahol a szegregációs mutató 35% feletti és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt. Szegregáció által veszélyeztetett terület esetén a határérték 30%.

A 2022. évi népszámlálás szerint Nyíregyháza Megyei Jogú Város területén 2 szegregátum azonosítható.
• 1. szegregátum (Bottyán J. u. -Huszár tér -vasút -Huszár tér -Orgona u. –belterületi határ),
• 2. szegregátum (Polyákbokor külterület).

1. szegregátum – Huszár lakótelep

A lakótelep a város belterületéhez tartozik, közvetlenül a városközponthoz tartozó Nagykörút mentén helyezkedik el. Szomszédságában található a vasútállomás és az autóbusz állomás. A Huszár lakótelepen élők a lakótelepről és a vasútállomásról induló autóbuszjáratok igénybevételével vagy gyalogosan is elérhetik a város bármely pontján levő közszolgáltatást nyújtó intézményt, szolgáltatást, hivatalt stb.

A 2022. évi népszámlálási adatok szerint a lakosság száma szinte változatlan a 2011. évi adatokhoz viszonyítva, 854 fő. A 14 év alatti gyermekek aránya csökkent 29,4 %-ra (251 fő), az aktív korúak aránya pedig 66,9 %-ra növekedett. Ebben az is szerepet játszik, hogy a statisztika a 15-64 éveseket veszi figyelembe, míg a korábbi népszámlálásnál ez a 15-59 éveseket jelentette. Ez a változás befolyásolja azt is, hogy az idős - a 65 év felettiek - lakosság mindössze 3,7 %-a volt a legutóbbi népszámlálásnál a lakótelepen.

A Huszár lakótelepen a népszámlálás adatai szerint a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül 36,4 %. Ez az arány a 2011. évi népszámlálás idején 21,2 % volt. A munkanélküliek aránya 2022- ben 3,3 %, tíz évvel korábban 49,8 % volt. A tartós munkanélküliek aránya 2022-ben 0,7 %, 2011-ben ez az arány 32,9 % volt.

A hátrányos helyzetű csoportok, romák integrációjának egyik feltétele és/vagy gátja a képzettség és a foglalkoztatottság. Egy felmérés 1990-ben a guszeviek (Huszár lakótelep korábbi elnevezése) iskolai végzettségét vizsgálta és a nagyon alacsony iskolai végzettségűek felülreprezentáltságát bizonyította, a telepen élők 90 %-a maximum az általános iskolát járta ki. Értelmiségi, egyetemet, főiskolát végzett nem élt a telepen, 14 % volt az analfabéták aránya. (Kerülő, 2009.) A 10-20-30 évvel későbbi népszámlálási adatokat az alábbi táblázat tartalmazza.

26. táblázat

Képzettségi és foglalkoztatotti mutatók

Mutató megnevezése	2001 (%)	2011 (%)	2022 (%)*
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	79,7	72,5	60,1
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	74,7	78,1	63,6
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15 -59 évesek) belül	67	58,8	45,2

Forrás: IVS, ITS, KSH
*A 2022-es népszámlálás során az aktív korúak a 15-64 éves korosztályt jelentik

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya láthatóan csökken, azaz többen vannak, akik már szakmát tanulnak, szakképzettséget szereznek. Bár egyes írások szerint az általános iskolai végzettség szinte semmilyen társadalmi haszonnal nem jár, mégis a továbbtanulás, szakma szerzése

érdekében nélkülözhetetlen feltétel. Egy fókuszcsoportos interjú során elhangzott vélemény szerint „a 8 általános mindenhez kell, még a jogosítványhoz is.”[13]

A foglalkoztatottsági jellemzőket vizsgálva elmondható, hogy 2011-ben a szegregátumok 15-64 éves népességének mindössze 20-29%-a volt foglalkoztatott, mely közel fele a városi átlagnak. A munka-nélküliek aránya 49,8 % volt, míg a tartós munkanélküliek aránya 32,9 % volt. A 2019-es kutatás szerint a Huszár lakótelepen élők egyharmada 40 órában foglalkoztatott, egyharmaduk pedig közmunkaprogram keretében dolgozott. Aki nem dolgozott a megkérdezés idején, annak egy része ténylegesen munkanélküli volt (20 %), más része személyes okokból volt munkátlan (inaktivitás egyéb formái: GYES/GYED/GYET, rokkantsági ellátás stb.). Az adatokat összehasonlítva a „Nyíregyháza Életminősége” vizsgálat városi adataival, elmondható, hogy a telepeken élők foglalkoztatottsága elmaradt a városi átlagtól minden téren. Fontos azonban, hogy a kutatás során válaszadók 77 %-a rendelkezett munkatapasztalattal. A megkérdezettek 63,7 %-ának legfeljebb három munkahelye volt addig, és minden negyedik (25,5 %) nyilatkozta, hogy 4-6 munkahelyen dolgozott.

A Huszár lakótelepen az önkormányzati tulajdonú lakások száma 2022-ben 294 db. 2011-ben ez a szám 295 db volt. A csökkenés hátterében az áll, hogy a Huszár lakótelepen közösségi terek nyíltak lakások helyein. Nemcsak mennyiségileg csökkent a lakások száma, hanem minőségi változás is történt. A „Szociális városrehabilitáció Nyíregyháza szegregált területein” elnevezésű, TOP-6.7.1-16-NY1-2017-00001 jelű program keretében a Huszár lakótelepen szociális bérlakások újultak meg. A felújítások a komfort fokozatok növekedését is eredményezte. A 2022-es népszámlálási adatok szerint a komfortnélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 22,7 %, amely a 2011-ben 62,4 % volt.

A közszolgáltatásokat tekintve a Huszár lakótelepen élő lakosság, a gyermekek és családjaik számára ugyanazok a szolgáltatások és lehetőségek biztosítottak, mint a város bármelyik területén élő lakosság számára. Egyes szolgáltatások a város területén működő szolgáltatások nyitva álló helyiségeiben, illetve telephelyein biztosítottak, más szolgáltatások közvetlenül a lakótelepen érhetőek el. A **szociális és gyermekjóléti ellátások** közvetlenül biztosítottak a területen. Ez azt is jelenti, hogy nemcsak a kötelező szolgáltatások (családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, nappali ellátás) működik a telepen, hanem azt is, hogy számos olyan program valósul(t) meg a telepen, amelyet a szolgáltatók önerő, illetve pályázati forrásból indítottak, pl. tanoda program, Biztos Kezdet program, stb.

27. táblázat

A Huszár lakótelepen jelenleg elérhető szolgáltatások

szolgáltatás	Huszár lakótelep	
bölcsődei ellátás	a szolgáltatás közvetlenül a lakótelepen elérhető - Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény 6. számú Napsugár Bölcsőde Nyh., Dália u. 1.	önkormányzati fenntartású intézmény
gyermekjóléti szolgáltatás	a szolgáltatás közvetlenül a lakótelepen elérhető -Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ Nyh., Huszár tér 2/a.	önkormányzati fenntartású intézmény
családsegítés		
idősek nappali ellátása	a szolgáltatás közvetlenül a lakótelepen elérhető - Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ 7. számú Idősek Klubja Nyh., Dália u. 1.	önkormányzati fenntartású intézmény
étkeztetés		

[13] „Közösen a kiútért” TOP-6.9.1-16-NY1-2017-00001 projekt, A szegregátumban élők szociális, egészségügyi, foglalkoztatási és lakhatási problémáinak részletes feltérképezése, Kutatási Zárójelentés, 2019.

alternatív napközbeni ellátás	a szolgáltatás közvetlenül a lakótelepen elérhető - Periféria Egyesület Nyh., Huszár tér 2/a	Nyíregyháza MJV Önkormányzatával kötött ellátási szerződés alapján
Tanoda	a szolgáltatás közvetlenül a lakótelepen elérhető - Nyíregyházi Egyházmegye Sója Miklós Görögkatolikus Óvoda és Általános Iskola Nyh., Huszár tér 2/a	-
óvoda	a szolgáltatás közvetlenül a lakótelepen elérhető - Nyíregyházi Egyházmegye Sója Miklós Görögkatolikus Óvoda és Általános Iskola (nem körzeti óvoda)	-

Forrás: Nyíregyháza, Megyei jogú Város Polgármesteri Hivatal

Az óvodai és általános iskolai ellátás körzethatárait figyelembe véve az óvodai ellátás és az általános iskolai tanulmányok folytatására a Huszár lakótelepen élő gyermekek részére több intézmény került meghatározásra. Ennek a célja az integrált oktatás biztosítása. Az Önkormányzat ehhez helyi autóbusz közlekedési kedvezményt is biztosít a pénzbeli ellátások rendszerében.

A közszolgáltatások megszervezése során az Önkormányzat nemcsak kötelező feladatainak tesz eleget, hanem számos önként vállalt feladatot biztosít. Példaként említhető, hogy a szolgáltatások nyújtása során a tárgyi feltételek javítása (infrastrukturális és eszköz) folyamatos, az intézmények pl. folyamatosan újulnak meg és nemcsak fizikailag, hanem a szakmai munka is kiváló. Mindezek biztosítékok a mélyszegénységben élő gyermekek felzárkóztatására, a családok támogatására.

2. szegregátum -Polyákbokor külterület

Polyákbokor Nyíregyháza külterületi bokortanyás övezetének részét képezi, a belterülettől nyugat-délnyugatra található, mintegy 6,5 km-re a város belterületi határától, a 36. sz. főútvonal és az M3 autópálya között. A tanya megközelíthetősége szilárd burkolatú úton biztosított, azonban a belső úthálózat jellemzően nem pormentes. A terület megközelíthetőségét a H35 jelű buszjárat segíti, amely Felsősimát köti össze az autóbuszállomással, az eljutási idő 20-40 perc.

A szegregátum területén a kertes családi házak a jellemzőek, valamennyi lakás magántulajdonban áll. A lakásállomány 42 db-ból áll, a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakáson belül 41 %, amely arány csökkent. A 2011. évi népszámláláskor ez az arány 51,4 % volt. A két népszámlálás között javult a szegregációs mutató is; 2011-ben a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 55,6 %, 2022-ben 37,2 % volt.

Polyákbokor területén a legutóbbi népszámlálás szerint 178 fő él. A legfeljebb 14 éves korúak aránya 30,89 %. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma az aktív korúakon belül 75 fő, a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül 43,8 % (2011-ben 20,2 %).

Közszolgáltatások

Tekintettel arra, hogy egy, a város belterületétől távol található viszonylag kisméretű lakott területről beszélünk, Polyákbokor területén - hasonlóan a többi, méretében azonos külterületi lakott részhez - köz- vagy egyéb szolgáltatás nem található. Nincsenek közintézmények, kereskedelmi egységek, szolgáltatások. Oktatási szempontból a tanya a ~~Rozsrétszőlőben található~~ Nyíregyházi Móricz Zsigmond Általános Iskola ~~Váci Mihály~~ Kertvárosi Tagintézményéhez tartozik, azonban a gyermekek jellemzően más intézményekbe járnak, bár a településrész elhelyezkedéséből fakadóan ezek elérhetősége is kedvezőtlen. Polyákbokor lakosainak az alapvető szociális szolgáltatásokat (pl. tanyagondnok, családsegítés,

gyermekjóléti szolgáltatások) a HUMAN-NET Alapítvány és a Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ biztosítja.
Polyákbokor területén közvetlenül elérhető szolgáltatás a családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás, amely a TOP-6.9.1-15-NY1-2016-00001 azonosítószámú, „Közösen Polyákbokorért: A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló komplex program Nyíregyháza Polyákbokor szegregátumában" projekt ideje alatt önkormányzati saját erőből megvalósított telek és konténer vásárlás, és a szolgáltatás elhelyezésének az eredménye. A projekt lezárását követően a szolgáltatás továbbra is közvetlenül elérhető, a családsegítők által nyújtott általános szolgáltatáson túlmenően, például a bevezetett mosodai szolgáltatás jelentős segítség a családok számára.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az elmúlt években jelentős szerkezeti átalakulás ment végbe a magyar egészségügyi alapellátási rendszerben. Az Országgyűlés 2022 végén elfogadott jogszabály-módosításai révén több, korábban önkormányzati feladat, állami fenntartásba került.

Ennek részeként 2023. március 1-jétől a háziorvosi és házi gyermekorvosi ügyeleti ellátás megszervezését és működtetését országosan az Országos Mentőszolgálat vette át. Ezt követően, 2023. július 1-jétől a védőnői szolgálat irányítása is állami fenntartásba került, a területileg illetékes vármegyei kórházak szervezeti keretei közé integrálva. Ugyancsak állami hatáskörbe került a háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi körzetek meghatározása, amelyet az Országos Kórházi Főigazgatóság lát el.

A jogszabályi változások következtében az önkormányzatok szerepe az egészségügyi alapellátás szervezésében jelentősen átalakult. A korábbi feladatok egy része állami fenntartásba került, ugyanakkor az önkormányzatok továbbra is fontos szerepet töltenek be az ellátások helyi működésének támogatásában, az egészségmegőrzést szolgáló programok szervezésében, valamint az iskola-egészségügyi ellátás biztosításában.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város egészségügyi alapellátása a 2023-ban bekövetkezett országos szerkezeti átalakítások ellenére továbbra is biztosítja a lakosság számára az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata a szerkezeti változásokhoz alkalmazkodva felülvizsgálta intézményrendszerét, és a Közgyűlés döntése alapján 2023. szeptember 1-jével az Egészségügyi Alapellátási Igazgatóság beolvadt a Nyíregyházi Szociális Gondozási Központba, amely ezzel egyidejűleg Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ néven folytatta működését.

Az intézményi integráció eredményeként egy szervezeten belül valósul meg a szociális alapszolgáltatások, a szakosított szociális ellátások és az önkormányzati egészségügyi alapellátási feladatok-háziorvosi, házi-gyermekorvosi, fogorvosi ellátás- jelentős részének koordinációja. Ez lehetőséget teremt a szociális és egészségügyi szolgáltatások szorosabb együttműködésére, a lakosság komplex szükségleteinek hatékonyabb kezelésére, valamint az ellátások összehangolására.

A Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ egészégügyi szolgáltatásai közé tartozik az iskola- egészségügyi ellátás, a hajléktalanok napi 24, heti 168 órás háziorvosi ellátása, az otthoni szakápolás és a foglalkozás-egészségügyi ellátás.

28. táblázat

Egészségügyi ellátás (3.6.1.)

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2019	0	48	27	40	3 416	211,81
2020	0	48	27	40	3 156	217,90
2021	0	49	27	40	2 597	201,00
2022	0	48	27	40	3 202	171,24
2023	0	47	27	40	3 252	148,18
2024	0	47	27	40	3 018	146,06

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Az egészségmegőrzés kiemelt célja a lakosság testi, lelki és szociális jóllétének elősegítése, valamint a betegségek megelőzése és korai felismerése. Az egészségfejlesztési tevékenységek fontos szerepet töltenek be abban, hogy a lakosság minél szélesebb köre hozzáférjen a szűrővizsgálatokhoz, az egészségmegőrző programokhoz és az egészséges életmód kialakítását támogató szolgáltatásokhoz. A rendszeres szűrővizsgálatok lehetőséget biztosítanak a betegségek korai felismerésére, ezáltal növelik a hatékony kezelés és a gyógyulás esélyét.

Nyíregyháza Megyei Jogú Városban a prevenciós tevékenységek egy részét a városi rendezvényekhez kapcsolódó lakossági egészségprogramok alkotják. Hagyományosan megrendezésre kerülnek továbbá olyan események, mint a Szív Világnapja, az Anyatejes Táplálás Világnapja, az Egészségnap, valamint az Idősek Világnapjához kapcsolódó egészségügyi programok. Emellett az önkormányzat, az egészségügyi intézmények és a civil szervezetek együttműködésében megvalósuló pályázati projektek is rendszeresen biztosítanak egészségügyi szűréseket, tanácsadásokat és szemléletformáló rendezvényeket.

Az egészségügyi alapellátás, a járóbeteg-szakellátás és a népegészségügyi programok közötti együttműködés erősítésében meghatározó szerepet töltenek be az Egészségfejlesztési Irodák (EFI-k). A Nyíregyházi járás Egészségfejlesztési Irodája 2018. március 1-jén kezdte meg működését, intézményi hátterét a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház biztosítja.

Az Egészségfejlesztési Iroda feladata, hogy közvetlen kapcsolatot alakítson ki a lakossággal, különös tekintettel azokra, akik életmódváltással csökkenthetik egészségügyi kockázataikat. A háziorvosi ellátásból, a szakellátásból vagy saját kezdeményezés alapján jelentkező személyek kockázatfelmérését követően személyre szabott életmódváltó programokba kapcsolódhatnak be, amelyek hozzájárulnak az egészséges életmód kialakításához és fenntartásához. Az EFI tevékenysége hozzájárul a lakosság egészségtudatosságának növeléséhez, az egészségben meglévő társadalmi egyenlőtlenségek mérsékléséhez, valamint az egészségügyi és szociális szolgáltatók, az önkormányzat, az oktatási intézmények és a civil szervezetek együttműködésének erősítéséhez. Kiemelt figyelmet fordít a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok elérésére, az egészségfejlesztési szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítására és a közösségi szemléletformálásra.

Az Egészségfejlesztési Iroda főbb tevékenységei:

- életmódváltó, egészségfejlesztő és egészségnevelő programok szervezése lakóhelyi, munkahelyi és oktatási színtereken;

- lakossági egészségügyi állapotfelmérések és kockázatbecslések végzése;
- táplálkozási, életmód- és mentálhigiénés tanácsadás biztosítása;
- mozgásprogramok, gyógytorna és fizikai aktivitást ösztönző foglalkozások szervezése;
- dohányzásról való leszokást támogató programok működtetése;
- szenvedélybetegségek megelőzését és rehabilitációját segítő közösségi programok támogatása;
- klubfoglalkozások, előadások, iskolai prevenciós programok megvalósítása;
- együttműködés az önkormányzattal, az egészségügyi és szociális intézményekkel, az oktatási intézményekkel és a civil szervezetekkel az egészségfejlesztési célok megvalósítása érdekében.

Az elmúlt években az EFI tevékenységében egyre hangsúlyosabbá vált a mentális egészség fejlesztése. A hagyományos egészségügyi szűrések mellett rendszeressé váltak a stresszkezelést, a lelki egészség megőrzését, a kiégés megelőzését, valamint a pszichés jóllét támogatását célzó programok, különösen a pedagógusok, idősek és családok számára. Az EFI az Idősek Akadémiája keretében is rendszeresen tart egészségmegőrző előadásokat. Az Iroda az elmúlt években jelentősen kibővítette az oktatási intézményekben végzett tevékenységét, programjaik már nem csupán előadásokból állnak, hanem komplex egészségfejlesztési foglalkozásokból, melyek érintik a helyes táplálkozást, a rendszeres testmozgást, a szenvedélybetegségek megelőzését, az internet- és képernyőhasználat kockázatait is.

2024-ben első alkalommal érkezett Nyíregyházára a **Richter Egészségváros** programsorozat, amely több ezer lakos számára biztosított ingyenes szűrővizsgálatokat, szakorvosi tanácsadást, életmód-tanácsadást és egészségmegőrző előadásokat.

Az elmúlt években megjelentek a hátrányos helyzetű városrészeket célzó egészségfejlesztési projektek, melyek keretében egészségnapok, állapotfelmérések és szemléletformáló foglalkozások kerültek megszervezésre például a Huszár-telepen élő gyermekek és családok számára, elősegítve az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlőbb hozzáférést.

2026-ban első alkalommal került megszervezésre az Egészség-MENTŐ nap, amely a mozgás, az egészségügyi ismeretterjesztés, az elsősegélynyújtás és az ingyenes szűrővizsgálatok összekapcsolásával szólította meg a családokat és a fiatalokat.

A prevenciós és egészségfejlesztési programok hosszú távon hozzájárulnak a lakosság egészségi állapotának javításához, az egészségkárosító kockázatok csökkentéséhez, valamint az egészségügyi ellátórendszer terheinek mérsékléséhez.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A fejlesztő és rehabilitációs ellátások célja, hogy az egyén egészségi állapotához, életkorához, képességeihez és szükségleteihez igazodó szolgáltatások biztosításával elősegítsék az önálló életvitel kialakítását, a társadalmi beilleszkedést, valamint – lehetőség szerint – a nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedést. Az ellátások kiemelt szerepet töltenek be a fogyatékossággal élő személyek, a sajátos nevelési igényű gyermekek, a fejlődésükben veszélyeztetett kisgyermekek és családjaik esélyegyenlőségének megteremtésében.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának célja, hogy az érintettek életkoruknak és állapotuknak megfelelő fejlesztő ellátásokhoz a lehető legkorábban és minél szélesebb körben hozzáférjenek.

A fogyatékossággal élő személyek nappali ellátását és fejlesztő foglalkoztatását az önkormányzati fenntartású Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ biztosítja, emellett négy egyházi és két nem állami, non-profit szervezet gondoskodik az ellátottakról és biztosít számukra foglalkoztatást. A fejlesztő foglalkoztatás keretében az ellátottak egyéni fejlesztési terve alapján olyan munkatevékenységekben vehetnek részt, amelyek hozzájárulnak munkavégző képességük fejlesztéséhez,

önállóságuk növeléséhez, szociális készségeik erősítéséhez és életminőségük javításához. Az önkormányzati intézmény közel harmincéves múltra visszatekintő szolgáltatása rehabilitációs szemléletű foglalkoztatást, mozgásfejlesztést, kreatív és közösségi programokat is biztosít az ellátottak számára.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséről Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata a Nyíregyházi Tankerületi Központtal kötött feladatellátási megállapodás alapján gondoskodik. Ennek eredményeként valamennyi önkormányzati fenntartású óvodában biztosított a gyógypedagógiai fejlesztés, valamint a szükséges szakemberek közreműködése. A cél, hogy a gyermekek már óvodás korban megkapják azokat a fejlesztéseket, amelyek elősegítik sikeres iskolakezdésüket és társadalmi integrációjukat.

A korai felismerés és a korai intervenció meghatározó jelentőségű a fejlődési eltérések csökkentésében. A fejlődésükben veszélyeztetett vagy eltérő fejlődésű gyermekek számára gyógypedagógiai tanácsadást, korai fejlesztést és gondozást biztosít a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Nyíregyházi Tagintézménye. A szolgáltatásokat a városban működő civil szervezetek is kiegészítik, így a Rejtett Kincsek Down Egyesület által fenntartott Csodavár Korai Fejlesztő Centrum, valamint az ÉFOÉSZ helyi szervezete is jelentős szerepet vállal a fejlesztések biztosításában.

A rehabilitációs ellátások fontos részét képezik a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház rehabilitációs szolgáltatásai, ahol mozgásszervi, neurológiai, kardiológiai és egyéb rehabilitációs kezelések segítik a betegek állapotának javítását, önellátási képességük visszanyerését és életminőségük javítását. Az egészségügyi rehabilitációt a járóbeteg-szakellátás keretében elérhető fizioterápiás, fizikoterápiás és gyógytorna-szolgáltatások is támogatják.

A fejlesztő és rehabilitációs ellátások eredményességét erősíti az Egészségfejlesztési Iroda tevékenysége, amely életmód-tanácsadással, mozgásprogramokkal, mentálhigiénés szolgáltatásokkal és egészségfejlesztő közösségi programokkal segíti a rehabilitáció sikerességét és a hosszú távú egészségmegőrzést.

Az önkormányzat az elmúlt években európai uniós forrásból megvalósított felzárkóztatási programjai során kiemelt figyelmet fordított a hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztésére. A TOP-6.9.1 projekt keretében megvalósított korai fejlesztési programok – különösen a mozgás-, kommunikációs, értelmi és szociális készségek fejlesztését célzó foglalkozások – hozzájárultak a kisgyermekkori hátrányok mérsékléséhez, valamint megerősítették az egészségügyi, szociális és köznevelési intézmények közötti együttműködést.

Az elmúlt évek szakmai szemléletváltásának egyik legfontosabb eleme a komplex korai intervenció megerősödése, amelynek célja a fejlődési eltérések, fogyatékosságok vagy fejlődési kockázatok minél korábbi felismerése, valamint az érintett gyermekek és családjaik számára szükséges szolgáltatások összehangolt biztosítása. Nyíregyházán a komplex korai intervenció megvalósításában meghatározó szerepet töltenek be a védőnői szolgálat, a házi gyermekorvosok, a bölcsődék, az óvodák, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Nyíregyházi Tagintézménye, valamint a fejlesztést végző civil szervezetek és intézmények. A szolgáltatások közé tartozik többek között a gyógypedagógiai tanácsadás, a komplex állapotfelmérés, a mozgás-, kommunikációs, beszéd-, kognitív és szociális készségek fejlesztése, valamint a szülők számára nyújtott tanácsadás és támogatás.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A gyermekek egészséges fejlődésének támogatásában kiemelt szerepet tölt be a korszerű közétkeztetés. A Gyvt. alapján a települési önkormányzat feladata a jogszabályban meghatározott intézményekben a gyermekétkeztetés biztosítása, amelynek célja az életkornak megfelelő, biztonságos és egészséges táplálkozás feltételeinek megteremtése.

A közétkeztetés szakmai követelményeit a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet határozza meg. A rendelet előírja az egyes korcsoportok energia- és tápanyagszükségletének biztosítását, az étlapok összeállításának szabályait, az élelmiszer-biztonsági követelményeket, valamint meghatározza azokat az alapanyagokat és élelmiszereket, amelyek a gyermekközétkeztetésben nem alkalmazhatók. A szabályozás kiemelt célja az egészséges táplálkozási szokások kialakításának támogatása és a krónikus betegségek megelőzése.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata a gyermekétkeztetést közszolgáltatási szerződés keretében biztosítja. A szolgáltatók feladata a hatályos jogszabályoknak megfelelő minőségű étkeztetés nyújtása, az élelmiszer-biztonsági előírások, valamint a HACCP rendszer követelményeinek betartása. A speciális táplálkozási igényű gyermekek számára – orvosi igazolás alapján – a diétás étkeztetés is biztosított.

Az étlapok összeállítása során alapvető követelmény a változatos, kiegyensúlyozott étrend biztosítása. A szolgáltatók a jogszabályi előírásoknak megfelelően készítik el a havi étlapokat, amelyek az intézményekben és elektronikus felületeiken is elérhetők. Az étlapok tartalmazzák az egyes ételek energia- és tápértékadatait, valamint az allergén összetevőkre vonatkozó információkat, ezzel segítve a szülők megfelelő tájékoztatását.

Az önkormányzat folyamatosan figyelemmel kíséri a közétkeztetés színvonalát. A szolgáltatókkal rendszeres szakmai egyeztetések történnek az étlapok összeállítása, a minőségi követelmények érvényesítése és a felhasználói tapasztalatok értékelése érdekében. A szolgáltatás fejlesztését támogatják az időszakosan végzett fogyasztói elégedettségmérések is.

Az egészséges életmódra nevelés a közétkeztetésen túl szemléletformáló programokkal is kiegészül. Az óvodákban és iskolákban szervezett tematikus rendezvények, egészségnapok, valamint a helyi termelők bevonásával megvalósuló edukációs programok hozzájárulnak ahhoz, hogy a gyermekek megismerjék a szezonális, helyi alapanyagokat, a tudatos élelmiszer-választás jelentőségét, valamint az egészséges és fenntartható táplálkozás alapelveit.

A közétkeztetés fejlesztésének hosszú távú célja, hogy valamennyi gyermek számára biztosított legyen a minőségi, biztonságos és egészséges étkezés, amely hozzájárul az egészségi állapot javításához, az esélyegyenlőség erősítéséhez és az egészségtudatos életmód kialakulásához.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A rendszeres testmozgás jelentős szerepet tölt be az egészségmegőrzésben, a betegségek megelőzésében, a mentális jóllét fenntartásában, valamint a közösségi kapcsolatok erősítésében. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata kiemelt feladatának tekinti, hogy a város lakossága számára életkortól, nemtől, egészségi állapottól és szociális helyzettől függetlenül biztosítsa a sportolás és a szabadidős mozgás lehetőségét.

A városban számos közösségi és szabadidős sportprogram érhető el, amelyek hozzájárulnak az egészséges életmód népszerűsítéséhez és a lakosság fizikai aktivitásának növeléséhez. A helyi sportélet meghatározó eleme a „Mozdulj Nyíregyháza!” programsorozat, amely különböző korosztályok számára kínál ingyenes vagy kedvezményesen igénybe vehető mozgásformákat. A programok között megtalálhatók az egészségmegőrzést, a rekreációt és a közösségépítést szolgáló foglalkozások is.

A sportolási lehetőségek bővítését szolgálják a város sportlétesítményei, szabadtéri fitneszparkjai, futópályái, játszóterei, kerékpárút-hálózata, valamint a szabadidős és rekreációs célokat szolgáló közterületek. Az Atlétikai Centrum, a városi sportlétesítmények és a különböző sportegyesületek által biztosított programok hozzájárulnak ahhoz, hogy a lakosság minél szélesebb köre számára váljon elérhetővé a rendszeres testmozgás.

Kiemelt figyelmet igényel a hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok, a fogyatékossággal élő személyek, valamint az időskorú lakosság sportolási lehetőségeinek támogatása. A jövőben is fontos cél a sportprogramok hozzáférhetőségének javítása, az egészségtudatos életmód népszerűsítése, valamint a közösségi sportolási lehetőségek további fejlesztése annak érdekében, hogy a mozgás a város valamennyi lakója számára elérhető legyen.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Nyíregyháza Megyei Jogú Város járásszékhelyként és térségi központként meghatározó szerepet tölt be a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások biztosításában. Az önkormányzat a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvényben meghatározott kötelező feladatain túl arra törekszik, hogy a lakosság változó szükségleteihez igazodó, korszerű és összehangolt szolgáltatási rendszert működtessen. A feladatellátás önkormányzati intézmények, valamint egyházi és civil fenntartókkal kötött együttműködések révén valósul meg.

A városban működő személyes gondoskodást nyújtó ellátórendszer célja, hogy az életkorból, egészségi állapotból, fogyatékosságból, pszichiátriai vagy szenvedélybetegségből, illetve szociális hátrányokból eredő nehézségek mérséklésével elősegítse az önálló életvitel fenntartását, a társadalmi integrációt és a lakosság életminőségének javítását. Az ellátórendszer kialakításánál kiemelt szempont a szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása.

A személyes gondoskodás körébe tartozó alap- és szakosított ellátások jelentős részét a Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ biztosítja. Az intézmény feladatai közé tartozik a szociális étkeztetés, a házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, az idősek, a fogyatékossággal élő személyek, valamint a pszichiátriai és szenvedélybeteg személyek nappali ellátása, a támogató szolgáltatás, a fejlesztő foglalkoztatás, továbbá az idősek bentlakásos ellátása és a ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élő személyek lakóotthona, pszichiátriai betegek közösségi ellátása. Az intézmény integrált működése lehetővé teszi, hogy az ellátottak szükségleteiknek megfelelően több szolgáltatást is igénybe vehessenek, ezáltal biztosítva a komplex, személyre szabott gondozást.

A demográfiai folyamatok következtében Nyíregyházán is folyamatosan növekszik az időskorú lakosság aránya, valamint emelkedik az egyedül élő idősek száma. Ezzel párhuzamosan egyre nagyobb jelentőséget kapnak azok a szolgáltatások, amelyek lehetővé teszik, hogy az idősek saját otthonukban, biztonságos környezetben élhessenek minél hosszabb ideig. Ennek érdekében kiemelt szerepet töltenek be a házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, a szociális étkeztetés, valamint az idősek nappali ellátását biztosító szolgáltatások.

Az elmúlt években a város jelentős infrastrukturális fejlesztéseket hajtott végre a szociális alapszolgáltatások korszerűsítése érdekében. A TOP-6.6.2 konstrukció keretében megvalósult beruházásoknak köszönhetően korszerűbb környezetben működnek a nappali ellátást nyújtó szolgáltatások, bővültek a fogyatékossággal élő személyek, a pszichiátriai betegek és a szenvedélybetegek számára elérhető ellátások, valamint javult a szolgáltatások területi hozzáférhetősége.

A személyes gondoskodást nyújtó ellátások fontos szereplője a Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ, amely a családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás mellett komplex, preventív szemléletű támogatást nyújt a gyermekek és családjaik számára. Az intézmény feladatai közé tartozik többek között a családsegítés, a gyermekjóléti alapellátás, a pszichológiai és jogi tanácsadás, a kapcsolattartási ügyelet, a családkonzultáció, valamint az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység. Ez utóbbi szolgáltatás a köznevelési intézményekkel együttműködve segíti a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzését, támogatja a pedagógusokat és a családokat, valamint hozzájárul a gyermekek egészséges fejlődéséhez és sikeres közösségi beilleszkedéséhez.

Nyíregyházán a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatások biztosításában jelentős szerepet vállalnak az egyházi és civil fenntartású intézmények is. Az önkormányzattal kialakított együttműködések révén széles körben érhetők el az étkeztetési, házi segítségnyújtási, nappali ellátási, támogató szolgáltatási és bentlakásos ellátási formák. Az ellátórendszer sokszínűsége hozzájárul ahhoz, hogy az egyes célcsoportok szükségleteihez igazodó, rugalmas szolgáltatások álljanak rendelkezésre.

29. táblázat

Az önkormányzat által szerződéssel biztosított szolgáltatások

Feladat megnevezése	Intézmény/Fenntartó	Ellátási szerződés megkötésének ideje
utcai szociális munka	Periféria Egyesület	1997.
étkeztetés (népkonyha), nappali ellátás hajléktalanok és szenvedélybetegek részére, átmeneti szállás, éjjeli menedékhely, hajléktalanok otthona	Oltalom Szeretetszolgálat (fenntartó: Magyarországi Evangélikus Egyház)	2002. (Előtte Nyíregyházi Evangélikus Egyházzal 1999-től)
„Kiléptető Ház” működtetése	Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezete	2008.
támogató szolgáltatás	ÉFOÉSZ Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezete	2007.
nappali ellátás	Mozgáskorlátozottak Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Egyesülete	2007.
étkeztetés, nappali ellátás idősek és demens személyek részére, időskorúak gondozóháza, idősek otthona, fogyatékos személyek otthona és pszichiátriai betegek otthona	Nyíregyháza-Városi Református Egyházközség	2011.
tanyagondnoki szolgáltatás	Human-Net Alapítvány	2005.

Forrás: saját szerkesztés

A szociális szolgáltatások fejlesztésének egyik meghatározó iránya az egészségügyi és szociális ellátások összehangolása, a közösségi alapú szolgáltatások erősítése, valamint a digitális megoldások fokozatos alkalmazása. Emellett országos és helyi szinten is kihívást jelent a szociális ágazatot érintő szakember-utánpótlás biztosítása, különösen a gondozói és ápolói munkakörökben. A szolgáltatások hosszú távú fenntarthatósága érdekében ezért kiemelt jelentőségű a humánerőforrás fejlesztése, a szakemberek megtartása és a szolgáltatások folyamatos szakmai megújítása.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások rendszere Nyíregyházán megfelelő alapot biztosít a lakosság különböző szükségleteinek kielégítéséhez.

g) drogprevenciós szolgáltatások

A szenvedélybetegségek, különösen a kábítószer-használat jelentős közegészségügyi és társadalmi kihívást jelentenek, amelyek kedvezőtlen hatással vannak az egyének életminőségére, a családok működésére, valamint a helyi közösségek biztonságára és kohéziójára. A megelőzés, a korai felismerés és a megfelelő segítségnyújtás kiemelt jelentőségű a problémák súlyosbodásának elkerülése érdekében.
2025-ben a legjelentősebb változást a kábítószer előállításának, használatának, terjesztésének, népszerűsítésének tilalmával összefüggő 2025. évi XIX. törvény hatályba lépése jelentette, melyben a kormány zéró toleranciát hirdetett a kábítószerek ellen.

Nyíregyháza Megyei Jogú Városban a drogprevenciós tevékenységek összehangolását a Nyíregyházi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (NYÍRKEF) segíti, amely a helyi önkormányzat, az egészségügyi, szociális, köznevelési, rendészeti és civil szektor szereplőinek együttműködésére épül. A fórum célja a helyi szükségletekre épülő prevenciós programok támogatása, a szakmai együttműködések erősítése, valamint a káros szenvedélyekkel kapcsolatos szemléletformálás elősegítése.

A városban működő intézmények és szervezetek – többek között az önkormányzat, az egészségfejlesztési és szociális szolgáltatók, a gyermekjóléti alapellátás, az oktatási intézmények, a rendészeti szervek, valamint a civil szervezetek – összehangolt tevékenységet végeznek a kábítószer-fogyasztás megelőzése, a veszélyeztetett csoportok elérése és a segítségnyújtás biztosítása érdekében. A prevenciós tevékenységek kiterjednek az iskolai programokra, az egészségfejlesztési és mentálhigiénés foglalkozásokra, a szülők és pedagógusok tájékoztatására, valamint a fiatalok egészségtudatos életmódjának támogatására.

A helyi kutatások rámutatnak arra, hogy a hátrányos helyzetű városrészekben és szegregátumokban az egészségkockázati magatartások, köztük a szerhasználat előfordulása fokozott figyelmet igényel. Ennek megfelelően kiemelt feladat a korai beavatkozás lehetőségeinek bővítése, a közösségi programok fejlesztése, a fiatalok számára elérhető szabadidős és közösségi terek fenntartása, valamint a családok támogatása.

A KEF rövidtávú célja a prevenciós szolgáltatások hozzáférhetőségének javítása, a szakmaközi együttműködések további erősítése, a kortárssegítő programok támogatása, a szülői kompetenciák fejlesztése, valamint az egészségtudatos és szermentes életmód népszerűsítése. Hosszú távú cél a gyermekek és fiatalok mentális egészségének javítása, a kockázati magatartások csökkentése és a helyi közösségek megtartó erejének erősítése.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a településen élők életkoruktól, nemüktől, egészségi állapotuktól, szociális helyzetüktől, etnikai hovatartozásuktól, vallási meggyőződésüktől, fogyatékosságuktól vagy egyéb körülményeiktől függetlenül egyenlő eséllyel férjenek hozzá a közszolgáltatásokhoz.

A városban működő szociális, gyermekjóléti, egészségügyi, oktatási és közművelődési szolgáltatások az önkormányzati, egyházi és civil fenntartók együttműködésével széles körben elérhetők a lakosság számára. Az intézmények törekednek az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítésére, az ügyfélközpontú működésre, valamint a különböző társadalmi csoportok speciális szükségleteinek figyelembevételére.

Az önkormányzat és intézményei folyamatosan dolgoznak a szolgáltatások fizikai és infokommunikációs hozzáférhetőségének javításán, valamint azon, hogy a hátrányos helyzetű, illetve sérülékeny csoportok számára is biztosított legyen a szükséges ellátásokhoz és információkhoz való hozzáférés.

A rendelkezésre álló adatok és intézményi tapasztalatok alapján a szolgáltatások nyújtásával összefüggésben rendszerszintű, széles körben jelentkező hátrányos megkülönböztetés nem azonosítható. Ugyanakkor az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülése folyamatos figyelmet igényel, ezért fontos az esetleges egyéni sérelmek, panaszok kivizsgálása, a lakossági visszajelzések figyelemmel kísérése, valamint a szolgáltatók érzékenyítő és szemléletformáló tevékenységének támogatása.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Nyíregyháza szociális ellátórendszerének fontos részét képezik azok a szolgáltatások, amelyek a szociálisan rászoruló, alacsony jövedelmű, illetve egyéb okból hátrányos helyzetű személyek alapvető szükségleteinek kielégítését és élethelyzetük javítását szolgálják. Ezen szolgáltatások hozzájárulnak a társadalmi különbségek mérsékléséhez, a nélkülözés enyhítéséhez és a társadalmi kirekesztődés megelőzéséhez.

A hátránykompenzáló szolgáltatások között kiemelt szerepet tölt be a népkonyha, amely a rászoruló személyek számára étkezési lehetőséget biztosít. A szolgáltatás különösen azok számára jelent segítséget, akik jövedelmi és szociális helyzetük miatt önállóan nehezen tudják biztosítani a megfelelő napi étkezést.

Nyíregyházán az Oltalom Szeretetszolgálat (Önkormányzattal kötött ellátási szerződés alapján) mellett a Nyírségi Szociális Centrum működtet népkonyhai ellátást.[14]

A 2022.évi népszámlálási adatok alapján Nyíregyházán összességében nem figyelhető meg egyértelmű növekvő vagy csökkenő tendencia, inkább erőteljes évenkénti változás jellemzi az adatokat. A legmagasabb érték 2018-ban, a legalacsonyabb 2019-ben volt; 2022-ben a kiosztott adagok száma még mindig mintegy 37%-kal alacsonyabb volt, mint 2018-ban**.**

30. táblázat

Népkonyha (3.6.2)

Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2018	5 238
2019	2 019
2020	4 183
2021	5 101
2022	3 322

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Népkonyhák napi átlagos forgalma (fő)

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

Nyíregyháza térségi központként sokszínű kulturális, közművelődési, sport- és szabadidős infrastruktúrával rendelkezik, amely jelentős szerepet tölt be a lakosság életminőségének javításában, a közösségi kapcsolatok erősítésében és a társadalmi befogadás elősegítésében. A közösségi terek és programok lehetőséget biztosítanak a különböző korosztályok, társadalmi csoportok és hátrányos helyzetű lakossági rétegek számára a közösségi életben való aktív részvételre, ezáltal hozzájárulnak a társadalmi kohézió és az esélyegyenlőség erősítéséhez.

31. táblázat

Intézményi ellátottság (3.7.1.)

Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	**Sportcsarnok, sportpálya léte** (TS 103)	**A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma** (TS 104)	**Közművelődési intézmények száma** (TS 105)
db	**van/nincs**	**db**	**db**
n.a.	igen	310 741	47

Forrás: TeIR, KSH Tstar

[14] Szociális ágazati portál 2026. szeptember

Az önkormányzat közművelődési feladatait elsősorban saját fenntartású kulturális és közgyűjteményi intézményein keresztül látja el, amelyek a hagyományőrzés, az ismeretterjesztés, a művészeti értékek közvetítése és a közösségépítés meghatározó szereplői.

Az önkormányzat fenntartásában működnek:

- Váci Mihály Kulturális Központ és tagintézményei, közművelősdési színterei
- Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár és fiókkönyvtárai;
- Jósa András Múzeum és tagintézményei (Kállay Gyűjtemény, Sóstói Múzeumfalu);
- Nyíregyházi Cantemus Kórus.

A város kulturális kínálatát tovább gazdagítják az önkormányzat által alapított, kulturális feladatokat is ellátó nonprofit gazdasági társaságok:

- Nyíregyházi Állatpark Nonprofit Kft.;
- Város-Kép Nonprofit Kft.;
- Móricz Zsigmond Színház Nonprofit Kft.

Ezek az intézmények egész évben változatos kulturális rendezvényekkel, kiállításokkal, koncertekkel, előadásokkal, családi programokkal és közösségi eseményekkel várják a lakosságot, miközben jelentős szerepet töltenek be a város kulturális identitásának erősítésében és turisztikai vonzerejének növelésében is.
A közösségi élet fontos színterei a város sportlétesítményei és szabadidős infrastruktúrája is. Az elmúlt években jelentős sportfejlesztések valósultak meg, amelyek nemcsak a versenysport, hanem a szabadidősport és az egészséges életmód támogatását is szolgálják.

A legjelentősebb sportlétesítmények közé tartoznak:

- a 2024-ben teljeskörűen megújult Nyíregyházi Városi Stadion;
- a Nyíregyházi Atlétikai Centrum, amely korszerű feltételeket biztosít az atlétikai sportok számára;
- a Continental Aréna, amely országos jelentőségű sport- és kulturális rendezvények helyszíne;
- a 2018-ban átadott városi jégpálya;
- az Eissmann Nyíregyházi Városi Uszoda, valamint a város egyéb uszodái;
- a Sóstógyógyfürdő Parkfürdője és Tófürdője;
- továbbá a város különböző pontjain működő szabadtéri sportpályák és rekreációs létesítmények.

A lakosság rendszeres testmozgását és egészségtudatos életmódját támogatja a hosszú évek óta nagy népszerűségnek örvendő **„Mozdulj Nyíregyháza!”** programsorozat, amely ingyenes sportolási lehetőséget biztosít valamennyi korosztály számára. A program hozzájárul az egészségmegőrzéshez, az aktív életmód népszerűsítéséhez, valamint a közösségi kapcsolatok erősítéséhez.

2020-ban a Huszár lakótelepen új közösségi tér jött létre, a Nyíregyházi Egyházmegye által működtetett **Szentháromság Ház**, amely komplex közösségi szolgáltatásokat nyújt a városrész lakói számára. Az intézményben tanoda működik, ahol pedagógusok és más szakemberek segítik a gyermekek tanulmányi előrehaladását, felzárkóztatását és tehetséggondozását.

A közösségi részvétel erősítését szolgálják azok a helyi fórumok és együttműködési rendszerek is, amelyek lehetőséget biztosítanak a lakosság különböző csoportjai számára véleményük megfogalmazására és a város közösségi életének alakításában való aktív részvételre.
Nyíregyházán működő helyi fórumok:

- A fiatalok közéleti szerepvállalását támogatja a **Nyíregyházi Diákpolgármesteri Iroda**, valamint a városi **Diákönkormányzat**, amelyek közreműködnek a diákokat érintő kérdések megvitatásában, javaslatokat fogalmaznak meg az önkormányzat felé, valamint számos közösségi, kulturális, sport- és ifjúsági program szervezésében vesznek részt.
- Az időskorú lakosság érdekképviseletének és társadalmi aktivitásának fontos fóruma a **Nyíregyházi Idősügyi Tanács**, amely az önkormányzat stratégiai partnereként részt vesz az

időseket érintő döntések előkészítésében, véleményezi az idősügyi fejlesztéseket, valamint kezdeményezi az aktív idősödést támogató programokat.

- A helyi identitás erősítésében és a kulturális örökség megőrzésében fontos szerepet tölt be a **Nyíregyházi Települési Értéktár Bizottság**, amely összegyűjti és gondozza a város természeti, kulturális, történelmi és szellemi értékeit. Az értéktári munka hozzájárul a helyi hagyományok megőrzéséhez, a közösségi összetartozás erősítéséhez és a lakosság identitástudatának fejlesztéséhez.
- A közösségi élet szervezésében meghatározó szerepet töltenek be továbbá a városban működő civil szervezetek, egyházi közösségek és önkéntes csoportok. Nyíregyházán több száz civil szervezet tevékenykedik az egészségmegőrzés, a szociális ellátás, a gyermek- és ifjúságvédelem, a fogyatékossággal élő személyek támogatása, a kulturális élet, a sport, a környezetvédelem és a hagyományőrzés területén. A civil szervezetek munkáját a **Civil Ház** is támogatja, amely helyszínt biztosít szakmai fórumoknak, képzéseknek, közösségi rendezvényeknek és együttműködéseknek, elősegítve az önkormányzat és a civil szféra közötti partnerség erősítését.

Nyíregyházán a nemzetiségi önkormányzatok – köztük a roma, a német, a görög, a lengyel, a ruszin, a szlovák, örmény és az ukrán nemzetiségi önkormányzat – aktívan részt vesznek a helyi közösségi élet szervezésében. Kulturális rendezvényeik, hagyományőrző programjaik és közösségépítő kezdeményezéseik hozzájárulnak a nemzetiségi identitás megőrzéséhez, a kulturális sokszínűség erősítéséhez és a társadalmi befogadás előmozdításához.

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Nyíregyháza közösségi életét a városi és városrészi közösségek sokfélesége jellemzi. A vármegyeszékhelyen eltérő társadalmi helyzetű, életkorú és kulturális hátterű lakossági csoportok élnek egymás mellett, amelyek együttélése alapvetően kiegyensúlyozott, ugyanakkor egyes városrészekben és közösségekben eltérő élethelyzetekből adódó feszültségek is megjelenhetnek.

A közösségi együttélést leginkább a társadalmi különbségek, a lakókörnyezet eltérései, valamint az eltérő szociális helyzetű csoportok közötti kapcsolatok erőssége befolyásolja. A hátrányos helyzetű, köztük roma lakosság által nagyobb arányban lakott városrészekben a közösségi kapcsolatok erősítése, a helyi részvétel növelése és a szolgáltatásokhoz való kapcsolódás támogatása különös jelentőséggel bír.

A konfliktusok jellemzően nem önmagukban a kulturális különbségekből fakadnak, hanem gyakran a szociális helyzetből, a lakókörnyezetből, az együttélési szabályok eltérő értelmezéséből, illetve az egymással való kevés kapcsolódási lehetőségből erednek. Ezért a megelőzésben kiemelt szerepe van a személyes kapcsolatok kialakításának, a közösségi programoknak és azoknak a helyi kezdeményezéseknek, amelyek lehetőséget teremtenek az eltérő hátterű lakosok találkozására.

Nyíregyházán a konfliktushelyzetek kezelésében fontos szerepet töltenek be a szociális és gyermekjóléti szolgáltatások, amelyek a családok támogatása, az egyéni problémák feltárása és a közvetítő szerep betöltése révén segítik a problémák rendezését. Az oktatási intézményekben a gyermekek közötti együttműködés, az elfogadás és a közösségi normák erősítését szolgáló programok támogatják a befogadó szemlélet kialakulását.

A roma közösségek és a többségi társadalom közötti kapcsolatok erősítésében fontos szerepet tölt be a Nyíregyházi Roma Nemzetiségi Önkormányzat, valamint azok a civil és közösségi kezdeményezések, amelyek a roma kultúra bemutatását, a párbeszédet és a közös programokat segítik. A közösségi együttélés szempontjából értéket jelentenek azok a rendezvények és kezdeményezések, amelyek nem elkülönülten, hanem a város egészének bevonásával valósulnak meg.

A konfliktuskezelésben a hagyományos hatósági megoldások mellett egyre nagyobb jelentősége van a megelőző, közösségi alapú módszereknek. A helyi problémák hatékony kezelése érdekében fontos az

önkormányzat, az intézmények, a civil szervezetek és az érintett közösségek közötti folyamatos kommunikáció és együttműködés.

A jövőbeni feladatok között szerepel a különböző társadalmi csoportok közötti kapcsolatok bővítése, valamint olyan programok támogatása, amelyek elősegítik a kölcsönös megismerést és csökkentik az előítéletekből vagy társadalmi távolságokból fakadó konfliktusok kialakulását.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a közösségi együttélés alapvető szabályairól szóló 48/2013. (XII.20.) sz. önkormányzati rendeletben szabályozza a közösségi együttélés szabályait, az ezzel kapcsolatos jogsértések miatt közigazgatási hatósági eljárás kezdeményezhető.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Nyíregyháza Megyei Jogú Városban a közösségi szolidaritás fontos értéket képvisel, amely a helyi önkormányzat, az önkormányzati intézmények, a civil szervezetek, az egyházi fenntartók, a nemzetiségi önkormányzatok, a gazdasági szereplők és a lakosság együttműködésén alapul. A város célja olyan befogadó közösségi környezet kialakítása, amelyben minden korosztály és társadalmi csoport lehetőséget kap a közösségi életben való részvételre, valamint szükség esetén támogatásban részesül.

Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a civil szervezetek működésének támogatására. Az éves civil pályázati alap révén számos egyesület és alapítvány részesül támogatásban kulturális, egészségmegőrző, szociális, sport- és közösségfejlesztő programok megvalósítására. A támogatások hozzájárulnak a helyi közösségi élet élénkítéséhez, az önkéntesség erősítéséhez és a társadalmi felelősségvállalás növeléséhez. A helyi közösségi szolidaritás egyik legfontosabb pillére a szociális intézményrendszer. A Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ, a Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ, valamint az egyházi és civil fenntartású szolgáltatók összehangolt munkája biztosítja, hogy a rászoruló családok, idősek, fogyatékossággal élő személyek, hajléktalan emberek és krízishelyzetbe került lakosok megfelelő segítséget kapjanak. Az intézmények nemcsak ellátást nyújtanak, hanem rendszeresen szerveznek közösségi programokat, prevenciós rendezvényeket, egészségnapokat, klubfoglalkozásokat és családi eseményeket is.

Az Egészségfejlesztési Iroda (EFI) rendszeresen szervez ingyenes lakossági egészségfejlesztő programokat, szűrővizsgálatokat, életmód-tanácsadást, mozgásprogramokat és prevenciós rendezvényeket. Ezek a programok különösen fontosak az idősek, a krónikus betegséggel élők és a hátrányos helyzetű lakosság egészségtudatosságának fejlesztésében.

A történelmi egyházak és karitatív szervezetek egész évben aktív szerepet vállalnak a szociális segítségnyújtásban. Rendszeresen szerveznek élelmiszer-, ruha- és tanszergyűjtéseket, adventi adományozási akciókat, idősek támogatását szolgáló programokat, valamint krízishelyzetbe került családok megsegítését. Az egyházi fenntartású intézmények az önkormányzattal és a civil szervezetekkel együttműködve jelentős szerepet töltenek be a szociális ellátórendszer működtetésében.

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat és a roma civil szervezetek kulturális programokkal, hagyományőrző rendezvényekkel, közösségi eseményekkel, mentorprogramokkal és felzárkóztatási kezdeményezésekkel járulnak hozzá a társadalmi integráció erősítéséhez.

A köznevelési intézmények aktív szerepet vállalnak az önkéntesség fejlesztésében. A középiskolások az iskolai közösségi szolgálat keretében szociális intézményekben, kulturális szervezeteknél és civil közösségeknél teljesítik szolgálatukat, amely erősíti társadalmi érzékenységüket és felelősségvállalásukat.

A város kulturális és sportélete szintén a közösségi összetartozást szolgálja. A VIDOR Fesztivál, a Helló Nyíregyháza!, a Tirpák Fesztivál, a Városnapok, az adventi rendezvénysorozat, valamint a különböző

sportesemények és jótékonysági futások rendszeresen több ezer résztvevőt mozgatnak meg, lehetőséget teremtve a generációk találkozására és a közösségi kapcsolatok erősítésére.

A helyi vállalkozások társadalmi felelősségvállalása szintén jelentős. Számos vállalkozás támogatja a civil szervezetek programjait, sportegyesületeket, kulturális rendezvényeket, egészségügyi kezdeményezéseket, illetve jótékonysági gyűjtéseket. Több nyíregyházi cég rendszeresen kapcsolódik be véradásokba, faültetési akciókba, környezetvédelmi programokba és intézményi adományozásokba.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Nyíregyháza kulturális életét jelentősen gazdagítják a helyi nemzetiségi közösségek. A városban hivatalosan német, ukrán, ruszin, szlovák, görög, örmény, roma és lengyel nemzetiségi önkormányzatok működnek, amelyek rendezvényekkel, hagyományőrző körökkel és közösségi programokkal ápolják sajátos kultúrájukat. Német (sváb) kultúra: A Nyíregyházi Német Nemzetiségi Önkormányzat aktívan szervezi a sváb hagyományok és a német nyelv ápolását, kulturális találkozókat tartva a Nemzetiségek Házában. Az ukrán és a Nyíregyházi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat a kárpáti és keleti szláv gyökereket, népszokásokat, valamint a hagyományos gasztronómiát és irodalmat mutatja be a helyi közönségnek. A szlovák múlt (amely a 18. században még meghatározta a város arculatát), valamint a görög, örmény és lengyel közösségek kulturális programjai színesítik a városi rendezvényeket, gyakran együttműködve a helyi művelődési központokkal.

A roma közösség kulturális identitásának megőrzésében meghatározó szerepet vállal a Nyíregyházi Roma Nemzetiségi Önkormányzat, amely kulturális programok, hagyományőrző rendezvények és közösségi események szervezésével segíti a roma kulturális értékek továbbadását, valamint erősíti a közösséghez tartozás érzését. A roma kulturális programok egyúttal lehetőséget teremtenek a többségi társadalom számára is a roma kultúra, hagyományok és értékek megismerésére.

A nyíregyházi nemzetiségek számos intézményi, oktatási és kulturális csatornán keresztül őrzik meg identitásukat. A Nemzetiségi önkormányzatok saját költségvetéssel rendelkező hivatalos szervek. Jogi és pénzügyi keretet biztosítanak a programoknak. A Nemzetiségek Háza pedig egy közös fizikai tér Nyíregyházán, mely találkozók, próbák és kiállítások állandó helyszíne. Érdekvédelmüket a nemzetiségi szószólókon keresztül valósítják meg, akik közvetítik a közösségek igényeit a városi vezetés felé. Különböző népdalkörök, táncegyüttesek és zenekarok működnek, melyek rendszeresen fellépnek a városi rendezvényeken. Remek eszköz a kultúra kötetlen népszerűsítésére a különböző gasztronómiai fesztiválokon való részvétel, ahol a hagyományos ételeik elkészítésére és bemutatására is lehetőség nyílik.

A város kulturális intézményei – különösen a **Váci Mihály Kulturális Központ**, a **Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár**– rendszeresen biztosítanak helyszínt olyan rendezvényeknek, kiállításoknak, előadásoknak és közösségi programoknak, amelyek bemutatják a nemzetiségek kulturális örökségét és erősítik az egymás iránti nyitottságot.

Nyíregyháza kulturális identitásának fontos eleme a tirpák hagyományok ápolása is. A város történetének meghatározó részét képező szlovák eredetű tirpák örökséget a **Tirpák Fesztivál**, a **Sóstói Múzeumfalu** programjai, valamint a hagyományőrző közösségek tevékenysége őrzik és mutatják be. Ezek a rendezvények nemcsak a helyi identitás erősítését szolgálják, hanem hozzájárulnak a kulturális örökség generációk közötti átadásához is.

A nemzetiségi közösségek kulturális életének támogatása összhangban áll Nyíregyháza stratégiai céljaival, amelyek a társadalmi befogadás, a kulturális értékek megőrzése és a közösségi együttműködés erősítését helyezik előtérbe. A város önkormányzata, kulturális intézményei, civil szervezetei és nemzetiségi önkormányzatai közötti együttműködés hozzájárul ahhoz, hogy a kulturális sokszínűség a helyi közösség

egyik meghatározó értékeként jelenjen meg, erősítve a kölcsönös tiszteletet, az identitás megőrzését és a közösségi összetartozást.

e) helyi lakossági önszerveződések

Nyíregyháza Megyei Jogú Város civil társadalma jelentős szerepet tölt be a helyi közösségi élet szervezésében, a társadalmi kohézió erősítésében és az esélyegyenlőség előmozdításában. A városban működő civil szervezetek, egyesületek, alapítványok, klubok és informális közösségek sokszínű tevékenységet folytatnak, amely kiterjed a szociális ellátásra, az egészségmegőrzésre, a gyermek- és ifjúságvédelemre, az idősek támogatására, a fogyatékossággal élő személyek segítésére, a sport- és kulturális élet fejlesztésére, a környezetvédelemre, az állatvédelemre, valamint a hagyományőrzésre.

A civil szektor működésének egyik legfontosabb együttműködési fóruma a Nyíregyházi Civil Fórum, amely rendszeres kapcsolatot tart fenn az önkormányzattal, részt vesz a helyi döntések előkészítésében, munkacsoportjai szakmai egyeztetéseket folytatnak, valamint támogatják a civil szervezetek közötti információáramlást és partnerségek kialakítását. A Fórum adminisztratív és szakmai hátterét az Első Nyírségi Fejlesztési Társaság biztosítja.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata partnerségre, együttműködésre törekszenek a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal. Az együttműködés keretében projektek előkészítése, projektekben/programokban való közös közreműködés valósul meg. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata a költségvetésében biztosít működési támogatást a nemzetiségi önkormányzatoknak. Ezen felül több alkalommal a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal kötött megállapodás alapján antidiszkriminációs programok, szabadidős tevékenységek, stb. megvalósítását is támogatta Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata.

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 80.§ (1) bekezdése alapján a települési önkormányzat, illetve az a hivatal, amelyik a helyi nemzetiségi önkormányzat székhelye szerinti helyi önkormányzat önkormányzati hivatali feladatát ellátja, biztosítja a helyi nemzetiségi önkormányzat részére az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit, szakmai segítséget nyújt, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos gazdálkodási és adminisztratív végrehajtási feladatok ellátásáról.

Fenti jogszabályi kötelezettségének eleget téve Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala a Nyíregyházán működő nyolc települési nemzetiségi Önkormányzat (görög, lengyel, német, örmény, roma, ruszin, szlovák, és ukrán) vonatkozásában biztosítja a működésükhöz szükséges személyi feltételt. Külön nemzetiségi referens dolgozik a Hivatalban, aki ellátja a Nyíregyházán működő települési nemzetiségi önkormányzatok törvényes működésével kapcsolatok feladatokat. Ennek keretében elkészíti a testületi ülések meghívóit, előterjesztéseit, jegyzőkönyveit, elvégzi a települési nemzetiségi önkormányzatok üléseiről készült jegyzőkönyvek törvényességi ellenőrzését, gondoskodik a települési nemzetiségi önkormányzatok üléseiről készült jegyzőkönyvek Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatalhoz történő felterjesztéséről. A Njt. 80 § (4) bekezdésében foglalt kötelezettségének eleget téve a Jegyzői kabinet vezetője és a nemzetiségi referens a helyi önkormányzat megbízásából és képviseletében részt vesznek a Roma Nemzetiségi Önkormányzat testületi ülésein, és szakmai segítséget nyújtanak a felmerült kérdésekben, problémák megoldásában. A nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodási feladatait a Hivatal Gazdasági Osztálya látja el teljeskörűen.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

32. táblázat

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
nagymértékű az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők száma	olyan képzési és továbbképzési lehetőségek biztosítása az iskolázottság/szakképzettség megvalósítása terén, amely a nyílt munkaerőpiaci elhelyezkedési esélyeket hosszútávon növeli
szegregátumokban élők körében relatíve magasabb a munkanélküliség, alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkeznek, mint a nem szegregátumban élő lakosság, alacsony a rendszeres, elsődleges munkaerőpiacról származó jövedelemmel rendelkezők aránya	komplex fejlesztési programok, melyek a szegregátumban élő lakosság munkaerőpiaci részvételét növelik, stabilizálják. (képzések, ösztöndíj programok, foglalkoztatási programok, készségfejlesztő programok, gyakornoki program, stb.)
információhiány, eljárási képesség hiánya miatt nem igényelnek támogatást, segítséget a rászorulók	a lakosság tájékoztatása, informálása folyamatosan
alacsony a romák és mélyszegénységben élők között az egészségügyi szakellátást, és vagy preventív szolgáltatásokat igénybe vevők aránya és száma.	mobil preventív, szűrő, szakellátási szolgáltatások biztosítása a szegregátumokban, külterületen élők számára.
közösségek alacsony szervezettsége	közösségfejlesztési programok a város különböző területein
szolgáltatáshiányos településrészek (tanyasi területek)	szolgáltatások elérhetőségének javítása
	tájékoztató programok szervezése az élhető környezet fenntartása és megőrzése tekintetében
magas a hátrányos helyzetű gyermekek száma	korai fejlesztés, hátránykompenzáló programok kisgyermekkorban
	iskolai közösségi szolgálatban a hátrányos helyzetű, szegénységben élő, roma, ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élők segítése
a lakásállomány jelentős része félkomfortos vagy komfort nélküli, a lakáskörülmények nem megfelelőek elégtelen lakhatási körülmények között élnek, hajléktalanság, magas az adósságterhekkel, hátralékkal küzdők száma	a lakáskörülmények javítása, háztartásgazdálkodási és életvezetési ismeretek nyújtása, hajléktalan ellátás infrastrukturális felételeinek javítása, támogatás, szolgáltatás az adósság csökkentésre, időben történő segítségnyújtás a rászoruló személyeknek, családoknak
alacsony a szakképzéshez, felnőttképzéshez való hozzáférés lehetősége az alacsony képzettségűek számára	felnőttképzések szervezése elsősorban állami szervek által civil szervezetek bevonása

	technikumokban ingyenes felnőttképzési programok kialakítása piacképes szakmák elsajátítása érdekében
a megvalósult komplex társadalmi felzárkózást segítő programok működtetése folytatása, kiterjesztése	közösségfejlesztés, jelenlét típusú programok folyamatos működtetése, alacsony küszöbű szolgáltatások megvalósítása a szegregátumokban.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

A gyermekpopuláció a család, a helyi közösség (település) és makroszinten a nemzet fenntartható jövőjének alapja. Ebből adódóan a HEP keretében stratégiai prioritás egy olyan helyi támogató környezet kialakítása, amelynek bázisát a gyermekek egészségügyi státusza, a preventív alapú gyermekvédelmi és intézményi struktúra, a minőségi oktatáshoz való egyenlő esélyű hozzáférés, valamint a gyermekszegénység és a társadalmi kirekesztés (szociális exklúzió) hatékony helyi szintű mérséklése képezi.

A település, valamint az ország távlati gazdasági és társadalmi pozícióját alapjaiban meghatározza a felnövekvő generációk egészségügyi állapota, szocializációs mintái, szocio-kulturális környezete és az oktatási-nevelési rendszer nívója. A gyermeki és családi depriváció (nélkülözés) mérséklését célzó komplex helyi intervenciók szignifikánsan javítják a fejlődési esélyeket. Ezáltal hosszú távon növelik a humántőke azon kapacitását, amely az elöregedő társadalmi struktúrából adódó demográfiai és fenntarthatósági terhek kezeléséhez szükséges.

A hazai gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátórendszer kereteit alapjaiban határozza meg a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezmény (kihirdette az 1991. évi LXIV. törvény). A nemzetközi egyezmény és a hazai gyermekvédelmi szabályozás értelmében a gyermeket érintő valamennyi helyi szintű döntési folyamatban és szolgáltatástervezésben a gyermek mindenekfelett álló érdekét kell érvényesíteni. Az állami és önkormányzati szereplők kötelezettsége, hogy – a szülők és törvényes képviselők jogainak tiszteletben tartásával – biztosítsák a gyermek jólétéhez szükséges védelmet és gondozást. Ezenfelül a helyi közszolgáltatások tervezése során garantálni kell, hogy a gyermekvédelmi, nevelési-oktatási és jóléti intézmények működése maradéktalanul megfeleljen a jogszabályokban előírt biztonsági, egészségügyi és szakmai sztenderdeknek.

33. táblázat

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	55 366	62 121	117 487	47,13%	52,87%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			3 085	2,63%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	8 662	8 136	16 798	7,37%	6,93%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	1 949	1 789	3 738	1,66%	1,52%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázathoz kiegészítésként hozzáfűzzük, hogy Nyíregyháza állandó népessége 2025. elejére 117487 fő (KSH) volt és a város demográfiai mutatói a korábbi évekhez hasonló arányokat mutatnak. 2024-ben a 0-

2 évesek száma 3 085 fő, a 0-14 évesek száma 16 798 fő, míg a 15-17 éves korúak 3 738 fő volt. Ez alapján megállapítható, hogy az állandó népesség 20 %-a gyermekkorú.

A demográfiai jellemzők fontos alapjai gyermekvédelmi, egészségügyi szolgáltatások szervezésének, valamint a nevelés-oktatás biztosításának.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossággal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

A Gyvt. rendelkezéseivel összhangban a gyermekvédelem helyi rendszere a gyermek családban történő nevelkedésének elsődleges elősegítésére, a gyermek veszélyeztetettségének preventív megelőzésére és hatékony megszüntetésére, valamint a szülői vagy egyéb hozzátartozói gondoskodásból kikerülő kiskorúak helyettesítő védelmének biztosítására irányul. A vonatkozó jogszabályi keretek értelmében a rendszer működtetése megosztott állami és önkormányzati feladat. A gyermekek védelmét a pénzbeli, a természetbeni, valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások, továbbá a törvényben nevesített hatósági intézkedések strukturált összessége garantálja.
A hatályos jogi szabályozás definíciója alapján a veszélyeztetettség olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a kiskorú testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza. Az esélyegyenlőségi elv érvényesítése során kiemelt prioritás, hogy a gyermek a szüleitől vagy más hozzátartozóitól kizárólag a saját érdekében, törvényben meghatározott esetekben és módon választható el. A családok társadalmi-gazdasági deprivációjának kezelése során alapvető szakpolitikai zsinórmérce, hogy a gyermeket kizárólag anyagi okból fennálló veszélyeztetettség miatt szigorúan tilos a családjától elválasztani; ezen esetekben a helyi szociális és alapellátási támogatások célzott aktiválása szükséges.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatellátás körében a kötelezően biztosítandó, személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások hozzáférhetőségét az általa fenntartott Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központon, valamint a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézményen keresztül garantálja a településen. Az intézményrendszer komplexitása, a jelzőrendszeri működés és a szolgáltatási paletta diverzifikáltsága többdimenziós beavatkozási lehetőséget teremt a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű (HH/HHH) gyermekek hátrányainak csökkentésére, egyenlő esélyeik biztosítására és a sikeres társadalmi integrációjuk előmozdítására.

34. táblázat

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	**Védelembe vett kiskorú gyermekek száma** (TS 116)	**Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma** (TS 115)
	Fő	**Fő**
2020	147	626
2021	148	570
2022	175	620
2023	181	765
2024	183	845

Forrás: TeIR, KSH Tstar,

Nyíregyháza illetékességi területén a helyi gyermekjóléti szolgáltatások – a kiterjedt észlelő- és jelzőrendszer aktív működtetésével – folyamatos monitoring tevékenységet végeznek, és haladéktalanul megteszik a szükséges szakmai és hatósági intézkedéseket a kiskorú populációt érintő veszélyeztetettség kockázatainak minimalizálása, illetve megszüntetése érdekében. A gyermekjóléti szolgáltatás, mint jogszabályilag garantált alapellátás, a rendszerszemléletű esetalakítás és a professzionális szociális munka módszertani eszköztárának (pl. családkonzultáció, krízisintervenció, hálózati együttműködés) alkalmazásával közvetlenül szolgálja a gyermek testi, mentális és érzelmi egészségének megőrzését. Az ellátás fókuszában a vér szerinti családban történő nevelkedés primer prevenciós támogatása, a veszélyeztetettségi tényezők korai felismerése és elhárítása, a már kialakult krízishelyzetek komplex kezelése, valamint a családból jogerősen kiemelt gyermekek reintegrációjának, azaz a vér szerinti családba történő sikeres visszahelyezésének módszeres elősegítése áll.

Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ szakmai beszámolóiból kiderült, hogy Nyíregyházán 2024-ben a védelembe vett kiskorúak száma a járás települései között 318 fő volt, 2025-ben ez a szám 330 főre növekedett.

Településszintű megoszlás alapján a problémával leginkább érintett Huszár lakótelepen folyamatos növekedés tapasztalható a védelembe vétel keretei között gondozott személyek számát illetően, hiszen 2022-ben 170 fő (2021-ben 152 fő, 2020-ban 75 személy volt), míg 2023-ban 207, 2024-ben pedig 227 fő volt. Ugyanitt a nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma 2020-ban 303, 2021-ben 320, 2022-ben 376 fő volt. 2023-ban ez további emelkedést mutatott, 475 veszélyeztetett kiskorú személy, míg 2024-ben valamennyivel kevesebb, 470 veszélyeztett kiskorú gyermek volt a Nyíregyházi Család és Gyermekjóléti Központ látókörében. Igen magas számban az igazolatlan hiányzások miatt kerültek védelembe vétel alá a gyermekek. Egyre gyakoribbak a tinédzser korban elkövetett szabályértések és bűncselekmények, itt is jelentősen növeli a létszámot az igazolatlan hiányzások. Ugyancsak a Huszár lakótelep esetében tapasztalható, hogy 2020-ban 15 gyermek esetében, 2021-ben 52 gyermek, míg 2022-ben 48 gyermek esetében kaptak jelzést bántalmazás, vagy annak gyanúja miatt. 2023-ban ez a szám emelkedett, 60 gyermek bántalmazása került a szolgálat látókörébe. 2024-ben tovább emelkedett a bántalmazással érintett gyermekek száma, 74 gyermek esetében kapott az Intézmény bántalmazással kapcsolatos esetjelzést.

12. ábra

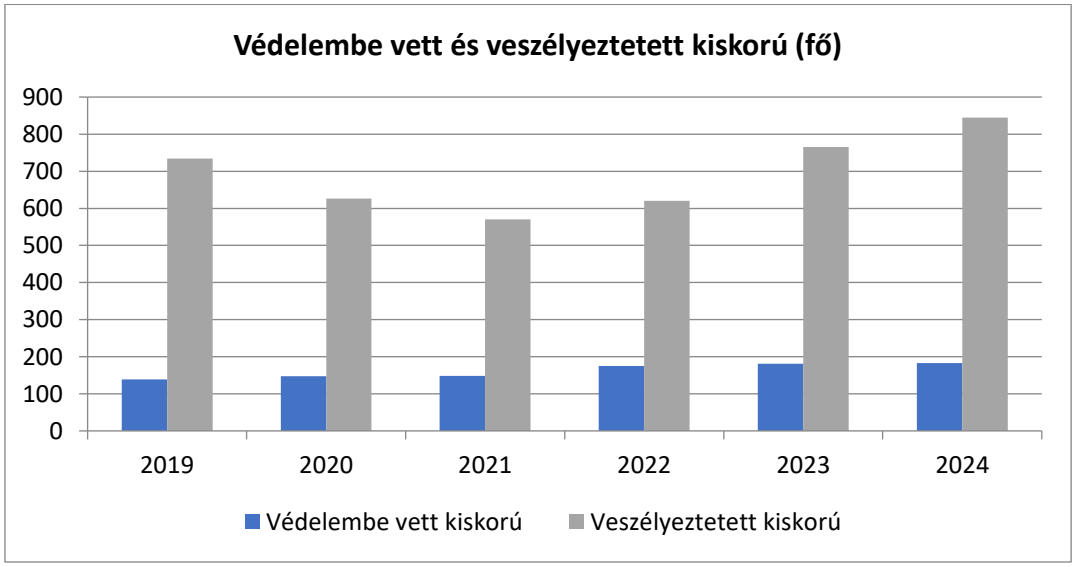

Forrás: Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ intézményi beszámoló

A Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ elmúlt évi adatait figyelembe véve megállapítható, hogy a gyermekek veszélyeztetettségének hátterében legnagyobb hangsúllyal a megélhetési, lakhatással

összefüggő problémák, valamint a szülők vagy a család életvitele, illetve a gyermeknevelési problémák állnak. A táblázatban feltüntetett adatok esetében fontos megjegyeznünk, hogy sok esetben halmozott problémákról számolt be az intézmény, egy-egy gyermek esetében több probléma is előfordul.

35. táblázat

Gyermekek veszélyeztetettségének okai (halmozott adat)

Megnevezés	Kezelt problémák száma				
	2021	2022	2023	2024	2025
Életviteli	184	190	277	307	325
Családi-kapcsolati konfliktus	143	159	200	274	262
Családon belüli bántalmazás	40	46	45	70	121
Elhanyagolás	38	58	23	31	64
Oktatási, nevelési elhanyagolás	124	133	257	238	258
Gyermeknevelési	212	175	298	317	322
Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	83	80	71	161	163
Magatartászavar, teljesítményzavar	114	89	121	126	136
Fogyatékosság, retardáció	23	17	16	28	26
Lelki-mentális, pszichiátriai betegség	54	64	80	98	116
Szenvedélybetegség	44	38	86	116	129
Egészségügyi probléma, egészségkárosodás következménye	44	25	29	69	66
Foglalkoztatással kapcsolatos	59	102	218	229	222
Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő)	253	197	390	367	335
Ügyintézéssel kapcsolatos	123	122	225	224	221
Információkéréssel kapcsolatos	101	90	177	133	191
Egyéb	14	13	3	17	4
Összesen:	1653	1598	2516	2805	2961

Forrás: saját szerkesztés, Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ Szakmai Beszámoló 2021-2025.

2024-ban a nyilvántartott, veszélyeztetett kiskorúak száma 1113 fő volt, 2025-ben pedig a nyilvántartott, veszélyeztetett kiskorúak száma 1595 fő volt. Ez a szám 482 fővel több mint az előző évben. Jogerős hatósági intézkedésben 516 gyermek érintett, ebből 381 gyerek védelembe, 20 gyerek pedig nevelésbe került.

36. táblázat

Veszélyeztetett kiskorúak adatai 2025-ben

Veszélyeztetett kiskorúak (0–17 évesek) adatai								
Sorszám	Okok			Az érintett gyermekek száma a veszélyeztetettség fő oka szerint	Ebből (a-ból): jogerős hatósági intézkedésben érintett gyermekek száma	Ebből (b-ből): védelembe vétel	Ebből (b-ből): nevelésbe vétel	A veszélyeztetettség okainak halmozott száma (fő okkal együtt)
				a	b	c	d	e
01	Nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma (02+14+17+19. sorok összege)			1595	516	381	20	0
02	Környezeti főcsoport összesen (a gyermek környezetéből kell kiindulni)			1328	436	342	20	2786
03	Ebből (02-ből):	lakhatási probléma		296	45	40	0	490
04		szülő(k)egészségi problémái		34	9	9	0	123
05		családi szerkezeti		146	51	32	0	515
06		szülők, család életvitele, életvezetési problémája		264	87	74	5	588
07		Gyermekekkel szembeni rossz bánásmód	családon belüli bántalmazás: fizikai	77	42	40	0	96
08			családon belüli bántalmazás: lelki	130	51	35	0	158
09			családon belüli bántalmazás: szexuális	2	2	2	0	3
10			gyermek elhanyagolása: fizikai	264	116	92	15	480
11			gyermek elhanyagolása: lelki	23	18	12	0	180
12		iskolai kirekesztés, erőszak		32	0	0	0	48
13		kortárs csoport negatív hatása		45	15	6	0	77
14	Magatartási főcsoport összesen (az érintett gyermekre vonatkozóan)			78	45	21	0	187
15	Ebből (14-ből):	drogfogyasztás		16	7	6	0	19
16		csavargás		62	28	15	0	71
17	Egészségi főcsoport összesen (az érintett gyermekre vonatkozóan)			111	25	13	0	187
18	Ebből (17-ből):	magatartás- vagy tanulási zavar		102	23	11	0	178
19	Anyagi főcsoport összesen (az érintett gyermekre vonatkozóan)			78	10	5	0	546
20	Családok száma, amelyekben a veszélyeztetett kiskorúak élnek			893	224	185	5	
21	A nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak közül (01 sor) a központ felé továbbított esetek száma			202				
22	Ebből (21-ből):	hatósági intézkedés kezdeményezése		100				
23		központ által nyújtott speciális szolgáltatások		135				
24	A nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak közül (01 sor) súlyos veszélyeztetettség miatt közvetlenül hatósági intézkedésre javasolt esetek (a központ értesítése mellett) száma			1	1	0	0	
25	Veszélyeztetettként nyilvántartott kiskorúak száma tárgyév december 31-én			1010	255	220	0	

Forrás: Nyíregyházi Család-és Gyermekjóléti Központ szakmai beszámoló, 2025.

A kiskorúakat érintő veszélyeztetettség korai felismerése és hatékony kezelése érdekében a Gyvt. 17. §-a által szabályozott észlelő- és jelzőrendszer professzionális működtetése kiemelt szakpolitikai prioritás. A gyermekjóléti szolgáltatókkal való kötelező együttműködés a védelmi háló tagjainak – így különösen a védőnői hálózatnak, a házi gyermekorvosoknak, az oktatási-nevelési intézményeknek, a rendőrségnek, az ügyészségnek, a pártfogó felügyelői szolgálatnak, valamint a civil szervezeteknek – jogszabályi kötelezettsége.

A korábbi világjárvány és az azt követő társadalmi-gazdasági krízishelyzetek tartós utóhatásaként a gyermekek elhanyagolása – ezen belül a fizikai, a pszichés és a nevelési depriváció –, valamint a kiskorúak sérelmére elkövetett bántalmazások miatt érkező jelzések száma ugrásszerűen és tartósan megemelkedett. A strukturális problémák elsődlegesen a családrendszerek működési és diszfunkcionális zavaraiban gyökereznek. A statisztikai adatok és az esettapasztalatok alapján a jelzéssel érintett kiskorúak döntően a családi mikrokörnyezeten belül, a hozzátartozók részéről szenvedik el az abúzus és az elhanyagolás különböző formáit.

A megnövekedett mentális és egzisztenciális terhek nyomán a jól működő és szenzitív helyi jelzőrendszeri hálónak köszönhetően a rejtett diszfunkciók sikeresen a felszínre kerülnek. Az összetett problémák hatékony kezelése a szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatások intenzív krízisintervenciós tevékenysége mellett a gyámhatósági és rendvédelmi szervek koordinált, hatósági bevonását is szükségessé tette. A jelzőrendszeri kohézió, a szakmai reflexió és a horizontális információáramlás biztosítása érdekében a hálózat tagjai éves multidiszciplináris szakmai konferencia keretében értékelik az elért eredményeket, elemzik a települési trendeket, és meghatározzák a szükséges fejlesztési irányokat.

Bár a gyermekvédelmi veszélyeztetettségi tényezők tipizálása során a családszerkezeti problémák és krízisek között az árvaság nem jelenik meg önálló, nevesített kategóriaként, a korábbi pandémiás időszak és annak elhúzódó társadalmi utóhatásai nyomán sajnálatos módon emelkedett azon kiskorúak száma, akik egyik vagy mindkét szülőjüket elveszítették. A szülői veszteségből adódó traumatizáció és a családi struktúra felbomlása súlyos mentális és egzisztenciális sérülékenységet eredményez, amely közvetett módon növeli a gyermek veszélyeztetettségének kockázatát. A településen élő árva és félárva kiskorúak pontos volumenének, valamint a probléma strukturális jelenlétének számszerűsítésére – a közvetlen népességnyilvántartási adatok korlátozottsága miatt – elsősorban a Magyar Államkincstár által folyósított, hatósági árvaellátásban részesülő gyermekek statisztikai adataiból lehet közvetett, de szakmailag megalapozott következtetéseket levonni. Ezen adatok elemzése elengedhetetlen a helyi esélyegyenlőségi intervenciók és a célzott pénzbeli, valamint természetbeni támogatási formák hatékony tervezéséhez.

37. táblázat

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás

Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2019	336	393	729
2020	318	355	673
2021	330	350	680
2022	319	380	699
2023	321	379	700
2024	334	388	722

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A HEP szempontjából a Regőczi István Alapítvány kiváló példája a központi és civil kezdeményezésű, célzott kríziskezelésnek. Az Alapítvány célja, hogy a koronavírus-járvány miatt árván vagy félárván maradt gyermekeket segítse a jövőben. A segítségnyújtás hosszú távon realizálódik, hiszen lehetőség szerint addig biztosítanak támogatást, amíg ezek a gyerekek nagykorúvá nem válnak, szakmát vagy diplomát nem szereznek.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők

A Gyvt. rendelkezései alapján a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult ingyenes vagy kedvezményes gyermekétkeztetésre, a szünidei gyermekétkeztetésre, valamint egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság feltétele, hogy a vagyonvizsgálaton kívül a családban az egy főre eső havi jövedelem ne haladja meg a szociális vetítési alap összegének (28 500 forintnak) 225 százalékát; egyedülálló szülő által nevelt gyermek, tartósan beteg, súlyos fogyatékos gyermek és nagykorú gyermek esetén pedig a 245 százalékát.

38. táblázat

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők/fő/család Nyíregyházán

év	kedvezményben részesülő/fő	kedvezményben részesülő/család
2021	1273	727
2022	1467	770
2023	1051	533
2024	1013	495
2025	899	446

forrás: saját szerkesztés Nyíregyháza MJV Polgármesteri Hivatala - Gyermekvédelmi beszámoló

A támogatásban 2024. évben 1013 fő részesült Nyíregyházán. A támogatásban részesülő családok száma 495 volt. 2025. évben 899 fő részesült a kedvezményben, amely 446 családot jelentett. Ez 49 családdal kevesebbet jelent, ami megközelítőleg 9,9%-os csökkenésnek felel meg.

13. ábra

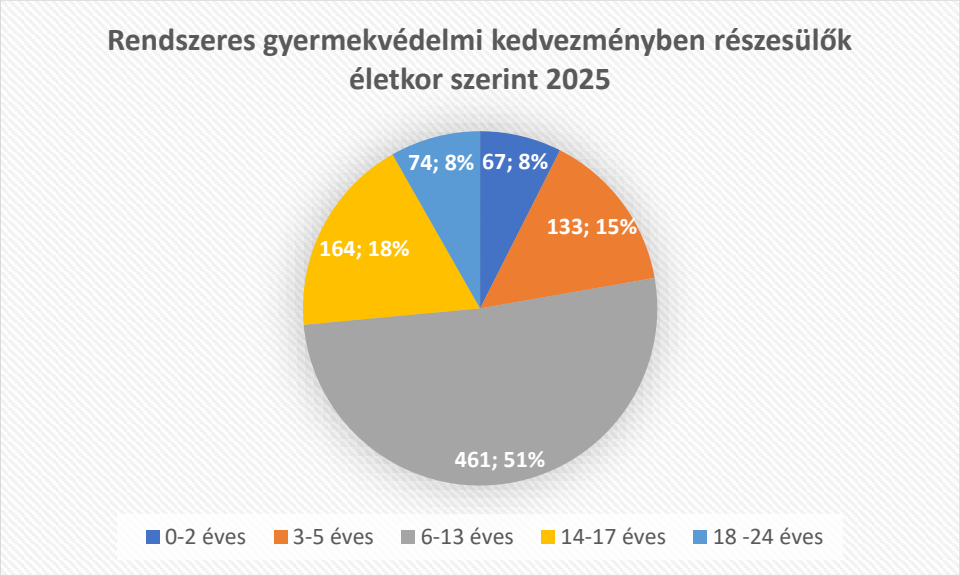

Forrás: saját szerkesztés

2025-ben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek legnagyobb arányban az általános iskolás korosztály. A 6–13 évesek száma 461 fő, amely az összes ellátott több mint felét (51,3%) teszi ki. Ez egyértelműen jelzi, hogy a gyermekvédelmi kedvezmény elsősorban a tanköteles korú gyermekek körében a legjelentősebb. Ennek magyarázata lehet, hogy a támogatáshoz kötődő kedvezményeket leginkább az iskolás korosztály tudja igénybe venni, a jogosultság érinti a gyermekek intézményi és szünidei étkeztetését (házhoz szállítással), továbbá tankönyv és egyéb oktatással összefüggő támogatásokra jogosít.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számának csökkenése figyelhető meg Nyíregyházán. A csökkenés hátterében több tényező is állhat. Annak ellenére, hogy a kedvezményre való jogosultság jövedelmi értékhatára 2024.július 1. napjával a családosok esetében a szociális vetítési alap 225%-ára (64.125 Ft.) egyedülálló szülő, tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermek nevelése, illetve

nagykorúvá vált gyermek esetén a szociális vetítési alap 245%-ára (69.825 Ft.) emelkedett, mégis sok család kicsúszik a jogosultsági körből a béremelkedések miatt. A közfoglalkoztatási programok és a munkaerőpiac bővülése miatt csökkent a nagyon alacsony jövedelmű vagy jövedelem nélküli családok aránya.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról szóló 54/2011. (XII.16.) önkormányzati rendelete (továbbiakban: Ör.) szabályozza a gyermekek jogán járó helyi juttatásokat.

A nyíregyházi lakóhellyel (állandó lakcím) rendelkező, alap-, vagy középfokú tanintézettel tanulói jogviszonyban álló rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermek igénye szerint **helyi járatú autóbusz közlekedési támogatásra** jogosult. A jogosult, illetve szülője, vagy más törvényes képviselője által beszerzett bérletigazolvány és bérletjegy ellenértékének, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők esetében 80 %-át, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében 100%-át, a lejárt bérletjegy átadása ellenében a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala házipénztárából a szülő, vagy más törvényes képviselő nyilatkozatában meghatározott személy kezeihez kell kifizetni. 2025. évben a helyi autóbuszközlekedési támogatásban 72 fő részesült, arányait tekintve 9 fő rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő igénylő, 63 fő pedig halmozottan hátrányos helyzetű igénylő személy.

A nyíregyházi lakóhellyel (állandó lakcím) rendelkező, nyíregyházi székhelyű alapfokú tanintézettel tanulói jogviszonyban álló rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, vagy tartósan beteg, vagy akinek szülője három vagy több kiskorú gyermekről gondoskodik, évente egy alkalommal 10.000 Ft összegű **üdültetési támogatásra** jogosult, amelyet Nyíregyháza MJV fenntartásában lévő szigligeti önkormányzati gyermeküdülőben történő üdüléshez lehet felhasználni. 2025. évben **169 gyermek** részesült támogatásban. 2025-ben a táborban való részvételi lehetőség szintén kiterjesztésre került, az Önkormányzat döntése értelmében a gyakorló, a 6 osztályos gimnáziumokban és az egyházi iskolákban tanuló diákok javára, függetlenül a fenntartó státuszától. 2025. nyarán összesen 800 nyíregyházi általános iskolás gyermek és 366 felnőtt üdülhetett a gyermeküdülőben. A nyári szünet rövidsége miatt a turnusok az előző évekhez hasonlóan későbbi időpontban kezdődtek: az első június 20-án indult, míg az utolsó augusztus 29-én zárult. Az önköltséges tábort a jelentkezők 50.000 Ft/fő díj ellenében tudták igénybe venni.

A **nyári napközis táborok** megszervezése a 2025. évben is Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata megbízásából a NYÍRVV Nonprofit Kft. szervezése által valósulhatott meg. A táborozás 2025. június 23-tól augusztus 15-ig nyolc turnusban került megszervezésre. A táboroztatás fő célja, hogy a gyerekek a vakáció ideje alatt élményekben gazdag, tartalmas napokat tölthessenek együtt. 2025. évben öt helyszín közül választhattak a gyerekek.

A napközis táborozás minden évben népszerű a szülők és a gyerekek körében, melyet alátámaszt a résztvevők száma is. 2025.évben **összesen 1.401 gyerek** vett részt a táborokban. Ennek egyik oka volt, hogy a táborozás magas szakmai színvonalú és érdeklődő programokat biztosított a gyerekek részére. Másik ok az, hogy a szociálisan hátrányos helyzetű gyerekek nyári elfoglaltságát, tanulását elősegítő táborok megoldást jelentettek a szünetben sok hasznos ismeret szerzésére. A jelentkezéseket a szülők az iskolákon keresztül tudták benyújtani. Az elmúlt évben is csupán az étkezés díját kellett fizetni. A gyermekek egy turnust vehettek igénybe támogatott költségen, több turnusban való részvétel esetén már önköltséges áron tudták ezt megtenni. A táborok napi háromszori étkezést biztosítottak a gyerekek részére, valamint fontos megemlíteni, hogy a Volánbusz Zrt. segítségével juthattak el a gyerekek a tábori helyszínekre. A három vagy több gyermeket nevelő, valamint a tartósan beteg gyermeket nevelő családoknak kedvezményt biztosított az önkormányzat, nekik a térítési díj 50%-át kellett kifizetni. A

szociálisan rászoruló gyermekek, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek, valamint a nevelésbe vett gyermekek egy turnusban ingyenesen táborozhattak.

A helyi rendeletben foglaltak szerint az önkormányzat már 2014. óta természetbeni formában segíti iskolakezdéskor az általános iskola 1-4. osztályos nyíregyházi lakcímmel rendelkező diákokat, **tanszercsomag** formájában. 2025. évben 4056 fő, összesen 12.168.000.- Ft összértékű csomagban részesült. A csomag füzeteket, rajzlapot, grafitceruzát, radírt, ecsetet, zsírkrétát stb. tartalmazott, az iskolai évfolyam szükségletének megfelelően. A csomag értéke összesen 3.000 Ft/csomag volt. A gyermekek a csomagot az iskolákban személyesen vehették át.

Havi étkezési térítési díjtámogatás
A havi étkezési térítési díjtámogatás bevezetésével azokat a családokat támogatjuk, ahol a jövedelmi feltételek teljesülése mellett legfeljebb kettő általános iskolai vagy nappali munkarendű középiskolai tanuló taníttatásáról gondoskodnak és ingyenes vagy kedvezményes étkezésre egyéb jogcímen nem jogosultak. 2024. évben 37 kérelem érkezett étkezési térítési díjtámogatás iránt, a támogatás mértéke 6.000 Ft /fő volt. 2025.március 01 napjától a támogatás mértéke 10.000 Ft-ra emelkedett, a benyújtott kérelmek száma 33 volt.

Iskolakezdési támogatás
2024. március 01. napjától új ellátásként iskolakezdési támogatásként állapítható meg azon személy részére, akinek gyermeke nyíregyházi székhelyű általános iskolába beiratkozott, állandó nyíregyházi lakcímmel rendelkező felső tagozatos általános iskolai tanuló (5-8 évfolyam) és a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 400%-át, egyedülálló esetén annak 420%-át. A támogatás mértéke gyermekenként 7.000.-Ft. A támogatás iránti kérelem évente egy alkalommal augusztus 01. és október 31. között nyújtható be. 2024-ben 36 kérelem érkezett, 44 gyermek volt jogosult. 2025. évben 34 kérelem érkezett, 43 gyermek volt jogosult a támogatásra.

Kelengyetámogatás
Rendkívüli települési támogatásként 2024. február 29-ig kelengyetámogatás állapítható meg annak a kérelmezőnek, akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 400%-át, és kérelmező vagy valamely családtagja részére a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény nem került megállapításra. A támogatás iránti kérelem a születést követő 60 napon belül nyújtható be. A támogatás mértéke gyermekenként 25.000.-Ft.
Ezen ellátást az Önkormányzat 2024. 03. 01-től univerzális (jövedelemtől független) ellátássá alakította át a családalapítás ösztönzése, valamint a gyermekvállalás támogatása céljából valamennyi, Nyíregyházán állandó lakóhellyel rendelkező újszülött gyermek jogán annak szülője részére, a gyermek születésekor. A támogatás mértéke gyermekenként 20.000.- Ft.
2024.évben 405 kérelem érkezett, 2025-ben pedig 324 kérelem került benyújtásra.

Az Önkormányzat évek óta csatlakozik a **Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázathoz.** Az ösztöndíj a szociális rászoruló hallgatók számára nyújt segítséget, mely három forrásból épül fel: települési önkormányzatok által nyújtott támogatás; a vármegyei önkormányzatok által nyújtott támogatás és a felsőoktatási intézményi támogatás.
2024-ben a Bursa Hungarica támogatásban részesítettek száma 55 fő volt. A támogatás legalacsonyabb havi összege 4.000 Ft, a legmagasabb 13.500 Ft volt. 2025-ben 57 fő részesült támogatásban. A támogatás legalacsonyabb havi összege 5. 000 Ft, a legmagasabb 15.000 Ft volt.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város **Rászoruló Hallgatókért Közalapítványa** évek óta egyszeri vissza nem térítendő támogatást nyújt felsőfokú tanulmányokat folytató rászoruló hallgatók részére. Azon hallgatók pályázhattak a támogatásra, akik legalább 5 éves nyíregyházi állandó lakóhellyel, első diploma megszerzésére vonatkozó felsőoktatási hallgatói jogviszonnyal (BSC, MSC, osztatlan képzés); legalább jó tanulmányi eredménnyel rendelkeznek és a családjuk jövedelme a megállapított jövedelem határ alatt van.

Az egy főre jutó havi nettó jövedelemhatár 2024-ben a szociális vetítési alap négyszerese (114 000 Ft), 2025-ben ötszöröse (142 500 Ft) volt, 2026-ban pedig hatszorosa (171 000 Ft) lehet.

A Közalapítvány Kuratóriuma 2024-ben és 2025-ben is két alkalommal -a tavaszi és az őszi félévben- tett közé felhívást támogatás elnyerésére. 2024-ben 41 hallgató megfelelt a pályázatban kiírt feltételeknek, így a Kuratórium döntése alapján 25.000-100.000 Ft összegű támogatásban részesültek elért tanulmányi eredményük, valamint szociális helyzetük alapján.2025-ban 35 hallgató felelt meg a pályázatban kiírt feltételeknek, így a Kuratórium döntése alapján 50.000-100.000 Ft összegű támogatásban részesültek elért tanulmányi eredményük, valamint szociális helyzetük alapján.

39. táblázat

A helyi támogatásokban részesülők száma

Megnevezés	2021	2022	2023	2024	2025
helyi járatú autóbusz közlekedési támogatásra	66	52	148	98	72
üdültetési támogatásra	140	177	195	181	169
rendkívüli települési támogatásra (étkezési térítési díj)	-	-	-	37	33
rendkívüli települési támogatásra (iskolakezdési támogatás)	-	-	-	36	34
tanszercsomag	4624	4547	4471	4222	4056
Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj	78	84	64	55	57
Rászoruló Hallgatókért Közalapítványa	39	70	44	41	35
nyári táboroztatásban	1627	1651	994	872	1401

Forrás: saját szerkesztés

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői;

A rászoruló családok esetében kiemelten fontos az intézményi étkeztetés, melynek keretében a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek részére ellátási napokon a reggeli főétkezés, a déli meleg főétkezés, valamint tízórai és uzsonna formájában két kisétkezés, az óvodás és iskolás gyermek részére pedig a déli meleg főétkezés, valamint tízórai és uzsonna formájában két kisétkezés biztosított.

Az étkezésért térítési díjat kell fizetni a Gyvt. szabályainak figyelembevételével (Gyvt. 21/B. § (1) és (2) bekezdések). A jogszabály alapján ingyenes étkeztetésben vagy kedvezményes étkeztetésben részesülhetnek a rászoruló gyermekek. 2015. szeptember 01. napjától kiszélesedett a kedvezményben részesülők köre. A gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj 100%-át kedvezményként kell biztosítani

a) a bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek után, ha

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,

- tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkal csökkentett összegének 130%-át vagy
- nevelésbe vették,

b) az 1–8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy
- nevelésbe vették.

A gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj 50%-át normatív kedvezményként kell biztosítani
- az 1–8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;
- az 1–8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
- tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek után.

Az önkormányzat kötelessége az általa fenntartott bölcsődében, mini bölcsődében és óvodában, továbbá a közigazgatási területén a tankerületi központ, illetve a szakképzési centrum részeként működő nevelési-oktatási intézményben, illetve szakképző intézményben a gyermekétkeztetést biztosítani. Ez alapján 2025.évben a közel 9 ezer gyermek több mint fele kedvezményesen étkezik.

40. táblázat

Étkeztetésben részesülők száma (fő)

	2021	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Étkezésben részesülő gyermekek száma	7 687	9 369	9076	9028	8975
100 %-os térítési díjat fizet (fő)	3 288	4085	3867	3790	3790
Kedvezményben részesülők aránya (%)	57,2	56,7	57,4	58,0	57,7
Ebből: Ingyenes ellátásban részesül (fő)	3 176	3549	3447	3517	3397
50 %-os kedvezményben részesül (fő)	1 223	1762	1762	1721	1788

Forrás: saját szerkesztés

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

A település egyes óvodai intézményeiben magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek is részt vesznek az óvodai nevelésben. Esetükben kiemelten fontos az egyenlő bánásmód, a gyermekek kulturális és nemzeti identitásának tiszteletben tartása, valamint az elfogadó, befogadó óvodai környezet biztosítása. Az intézmények feladata, hogy a gyermekek származására, állampolgárságára, anyanyelvére és kulturális hátterére tekintettel támogassák beilleszkedésüket, miközben identitásuk megőrzését is tiszteletben tartják.

Az Önkormányzat, illetve a fenntartásában működő intézmények nem rendelkeznek releváns információval az állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzőiről.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása kiemelt prioritást élvez az önkormányzati feladatellátás során. Ezen területeken a mélyszegénység és a kedvezőtlen lakókörnyezet közvetlen veszélyeztető tényezőként jelentkezik a kiskorúak fejlődésére nézve. A strukturális és szociális hátrányok mérséklése érdekében az Önkormányzat szorosan együttműködik a család- és gyermekjóléti szolgáltatóval, a védőnői hálózattal, valamint a helyi köznevelési intézményekkel. A szolgáltatásokhoz (egészségügyi alapellátás, intézményi gyermekétkeztetés, korai fejlesztések) való fizikai és adminisztratív hozzáférés folyamatosan biztosított, amit az Önkormányzat célzott felzárkóztató programokkal és esélyteremtő humánszolgáltatásokkal támogat a generációs hátrányok újratermelődésének megakadályozása érdekében.

A Huszár lakótelepen 24 férőhelyes önkormányzati fenntartású bölcsőde működik (Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény 6. számú Napsugár Bölcsőde). A bölcsődék körzet nélkül veszik fel a gyermekeket, bárki a város bármely pontjáról jelentkezhet bármelyik bölcsődébe.

Óvodai ellátás során körzethatárokkal működnek az intézmények, a Huszár lakótelepi gyermekek számára a körzetes óvodák férőhelyei a város más területén levő 5 intézményben találhatóak. Nem körzetes óvodai ellátást a telepen a Nyíregyházi Egyházmegye Egyesített Óvoda Sója Miklós Tagóvodája biztosít.

Az óvodához hasonlóan az általános iskolai tanulmányok folytatására a Huszár lakótelepen élő gyermekek részére – folyamatosan egyeztetve a tankerületi központtal - több intézmény került meghatározásra, mint körzeti iskola. Mind az óvodai, mind az iskolai körzethatárok meghatározásánál célunk az integrált nevelés-oktatás, a szegregáció elkerülése.

A szabad iskolaválasztás jogszabályi lehetőségével élve a szülők a kötelező felvételt biztosító körzethatároktól függetlenül is meghatározhatják gyermekük beiskolázási helyszínét. A HEP megalapozását szolgáló kutatási adatok alapján a Huszár lakótelepi szegregátumban élő gyermekek általános iskolai tanulmányaikat elsősorban a Nyíregyházi Móricz Zsigmond Általános Iskola székhelyintézményében és annak Vécsey Károly Tagintézményében, valamint a Nyíregyházi Bem József Általános Iskola Gárdonyi Géza és Kazinczy Ferenc Tagintézményeiben folytatják. A kötelező alapfokú oktatást követően a tanulók többsége a városi szakképző intézményekben (szakképző iskolákban és technikumokban) tanul tovább. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű (HH/HHH) fiatalok célzott szakmai felzárkóztatásában és képzésében kiemelt szerepet tölt be a Nyíregyházi Szakképzési Centrum Bencs László Szakképző Iskolája, emellett a kedvezőtlen szociokulturális háttérrel rendelkező diákok továbbtanulási célpontjaiként rendszerint az alábbi középfokú intézmények azonosíthatók:

- Nyíregyházi SZC Wesselényi Miklós Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma,
- Nyíregyházi SZC Inczédy György Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma,
- Nyíregyházi RIDENS Gimnázium, Szakgimnázium, Szakiskola és Kollégium,
- Abigél Alapfokú Művészeti Iskola, Szakközépiskola, Szakgimnázium, Gimnázium és Kollégium.

A városi iskolákba való eljutást -a jogosultaknak- az önkormányzat bérlettámogatással (helyi autóbusz közlekedési kedvezmény) segíti.

A szegregátum területén élők számára a család- és gyermekjóléti szolgáltatások közvetlenül a helyszínen, a Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ kihelyezett telephelyén keresztül érhetők el. Az intézkedések hatékonyságát növeli az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység, amely a köznevelési intézményekben biztosítja a gyermekekkel való mindennapos, közvetlen kapcsolattartást és prevenciót.

Az alapellátáson túlmenően a Központ célzott nyári táborok szervezésével is támogatja a lakótelepen élő fiatalok strukturált szabadidő-eltöltését.

A hátránykompenzációt és a felzárkóztatást az önkormányzati feladatellátás mellett kiterjedt civil és egyházi partnerségi hálózat segíti. Az Önkormányzattal kötött feladatellátási szerződés alapján a Periféria Egyesület alternatív napközbeni ellátást működtet a célcsoport számára, míg a Nyíregyházi Egyházmegye a Magvető Tanoda program biztosításával járul hozzá a tanulók iskolai sikerességéhez és készségfejlesztéséhez.

Az egészségügyi alapellátáshoz való egyenlő esélyű hozzáférést a területi védőnői hálózat folyamatos helyszíni jelenléte garantálja, amelyet a közvetlen környezetben elérhető háziorvosi és házi gyermekorvosi praxisok működése egészít ki.

Az Önkormányzat által biztosított önként vállalt feladatok körében kiemelt jelentőséggel bír a komplex pénzbeli és természetbeni szociális támogatási rendszer, amelyet a Huszár lakótelepen élő lakosság magas arányban vesz igénybe. A szociális igazgatási rendszer átalakítását követően a városvezetés nemcsak megőrizte a korábbi ellátási formákat, hanem új, célzott támogatási típusokat is bevezetett (például a kelengyetámogatást és az első lakáshoz jutók támogatását). A jelenleg elérhető ellátások közül a hátrányos helyzetű gyermekek és családjaik védelmét kiemelten szolgálja a helyi autóbusz-közlekedési kedvezmény, valamint a szünidei gyermekétkeztetés, amelynek keretében az Önkormányzat jelentős mértékben kiegészíti a központi költségvetési forrásokat, és a jogosultak számára a meleg étel házhoz szállítását is biztosítja. Emellett a krízishelyzetben lévő családok stabilitását a rendkívüli települési támogatás, a természetbeni tűzifajuttatás, valamint a rendszeres és eseti szociális ellátások köre hatékonyan garantálja.

Polyákbokor a város belterületétől távol eső, viszonylag kisméretű lakott terület, amely korábban teljes mértékben hiányolta a köz- és egyéb humánszolgáltatásokat. A komplex szolgáltatásfejlesztést és a társadalmi együttműködés előmozdítását célzó beavatkozások eredményeként a célterületen egy konténeriroda került telepítésre, amely megteremtette a helyben elérhető család- és gyermekjóléti szolgáltatások infrastrukturális bázisát. A szolgáltatási pont stabilan működik, a családsegítő szakemberek területi jelenléte folyamatos. Az irodában kialakított közösségi mosoda fenntartása és mindennapi használata egy helyi lakos foglalkoztatása révén hosszú távon is megoldott.

Óvoda közel, Felsősimán található (Gyermekek Háza Déli Óvoda Felsősimai telephelye), valamint kulturális teret biztosít a Felsősima Közművelődési Színtér. Oktatási szempontból a tanya a Nyíregyházi Móricz Zsigmond Általános Iskola Kertvárosi Tagintézmény beiskolázási körzetéhez tartozik.

Nyíregyháza Megyei Jogú Városban az elmúlt időszakban több olyan nagyszabású, komplex projekt valósult meg, amely célzottan a szegregált lakókörnyezetben élő gyermekek és családjaik életminőségének javítását, valamint társadalmi integrációját szolgálta.

A lezárult projektek eredményeinek folyamatos nyomon követése (monitoringja) alapján az Önkormányzat kiemelt célja a jól működő, sikeres és fenntartható programelemek megőrzése. Ezen eredmények hosszú távú fenntartását a szegregátumokban és a külterületeken aktívan jelen lévő szakmai és civil szervezetek garantálják azáltal, hogy a bevált jó gyakorlatokat és módszertanokat tartósan beépítik a saját alap- és humánszolgáltatási portfóliójukba.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossággal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű (HH/HHH), valamint a sajátos nevelési igényű (SNI) és fogyatékossággal élő gyermekek esélyegyenlőségének és jogegyenlőségének biztosítása érdekében

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata kiemelt figyelmet fordít a humán- és közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférésre.

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátórendszer, a kiterjedt intézményi hálózat, valamint az egészségügyi alapellátás (háziorvosi és házi gyermekorvosi praxisok, területi védőnői hálózat) a rászoruló és speciális szükségletű kiskorúak számára akadálymentesen és megkülönböztetés nélkül rendelkezésre áll. Az Önkormányzat a Gyvt. alapelveivel összhangban kiemelten támogatja a korai intervenciós, diagnosztikai és fejlesztő szolgáltatások helyi elérését, amelyek kulcsfontosságúak a fogyatékossággal élő gyermekek képességfejlesztésében és családi integrációjában.

A köznevelési esélyegyenlőség területén az intézmények kiemelt feladata az inkluzív (befogadó) pedagógiai gyakorlat alkalmazása, az iskolai lemorzsolódás megelőzése, valamint a HH/HHH és SNI tanulók differenciált fejlesztése. A strukturális hátrányok hatékony kompenzálását az önkormányzati feladatellátás mellett a városban működő civil és egyházi partnerszervezetek célzott programjai (pl. Tanodák, alternatív napközbeni ellátások) támogatják. Az Önkormányzat saját forrásból fenntartott, önként vállalt támogatási formái – különösen az ingyenes szünidei gyermekétkeztetés kiterjesztett rendszere és a helyi közlekedési kedvezmények – közvetlenül hozzájárulnak a leginkább rászoruló gyermekcsoportok társadalmi kirekesztődésének megakadályozásához és sikeres felzárkózásához.

A Gyvt. 67/A. §-a rögzíti a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzet megállapítására vonatkozó kötelező jogszabályi kereteket. A hatályos szabályozás értelmében hátrányos helyzetűnek az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult kiskorú, illetve nagykorúvá vált gyermek minősül, akinek esetében az alábbi – jogszabályban nevesített – objektív körülmények közül legalább egy fennáll:

- Alacsony iskolai végzettség: A gyermeket együtt nevelő mindkét szülő, a gyermeket egyedül nevelő szülő vagy a családba fogadó gyám – önkéntes nyilatkozata alapján – a kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel (8 általános) rendelkezik.
- Alacsony foglalkoztatottság: A gyermeket nevelő szülők bármelyike vagy a családba fogadó gyám a kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult, vagy az igénylést megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig igazoltan álláskeresőként volt nyilvántartva.
- Elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények: A gyermek a település integrált településfejlesztési stratégiájában (ITS) szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben, vagy félkomfortos, komfort nélküli, illetve szükséglakásban él, ahol korlátozottak az egészséges fejlődéséhez szükséges alapvető feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű:

- Az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, akinek esetében a fenti három körülmény (iskolázottság, foglalkoztatottság, lakókörnyezet) közül legalább kettő egyidejűleg fennáll.
- A jogszabály erejénél fogva (alanyi jogon, az egyéb körülmények vizsgálata nélkül) a nevelésbe vett gyermek.
- Az utógondozói ellátásban részesülő, és aktív tanulói vagy hallgatói jogviszonnyal rendelkező fiatal felnőtt.

14. ábra

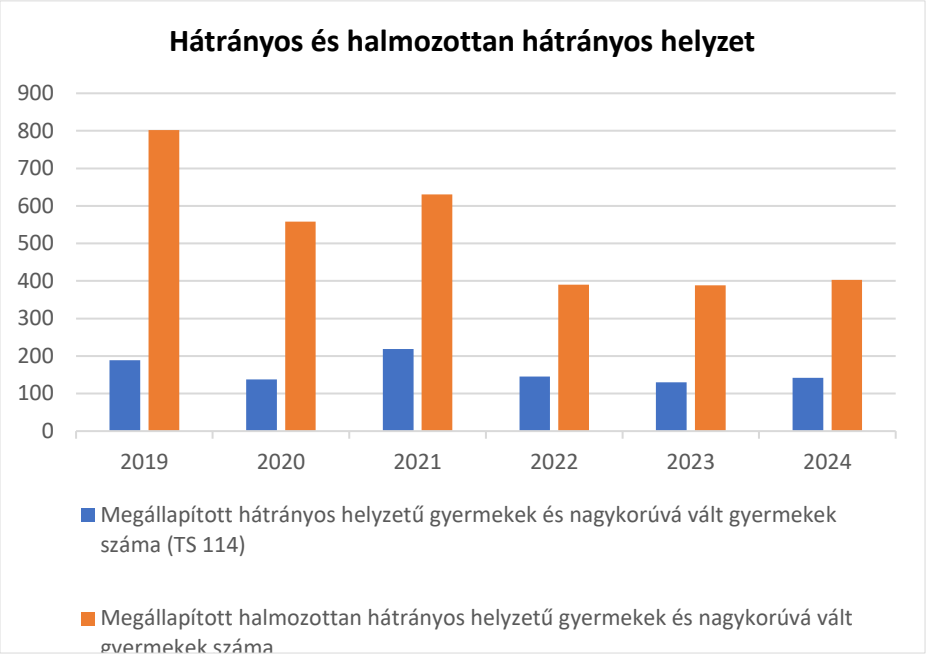

Forrás: saját szerkesztés

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet (HH/HHH) jogszabályi megállapítását követően a köznevelési, valamint a gyermekjóléti ellátórendszer kiterjedt kedvezmény- és támogatási struktúrát biztosít a kiskorúak részére. A köznevelés területén a strukturális hátrányok leküzdését célzott egyéni és csoportos felzárkóztató foglalkozások (plusz órakeretek), a hátrányos helyzetű tehetségek kibontakoztatását szolgáló Arany János Tehetséggondozó Program (AJTP), valamint a közép- és felsőfokú felvételi eljárások során alkalmazandó jogszabályi előnyben részesítési (esélyegyenlőségi) kritériumok támogatják. Ezen felül a rászoruló gyermekek és családjaik az intézményi juttatások mellett a helyi önkormányzati rendeletekben rögzített szociális, jóléti és mobilitási kedvezmények (például utazási támogatások, szünidei étkeztetés) igénybevételére is jogosulttá válnak.

Fogyatékos gyermek, fiatal felnőtt

A fogyatékossággal élő státusz jogi definícióját a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (Fot.), valamint a Gyvt. 5.§ q) pontja határozza meg:

- a gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni ellátások tekintetében a külön jogszabályban meghatározott magasabb összegű családi pótlékra jogosító ~~fogyatékosságban szenvedő~~ fogyatékossággal élő gyermek, fiatal felnőtt
- a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások, valamint az ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés tekintetében az Nktv. 4. § 25. pontjában foglaltaknak megfelelő gyermek, fiatal felnőtt, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek.

A sajátos nevelési igényű (SNI) fiatalok munkaerőpiaci és társadalmi integrációjának elősegítése érdekében a súlyosabb intellektuális kihívásokkal küzdő, értelmileg akadályozott tanulók számára a készségfejlesztő iskolák biztosítják a független életkezdéshez szükséges alapozást, valamint a munkába állást támogató, egyszerű betanulást igénylő munkafolyamatok gyakorlati elsajátítását.

Az Nktv. 74. § (1) és (2) bekezdésében rögzített állami és önkormányzati feladatmegosztás értelmében az állam gondoskodik a köznevelési alapfeladatok többségének ellátásáról. A jogszabály kivételként nevesíti az óvodai nevelést, a nemzetiségi óvodai nevelést, valamint a többi gyermekkel együtt nevelhető, sajátos

nevelési igényű gyermekek óvodai ellátását, amelyek biztosítása a települési önkormányzatok vagy azok társulásainak kötelező feladatkörébe tartozik. Ebből adódóan az inkluzív nevelés keretei között a többi gyermekkel együtt nevelhető SNI státuszú óvodások célzott készség- és képességfejlesztése az önkormányzati fenntartású óvodai intézményrendszer kiemelt és rendszerszintű szakmai prioritása.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő óvodákban a 2025/2026-os nevelési évben összesen 111 fő sajátos nevelési igényű gyermek volt.

41. táblázat

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működő óvodákban sajátos nevelési igényű szakvéleménnyel rendelkező gyermekek száma

	Óvodába beírt gyermekek száma	**összesen SNI gyermekek száma (fő)**	**beiratkozott gyermekek száma**			
			Eszterlánc Északi Óvoda	**Búzaszem Nyugati Óvoda**	**Gyermekek Háza Déli Óvoda**	**Tündérkert Keleti Óvoda**
2021	4072	72	9	16	33	14
2022	4076	88	10	21	34	23
2023	4067	83	14	15	27	27
2024	4013	107	22	21	34	30
2025	3404	111	22	21	35	33

Forrás: saját szerkesztés

A táblázatból jól látható, hogy az önkormányzati óvodákban az SNI-s gyerekek száma folyamatosan nő. Ezt több tényező is befolyásolja, mint a szűrések fejlődése, azaz a pedagógusok és a szülők fokozott figyelme miatt a problémákat hamarabb és pontosabban azonosítják, valamint az életmódbeli és környezeti hatások, azaz a fokozott stressz, a koraszülési arányok növekedése mind hozzájárulnak a fejlődési rendellenességek (pl. autizmus spektrum zavar) gyakoribbá válásához.

A sajátos nevelési igényű gyermekek részére a szakértői véleményben meghatározott óraszámban kell fejlesztést biztosítani.

Az önkormányzati fenntartású óvodákban- nem kötelező feladatként- „égtájanként" 1-1 pszichológus biztosított, speciális csoport működik a Gyermekek Háza Déli Óvoda és a Búzaszem Nyugati Óvoda székhelyintézményekben, ahol foglalkoztatnak gyógypedagógust is.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok),

Az egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó területi védőnői ellátásról 2023. július 1-jétől az állam – a települési önkormányzattal együttműködésben, az irányító vármegyei intézmény útján – gondoskodik, a települési önkormányzatok az iskola-egészségügyi ellátás keretébe tartozó (iskola)védőnői ellátásról és az iskola orvosi ellátásról gondoskodnak.

Nyíregyháza közigazgatási területén a védőnői ellátás 13 telephelyen működik, ahol összesen 38 területi védőnő látja el a lakosság számára biztosított preventív és egészségmegőrző feladatokat. A nevelési-oktatási intézményekben az iskola-egészségügyi tevékenységet további 25 iskolai védőnő végzi, támogatva a gyermekek és fiatalok egészséges fejlődését, valamint a szűrő- és egészségnevelési programok megvalósítását.
Az iskolai védőnők az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX.3.) NM rendelet alapján az alábbi feladatokat végzik:

- az éves munkatervhez a védőnői feladatok összeállítása, egyeztetése a nevelési-oktatási intézmény egészségnevelési programjában meghatározott feladatok figyelembevételével,
- a tanulók védőnői vizsgálata 6 éven felüliek esetében kétévenként (kivéve a színlátás vizsgálata),
- a gyermekek, tanulók személyi higiénéjének ellenőrzése,
- elsősegélynyújtás,
- az orvosi vizsgálatok előkészítése,
- a védőoltásokkal kapcsolatos szervezési, előkészítési feladatok elvégzése,
- a krónikus betegek, magatartási zavarokkal küzdők életvitelének segítése,
- részvétel az egészségtan oktatásában:
- testnevelés, gyógytestnevelés, technikai órák, iskolai helyiségek és környezet, az étkeztetés higiénés ellenőrzésében való részvétel.
- kapcsolattartás a szülőkkel (szülői értekezlet, családlátogatás).
- pályaválasztás segítése.
- az elvégzett feladatok dokumentációjának vezetése (egészségügyi törzslapok, Egészségügyi Könyv, ambuláns napló, védőoltások, szakorvosi beutalások, veszélyeztetettek nyilvántartása stb.).

2024-ban az iskola-védőnők által ellátott tanulók száma 21098 fő volt, az egy főre eső átlag pedig 843 tanuló/ védőnő. 2025-ban az iskola-védőnők által ellátott tanulók száma 20994 fő volt, az egy főre eső átlag pedig 840 tanuló/ védőnő.

42. táblázat

Az iskola-egészségügyi ellátás mutatói

Az iskola-egészségügyi munka jellemzői	**2024 (a köznevelési intézmények 2023.09.30-ai állapot szerinti adatszolgáltatása alapján)**	**2025 (a köznevelési intézmények 2024.09.30-ai állapot szerinti adatszolgáltatása alapján)**
Oktatási intézmények (általános és középiskolák) tanuló létszáma (fő):	21098	20994
Főállású iskolaorvos által ellátott tanulók száma (fő):	12006	13356
Részfoglalkozású orvosok által ellátott tanulók száma (fő):	9092	7638
Iskola-védőnők által ellátott tanulók száma (fő):	21098	20994
Átlag (tanuló):	844	840

Forrás: Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ

2024-ben a nevelési-oktatási intézményekben mindösszesen 25.172 gyermek került ellátásra, ebből 21.098 gyermek oktatási intézményben. Az iskolai védőnői ellátásban 23.529 esetben került sor szűrővizsgálatra, oltásra vagy testnevelési besorolásra, 9.459 esetben ambuláns ellátásra (balesetek, betegellátás, beutaló kiállítása), 1.798 esetben történt középiskolai beiratkozást megelőző szakmai alkalmassági vizsgálat, egészségnevelési órán 19.765 fő (eset), iskolavédőnők által szervezett egészségnapon 12.581 fő (eset) vett részt.

Bár a tanulók létszáma csökken, körükben nő a krónikus betegséggel élők száma, magas a túlsúly/elhízás, mozgásszervi, szemészeti, allergiás elváltozások, mentális problémák gyakorisága, terjed az alkohol-, kábítószer fogyasztás. Növekszik a hátrányos helyzetű, gyermekvédelmi ellátásban részesülő gyermekek aránya.

A szolgálat munkájának legfontosabb része az egészégnevelés, mely a tanórákon, egészségnapokon valósul meg, de szűrővizsgálatok alatt is folyamatos, hiszen mindig adódik olyan kérdés, amihez ezt hozzá lehet kapcsolni. Az egészségnapok az egész iskolát megmozgatják, több helyszínen kapnak a tanulók (családi napokon a szülők is) információkat az egészségről, az egészséges életmódról.

A területi védőnők komplex feladatait a 49/2004. (V.21.) NM rendelet szabályozza.
Főbb feladatai:

- nővédelem, ezen belül a családtervezéssel, fogamzásgátlással és szűrővizsgálatok elvégzésére irányuló figyelem felhívása,
- várandós anyák gondozása,
- gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségügyi állapottal, az életmóddal, szoptatással kapcsolatban,
- 0-6 éves korú gyerekek teljes körű gondozása,
- az óvodában a védőnői feladatok végzése és tisztasági szűrések, szükség esetén előadások tartása,
- oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott gyermekek gondozása.

43. táblázat

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	**Betöltött területi védőnői álláshelyek száma** (TS 109)	**0-3 év közötti gyermekek száma**	**Átlagos gyermekszám védőnőnként**
	db	**fő**	**fő**
2020	38	4209	110,7
2021	38	4131	108,7
2022	38	4125	108,5
2023	38	3983	104,8
2024	38	3824	100,6
2025	38	4015	105,6

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Érdemes egy mondatban megemlíteni, hogy a 2025/2026-os tanévtől kezdődően az iskola-egészségügyi ellátásban kötelezővé vált a KRÉTA rendszer használata.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma),

Nyíregyháza Megyei Jogú Város területén a házi gyermekorvosi alapellátás biztosított, a feladat-ellátási szerződéssel rendelkező 27 praxis mindegyike betöltött. A házi gyermekorvosok és a védőnők a jogszabályi és szakmai előírásoknak megfelelően, önállóan, de egymás tevékenységét szorosan kiegészítve látják el a területi kötelezettségükből adódó feladatokat.

44. táblázat

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	**Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma** (TS 107)	**Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma** (TS 106)	**A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma** (TS 108)	**Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma**	**Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma**
	db	**db**	**db**	**Fő**	**Fő**
2019	75	48	27	17 827	n.a.
2020	75	48	27	17 951	n.a.
2021	0	49	27	17 525	n.a.
2022	0	48	27	17 195	n.a.
2023	0	44	27	17 227	n.a.
2024	0	44	27	16 838	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

a) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A korai intervenció és a 3 év alatti gyermekek ellátásának hatékonyságát jelentősen növeli a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet azon könnyítése, amely szerint a szakértői bizottság a három évnél fiatalabb gyermekek esetében külön vizsgálat nélkül is elkészítheti a szakértői véleményt. Ez a releváns szakorvosi szakterületek (pl. neonatológia, gyermek-neurológia, audiológia, szemészet, gyermek- és ifjúságpszichiátria) által felállított diagnosztikai vélemény és terápiás javaslat alapján történik, felgyorsítva a korai fejlesztés megkezdését.

A speciális nevelési, gondozási igényű gyermekek esetében a korai intervenciós szolgáltatások rendszere biztosítja a hátránykompenzációt és a célzott támogatást Nyíregyházán. A korai fejlesztést, gondozást és rehabilitációt az alábbi intézményi és civil hálózat valósítja meg a városban:

- Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Nyíregyházi Tagintézménye: A köznevelési rendszerbe integráltan nyújt alapvető segítséget az átmenetileg tanulási, beilleszkedési vagy magatartási nehézséggel küzdő gyermekek és tanulók számára.
- ÉFOÉSZ Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Egyesülete: Már néhány hetes kortól 5 éves korig biztosít komplex diagnosztikai vizsgálatot és mozgásfejlesztést. Különböző terápiás eljárásokkal mérik fel és fejlesztik a mozgás, értelem, látás, hallás, beszéd, kommunikáció, valamint az érzelmi és szociális viselkedés területeit.
- Csodavár Korai Fejlesztő Centrum: Az inkluzív szemléletű intézmény a „Csodavár modellre” építve, játékos formában támogatja a képességek kibontakozását és a tanulási folyamatot. Kiemelt figyelmet fordítanak a prevencióra és a „rizikóbabák” korai szűrésére. A diagnosztikai és gyógypedagógiai szolgáltatások mellett családi programokkal és társadalmi szemléletformálással aktívan elősegítik a helyi esélyegyenlőséget.
- Egészségügyi és rehabilitációs ellátások: A speciális orvosi rehabilitáció a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kórház Oktatókórházának gyermekrehabilitációs szakrendelésén érhető el, míg a

célzott gyógytornát a Human-Spektrum Egészségügyi, Oktatási és Szolgáltató Bt. biztosítja a városban.

b) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások,

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata a gyermekjóléti alapellátásokat – úgy, mint a gyermekjóléti szolgáltatást, a gyermekek napközbeni ellátását, valamint a gyermekek átmeneti elhelyezését – intézményi és partnerségi hálózatán keresztül biztosítja. Feladatellátási kötelezettségének az önkormányzati fenntartású Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ, a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény, valamint az Önkormányzattal szerződéses jogviszonyban álló partnerek szoros együttműködésével tesz eleget.

A Gyvt. 94. § (4) bekezdése szerint a megyei jogú város lakosságszámtól függetlenül köteles gyermekjóléti központot működtetni.

Nyíregyházán a Nyíregyházi Család és Gyermekjóléti Központban biztosított a jogszabály által előírt szolgáltatás. A gyermekjóléti központ a gyermekjóléti szolgálat általános szolgáltatási feladatain túl a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, veszélyeztetettségének megelőzése érdekében, a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében biztosít:

- utcai- és lakótelepi szociális munkát,
- kapcsolattartási ügyeletet, ennek keretében közvetítői eljárást,
- kórházi szociális munkát,
- gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot,
- jogi tájékoztatásnyújtást és pszichológiai tanácsadást,
- iskolai, óvodai szociális segítő munkát,
- adósságkezelési tanácsadást,
- munkaerő-piaci tanácsadást,
- fogyatékosságügyi tanácsadást.

Az intézmény engedélyezett létszáma jelenleg 106 fő. Három telephellyel és öt nyitva álló helyiséggel rendelkezik.

A járásszékhely településen működő gyermekjóléti központ ellátási területe a járás lakosságára terjed ki (Apagy, Nyírtura, Sényő, Nyírpazony, Napkor, Kótaj, Nyírtelek, Rakamaz, Tiszanagyfalu, Szabolcs, Nyíregyháza, Kálmánháza, Nagycserkesz, Újfehértó, Tímár). A településen működő gyermekjóléti szolgálatok együttműködve a családokkal végzik tevékenységüket a gyermekek helyzetének javítása, a veszélyeztetettség megszüntetése érdekében.

A Nyíregyházi Család-és Gyermekjóléti Központban 15 esetmenedzser látja el a szakmai tevékenységet Nyíregyháza járási területén.

A mélyszegénységben élő, valamint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű (HH/HHH) gyermekek iskolai lemorzsolódásának csökkentését, valamint sikeres életútját Nyíregyházán két egyházi fenntartású tanoda támogatja. Közülük kiemelkedő felzárkóztató szerepet tölt be a Nyíregyházi Egyházmegye által a Huszár-telepen működtetett Magvető Görögkatolikus Tanoda.

A Magvető Görögkatolikus Tanoda működési jellemzői és eredményei:

- **Szakmai tevékenység:** Az intézmény pedagógusok és szociális szakemberek bevonásával nyújt személyre szabott támogatást a tanulók iskolai előmeneteléhez. A szakmai program műveltségi területekre bontott képességfejlesztésre, ismeretbővítésre, hatékony tanulási technikák átadására és keresztény értökközvetítésre épül. A tanulástámogatást kulturális események, strukturált szabadidős programok és nyári táborok egészítik ki.

- **Gondozotti létszámok trendje (2016–2025):** A tanoda stabil, magas kihasználtság mellett biztosítja a telepi gyermekek elérését. Az indulást követő időszakban (2016–2018) 30 fő, a 2019–2020-as években 25 fő, majd 2021-ben a pandémiás korlátozások ellenére ismét 30 fő kapott folyamatos fejlesztést. 2022-ben 28 gyermek állt közvetlen kapcsolatban a szolgáltatással, míg a fenntartó adatai alapján 2023-ban a tanodát átlagosan havi 27 fő vette igénybe. 2024-ben 25 gyermek, míg 2025-ben 30 gyermek ellátásáról gondoskodtak, a szülőkkel kötött megállapodás alapján.

A külterületeken élő hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását és esélyegyenlőségét Nyíregyházán a Magyarországi Evangélikus Egyház fenntartásában működő Oltalom Szeretetszolgálat támogatja a Felfedező Tanoda működtetésével.

A Felfedező Tanoda működési jellemzői és eredményei:

- Célcsoport és elhelyezkedés: A tanoda 2020. augusztus 1-jén kezdte meg működését Benkőbokorban. Elsődleges célcsoportját a Nyíregyháza környéki bokortanyákon élő, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, túlnyomóan hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű (HH/HHH) tanulók alkotják.
- Szakmai pillérek: Az intézményi program két legfontosabb eleme a közvetlen tanulástámogatás – az iskolai lemorzsolódás és a korai iskolaelhagyás csökkentése érdekében –, valamint a továbbtanulást, a pályaválasztást és a tudatos életpálya-építést elősegítő szakszolgáltatás.
- Közösségfejlesztés: A kötelező foglalkozások mellett strukturált szabadidős programokat szerveznek, a nyitott tanodai napok és a családi közösségi események révén pedig aktívan fejlesztik a tanyasi közösségek összetartó erejét.
- Gondozotti létszámok alakulása (2020–2025): A szolgáltatás kihasználtsága alapítása óta kiegyensúlyozott. A tanodai programokban 2020-ban és 2021-ben 24 fő, 2022 első felében 23 fő vett részt rendszeresen. A fenntartó adatai alapján a szolgáltatást havi átlagban 2023-ban 21 fő, 2024-ben 21 gyermek, míg 2025-ben szintén 21 tanyasi gyermek vette igénybe.

Biztos Kezdet Gyerekház a városban nem működik.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás, gyermekek átmeneti elhelyezése;

Nyíregyháza Megyei Jogú Város közigazgatási területén a gyermekek napközbeni ellátási rendszere jogszabályi kötelezettségének megfelelően diverzifikált, biztosítva a kisgyermekes szülők munkaerőpiacra történő visszatérését. A helyi ellátórendszer az alábbi struktúrában működik:

- Bölcsődei ellátás: A klasszikus intézményi formában működő bölcsődék, valamint a rugalmasabb elhelyezést biztosító családi bölcsődék hálózata garantálja a legfiatalabb korosztály szakszerű gondozását és nevelését.

45. táblázat

Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3.a))

Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2020	716	637
2021	738	568
2022	738	635
2023	738	667
2024	770	657

2025	770	700

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

Nyíregyházán a gyermekek napközbeni ellátási rendszerében az önkormányzati fenntartású Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény biztosítja a legnagyobb férőhelykapacitást a 0–3 éves korosztály számára. Az intézményi hálózat fejlődését, hozzáférhetőségét és esélyteremtő szolgáltatásait az alábbi mutatók jellemezik:

- Infrastrukturális fejlesztések és kapacitásbővítés: A városban a bölcsődei férőhelyek száma egy sikeres TOP projektnek (Terület- és Településfejlesztési Operatív Program) köszönhetően korábban 716-ról 738-ra emelkedett. Ezt követően, 2024. február 1-jétől újabb jelentős kapacitásbővítés valósult meg a Kisvakond Bölcsőde (Honvéd utca 2.) és a Szőlőszem Bölcsőde (Kollégium utca 59.) megnyitásával. Ennek eredményeként az Intézmény a korábbi 9 helyett már 11 telephelyen, összesen 770 férőhellyel garantálja a kisgyermekek napközbeni ellátását.
- Szociális hozzáférhetőség és hátránykompenzáció: Az önkormányzati fenntartású bölcsődékben a gondozás térítésmentes, gondozási díjat nem kell fizetni. A hátrányos helyzetű, valamint az alacsonyabb jövedelmű családok támogatását kiemelten tükrözi, hogy a bölcsődei ellátást igénybe vevő gyermekek kétharmada (kb. 66%-a) jogszabályi alapon ingyenes intézményi gyermekétkeztetésre jogosult.

A Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény a bölcsődei ellátást Nyíregyháza Megyei Jogú Város, illetve ellátási szerződés keretében Nagycserkesz község közigazgatási területére kiterjesztve biztosítja.

46. táblázat

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	**Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma** (TS 126)	**Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma** (TS 122)	**Működő családi bölcsödei férőhelyek száma** (TS 125)	**Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma** (TS 121)	**Működő mini bölcsődei férőhelyek száma** (TS 127)	**Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma** (TS 123)	**Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma** (TS 124)	**Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma** (TS 120)
	db	**Fő**	**db**	**Fő**	**db**	**Fő**	**db**	**Fő**
2021	0	0	152	131	0	0	846	769
2022	0	0	159	144	0	0	850	814
2023	0	0	187	171	0	0	810	804
2024	0	0	171	153	16	16	908	865
2025	0	0	179	167	16	16	1151	1116

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A TeIR rendszerben nyilvántartott bölcsődékre vonatkozó adatok alapján jelenítettük meg a bölcsődék és az engedélyezett férőhelyek számát.

- Alternatív napközbeni ellátás: A speciális vagy alternatív szükségletekre reagáló napközbeni ellátási formát – az Önkormányzattal együttműködésben – a Periféria Egyesület biztosítja a városban, hozzájárulva a hátrányos helyzetű vagy speciális élethelyzetű gyermekek társadalmi integrációjához

Nyíregyházán a speciális és alternatív szükségletekre reagáló napközbeni ellátási formát az Önkormányzattal kötött feladat-ellátási szerződés alapján a Periféria Egyesület biztosítja.

Az alternatív napközbeni ellátás működési keretei és célrendszere:

- Intézményi helyszínek: Az Egyesület a város két stratégiai pontján végzi tevékenységét: az Arany János Gimnázium és Általános Iskola Szőlőskerti Angol Kéttannyelvű Tagintézményében, valamint a Huszár lakótelepi feladat-ellátási helyszínen.
- Célcsoport és problémamegoldás: A szolgáltatás elsődleges célja a hátrányos helyzetű, valamint a tanulási és beilleszkedési nehézségekkel küzdő gyermekek és fiatalok korai elérése, egyedi problémáik azonosítása és a célzott segítségnyújtás.
- Hátránykompenzáció és kompetenciafejlesztés: Az Egyesület szakmai tevékenysége közvetlenül hozzájárul a résztvevők iskolai és társadalmi integrációjához. A preventív munka fókuszában a kommunikációs és érdekérvényesítő készségek fejlesztése, az önértékelés erősítése, valamint a hatékony stresszkezelési technikák átadása áll.

Gyermekek átmeneti elhelyezése

A gyermekek átmeneti elhelyezése a személyes gondoskodás keretében megvalósuló olyan hiánypótló alapellátás, amely vármegyei szintű ritkasága miatt Nyíregyháza határain túlnyúló feladatokat is ellát. A rendszer két fő pillére a gyermekek önálló elhelyezését biztosító Gyermekek Átmeneti Otthona – amelyet a városban az önkormányzati fenntartású Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény működtet –, valamint a szülőkkel közös lakhatást garantáló Családok Átmeneti Otthona. Ez utóbbi szolgáltatás működtetésében az önkormányzati intézmény mellett a Magyarországi Evangélikus Egyház Oltalom Szeretetszolgálata, valamint a Magyar Vöröskereszt vármegyei szervezete is aktívan részt vállal. Ez a többoldalú egyházi, civil és önkormányzati partnerség stabil védőhálót nyújt a lakhatási és családi krízisbe került gyermekek esélyegyenlőségének és biztonságának megőrzéséhez.

A három családok átmeneti otthonában az engedélyes férőhely 40 fő/intézmény, a gyermekek átmeneti otthonában pedig 16 fő ellátására van lehetőség.

A Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény szervezeti keretei között működő **Gyermekek Átmeneti Otthonában** a szolgáltatást igénybe vevő gyermekek 0-18 éves korukig kaphatnak teljes ellátást. A gyermekek átmeneti otthona ellátási területe Nyíregyháza Megyei Jogú Város, ellátási szerződés keretében Ibrány, Tiszatelek, Paszab, Nagycserkesz, Kálmánháza Község, továbbá Napkor Nagyközség közigazgatási területe.

Az ellátási terület bővítését maguk az önkormányzatok kérték, annak érdekében, hogy szükség esetén az érintett települések lakosai (gyermekei) számára is elérhető legyen a szolgáltatás.

A Gyermekek Átmeneti Otthona kihasználtsága 2024-ben 83,27 %-os volt, amely az átlagosan havi 13 gyermek gondozását jelentette, míg 2025-ben a kihasználtság 78,68 %-os volt, amely átlagosan 12 gyermek gondozását jelentette. Mindkét év vonatkozásában elmondható, hogy az iskolai év kezdetével szeptembertől – decemberig tartó időszakban és az év vége közeledtével közel elérte az otthon a maximális létszámot.

A statisztikai adatok szerint az átmeneti otthonba jellemző bekerülési okok

- családi konfliktusok,
- válás okozta krízisek (új apuka, anyuka),
- szülő (szülők) tartós betegsége, kórházi ápolása,
- szenvedély betegségek,
- munkanélkülivé, hajléktalanná válás,
- kommunikációs zavarok a szülő-gyermek viszonyban,

- kamaszkori krízisek.

A Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény által fenntartott Családok Átmeneti Otthona törvényi kötelezettségének megfelelően a lakhatási és családi válságba került szülők és gyermekek számára nyújt együttes elhelyezést és átfogó gondozást. Az intézmény az alapvető szükségletek biztosításán túl jogi, pszichológiai és mentálhigiénés támogatással segíti a szülői kompetenciák erősítését. A család- és gyermekjóléti szolgálattal partnerségben végzett szociális munka elsődleges célja az otthontalanságot kiváltó okok gyökeres kezelése és a családok társadalmi reintegrációja. A szolgáltatás maximális időtartama alapesetben 12 hónap, amely méltányolható szülői kérelemre további félévvel, vagy a gyermek tanulmányaira való tekintettel a tanítási év végéig meghosszabbítható. Az ellátottak 2026. március 01. napjától intézményi térítési díjat nem fizetnek, a bentlakás feltétele az intézményi házirend betartása és a kijelölt családgondozókkal való rendszerszintű együttműködés.

A Családok Átmeneti Otthona kihasználtsága 2024-ben 95,53 %-os volt, a naponta átlagosan az ellátást igénybe vevő ellátottak száma 38 fő volt. 2025-ban az a kihasználtság 96,5%-os volt, míg a naponta átlagosan az ellátást igénybe vevő ellátottak száma 39 fő volt.

Az ellátott gyermekek vonatkozásában az alábbi elhelyezést kiváltó problémákat azonosítják legtöbbször a szakemberek:

- a szülők életvezetési problémái,
- a szülők szenvedélybetegsége,
- kríziselhelyezés,
- hajléktalanná válás,
- bántalmazás és családi konfliktus.

A Családok Átmeneti Otthona a felnőtt és a gyermek együttes ellátása során:

- befogadja az életvezetési problémák vagy más szociális és családi krízis miatt otthontalanná vált, továbbá védelmet kereső szülőt és gyermekét,
- befogadja a válsághelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anyát, illetve a szülészetről kikerülő anyát és gyermekét, valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársát vagy férjét,
- biztosítja az ellátást igénylő gyermek átmeneti gondozását és befogadja otthontalanná vált szüleit,
- segítséget nyújt a szülőnek gyermeke szükség szerinti ellátásához, gondozásához, neveléséhez,
- biztosítja a szülő számára a gyermekével való együttes lakhatást és a szükség szerinti ellátást,
- a szülőknek az ellátás mellett jogi, pszichológiai és mentálhigiénés segítséget nyújt,
- közreműködik - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében.

Az önkormányzati fenntartású Családok Átmeneti Otthona ellátási területe Nyíregyháza Megyei Jogú Város közigazgatási területe.

f) gyermekvédelem;

A jogszabályi előírásoknak megfelelően a gyermekek védelme Nyíregyházán pénzbeli, természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó alap- és szakellátások, továbbá a Gyvt. által szabályozott hatósági intézkedések útján valósul meg. Míg a korábban bemutatott pénzbeli támogatások és gyermekjóléti alapellátások megszervezésében az önkormányzati intézményrendszer, valamint az egyházi és civil fenntartók szoros partnerségben osztoznak, addig a szakellátások és a kapcsolódó hatósági intézkedések a gyermekvédelmi rendszer kötelező, magasabb szintű jogi és gondoskodási garanciáit jelentik a településen.

A gyermekvédelmi szakellátás biztosítása állami feladat, amelynek intézményi hálózata Nyíregyháza Megyei Jogú Város közigazgatási területén belül egyenetlen területi eloszlást mutat. A lakásotthonok

jelentős része Nyíregyháza-Nyírszőlős településrészen koncentrálódik. Ezen a városrészen a gyermekjóléti alapellátást nyújtó Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény szervezeti keretei között működő, 16 férőhelyes Gyermekek Átmeneti Otthona mellett az alábbi állami, egyházi és családi szakellátási kapacitások találhatók meg:

- Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság (állami fenntartás): Két lakásotthont és egy befogadó otthont működtet, összesen 42 férőhellyel.
- Nyíregyházi Egyházmegye (egyházi fenntartás): Négy lakásotthont tart fenn, összesen 44 férőhellyel.
- Nevelőszülői hálózat: A településrészen további 5-6 nevelőszülői család tevékenykedik, ahol az elhelyezhető gyermekek száma a családi kapacitások függvényében 14 és 20 fő között mozog.

Ez a rendkívül magas intézményi és ellátotti koncentráció közvetlen hatással van a helyi köznevelésre is. A városrész iskolája komoly szakmai kihívásokkal szembesül a szakellátásba bevont gyermekek magas aránya miatt. Az ebből fakadó folyamatos tanulói fluktuáció instabilitást eredményez az osztályközösségekben. A helyzetet tovább nehezíti, hogy a hivatalos statisztikai mutatókon túl a gyakorlatban arányaiban lényegesen magasabb a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű (HH/HHH) tanulók száma.

Erre a komplex, területi alapú egyenlőtlenségre reagálva Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése az iskolai körzethatárok felülvizsgálata során célul tűzte ki az érintett ágazati szereplők közötti együttműködés megerősítését. Az intézményközi együttműködés és a partneri koordináció előmozdítása kulcsfontosságú a tanulói összetétel kiegyenlítésében, valamint a hosszú távú esélyegyenlőségi és integrációs célok megvalósításában.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

A nyíregyházi krízisintervenciós ellátórendszer hatékonyságát az önkormányzati intézmények (Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ, Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény) és a civil szféra szoros együttműködése adja.

A családon belüli erőszak áldozatainak támogatásában kiemelt szerepet játszik a Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Szervezete által fenntartott Anya-Gyermek Segítőotthona, amely a regionális krízisellátáshoz kapcsolódva működteti a „Félutas” Kiléptető Házat. A 2009-ben indított szolgáltatás célja a bántalmazott anyák és gyermekeik önálló életkezdésének támogatása. A programba szigorú szakmai szűrés (legalább 4 hónapos bentlakás a családok átmeneti otthonában, stabil munkahely, igazolt előtakarékosság és reális életpályaterv) alapján kerülhetnek be a családok. A szolgáltatás egyedi, személyre szabott jellege miatt az elhelyezési lehetőséggel egyszerre egy-egy család él, ami hatékonyan szolgálja a traumatizált hátterű egyének tartós és sikeres munkaerőpiaci, valamint társadalmi reintegrációját.

2021-ben Nyíregyházán nyílt meg az ország 10. Áldozatsegítő Központja, az országos áldozatsegítő hálózat részeként. A Nyíregyházi Áldozatsegítő Központ tevékenysége is komplex feladatkört takar, hiszen a kapcsolati- és családon belüli erőszakon kívül szinte minden típusú bűncselekmény során áldozat szerepbe került ember számára kínál sokrétű segítséget.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A lakosság testi és lelki egészségének komplex fejlesztése, valamint az egészségtudatos szemléletmód rendszerszintű népszerűsítése alapvető fontosságú a hosszú távú társadalmi fenntarthatóság és az esélyegyenlőség biztosítása érdekében. A preventív célkitűzések megvalósításában az egyéni felelősségvállaláson túl kiemelt szerepet játszanak a helyi, alulról szerveződő civil közösségek és társadalmi kezdeményezések, amelyek aktív szemléletformáló tevékenységükkel hatékonyan támogatják a pozitív egészségmagatartás széles körű elterjedését.

Intézményi szinten a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház Egészségfejlesztési Osztályán működő Egészségfejlesztési Iroda (Nyíregyházi Járás) biztosít komplex szakmai hátteret a lakosság számára. Szolgáltatásaik között megtalálhatók az egészségügyi állapotfelmérés, a mentálhigiénés tanácsadás, táplálkozási és életmód tanácsadás, mozgásterápia, gyógytorna, dohányzás leszokást elősegítő foglalkozás, valamint prevenciós iskolai előadások tartása.

A lakosság egészségi állapotának javítása és a fizikai aktivitás ösztönzése érdekében Nyíregyházán jelentős infrastrukturális fejlesztések valósultak meg. A város területén kialakított 27 szabadtéri kondipark, valamint a Nyíregyházi Atlétikai Centrum és az Eissmann Városi Uszoda egyszerre szolgálja a versenysport fejlődését és a lakosok széles körű, egyenlő esélyű hozzáférését a modern sportolási lehetőségekhez. Nem önkormányzati fenntartású - de lakosság számára is nyitott – uszoda a Nyíregyházi Egyetem és az Arany János Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium létesítménye, valamint a Parkfürdő 18:30 utáni kedvezményes nyitvatartása. Ezt az infrastrukturális hátteret egészíti ki a 2013 óta sikeresen működő, ingyenes „Mozdulj Nyíregyháza!" rekreációs program. A kezdeményezés rugalmasságát és a helyi közösség egészségtudatosságát igazolja, hogy a járványügyi korlátozások idején a digitális térbe átültetett online edzések is rendkívül magas látogatottságot produkáltak, hozzájárulva a lakosság mentális és fizikai egészségének megőrzéséhez.

Önkormányzati szinten a 2015-ben elindított családbarát programsorozat részeként valósult meg egy kutatás az egészségtudatos szemléletre vonatkozóan, melynek eredményeként trénig és kerékpártúra is megvalósult.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

Nyíregyházán a rászoruló családok hátránykompenzációjának egyik legfontosabb eszköze a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény jogintézménye. Ez a jogosultság igazolja, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a Gyvt.-ben nevesített ingyenes vagy kedvezményes intézményi, valamint a szünidei gyermekétkeztetésre. A jogszabályi előírásoknak megfelelően az Önkormányzat a bölcsődei, mini bölcsődei és óvodai zárva tartások, valamint az iskolai tanítási szünetek teljes időtartama alatt természetbeni ellátásként szervezi meg a szünidei étkeztetést.

2016. január 1-től az önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést

a) a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és
b) az a) pontban foglalt gyermekeken kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

A nyári szünetben legalább 43 munkanapon, a tavaszi, őszi és téli szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon, a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára, a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon köteles megszervezni a települési önkormányzat.

A 328/2011. (XII.29.) Korm. rendelet 13/A §-a alapján a települési önkormányzat a déli meleg főétkezés helyben történő elfogyasztásának megszervezéséről gondoskodik. Ha a helyben történő elfogyasztásra nincs lehetőség, így különösen erre alkalmas helyiség hiánya esetén, a szünidei gyermekétkeztetés az étel elvitelével vagy a gyermek számára történő kiszállításával is biztosítható. 2018. nyári szünidőtől már minden gyermek részére kiszállítással történt az étkezés biztosítása.

Az étkeztetés lebonyolításában az elmúlt évben is a Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ aktívan közreműködött.

47. táblázat

Szünidei étkezést igénybe vevők száma 2024. évben

	hátrányos helyzetű (fő)	**halmozottan hátrányos helyzetű (fő)**	**összesen (fő)**
Igénylők száma			
tavaszi szünet (5 munkanap)	83	247	330
nyári szünet (49 munkanap)	94	290	384
őszi szünet (4 munkanap)	84	237	321
téli szünet (7 munkanap)	106	219	325
Igénylők száma			
Összesen	367	993	1360

Forrás: saját szerkesztés

2024. évben is a szünidei gyermekétkeztetést az Elamen Zrt. biztosította. A gyermekétkeztetés finanszírozását tekintve az Önkormányzat jelentős többletfinanszírozást biztosít. Magyarország központi költségvetésében biztosított forrás az adóerő-képességet figyelembe véve 285 Ft Nyíregyháza esetében. Ezt az összeget az önkormányzat 2024. évben nettó 1200 Ft/adag-ra egészítette ki.
A téli szünetben igénylők számának emelkedése valószínűsíthetően összefüggésben van a jövedelmi határok megemelése következtében a jogosultak számának emelkedésével.

48. táblázat

Szünidei étkezést igénybe vevők száma 2025. évben

	hátrányos helyzetű (fő)	**halmozottan hátrányos helyzetű (fő)**	**összesen (fő)**
Igénylők száma			
tavaszi szünet (5 munkanap)	78	203	281
nyári szünet (49 munkanap)	108	295	403
őszi szünet (4 munkanap)	82	127	209
téli szünet (7 munkanap)	119	308	427
Igénylők száma			
Összesen	387	933	1320

Forrás: saját szerkesztés

2025. évben is a szünidei gyermekétkeztetést az Elamen Zrt. közreműködésével biztosította, az előre csomagolt ebéd valamennyi jogosult számára kiszállítással történt. A gyermekétkeztetés finanszírozását tekintve az Önkormányzat jelentős többletfinanszírozást biztosít. Magyarország központi költségvetésében biztosított forrás az adóerő-képességet figyelembe véve 285 Ft Nyíregyháza esetében. Ezt az összeget az önkormányzat 2025. évben 1634 Ft/adag-ra egészítette ki. A legtöbb étkezési igény a **nyári és téli szünetben** jelentkezett, ami összefügghet a hosszabb szünetekkel és a gyermekek megnövekedett étkezési szükségletével.

Az önkormányzati fenntartású bölcsődék saját főzőkonyhákkal rendelkeznek. Szakképzett élelmezésvezetők, diétás szakácsok, dietetikus, illetve konyhai kisegítők látják el az élelmezési feladatokat. A főzőkonyhák felszereltsége, a konyhai eszközök mennyisége megfelel az előírásoknak és az étkezést igénybe vevők létszámának.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata stratégiai prioritásként kezeli a gyermekek, az ifjúsági korosztály és a családok védelmét. A kötelező és önként vállalt feladatellátáson túl az Önkormányzat ágazatközi ernyőszervezetek és erőforrás-közösségek generálásával biztosítja a helyi szolgáltatások sokszínűségét és az esélyegyenlőség érvényesülését.

Ifjúságvédelmi és partnerségi struktúrák:

- Nyíregyházi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF): A 2001-ben alapított fórum az állami, egyházi, önkormányzati és civil szféra szereplőit tömöríti a hatékony helyi prevenciós tevékenység érdekében.
- Nyíregyházi Ifjúsági Kerekasztal: A 2016-ban létrejött platform szintén széles körű szakmaközi párbeszédet biztosít. A közös gondolkodás eredményeként a partnerség aktívan hirdeti a gyermekek és a különböző kultúrák közötti egyenjogúság, valamint az egyenlő bánásmód elveit.

A tagszervezetek aktív szerepet vállalnak a helyi köznevelési intézményekben zajló preventív munkában. Iskolai érzékenyítő foglalkozásaik fókuszában a kirekesztés megelőzése, a társadalmi tolerancia, az empátia, az egymás elfogadása, valamint a pozitív és negatív diszkrimináció fogalmainak tisztázása áll.

A városban kiemelkedő hagyományokkal bír a néptáncművészet, amelyet több, jelentős taglétszámmal működő tánccsoport és egyesület képvisel. A népi kultúra megismertetése és a közösségi szemlélet formálása már gyermekkorban hatékony eszköze a strukturált szabadidő-eltöltésnek, a helyi identitás erősítésének és a társadalmi kohéziónak.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A szolgáltatáskor nyújtott hátrányos megkülönböztetésről statisztikai adatok nem állnak rendelkezésre. A gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség érvényesülése érdekében fejtik ki tevékenységüket.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

A nyíregyházi család- és gyermekjóléti szolgáltatások hátránykompenzáló mechanizmusai kulcsszerepet játszanak a fogyatékossággal élő gyermekek és családjaik szociális helyzetének javításában. A célzott tanácsadás, az eseti gondozás és a hivatalos ügyintézés támogatása mind a gyermekek életminőségét és fejlődését szolgálják. Ezt a támogató hálót erősíti az óvodai és iskolai szociális tevékenység, amely a szociális munka eszközeivel nyújt preventív segítséget a gyermekeknek, szülőknek és a pedagógusoknak egyaránt. A Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ 31 fős iskolai szociális segítői hálózata révén a teljes nyíregyházi járásban biztosítja ezt a preventív jelenlétet.

Az intézményi struktúrában a fogyatékossággal élő gyermekek fejlődését az óvodai szakaszban gyógy- és fejlesztőpedagógusok garantálják, míg az általános iskolai oktatásban a szakszerű gyógypedagógiai ellátás biztosítja az egyenlő esélyű hozzáférést a tudáshoz.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossággal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Az elmúlt évek nyíregyházi fejlesztései jelentős előrelépést hoztak a köznevelési intézmények minőségi megújulásában, amelynek köszönhetően az önkormányzati óvodák mellett több általános és középiskolai épület infrastruktúrája is korszerűsödött. Az intézményi tapasztalatok azt mutatják, hogy a mindennapokban jelentősen megnőtt az igény a rehabilitációs szolgáltatások iránt.

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai

ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

A köznevelés rendszerében a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, a sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai és iskolai ellátása során kiemelt figyelmet igényelnek.

49. táblázat

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	**Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)** (TS 087)	**Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)** (TS 092)	**Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekeken belül** (TS 093)
	Fő	**Fő**	**%**
2020	4 189	35	0,84
2021	4 072	27	0,66
2022	4 076	15	0,37
2023	4 067	16	0,39
2024	4 013	32	0,80

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A kora gyermekkori esélyteremtés és a sikeres iskolai integráció alapja a gyermekek egyéni szükségleteihez igazodó, differenciált pedagógiai munka. Az önkormányzati óvodai hálózatban kiemelt fontosságú a gyermekek egyéni fejlődési ütemének módszeres figyelembevétele, amelyet rendszeres megfigyelésen alapuló fejlődéskövetés támogat. A nevelőmunka során alkalmazott differenciált feladatadás és tevékenységszervezés biztosítja, hogy a kiemelt figyelmet igénylő – köztük a beilleszkedési, tanulási vagy magatartási nehézségekkel (BTMN) küzdő – gyermekek és a korai tehetségígéretek egyaránt célzott és személyre szabott fejlesztésben részesüljenek.

Az inkluzív (befogadó) nevelés elősegítése érdekében az intézmények az alapfeladatokon túl innovatív és specifikus terápiás eljárásokat is alkalmaznak, alkalmazhatnak. A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek ellátását célzott kutya-terápiás foglalkozások, TSMT-torna, valamint speciálisan erre a célra fejlesztett fejlesztőeszközök támogathatják. Ezen eszközök és eljárások hozzájárulnak a gyermekek önállóságának, önbizalmának és pozitív énképének megerősítéséhez egy olyan elfogadó, érzelmi biztonságot nyújtó óvodai légkörben, amely a szülőkkel való folyamatos, partneri kapcsolattartásra épül.

Az óvodai ellátás -amely ma kötelező-igénybevétele különösen fontos a hátrányos helyzetű gyermekek életében, mert későbbi eredményeik függnek a felzárkózásuktól. Az óvodák személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program szerint óvodai fejlesztő programot szerveznek a hátrányos helyzetű gyermekek számára.

50. táblázat

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	**Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban**	**Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)** (TS 094**)**	**Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül** (TS 095)
	Fő	**Fő**	**%**
2020	9973	113	1,13
2021	9869	135	1,37
2022	9801	97	0,99
2023	9782	118	1,21
2024	9591	124	1,29

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek óvodai nevelése a települési önkormányzat kötelező feladata. Az SNI-s gyermek fejlesztése a szakértői szakvéleményben meghatározott mennyiségben történik, az önkormányzat óvodáiban részben a saját alkalmazottakkal, részben a Nyíregyházi Tankerületi Központtal évente megkötött együttműködési megállapodás alapján

A fejlesztésbe bevont intézmények fokozottan érintettek a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelés-oktatása területén. A közérdekű KIR adatbázisából kiderül, hogy sajátos nevelési igényű gyerekek száma 2021-ben a Nyíregyházi Bárczi Gusztáv Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény 207 fő, a Nyíregyházi Göllesz Viktor Szakiskola, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményben 173 fő és a Nyíregyházi RIDENS Gimnázium, Szakgimnázium, Szakiskola és Kollégiumban 183 fő volt.

51. táblázat

Sajátos nevelési igényű gyerekek száma (fő)

	Nyíregyházi Bárczi Gusztáv Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény	Nyíregyházi Göllesz Viktor Szakiskola, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény	Nyíregyházi RIDENS Gimnázium, Szakgimnázium, Szakiskola és Kollégium
2021	207	173	183
2022	223	146	178
2023	220	136	172
2024	227	131	194
2025	180	139	186

Forrás: KIR, saját szerkesztés

52. táblázat

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	**Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma** (TS 096)	**Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül** (TS 097)	**Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban** (TS 098)	**Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva** (TS 099)	**Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma** (TS 100)	**Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül** (TS 101)
	Fő	**%**	**Fő**	**%**	**Fő**	**%**
2020	77	1,57	18	6	n.a.	n.a.
2021	68	1	17	6	n.a.	n.a.
2022	57	1	9	4	n.a.	n.a.
2023	59	1	14	5	n.a.	n.a.
2024	40	1	17	7	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Középiskolai szinten a hátrányos helyzetű gyermekek támogatását szolgálja az Arany János Tehetséggondozó Program, amely Nyíregyházán a Zrínyi Ilona Gimnáziumban működik. A program célja, hogy lehetőséget biztosítson a társadalom azon csoportjai számára, akik önhibájukon kívül kerültek hátrányos helyzetbe, s kiemelkedésük egyetlen lehetősége az oktatás.

53. táblázat

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	**Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma** (TS 114)	**Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma** (TS 113)
	fő	**fő**
2020	138	558
2021	219	631
2022	145	390
2023	130	388
2024	142	403

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű (HH/HHH) gyermekek társadalmi integrációját és az óvodai programokhoz való egyenlő esélyű hozzáférését az önkormányzat célzott intézkedésekkel támogathatja.

A társadalmi kohézió és az interkulturális párbeszéd erősítése érdekében az intézmények rendszeresen szervezhetnek „Családi délután” elnevezésű programokat. Ezek a rendezvények az eltérő kulturális, szociális és családi háttér elfogadását és tiszteletét hivatottak elmélyíteni. Az egymás hátterét bemutató

közös kulturális események (például táncházak) és a közös gasztronómiai programok hatékonyan erősítik a családok és az óvoda közötti együttműködést, miközben természetes módon segítik elő a különböző gyermekcsoportok közötti kötelékek kialakulását. A strukturált szabadidő keretében a tehetséges gyermekek képességeinek kibontakoztatását ingyenes kézműves foglalkozások és zene-ovi programok is szolgálhatják.

b) a köznevelésehez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

A nyíregyházi önkormányzati óvodákban zajló nevelőmunka szakmai színvonalát és az esélyteremtést gyógypedagógusok és óvodapszichológusok jelenléte támogatja. Jelenleg az önkormányzati intézményhálózatban 4 fő gyógypedagógus és 5 fő óvodapszichológus látja el a feladatait.

Az óvodapszichológia célját és szakmai feladatát az Nkt., a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet, valamint a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet szabályozza. Az óvodapszichológus hármas kapcsolatrendszerben dolgozik, amelybe a gyermek, a szülő és az óvodapedagógus tartozik.

A helyi korai esélyteremtés fontos részét képezi a gyógypedagógiai ellátórendszer, amely a sajátos nevelési igényű gyermekek szakszerű gondozását garantálja az óvodákban. A gyógypedagógusok feladatköre a célzott habilitációs és rehabilitációs foglalkozások megtartásán túl kiterjed a szülőkkel és az óvodapedagógusokkal való folyamatos szakmai konzultációra is. A szakemberek kulcsszerepet játszanak a kötelező felülvizsgálatok megszervezésében, valamint a szakértői véleménnyel rendelkező gyermekek intézményi felvételének és zökkenőmentes elhelyezésének adminisztratív koordinációjában.

A gyermekek fejlődését közvetlenül segítő szakemberekhez (fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus, logopédus) való rendszerszintű hozzáférés biztosítása a hátránykompenzáció egyik legfontosabb pillére. A növekvő és egyre komplexebb gyermekanyag szakszerű ellátása érdekében elengedhetetlen a meglévő szakember-kapacitások folyamatos támogatása és bővítése.

A speciális szükségletek hatékony helyi kezelése érdekében az óvodai dolgozók és pedagógusok célzott továbbképzéseken vehetnek részt. A szakmai fejlődés fókuszában az olyan kiemelt területek állnak, mint a jelbeszéd elsajátítása a hallássérült vagy kommunikációban akadályozott gyermekek integrációjához, valamint a „DiabMentor” képzés a cukorbeteg (diabéteszes) gyermekek biztonságos intézményi ellátása és mindennapi támogatása érdekében.

Az Nkt. 2. melléklete határozza meg a köznevelési intézményekben az oktató-nevelő munkát közvetlenül segítő alkalmazottak finanszírozott létszámát, mely szerint az óvodákban 3 óvodai csoportonként 1 fő pedagógiai asszisztens alkalmazására van lehetőség. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata által fenntartott intézményekben 49 fő pedagógiai asszisztens segíti az óvodapedagógusok munkáját.

54. táblázat

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	**3-6 éves korú gyermekek száma**	**Óvodai gyermek csoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt** (TS 085)	**Óvodai férőhelyek száma (gyógy pedagógiai neveléssel együtt)** (TS 090)	**Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógy pedagógiai neveléssel együtt)** (TS 088)	**Óvodába beírt gyermekek száma (gyógy pedagógiai neveléssel együtt)** (TS 087)	**Óvodai gyógypedagógiai gyermek csoportok száma** (TS 086)	**Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül** (TS 091)	**Egy óvodai gyermek csoportra jutó gyermekek száma** (TS 089)
	fő	**db**	**db**	**db**	**fő**	**db**	**fő**	**fő**
2020	4 593	187	5 286	41	4 189	2	18	22
2021	4 504	187	5 318	41	4 072	2	16	22
2022	4 326	191	5 494	43	4 076	2	17	21
2023	4 196	179	5 230	43	4 067	2	17	23
2024	4 153	179	5 206	43	4 013	2	17	22

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A táblázat szerint az óvodai csoportok száma 2024-ben 179 volt, amelyből 152 csoport az önkormányzati fenntartásban levő 35 óvodában működik.

55. táblázat

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	**Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban)** (TS 080)	**Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt)** (TS 081)	**Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)** (TS 079)	**Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt)** (TS 082)	**Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban** (TS 084)
	db	**db**	**db**	**fő**	**%**
2020	28	418	28	23,86	10,89
2021	29	422	28	23,39	11,63
2022	29	418	28	23,45	10,85
2023	27	418	29	23,40	12,81
2024	32	420	29	22,84	13,43

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A 2020 és 2024 közötti időszakban az általános iskolai osztályok teljes száma kismértékű ingadozás mellett stabil maradt (418-420), miközben a gyógypedagógiai osztályok száma 28 és 32 között mozgott. A feladatellátási helyek száma 2023-ban 28-ról 29-re nőtt, a tanulók osztályonkénti létszáma pedig enyhén

csökkenő tendenciát mutatva 22,84 főre mérséklődött 2024-re. A más településről bejáró tanulók aránya az időszak végére 13,43%-ra emelkedett, ami a térségi iskolaszerkezet változására utal.

56. táblázat

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	**A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban** (TS 083)
	Fő
2019	1 252
2020	1 344
2021	1 420
2022	1 397
2023	1 330
2024	1 365

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A külön nevelést-oktatást igénylő sajátos nevelési igényű tanulóknak három középfokú köznevelési intézményben van lehetősége továbbtanulni. Szakiskolai képzést a Nyíregyházi Göllesz Viktor Szakiskola, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és EGYMI és a Nyíregyházi RIDENS Gimnázium, Szakgimnázium, Szakiskola és Kollégium végez. A Nyíregyházi Bárczi Gusztáv Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és EGYMI-nek készségfejlesztő iskolai osztályai és fejlesztő nevelés-oktatása van városban.

Azokban az integráló intézményekben, ahol nincs helyben gyógypedagógus vagy érzékszervi fogyatékosságot ellátó gyógypedagógus, a Nyíregyházi Tankerületi Központ utazó gyógypedagógiai ellátás keretei között biztosítja az integráltan oktatható sajátos nevelési igényű gyerekek ellátását.

A 2025/2026-os tanév vonatkozásában elmondható, hogy a Tankerületi Központ fenntartásában működő köznevelési intézményekben KIRSTAT adatok alapján 500 integráltan nevelt gyermeket láttak el, az integrált ellátást pedig 73 fő gyógypedagógus biztosította. A tanulók szociális hátterét figyelembe véve az alapfokú intézményekben tanulók 1,84 %-a hátrányos helyzetű és 3,99 %-a halmozottan hátrányos helyzetű, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre pedig 5,23 %-uk jogosult. A középfokú intézményekben tanulók 0,75 %-a hátrányos helyzetű és 1,7 %-a halmozottan hátrányos helyzetű, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre pedig 1,76 %-uk jogosult.
(Forrás: Nyíregyházi Tankerületi Központ tanévindító beszámolója alapján)

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

A HEP végrehajtása során Ebktv. alapvető definíciói az irányadók:

- Közvetlen hátrányos megkülönböztetés: Olyan rendelkezés vagy intézkedés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport védett tulajdonsága miatt kedvezőtlenebb bánásmódban részesül, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben lévő személy vagy csoport részesül, részesült vagy részesülne.
- Közvetett hátrányos megkülönböztetés: Olyan – látszólag az egyenlő bánásmód követelményének megfelelő, nem közvetlen – rendelkezés, amely a védett tulajdonságokkal rendelkező egyes személyeket vagy csoportokat lényegesen nagyobb arányban hátrányosabb helyzetbe hoz, mint más, összehasonlítható helyzetben lévőket.

- Védett tulajdonságok köre: A törvény értelmében védett ismérvnek minősül különösen a nem, a faji hovatartozás, a bőrszín, a nemzetiség, az anyanyelv, a fogyatékosság, az egészségi állapot, a vallási vagy világnézeti meggyőződés, a politikai vagy egyéb vélemény, a családi állapot, az anyaság/apaság, a szexuális irányultság, a nemi identitás, az életkor, a társadalmi származás, a vagyoni helyzet, az érdekképviseleti tagság, valamint a foglalkoztatási jogviszony részmunkaidős vagy határozott idejű jellege.

A Nyíregyházi Tankerületi Központ Tankerületi Tanácsának állandó munkacsoportja az antiszegregációs munkacsoport, amelynek 2021-től Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata is a tagja. A munkacsoportban, amelynek működési területe a tankerületi központ működési területe a helyi oktatási szereplők – köztük nem állami fenntartók, gyermekjóléti intézmények, helyi civil szervezetek – működnek együtt. A munkacsoport feladata a deszegregációs folyamatok nyomon követése, jelzőrendszer működtetése, javaslattétel a szükséges intézkedésekre, valamint a körzethatárok módosításában is szerepe van.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

Nyíregyháza Megyei Jogú Város területén működő (Nyíregyházi Tankerületi Központ, egyházi civil szervezet által fenntartott) iskolákban az elvégzett kompetencia mérés eredménye az országos átlagot meghaladja. A városban az adatot szolgáltató iskolák közül a Waldorf Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Oktatási Intézmény kompetencia mérésének adatai nem érik el az országos adatot, bár az eltérés csekély mértékű.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

A korai iskolaelhagyás csökkentése és az oktatási esélyegyenlőség biztosítása érdekében Nyíregyháza köznevelési intézményei szigorú monitoringrendszert működtetnek a hatályos jogszabályok alapján.

A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról rendelkező 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet alapján az intézmények kötelesek az 5. évfolyamtól kezdődően regisztrálni a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók létszámát. Az adatgyűjtés féléves rendszerességgel, feladat-ellátási helyenként, évfolyamonkénti és tantárgyankénti bontásban történik. A kapott adatokat a lemorzsolódás megelőzését szolgáló országos korai jelző- és pedagógiai támogató rendszerben rögzítik a bevezetett preventív intézkedésekkel együtt. A lemorzsolódási mutatók mérséklése érdekében a helyi intézmények közvetlen szaktanácsadói támogatást vesznek igénybe az Oktatási Hivatal Nyíregyházi Pedagógiai Oktatási Központjától (POK). A módszertani kultúra fejlesztése érdekében a nyíregyházi pedagógusok rendszerszerűen részt vesznek a nyíregyházi POK által koordinált szakmai műhelyfoglalkozásokon, akkreditált továbbképzéseken és a Pedagógiai Napok rendezvénysorozatain.

A köznevelés rendszere számos kedvezményt biztosít a hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetű tanulók részére: például felzárkóztatásra fordítható órák száma, Arany János Tehetséggondozó Programba való bekerülés, kötelező általános iskolai felvétel/átvétel körzetes tanuló esetén, térítésmentes művészetoktatás és az Erzsébet tábor pályázat keretében is különböző programokon, rendezvényeken, kirándulásokon vehettek részt az intézmények tanulói.

57. táblázat

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	**Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma**	**Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma**	**Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma**	**Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma** (TS 112)
	Fő	**Fő**	**Fő**	**Fő**
2020	n.a.	n.a.	1178	905
2021	0	54	1471	731
2022	0	51	1138	846
2023	n.a.	48	1509	627
2024	n.a.	50[15]	1370	739

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

A Tanoda és a szünidei étkeztetés fontos segítséget jelent a nehezebb körülmények között élő gyermekek számára. A településen működő Magvető Tanoda **és** Felfedező Tanoda, amelyek egyházi fenntartásban, a görögkatolikus és az evangélikus egyház támogatásával működnek, 2024-ben összesen 50 gyermek számára biztosítottak rendszeres segítséget a tanulásban. A Tanodák hozzájárulnak az iskolai lemaradás csökkentéséhez, a gyermekek sikeresebb előrehaladásához és a továbbtanulási esélyek javításához. Emellett 2024-ben 739 gyermek részesült szünidei étkeztetésben, amely a családok terheinek enyhítését és a gyermekek rendszeres étkezésének biztosítását segítette. Ezek a szolgáltatások fontos szerepet töltenek be abban, hogy a család anyagi vagy szociális helyzete minél kevésbé határozza meg a gyermekek fejlődését és jövőbeli lehetőségeit.

A nyíregyházi család- és gyermekjóléti alapellátás struktúrájában kiemelkedő jelentőséggel bírnak a közvetlen hátránykompenzáló szolgáltatások, amelyek alapvető pillérét alkotják a rászoruló gyermekek és szüleik szociális stabilizációjának. Az információnyújtás, a hivatalos ügyintézés támogatása, a tanácsadás, az intézményi közvetítés és a folyamatos eseti gondozás olyan integrált szolgáltatási hálót képez, amely egyszerre védi a gyermekek jogait és biztosítja fejlődésük, valamint mindennapi életvitelük minőségi javulását. Ezen funkciók fenntartása és célzott erősítése a helyi esélyegyenlőségi stratégia egyik legfontosabb hosszú távú prioritása.

2018. április 1-jén indult a Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft. és a család- és gyermekjóléti Központok együttműködésével a Montázs Kiemelt Európai Uniós projekt. Az országban 22 információs és koordinációs pont alakult 2-2 fogyatékosságügyi tanácsadóval. A támogatott projekt lezárult, 2022. január 01-től a fogyatékosságügyi tanácsadó szolgáltatás a család- és gyermekjóléti központok, Nyíregyházán a Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ szakmai feladatai közé integrálódott.

Nyíregyházán a fiatalság megtartását és esélyegyenlőségét a helyi ifjúsági közösségi terek is aktívan támogatják, amelyek működésük során tudatosan alkalmazzák a pozitív diszkrimináció és a hátránykompenzáció módszertanát. Ezek a terek kiemelten fókuszálnak a sérülékenyebb, hátrányos helyzetű ifjúsági csoportok integrációjára. A fenntartható és hatékony működés záloga az üzemeltetők közötti szoros partneri hálózat és a folyamatos információmegosztás. Ez a rendszerszintű együttműködés

[15] https://www.nyirgorkat.hu/?q=hir&id=7812&l=A, Magyarországi Evangélikus Egyház fenntartásában működő diakóniai intézmények 2025. évi szakmai beszámolója

és a szektorok közötti szakmai párbeszéd a Nyíregyházi Ifjúsági Kerekasztal keretein belül valósul meg, közvetlenül hozzájárulva a város ifjúságvédelmi és esélyteremtési céljainak eléréséhez.

A helyi ifjúságvédelmi és esélyteremtési stratégia egyik legfontosabb gyakorlati színtere a Mustárház Ifjúsági Ház, amelyet a Kulturális Életért Közhasznú Egyesület működtet az Önkormányzat éves szintű, közel 6 millió forintos pénzügyi támogatásával. Az intézmény az esélyegyenlőség elveit nemzetközi és helyi szinten is érvényesíti: Erasmus+ projektek révén erősíti az interkulturális párbeszédet, míg az önkéntesek bevonásával működő Mustárrádió műsorain keresztül aktívan tesz a diszkrimináció oldásáért és a tolerancia elmélyítéséért. A Mustárház emellett a helyi ifjúságpolitikai részvétel központja is, mivel itt működik a Nyíregyházi Diákpolgármesteri Iroda. A diákönkormányzati struktúra, valamint a Polgármesteri Hivatal és a városvezetés közötti szoros, mindennapi partnerség sikeresen biztosítja a fiatalok véleményének és meglátásainak közvetlen becsatornázását az önkormányzati döntéshozatali folyamatokba.

A közösségi terek élenjárnak az iskolai közösségi szolgálat teljesítéséhez nyújtott szolgáltatások területén is. A fiatalok védett környezetben és innovatív módszerek segítségével vesznek részt a terek működtetésében és a szolgáltatások biztosításában.

Az ifjúsági korosztály érzékenyítése és a rizikómagatartások megelőzése érdekében Nyíregyházán kiemelkedő sikert ért el az a kortárssegítő program, amely 2022. tavaszán indult el a Polgármesteri Hivatal Szociális és Köznevelési Osztálya, a Nyíregyházi Ifjúsági Kerekasztal és az óvodai és iskolai szociális segítők együttműködésében. A kezdetben két nyíregyházi középiskolában tesztelt kezdeményezés a 2025/2026-os tanévre a város összes középfokú oktatási intézményére kiterjedt. A program iránti kiemelkedő igényt és a tanulói motivációt hűen tükrözi, hogy közel 350 diák jelentkezett a felkészítő és fejlesztő folyamatra. A program alapvető felismerése, hogy a fiatalok a saját problémáik legjobb szakértői, így célzott képzésükkel és támogatásukkal növelhető a társadalmi aktivitásuk és kommunikációs készségük. A képzett kortárssegítők laikus partnerként, észrevétlenül képesek pozitív hatást gyakorolni gyerektársaikra. Ezzel nemcsak a támogató iskolai klímát erősítik, hanem hatékony preventív szereplővé válnak az intézményeken belüli veszélyeztető jelenségekkel és a kirekesztéssel szemben, közvetlenül szolgálva a helyi esélyegyenlőséget.

f) Ifjúságot célzó tevékenységekhez kapcsolódó beavatkozási és intézkedési tervek

A cél, hogy a fiatalok számára minél több olyan lehetőség legyen elérhető, amely segíti őket abban, hogy szabadidejüket hasznosan, tartalmasan és közösségben töltsék el. Fontos, hogy a kulturális, közösségi, sport- és egyéb szabadidős programok ne csak azok számára legyenek elérhetők, akiknek erre könnyebb lehetőségük van, hanem a hátrányosabb helyzetben élő fiatalok is bekapcsolódhassanak.

Kiemelt figyelmet szükséges fordítani a külterületeken, bokortanyákon, valamint a szegregált településrészeken élő fiatalokra, akik lakóhelyükből vagy életkörülményeikből adódóan sokszor nehezebben jutnak el a közösségi és kulturális programokra. Számukra olyan helyi kezdeményezések és programok megvalósítása indokolt, amelyek közelebb viszik hozzájuk ezeket a lehetőségeket, erősítik a közösséghez tartozás érzését, és csökkentik az elszigetelődés veszélyét.

Ennek érdekében ingyenes, mindenki számára nyitott és befogadó programok szervezése javasolt, amelyek a hátrányos helyzetű fiatalok aktív bevonását is elősegítik. A programok kialakításánál fontos szempont, hogy azok valóban elérjék azokat a fiatalokat is, akik egyébként kevésbé tudnának bekapcsolódni a közösségi életbe.

58. táblázat

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ adatai alapján a védelembe vett és veszélyeztetett kiskorúak száma, valamint a bántalmazással érintett esetek száma 2020. óta folyamatosan emelkedik, különösen a Huszár telepen. A strukturális problémák hátterében a családi diszfunkciók, a fizikai és pszichés elhanyagolás, valamint a megnövekedett társadalmi-gazdasági terhek állnak.	- A prevenció és a jelzőrendszer hatékonyságának növelése érdekében javasolt a szociális alapszolgáltatások intenzív krízisintervenciós tevékenységének erősítése és a multidiszciplináris együttműködés fejlesztése.
A szegregált lakókörnyezetben, halmozott szociokulturális depriváció, a mélyszegénység és az izolált fizikai környezet közvetlen rizikófaktorként jelentkezik a kiskorúak testi, szellemi és érzelmi fejlődésére nézve.	- A generációs hátrányok újratermelődésének megakadályozása érdekében az integrált intézményi hálózat további fejlesztése, valamint kiterjedt egyházi és civil partnerség támogatása. - A telepi és a tanyasi fiatalok részére célzott pályaorientációs és mentorálási programok kidolgozása.
Az adatszolgáltatás hatékonyságát növelni kell a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és a korai fejlesztési igényű gyerekek mielőbbi beazonosíthatósága érdekében.	- A jelzőrendszer kibővítése (pl. nemzetiségi önkormányzatok tagjai) és egységes adatszolgáltató rendszer kidolgozása, a tagok közötti kommunikáció elősegítése, fejlesztése, - A szülők figyelemfelkeltése és tájékoztatása az igénybe vehető szolgáltatásokról és gyermekvédelmi ellátásokról.
Romló egészségügyi és mentális mutatók a diákok körében, növekvő védőnői terhek.	- Célzott prevenciós program indítása az iskolákban. A védőnők speciális képzése a függőségek és mentális problémák korai felismerése érdekében. - a védőnők és a család- és gyermekjóléti szolgálat közötti jelzőrendszeri kommunikációt erősíteni kell.
Kiugróan magas a kiskorú veszélyeztetettség mértéke és a szülők, családok életvitele és életvezetési problémája.	- Gyakorlatias szülői kompetencia-fejlesztő tréningek, háztartás-vezetési és életvezetési tanácsadások biztosítása.
Súlyos mentális és pszichés tünetek a gyermekeknél (szorongás, önértékelési zavarok, alkalmazkodási problémák, teljesítményzavarok).	Az óvodai és iskolai szociális segítők, valamint a pszichológusok bevonásával kiscsoportos szorongásoldó, önértékelés-fejlesztő és kortárs-beilleszkedést segítő tréningek szervezése. - A terepen dolgozó szakemberek módszertani támogatása és anyagi/erkölcsi elismerése (pl. önkormányzati díj).
Egyenetlen területi eloszlás és túlkoncentráció, a gyermekvédelmi intézmények (lakásotthonok, befogadó otthonok) és a nevelőszülői családok jelentős része egyetlen városrészben tömörül.	- Új lakásotthonok vagy szakellátási formák kialakításakor egyenletes elosztás

Kirekesztés és előítéletek kockázata, vagyis az eltérő kultúrájú, illetve a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok között természetes módon kialakulhatnak feszültségek, előítéletek vagy kirekesztő magatartásformák az iskolákban.	- Érzékenyítő és integrációs programok bővítése, a Nyíregyházi Ifjúsági Kerekasztal és a KEF tagszervezeteinek bevonásával.
A fogyatékossággal élő gyermekeket nevelő családok halmozott szociális és életvezetési nehézségekkel küzdenek.	- Célzott komplex segítségnyújtás fenntartása, egyedi tanácsadás, eseti gondozás és hivatalos ügyintézési támogatás további erősítése, kifejezetten a fogyatékos gyermeket nevelő szülők tehermentesítésére.
A veszélyeztetett gyermekek hátránykompenzációja és minél szélesebb körű integrációja további erőfeszítéseket igényel.	- A szegregált vagy periférián található területeken a szolgáltatásfejlesztés, állandó jelenléten alapuló szociális munka, - közösségfejlesztő módszereken alapuló szabadidős programok szervezése, biztonságos, kulturált színterek működtetése.
A ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élő gyermekek és családjuk szolgáltatásokhoz való hozzáférését javítani kell.	- Hivatalok, intézmények szakembereinek érzékenyítése, innovatív módszerek elsajátítása, - fogyatékosságügyi szakemberek bevonása szolgáltatásfejlesztés érdekében.
A sajátos nevelési igényű, illetve fogyatékossággal élő gyermekek és fiatalok képzését biztosító intézményekben elengedhetetlen az infrastrukturális és eszközpark folyamatos modernizációja.	- Kiemelt figyelmet kell fordítani a forrásteremtésre és a szakmai hálózatok megerősítésére.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nők és férfiak közötti esélyegyenlőség biztosítása, a nők emberi méltóságának tiszteletben tartása, valamint sajátos élethelyzeteikre és szükségleteikre való folyamatos odafigyelés kiemelt jelentőségű önkormányzati és társadalmi feladat.
A nemek közötti egyenlő bánásmód és jogegyenlőség alapvető alkotmányos érték, amely hosszú társadalmi fejlődés eredményeként vált a demokratikus jogállam meghatározó alapelvévé. Napjaink egyik legfontosabb célja, hogy a jogszabályokban biztosított egyenlőség a mindennapi élet valamennyi területén is érvényesüljön. Ennek érdekében törekedni kell a nők és férfiak közötti társadalmi, gazdasági és életminőségi különbségek mérséklésére, az esélyegyenlőséget támogató intézkedések erősítésére, valamint arra, hogy a különböző élethelyzetekből fakadó sajátosságok értékként és erőforrásként jelenjenek meg a közösség számára.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Noha még teljes mértékben nem sikerült felszámolni az egyenlőtlenségeket, az Európai Unió az elmúlt évtizedekben jelentős előrehaladást ért el a nemek közötti esélyegyenlőség terén, annak köszönhetően, hogy

- egyenlő bánásmódot biztosító jogszabályokat hozott létre,
- a nemek közötti egyenlőséget általános érvényű szemponttá tette, és a nemi dimenziót az összes többi szakpolitikába is beépítette, valamint
- célzott intézkedéseket vezetett be a nők érvényesülése érdekében.

Biztató tendenciára utal, hogy egyre több nő van jelen a munkaerőpiacon, és helyzetük az oktatás és képzés terén is javult.

Az elmúlt években is meghatározó volt a nők gazdasági szerepe Magyarországon. Az egészségügyben, az oktatásban, a kereskedelemben, a közigazgatásban, a szolgálattások terén, és egyre inkább a vállalkozói szektorban magas az arányuk. Nemzetközi összehasonlításban elmondható, hogy a magyarországi nők foglalkoztatási rátája magas, de továbbra is elmarad a férfiakétól. 2025. évben a 15-64 éves korosztályban 71% volt a foglalkoztatási arányuk, míg a férfiaké 79% volt.

Az esélyegyenlőség megteremtése terén még mindig több kihívással kell szembenézniük. A nemek közötti bérkülönbség Magyarországon továbbra is érzékelhető, amelyet a foglalkozási szerkezet, a vezetői pozíciók eltérő aránya, a gyermekvállalással összefüggő karrierszünetek, valamint a részmunkaidős foglalkoztatás magasabb női aránya egyaránt befolyásol. A családtámogatási rendszer lehetőséget biztosít a gyermekgondozási ellátások igénybevételére, ugyanakkor a hosszabb munkaerőpiaci távollét lassíthatja a szakmai előmenetelt.
Az Európai Unió 2026–2030 közötti nemek közötti egyenlőségi stratégiájának egyik kiemelt eleme az egyenlő díjazás érvényesítése és a bérek átláthatóságának növelése. Ennek részeként a tagállamoknak át kellett ültetniük a bérátláthatósági irányelvet, amely erősíti a munkavállalók tájékoztatáshoz való jogát, valamint elősegíti a nemek közötti indokolatlan bérkülönbségek feltárását és csökkentését.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében,

A női foglalkoztatottság nem csupán a gazdaság versenyképessége szempontjából jelentős, a nemek közötti egyenlőség megteremtésének is alapja. Magyarországon a foglalkoztatás területén komoly előrelépés tapasztalható. A nők, az édesanyák, a családok támogatása tovább folytatódott, ezáltal direkt és indirekt módon a nők társadalomban betöltött helyzete tovább erősödött.

A nők munkaerőpiaci helyzete Magyarországon 2023 és 2025 között összességében stabil maradt. A foglalkoztatási arány magas szinten alakult, ugyanakkor a gazdasági lassulás hatására 2024-ben és 2025-ben enyhén emelkedett a munkanélküliség.

2023-ban a nők munkanélküliségi rátája még viszonylag alacsony volt, azonban 2024-ben a gazdasági növekedés lassulása miatt emelkedés volt tapasztalható.

- 2024 végén a nők munkanélküliségi rátája 4,8% volt, a munkanélküli nők száma megközelítette a 111 ezer főt.
- 2025 elején javult a helyzet: a 2024. december–2025. februári időszakban a nők munkanélküliségi rátája 4,2%, a munkanélküli nők száma 98 ezer fő volt.
- 2025 közepén a munkanélküliségi ráta továbbra is 4,3–4,4% körül alakult, ami mérsékelt és nemzetközi összehasonlításban továbbra is viszonylag alacsony szintnek számított.

59. táblázat

Munkanélküliségi ráta nemek szerint (5.1.1.)

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	**Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében**		
	Férfiak aránya (TS 033)	**Nők aránya** (TS 034)	**Összesen**
	%	**%**	**%**
2020	2,92	3,26	3,09%
2021	1,97	2,56	2,27%
2022	2,33	2,83	2,58%
2023	1,86	2,3	2,08%
2024	1,96	2,18	2,07%
2025	1,91	2,12	2,02%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A vizsgált időszak egészét tekintve a munkaerőpiaci mutatók javulást mutatnak. A teljes vizsgált népesség körében a regisztrált álláskeresők aránya a 2020-as 3,09%-ról 2025-re 2,02%-ra csökkent, ami strukturális javulást vagy a foglalkoztatottság bővülését jelzi.

2021-re a gazdaság újraindításával az álláskeresők aránya drasztikusan, a válság előtti szint alá esett vissza (2,27%). Ezt követően 2022-ben egy enyhe korrekció látható (2,58%), ami a globális energiaköltségek növekedésével és az inflációs környezettel hozható összefüggésbe. 2023-tól kezdődően a mutatók tartósan alacsony szinten stabilizálódtak. 2025-re mind az összesített (2,02%), mind a nemek szerinti mutatók az egész időszak legalacsonyabb értékeit érték el.

15. ábra

180 napnál hosszabb ideje álláskeresők (5.1.2. diagramm)

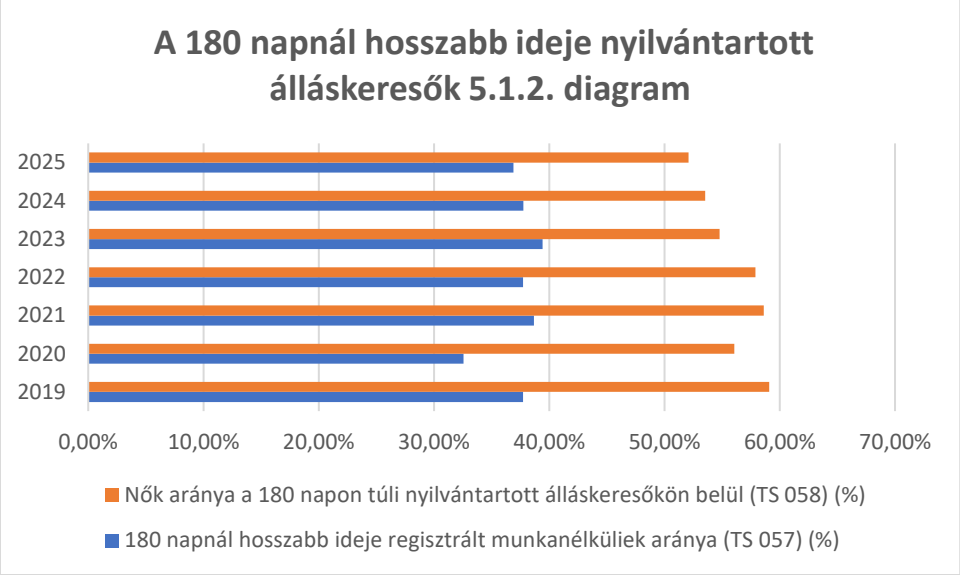

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nők belső aránya a tartósan regisztráltak között a teljes vizsgált időszakban egyenletes, csökkenő trendet mutat. Bár a nők aránya mindvégig 50% felett maradt – tehát továbbra is nagyobb eséllyel ragadnak bent tartósan a munkanélküliségben, mint a férfiak –, a közel 7 százalékpontos csökkenés komoly strukturális javulást jelent a nők munkaerő-piaci reintegrációjában.

60. táblázat

Pályakezdő álláskeresők száma (5.1.3.)

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	**Nyilvántartott álláskeresők száma** (TS 052)	**Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma** (TS 053)
	fő	**fő**
2020	**2454**	**305**
2021	**1774**	**186**
2022	**1996**	**177**
2023	**1593**	**97**
2024	**1573**	**112**
2025	**1520**	**104**

Forrás: TeIR, KSH

2021-től kezdődően a pályakezdők aránya tartósan 10% alá, majd 2023-ra a teljes időszak minimumára, 6,1%-ra szorult vissza. 2024-re és 2025-re a mutató 6,8% körüli szinten stabilizálódott, ami azt igazolja, hogy a fiatalok iskolapadból történő kilépése és elhelyezkedése gördülékenyebbé vált (például az Ifjúsági Garancia programok vagy a munkaerőhiány miatt).

61. táblázat

Foglalkoztatottak száma rész- vagy teljes munkaidős foglalkozásuk szerint, nemenként [ezer fő]

Év	Részmunkaidős			Teljes munkaidős			Összesen	Nem besorolt	Foglalkoztatottak összesen
	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt			
2020	87,3	164,7	252,1	2373,6	1834,7	4208,4	4460,5	142,8	4603,2
2021	85,6	166,6	252,2	2386,2	1996,1	4382,3	4634,6	0,0	4634,6
2022	83,2	155,6	238,9	2408,8	2047,9	4456,7	4695,6	0,0	4695,6
2023	80,0	148,0	228,0	2425,8	2070,5	4496,3	4724,3	0,0	4724,3
2024	82,4	144,3	226,7	2432,1	2085,2	4517,3	4744,0	0,0	4744,0
2025	84,1	143,8	227,9	2441,5	2092,0	4533,5	4761,4	0,0	4761,4

Forrás: KSH, saját szerkesztés

A magyar munkaerőpiacot a vizsgált időszakban stabil, nagy területet felölelő bővülés jellemezte. A foglalkoztatottak teljes száma a 2020-as 4 603,2 ezer főről 2025-re 4 761,4 ezer főre emelkedett, ami nettó 158 200 fős növekedést jelent. A növekedés egyetlen megtorpanása a 2020-as évben látható (4 603,2 ezer fő), amely egyértelműen a COVID-19 világjárvány első hullámai és a bevezetett korlátozások számlájára írható. A koronavírus-válság után a piac gyors, V-alakú kilábalást mutatott, és már 2021-re megközelítette, 2022-re pedig tartósan meghaladta a pandémia előtti szintet.

A munkaerőpiaci bővülés elsődleges motorját a teljes munkaidős álláshelyek jelentették. A teljes munkaidőben dolgozó férfiak száma folyamatosan, trendszinten emelkedett, tükrözve a férfiak hagyományosan magas gazdasági aktivitását.

Míg a teljes munkaidő dinamikusan bővült, addig a részmunkaidőben dolgozók száma a vizsgált időszak végére enyhén visszaesett. Ez a foglalkoztatási forma a teljes piac mindössze kb. 4,8%-át teszi ki, ami nemzetközi és EU-s összehasonlításban is rendkívül alacsony.

A részmunkaidő a válság évében érte el a csúcspontját (252,1 ezer fő). A vállalatok a bizonytalanság idején a teljes munkaidős állások leépítése helyett sok esetben munkaidő-csökkentéssel (pl. 4 vagy 6 órásra alakítással, állami bértámogatások mellett) reagáltak a krízisre.

A részmunkaidő kifejezetten aszimmetrikus; a nők körében közel kétszer olyan gyakori, mint a férfiaknál. Bár a női részmunkaidősök száma a gazdaság teljes újranyitásával 143,8 ezer főre mérséklődött, a strukturális különbség megmaradt, ami a nők családi kötelezettségeivel és a gyermekgondozás melletti munkavállalással magyarázható.

A következő években a női foglalkoztatás kérdése várhatóan új megközelítést igényel. Míg korábban a hangsúly elsősorban a foglalkoztatási arány növelésén volt, napjainkban egyre inkább az válik meghatározóvá, hogy a nők milyen minőségű, hosszú távon fenntartható és fejlődési lehetőséget biztosító munkakörökben tudnak elhelyezkedni. A technológiai fejlődés, a digitalizáció és a munkaerőpiac folyamatos átalakulása miatt felértékelődik az egész életen át tartó tanulás, a digitális készségek fejlesztése és az alkalmazkodóképesség. A kedvező foglalkoztatási adatok ellenére a női munkaerőben rejlő potenciál még nem tekinthető teljes mértékben kihasználtnak. A legfontosabb feladat, hogy a családi kötelezettségek, a gondozási feladatok és a munkavállalás ne egymást kizáró tényezők legyenek, hanem olyan élethelyzetek, amelyekhez a helyi szolgáltatások, a munkáltatói szemlélet és a közösségi együttműködések egyaránt alkalmazkodni tudnak.

A HEP-nek ezért nem csupán a jelenlegi foglalkoztatási helyzet értékelésére kell törekednie, hanem a jövő kihívásaira is fel kell készülnie. Kiemelt cél lehet a női munkaerő helyben tartásának támogatása, a kompetenciafejlesztés ösztönzése, valamint azoknak a helyi együttműködéseknek az erősítése, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy a nők élethelyzetük változásai mellett is aktív és értékteremtő szereplői maradhassanak a helyi közösségnek és a munkaerőpiacnak.

A munka világa folyamatos átalakuláson megy keresztül. A digitalizáció, az új technológiák megjelenése és a munkaszervezési formák változása olyan környezetet teremt, amelyben a korábban megszerzett tudás önmagában már nem feltétlenül elegendő a hosszú távú érvényesüléshez. A jövő egyik kérdése, hogy a nők mennyire tudnak hozzáférni azokhoz a képzésekhez, továbbképzésekhez és fejlesztési lehetőségekhez, amelyek segítik őket a változó munkaerőpiaci elvárásokhoz való alkalmazkodásban.

A női életutak nem lineárisak: a gyermekvállalás, a családi szerepek változása, a hozzátartozók gondozása vagy akár egy tudatos pályaváltás olyan élethelyzeteket teremthetnek, amelyekhez a munkaerőpiacnak is rugalmasabban kell alkalmazkodnia. A jövőben ezért azok a foglalkoztatási modellek lehetnek eredményesek, amelyek nem egyszeri megoldásként tekintenek a rugalmasságra, hanem a munkavállalói életút természetes részének tekintik azt.

Kiemelt figyelmet érdemel a középkorú és idősebb női munkavállalók helyzete is. A hosszabb aktív életpálya miatt egyre fontosabbá válik, hogy az 50 év feletti nők is rendelkezzenek a szükséges lehetőségekkel tudásuk megújítására, szakmai váltásra és a munkaerőpiacon való aktív részvétel fenntartására. Ez nemcsak egyéni szinten jelent előnyt, hanem a város gazdasági és társadalmi fenntarthatóságához is hozzájárul. A női foglalkoztatás támogatása ezért a jövőben túlmutat a hagyományos esélyegyenlőségi megközelítésen. Nem kizárólag a hátrányok mérséklése a cél, hanem olyan környezet kialakítása, amely lehetővé teszi a nők számára a folyamatos fejlődést, a szakmai kiteljesedést és a változó élethelyzetekhez való alkalmazkodást.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban,

Az iskolázottság, az egész életen át tartó tanulás, az egyik legalapvetőbb feltétel a **nők esélyegyenlőségének** eléréséhez. A megfelelő képzettség megszerzése elengedhetetlen a jól fizető, magas státuszú állások betöltéséhez. A különböző szakmát adó képzések, átképzések és továbbképzések a tudás bővítését is szolgálják. A nők esetében fontos, hogy a gyermekvállalás időszakát kihasználva a gyermekgondozási díj (továbbiakban: GYED), gyermekgondozást segítő ellátás (továbbiakban: GYES) ideje alatt is olyan továbbképzések legyenek elérhetőek számukra, amellyel a munkaerő-piacon kedvező helyzetbe tudnak kerülni.

A nők foglalkoztatást segítő és képzési programokban való részvétele kiemelt jelentőségű a munkaerőpiaci egyenlőtlenségek csökkentésében, a foglalkoztatási esélyek javításában és a gazdasági önállóság erősítésében. Ezek a programok különösen fontosak a kisgyermekes anyák, az alacsony iskolai végzettségű nők, a tartósan álláskeresők, valamint a munkaerőpiacra visszatérők számára.

A nők részvételét támogató főbb programtípusok:

1. Munkaerőpiaci képzési programok
Céljuk a munkavállalók tudásának és kompetenciáinak fejlesztése, ezáltal a sikeresebb elhelyezkedés elősegítése.
Főbb jellemzőik: szakmai képzések, hiányszakmákhoz kapcsolódó tanfolyamok, digitális kompetenciafejlesztés, nyelvi képzések, pályaorientációs és karriertervezési tanácsadás.
A képzések különösen fontosak azoknak a nőknek, akik gyermeknevelés vagy hosszabb munkanélküliség után szeretnének visszatérni a munkaerőpiacra.

2. Álláskeresést segítő szolgáltatások
Az állami foglalkoztatási szervek és munkaerőpiaci programok keretében a nők számára is elérhetők:
egyéni álláskeresési tanácsadás, önéletrajzírási és állásinterjú-felkészítés, pályamódosítási tanácsadás, munkaközvetítés, mentorálás.

3. Bértámogatások és foglalkoztatási támogatások

A munkáltatók ösztönzésével segítik a nők elhelyezkedését, például: munkáltatói bértámogatás női álláskeresők foglalkoztatására, munkahelyteremtő támogatások, gyakornoki programok, hátrányos helyzetű álláskeresők foglalkoztatását segítő támogatások.

4. Visszatérést segítő programok kisgyermekes nők számára
A gyermekvállalást követő munkaerőpiaci visszatérés egyik legfontosabb területe.
Lehetséges eszközei: rugalmas munkavégzés támogatása, átképzési lehetőségek, részmunkaidős foglalkoztatás, munkába visszatérési programok, kompetenciafrissítő képzések.

5. Vállalkozóvá válást segítő programok
A saját vállalkozás indítását támogató programok a nők számára is lehetőséget teremtenek az önálló jövedelemszerzésre.
Támogatási formák: vállalkozási ismeretek oktatása, üzleti terv készítésének segítése, induló vállalkozások támogatása, mentorálás.

Nyíregyházán számos civil és egyéb oktatási, képző és továbbképző iskola, szervezet működik és valósít meg olyan programokat, melyeken való részvétellel különféle szakmákat szerezhetnek az egyének. Arra vonatkozóan, hogy ezeken a képzéseken milyen arányban vannak jelen a nők, pontos adattal nem rendelkezünk, ez függ attól is, hogy milyen szakma megszerzésére irányul a képzés.

Nyíregyházán a nők kiemelt célcsoportot képeznek a helyi foglalkoztatási, felzárkóztatási és képzési programokban, mivel a kisgyermekes anyák, a tartós álláskeresők, valamint az alacsony végzettségű nők munkaerőpiaci reintegrációja kulcsfontosságú a térségben. A városban és Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében több célzott kezdeményezés és intézmény segíti a nők elhelyezkedését és képzését.

Kiemelt programok és támogató központok Nyíregyházán:

1. „Nő az esély a közszolgáltatásokban”: 2025 végén indult el az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz (EFOP Plusz) programja, amely a hátrányos helyzetű, elsősorban roma nők képzését és foglalkoztatását támogatja. [16]

A Nyíregyházi Tankerület támogatásával a program keretében 13 roma nő kap lehetőséget nevelést támogató asszisztensi munkakörben, hét köznevelési intézményben. A program egyszerre segíti a hátrányos helyzetű nők munkaerő-piaci integrációját, a közszolgáltatások működésének megerősítését és a társadalmi felzárkózás előmozdítását

2. Vármegyei Foglalkoztatási Paktum: A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Önkormányzat és a Kormányhivatal által fenntartott Foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések keretében a regisztrált női álláskeresők bértámogatásban, mobilitási támogatásban vagy átképzési lehetőségekben részesülhetnek a helyi vállalkozások igényeihez igazodva. [17]

3.Nyelvi és bérjellegű támogatások fiataloknak: A Nyíregyházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályán (munkaügyi központ) keresztül elérhetők olyan célzott programok (például 30 év alatti, érettségizett álláskeresőknek), amelyek teljes mértékben finanszírozzák a középfokú nyelvvizsgáig eljuttató 500 órás képzést, és a tanulmányok ideje alatt havi bérjellegű támogatást biztosítanak.

A rugalmas és atipikus munkavégzést, illetve a karrierváltást segítik a helyi szakképzési intézmények:

[16] EFOP PLUSZ PILLÉR

[17] https://paktum3.szszbtnno.hu/

1. Nyíregyházi Szakképzési Centrum (NYSZC): A felnőttek szakmai oktatása keretében a nők munka mellett, heti 2-3 alkalommal (esti vagy hétvégi tagozaton) tanulhatnak ingyenesen piacképes szakmákat. A képzési kínálatban a nők körében népszerűbb gazdasági, ügyviteli, szépészeti és egészségügyi ágazatok is elérhetők.

2. Nemzeti Művelődési Intézet (NMI): Rendszeresen szervez a vármegyeszékhelyen olyan kulturális és közösségi képzési-foglalkoztatási programokat, amelyekben a helyi nők közművelődési szakemberré válhatnak, ötvözve a tanulást a garantált elhelyezkedéssel.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei,

Nyíregyházán 2023-2024-ben készült életminőség-kutatás adatai jól érzékeltetik a végzettség szerinti különbségeket. Az alapfokú végzettségűek foglalkoztatási aránya 36,4% volt, miközben a középfokú végzettséggel rendelkezők körében ez az arány 82,0%, a felsőfokú végzettségűeknél pedig 91,9% volt. Bár ezek az adatok nem kizárólag a nőkre vonatkoznak, jól mutatják azt a helyi munkaerőpiaci összefüggést, hogy az alacsony iskolai végzettség önmagában is jelentős hátrányt jelent az elhelyezkedésben.

Az alacsony végzettségű nők esetében ehhez további körülmények is társulhatnak. A gyermeknevelés, a családon belüli gondozási feladatok, a korábbi munkatapasztalat hiánya vagy a hosszabb idejű munkaerőpiaci távollét megnehezítheti a munkába való visszatérést. Különösen azoknak a nőknek lehet nehéz megfelelő állást találniuk, akiknek nincs szakmájuk, csak alapfokú végzettséggel rendelkeznek, és egyidejűleg a munkavégzésnek a családi kötelezettségekkel is összeegyeztethetőnek kell lennie.

A helyi munkaerőpiacon számukra elsősorban a betanított, fizikai vagy egyszerűbb szolgáltatási munkakörök jelenthetnek reális elhelyezkedési lehetőséget. Ezek között megtalálhatók például a termeléshez és összeszereléshez kapcsolódó munkák, a takarítás, a konyhai kisegítői feladatok, egyes kereskedelmi munkakörök, valamint bizonyos szolgáltatási területek. Az ilyen munkakörök azonban sok esetben műszakos munkarendben, kötött munkaidőben vagy alacsonyabb kereseti lehetőségek mellett érhetők el. Ez különösen a kisgyermeket nevelő nők számára jelenthet akadályt.

A problémát ezért nem lehet egyszerűen úgy megközelíteni, hogy „van-e munka”. Inkább az a kérdés, hogy az alacsony iskolai végzettségű nők számára milyen munkák érhetők el, milyen feltételekkel, és ezek mennyire egyeztethetők össze az élethelyzetükkel. A munkalehetőség önmagában ugyanis nem feltétlenül jelent tényleges elhelyezkedési esélyt, ha például a munkahely megközelítése nehéz, a munkaidő nem illeszkedik a gyermek intézményi ellátásához, vagy a munkakörhöz szükséges valamilyen olyan készség, amellyel az érintett nem rendelkezik.

A képzésnek különösen nagy jelentősége lehet ebben a csoportban. Egy rövidebb, a helyi munkáltatói igényekhez igazodó képzés vagy szakmai képesítés megszerzése már önmagában is bővítheti az elérhető munkakörök körét. Nyíregyházán a szakképzés intézményrendszere széles, a Nyíregyházi Szakképzési Centrum tíz intézményben, számos ágazatban kínál képzéseket, ugyanakkor nincs pontos adat arról, hogy a különböző képzési programokban milyen arányban vesznek részt nők.

Összességében Nyíregyházán az alacsony iskolai végzettségű nők számára léteznek munkalehetőségek, de ezekhez a nők egy része nehezebben tud hozzáférni. A legnagyobb problémát a megfelelő végzettség vagy szakképesítés hiánya mellett az jelentheti, ha a rendelkezésre álló munkák munkaideje, bérezése vagy munkafeltételei nem illeszkednek az érintett nők élethelyzetéhez. Emiatt az elhelyezkedési lehetőségek javítása szempontjából nem kizárólag a munkalehetőségek számának növelése fontos, hanem az is, hogy az alacsony végzettségű nők olyan képzéshez, munkatapasztalathoz és foglalkoztatási formákhoz jussanak, amelyek valóban megfelelnek a helyi munkaerőpiac igényeinek és a saját élethelyzetüknek.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség),

A hátrányos megkülönböztetés a sztereotípiáknak, hagyományoknak, társadalmi elvárásoknak köszönhetően alakult ki, amelyeket ma már a nők és férfiak is kezdenek máshogy látni, azonban a jelenség még ma is létezik.

A nők foglalkoztatási helyzete Magyarországon az elmúlt évtizedekben jelentősen javult, azonban a munkaerőpiacon továbbra is jelen vannak a nemek közötti egyenlőtlenségek. A hátrányos megkülönböztetés nemcsak a munkába lépés során, hanem a bérezésben, az előmenetelben és a vezetői pozíciók elérésében is megjelenhet.

A hátrányos megkülönböztetés fő területei:

1. Bérkülönbség a nők és férfiak között
A nők átlagosan kevesebbet keresnek a férfiaknál, még akkor is, ha hasonló munkát végeznek. A bérkülönbség okai között szerepel: a nők és férfiak eltérő ágazati és foglalkozási megoszlása; a vezetői munkakörökben dolgozó nők alacsonyabb aránya; a gyermekvállalás miatt megszakadó karrier; a részmunkaidős foglalkoztatás nagyobb aránya a nők körében.

2. Üvegplafon jelenség
Az „üvegplafon" azt jelenti, hogy a nők számára láthatatlan akadályok nehezítik a magasabb vezetői és döntéshozói pozíciók elérését. Bár Magyarországon a nők jelentős számban vesznek részt a munkaerőpiacon, bizonyos vezetői területeken továbbra is alulreprezentáltak.

3. Anyasággal kapcsolatos hátrányok
A kisgyermekes nők gyakran nehezebben találnak munkát vagy lassabban tudnak visszatérni a munkaerőpiacra. A munkáltatók egy része tart attól, hogy a gyermekvállalás miatt hosszabb távollét következik be, ami hátrányos megkülönböztetéshez vezethet: kisebb esély az előléptetésre; kevesebb képzési lehetőség; bizonytalanabb munkakörök felajánlása.

4. Foglalkozási szegregáció
A nők és férfiak gyakran eltérő ágazatokban dolgoznak. A női munkavállalók nagyobb arányban jelennek meg például: oktatásban; egészségügyben; szociális ellátásban; adminisztratív munkakörökben.
Ezek az ágazatok sok esetben alacsonyabb átlagbérezésűek, ami hozzájárul a kereseti különbségek fennmaradásához.

5. Alacsony végzettségű és hátrányos helyzetű nők nehézségei
Az alacsony iskolai végzettségű, tartósan munkanélküli vagy hátrányos helyzetű nők számára különösen nehéz a stabil munkahely megszerzése. Számukra fontos szerepet töltenek be a képzési, felzárkóztatási és foglalkoztatási programok, például a hátrányos helyzetű nők képzését és munkába állását segítő kezdeményezések.

A nők és férfiak egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért járó egyenlő díjazáshoz való joga az EU egyik alapelve. Ezen elv, illetve jog hatékony gyakorlati megvalósítása és érvényesítése továbbra is kihívást jelent.

A COVID-19-világjárvány és annak gazdasági és társadalmi következményei még sürgetőbbé tették e probléma kezelését, mivel a válság különösen súlyosan érintette a női munkavállalókat.

A hátrányos megkülönböztetés egyik gyakori megnyilvánulási formája a férfiak és nők közötti **kereseti különbség**. A keresetkülönbségek kétféleképpen mutatkozhatnak meg, egyrészt az által, hogy a női munkavállalók a kereseti piramis alján helyezkednek el, másrészt abban, hogy a keresetük ugyanazon foglalkozásban a férfiak keresete alatt marad. A nők és a férfiak között jelentkező keresetkülönbséget számos tényező befolyásolhatja, ilyen az iskolázottság, az elhelyezkedés területe, az életkor és egyéb tényezők.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők munkaerő-piaci részvételének egyik alapvető feltétele a kisgyermekes családokat támogató ellátórendszer és a családbarát foglalkoztatási lehetőségek rendelkezésre állása. A gyermeknevelési feladatok továbbra is elsősorban a nőkre hárulnak, ezért a megfelelő intézményi háttér jelentősen befolyásolja a munkába való visszatérés lehetőségét.

Nyíregyházán a kisgyermekek napközbeni ellátása kedvező feltételek mellett biztosított, a 0–3 éves korosztály ellátását szolgáló bölcsődei ellátást többféle fenntartású bölcsődei intézmény/szolgáltató biztosítja. Önkormányzati, egyházi vagy egyéb fenntartású intézmények egyaránt működnek, amelyek együttesen megfelelő ellátási kapacitást biztosítanak a kisgyermekes családok számára. A bölcsődei férőhelyek összességében elegendőek a helyi igények kielégítésére, így a kisgyermekek napközbeni elhelyezése megoldható.

A gyermekek napközbeni ellátását az Önkormányzat a fenntartásában működő Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény (4400 Nyíregyháza, ~~Tokaji u. 3.~~ Tokaji út 1/D.~~)~~ szervezeti keretében működő 11 bölcsőde útján valósítja meg.

62. táblázat

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata által fenntartott bölcsődék

Bölcsőde neve	Címe	Férőhelyek száma
5. sz. Őzike bölcsőde	Nyíregyháza, Vécsey köz 31.	76 fő
6. sz. Napsugár bölcsőde	Nyíregyháza, Dália u. 1.	24 fő
7. sz. Hóvirág bölcsőde	Nyíregyháza, Malom u. 5.	24 fő
8. sz. Nefelejcs bölcsőde	Nyíregyháza, Sarkantyú u. 30-36.	130 fő
9. sz. Micimackó bölcsőde	Nyíregyháza, Stadion u. 8/A.	50 fő
10. sz. Katica bölcsőde	Nyíregyháza, Tőke u. 1.	104 fő
12. sz. Babaház bölcsőde	Nyíregyháza, Krúdy Gy. u. 30.	106 fő
14. sz. Bóbita bölcsőde	Nyíregyháza, Tass u. 1-3.	102 fő
16. sz. Aprajafalva bölcsőde	Nyíregyháza, Fazekas J. tér 13.	106 fő
Kisvakond Bölcsőde	Nyíregyháza, Honvéd u. 2.	36
Szőlőszem Bölcsőde	Nyíregyháza, Kollégium u. 59.	12
Összesen		**770 fő**

Forrás: saját szerkesztés

2024. február 01.-től két új szolgáltatási hellyel – Kisvakond bölcsőde és a Szőlőszem bölcsőde- bővült a bölcsődék száma, s ezáltal a férőhelyek száma 770 főre emelkedett. A két új bölcsőde 36 férőhelyes és egy 12 férőhelyes intézmény, amelyek a megnyitásuk óta folyamatosan teljes kihasználtsággal működnek. A férőhelyek iránti kiemelkedő érdeklődés egyértelműen igazolja, hogy a fejlesztés valós lakossági igényre adott választ, és jelentős mértékben hozzájárul a kisgyermekes családok életminőségének javításához.

Az új bölcsődék korszerű, biztonságos és magas színvonalú napközbeni ellátást biztosítanak a kisgyermekek számára, miközben kézzelfogható segítséget nyújtanak a családoknak a munka és a magánélet összehangolásában. A bölcsődei férőhelyek bővítése különösen fontos a kisgyermekes szülők, ezen belül elsősorban a nők munkaerőpiaci esélyeinek javítása szempontjából, hiszen lehetővé teszi, hogy a gyermekgondozási időszakot követően – saját döntésüknek megfelelően – könnyebben és biztonságosabban térhessenek vissza a munkába. Ez csökkenti a munkaerőpiacról való tartós kiesés kockázatát, növeli a foglalkoztatottságot, és erősíti a nők gazdasági önállóságát.

Az önkormányzat célja olyan családbarát települési környezet kialakítása, amely támogatja a fiatalokat a családalapításban és a gyermekvállalásban, elősegíti a helyi foglalkoztatást, valamint hozzájárul ahhoz,

hogy a fiatal családok hosszú távon is a településen tervezzék jövőjüket. A két új bölcsőde sikeres működése jól példázza az önkormányzat elkötelezettségét az esélyegyenlőség, a családok támogatása és a fenntartható településfejlesztés mellett. A fejlesztés egyszerre szolgálja a gyermekek érdekeit, a családok biztonságát, a nők munkaerőpiaci részvételének erősítését, valamint a város hosszú távú társadalmi és gazdasági fejlődését.

63. táblázat

Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból (5.2.2. a)

Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2020	716	637
2021	738	568
2022	738	635
2023	738	667
2024	770	657
2025	770	700

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

64. táblázat

Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból (5.2.2. b)

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsödei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2019	0	0	125	115	7	7	864	850
2020	0	0	158	141	0	0	824	790
2021	0	0	152	131	0	0	846	769
2022	0	0	159	144	0	0	850	814
2023	0	0	187	171	0	0	810	804
2024	0	0	171	153	16	16	908	865

Forrás: Teir, KSH

Az adatok alapján látható, hogy az összes működő bölcsődei férőhely száma a vizsgált időszakban ingadozott. A férőhelyek kihasználtsága a teljes időszakban magas volt. Az összes bölcsődei férőhelyek kihasználtsága 93–99% között alakult, ami arra utal, hogy a rendelkezésre álló kapacitások iránt folyamatos és jelentős kereslet mutatkozik. A 2024-ben megvalósult férőhelybővítés hozzájárult ahhoz, hogy a növekvő gyermeklétszám ellátása biztosítható legyen s ezáltal segítse a szülők munkavállalását.

65. táblázat

Működő férőhelyek száma Nyíregyházán, 2025. évben

Ellátás típusa	Fenntartó	Intézmények száma	Működő férőhelyek száma tárgyév május 31-én
Bölcsőde	Települési önkormányzat	11	770
	Egyház, egyházi intézmény	3	186
Minibölcsőde	Egyesület	1	16
Családi bölcsőde	Egyház, egyházi intézmény	8	54
	non-profit gazdasági társaság (2011 előtt non-profit vállalkozás, Közhasznú társaság)	11	69
	Egyesület	7	56

Forrás: KSH egyéni adatkérés

A bölcsődei férőhelyek meghatározó része, 80,5%-a települési önkormányzati fenntartású intézményekben áll rendelkezésre, míg 19,5%-át egyházi fenntartású intézmények biztosítják. Ez alapján a bölcsődei ellátásban az önkormányzati szerepvállalás domináns.

A mini bölcsődei ellátás egy intézményben, 16 férőhellyel működik, egyesületi fenntartásban.

A családi bölcsődei ellátás esetében változatosabb fenntartói szerkezet figyelhető meg. A 26 intézmény összesen 181 férőhelyet biztosít. A férőhelyek 38,1%-a nonprofit gazdasági társaságok, 30,9%-a egyesületek, míg 29,8%-a egyházi fenntartók működtetésében áll. A családi bölcsődék esetében tehát nincs egyetlen domináns fenntartói forma, az ellátás több szereplő együttműködésére épül.

Összességében megállapítható, hogy a településen a bölcsődei ellátás kapacitásának meghatározó részét az önkormányzati fenntartású intézmények biztosítják, miközben az alternatív, kisebb létszámú ellátási formákban – különösen a családi bölcsődék esetében – jelentős szerepet vállalnak az egyházi, egyesületi és nonprofit fenntartók is. A fenntartói struktúra sokszínűsége hozzájárulhat ahhoz, hogy a kisgyermekes családok eltérő igényeihez igazodó ellátási lehetőségek álljanak rendelkezésre.

Az óvodai ellátás a 3 éves kortól kötelező, amely minden gyermek számára elérhető. A rendelkezésre álló óvodai kapacitás megfelelően biztosítja az érintett korosztály ellátását. Az óvodai férőhelyek száma a jelenlegi igényeket fedezi, férőhelyhiány nem jellemző. Nyíregyházán összesen 35 óvoda működik az Önkormányzat fenntartásában, ahová közel 3404 gyermek jár, de a bölcsődei ellátáshoz hasonlóan több, egyéb fenntartású intézmény is működik.

A többféle fenntartású intézményi struktúra előnye, hogy a családok számára szélesebb választási lehetőséget biztosít, és rugalmasabb hozzáférést tesz lehetővé a kisgyermekek napközbeni ellátásához és az óvodai ellátáshoz. Ez a helyzet kedvezően hat a kisgyermekes szülők – különösen az anyák – munkaerőpiacra történő visszatérésére, mivel az intézményi ellátás nem jelent akadályt a foglalkoztatás vállalásában.

Ennek megfelelően a nők munkaerő-piaci esélyeinek javítása érdekében a hangsúly a családbarát foglalkoztatási formák ösztönzésén, a munkaerőpiacra történő visszatérés támogatásán, valamint a helyi munkáltatókkal való együttműködés erősítésén van.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A magyar védőnői szolgálat több mint 100 éve meghatározó szerepet tölt be a családok, a várandós anyák, a csecsemők, a gyermekek és a fiatalok egészségének megőrzésében, az egészségfejlesztésben és a betegségek megelőzésében. A védőnői ellátás kiemelt feladata a családok támogatása a gyermekvállalástól kezdődően, a gyermekek életkorának megfelelő gondozása, valamint a preventív szemlélet erősítése.

Nyíregyházán a védőnői ellátás biztosítja a várandósok, a csecsemők és kisgyermekek, valamint az oktatási-nevelési intézményekben tanuló gyermekek preventív egészségügyi gondozását. A védőnők munkájuk során szoros együttműködésben dolgoznak a háziorvosokkal, házi gyermekorvosokkal, iskolaorvosokkal, szülész-nőgyógyász szakorvossal, a köznevelési intézményekkel, valamint a gyermekjóléti és szociális ellátórendszer szakembereivel.
A védőnői szolgálat tevékenysége elsősorban a primer prevencióra épül, amelynek célja az egészséges életmód támogatása, a betegségek megelőzése, az egészségkultúra fejlesztése, valamint a gyermekek harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

A védőnők feladataikat az alábbi színtereken látják el:

- a védőnői tanácsadókban,
- a családok otthonaiban,
- a bölcsődékben, óvodákban és köznevelési intézményekben,
- az egészségfejlesztési és közösségi programok helyszínein.

A védőnői tevékenység főbb feladatai:

- családtervezési és életvezetési tanácsadás,
- várandósgondozás,
- újszülöttek, csecsemők és kisgyermekek gondozása,
- a gyermekek fejlődésének nyomon követése,
- szoptatás támogatása,
- életkorhoz kötött szűrővizsgálatok szervezése és nyomon követése,
- egészségnevelési és egészségfejlesztési programok szervezése,
- a veszélyeztetettség korai felismerése és jelzés a gyermekvédelmi jelzőrendszer felé.

A védőnői ellátás szervezeti keretei 2023. július 1-jétől országosan átalakultak. A területi védőnői szolgálat fenntartói feladatai az önkormányzatoktól az államhoz kerültek, így a feladatellátás az irányító vármegyei intézményeken keresztül történik. Nyíregyházán a területi védőnői szolgálat működtetését a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház biztosítja 38 védőnő közreműködésével. Az átalakítás a szolgáltatás szervezeti kereteit érintette, ugyanakkor a védőnői alapfeladatok és a lakosság számára nyújtott ellátások továbbra is folyamatosan biztosítottak, melyet a Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ egészségügyi alapellátás keretén belül biztosítja 25 iskolavédőnő, valamint az iskolaorvosok, fogorvosok és asszisztensek közreműködésével.

66. táblázat

Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos) (5. 2. 1.)

Év	Betöltött területi védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2020	38	4209	110,7
2021	38	4131	108,7
2022	38	4125	108,5
2023	38	3983	104,8
2024	38	3824	100,6
2025	38	4015	105,6

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A vizsgált időszakban a településen a betöltött területi védőnői álláshelyek száma változatlanul 38 fő volt. A 0–3 év közötti gyermekek száma 2020 és 2024 között 4209 főről 3824 főre csökkent, amely az egy védőnőre jutó gyermeklétszám mérséklődését eredményezte: 2020-ban egy területi védőnőre átlagosan 110,7 gyermek, 2024-ben 100,6 gyermek jutott.

2025-ben ugyanakkor a 0–3 év közötti gyermekek száma 4015 főre emelkedett, így az egy védőnőre jutó átlagos gyermekszám 105,6 főre változott. (A 2025. évi adat a Központi Statisztikai Hivatal egyedi adatszolgáltatásából származik.) A rendelkezésre álló adatok alapján a védőnői ellátás személyi kapacitása a vizsgált időszakban stabilnak tekinthető, miközben az ellátandó gyermekek száma évről évre változott.

A védőnői ellátás továbbra is meghatározó szerepet játszik az esélyegyenlőség érvényesítésében. Kiemelt figyelmet fordít a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, a szociálisan veszélyeztetett, valamint a sajátos nevelési igényű vagy tartós beteg gyermekeket nevelő családok támogatására. A rendszeres családlátogatások, a tanácsadások és a jelzőrendszerben végzett tevékenység hozzájárulnak a problémák korai felismeréséhez, a gyermekek egészséges fejlődéséhez és a családok támogatásához.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A nőket érő erőszak minden olyan cselekményt magában foglal, amely egy nőnek testi, lelki, szexuális vagy gazdasági sérelmet okoz, illetve ilyen sérelemmel fenyeget. Ide tartozhat például:

- családon belüli vagy párkapcsolati erőszak,
- lelki bántalmazás és kontroll,
- fizikai bántalmazás,
- szexuális erőszak vagy zaklatás,
- gazdasági függés kialakítása (például a pénz feletti teljes ellenőrzés),
- online zaklatás és fenyegetés.

Magyarországon a hozzátartozók közötti és párkapcsolati erőszak rendkívül súlyos, becslések szerint a 18–74 éves nők közel felét érinti valamilyen fizikai, szexuális vagy pszichológiai erőszak formája. Családi erőszak bárkivel előfordulhat, azonban nagyon nehezen lehet tetten érni. Sokan tagadják, keresik a kifogásokat és hárítanak a probléma körül. Akkor a legnehezebb fellépni ellene, ha nem fizikai bántalmazásról beszélünk, hanem lelki, érzelmi vagy szexuális bántalmazásról. Ezért nagyon fontos, hogy a bántalmazó kapcsolat árulkodó jeleit mihamarabb észrevegyük és tegyünk ellene.

Magyarországon több szervezet is foglalkozik a nők elleni erőszak áldozatainak támogatásával. Ilyen például a PATENT Egyesület, amely ingyenes jogi segítséget és tájékoztatást nyújt az érintetteknek.

Nyíregyházán is működnek olyan szolgáltatások, amelyek segítséget nyújtanak:

- A Magyar Vöröskereszt NYITOTT-Ház Anya-Gyermek Segítőotthon és Krízisközpont bántalmazott nőknek és gyermekeiknek biztosít átmeneti elhelyezést, valamint szociális és pszichológiai segítséget.
- Az Áldozatsegítő Központ bűncselekmények – köztük a hozzátartozói erőszak – áldozatainak nyújt jogi, pszichológiai és gyakorlati támogatást.

A bántalmazás észlelése, jelzése érkezhet közvetlenül magánszemélytől vagy a jelzőrendszerhez tartozó szervektől. Amennyiben a jelzőrendszer tagjai vagy személyek bármelyike hozzátartozók közötti erőszak veszélyét észleli, úgy köteles jelezni a családvédelmi koordinációért felelős szervnek, illetve kötelesek együttműködni és egymást tájékoztatni.

2024. szeptemberétől a jelzőrendszeri tagokat fokozottabban érintő változásokat eszközöltek. A korábbi szabályozás szerint is a jelzési kötelezettség elmulasztása fegyelmi vétségnek minősült. A Gyvt. 17. § (4) bekezdése egyes minősített (kiemelten veszélyeztető) esetekben súlyosabb, büntetőjogi felelősséget határoz meg, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény a 209. §-t követően a Gyermekvédelmi jelzéssel kapcsolatos kötelezettség megszegése alcímmel egészült ki.
Sajnos még most is elmondható, hogy a nők ellen elkövetett zaklatás és erőszak kis arányban válnak ismertté, mert viszonylag kevés esetet jelentenek be az áldozatok.

67. táblázat

Bántalmazók és bántalmazottak nemek szerinti megoszlása 2023-2025

		2023			2024			2025		
		Nő	Férfi	Összesen	Nő	Férfi	Összesen	Nő	Férfi	Összesen
Bántalmazók száma		8	55	63	9	61	70	19	104	123
Bántalmazottak száma		73	35	108	87	27	114	148	78	226
Ebből a bántalmazottból:	házastárs, élettárs/volt házastárs, élettárs	38	0	38	52	1	53	71	35	106
	egyeneságbeli felmenő rokon, mostoha szülő	9	4	13	2	0	2	5	1	6
	egyeneságbeli lemenő rokon, mostoha gyermek	25	31	56	32	24	56	49	55	104
	gondnokság alatt álló személy	1	0	1	0	0	0	0	0	0

Forrás: saját szerkesztés

A 2023–2025. évi adatok alapján megállapítható, hogy a családon belüli erőszak esetszáma jelentős növekedést mutat. Különösen aggasztó a bántalmazott nők és gyermekek számának emelkedése, valamint a párkapcsolati erőszak áldozatainak számottevő növekedése. Az adatok egyértelműen jelzik, hogy a családon belüli erőszak továbbra is kiemelt társadalmi probléma, amely összetett, több ágazat együttműködését igénylő beavatkozásokat tesz szükségessé.
Míg 2023-ban 63 bántalmazót és 108 bántalmazottat tartottak nyilván, addig 2025-re a bántalmazók száma 123 főre, a bántalmazottaké pedig 226 főre emelkedett. Ez közel kétszeres növekedést jelent mindkét mutató esetében.

A bántalmazók körében a férfiak minden évben jelentős többséget képviseltek. 2023-ban a 63 elkövetőből 55 fő (87,3%) férfi és 8 fő (12,7%) nő volt. 2024-ben hasonló arány figyelhető meg (61 férfi és 9 nő), míg 2025-ben az elkövetők száma jelentősen emelkedett, közülük 104 férfi (84,6%) és 19 nő (15,4%) volt.

A bántalmazottak nemek szerinti megoszlását tekintve a sértettek többsége minden évben nő volt. 2023-ban a 108 bántalmazott közül 73 nő (67,6%) és 35 férfi (32,4%) szerepelt a nyilvántartásban. 2024-ben a nők száma tovább emelkedett (87 fő), miközben a férfi áldozatok száma 27 főre csökkent. 2025-ben jelentős növekedés következett be: 148 nő és 78 férfi vált bántalmazás áldozatává. Bár a férfi sértettek száma is emelkedett, a nők továbbra is az áldozatok közel kétharmadát tették ki.

A bántalmazottak hozzátartozói kapcsolatának vizsgálata alapján a leggyakoribb áldozati csoportot minden évben a házastársak, élettársak és volt élettársak alkották. E körben az esetek száma 2023-ban 38, 2024-ben 53, 2025-ben pedig már 106 volt, vagyis három év alatt közel háromszorosára emelkedett. Különösen figyelemre méltó, hogy ebben a kategóriában az áldozatok döntő többsége nő volt, ami megerősíti, hogy a párkapcsolati erőszak továbbra is elsősorban a nőket érinti. A szülők sérelmére elkövetett bántalmazások száma alacsony maradt, 2023-ban 13 ilyen eset fordult elő, 2024-ben mindössze 2, míg 2025-ben 6 esetet regisztráltak.
A gyermekek sérelmére elkövetett bántalmazások száma szintén magas. 2023-ban és 2024-ben egyaránt 56 gyermek volt érintett, míg 2025-ben számuk 104 főre emelkedett. Ez azt jelenti, hogy három év alatt csaknem megduplázódott a gyermekkorú áldozatok száma. Ebben a kategóriában a fiúk és lányok közel azonos arányban jelentek meg, 2025-ben a fiú áldozatok száma (55 fő) kis mértékben meghaladta a lányokét (49 fő).

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Nyíregyházán több olyan intézmény működik, amely átmeneti elhelyezést és komplex segítséget nyújt a krízishelyzetbe került személyeknek, különösen a családon belüli erőszak, lakhatási válság vagy egyéb súlyos élethelyzet miatt segítségre szoruló nőknek és családoknak.

Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások Nyíregyházán:

- **Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Szervezete – Anya-Gyermek Segítőotthon és Krízisközpont**

Az intézmény átmeneti elhelyezést biztosít a családon belüli erőszak elől menekülő, lakhatási krízisbe került vagy válsághelyzetben lévő várandós anyák és gyermekeik számára. Az anyaotthon 40 férőhellyel működik, míg a 2005 óta működő krízisközpont sürgős, biztonságos elhelyezést nyújt a bántalmazott nők és gyermekeik részére.
A Krízisközpont kiterjedt szolgáltatási funkciójával szükség esetén az egész ország területéről fogad háztartáson belüli erőszak áldozatait. A bántalmazott számára alaptevékenység keretében az ellátás időtartama nyolc hét:

- lakhatás, szükség esetén teljes ellátást,
- jogi, pszichológusi,
- egészségügyi ellátáshoz való hozzájutást biztosít,
- közreműködik - a család és gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - a krízisellátást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család, az egyén helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében.

- **Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Szervezete-„Félutas Ház”**

A **Félutas Ház** (más néven **Félutas Kiléptető Ház**) Nyíregyházán a krízisellátó rendszer egyik speciális eleme.

A szolgáltatás elsődleges célja, hogy a krízisközponti vagy anyaotthoni ellátást követően biztonságos, átmeneti lakhatást és komplex szakmai támogatást biztosítson azoknak a nőknek és gyermekeiknek, akik

készen állnak az önálló életvitel fokozatos megkezdésére. A Félutas Ház olyan védett környezetet nyújt, amely elősegíti a bántalmazó kapcsolatokból való tartós kilépést, valamint csökkenti a visszaesés és az újbóli áldozattá válás kockázatát. A Félutas Ház nem csupán lakhatást biztosít, hanem komplex reintegrációs támogatást is, amelynek részei lehetnek:

- biztonságos, védett lakhatás;
- családgondozás és szociális munka;
- pszichológiai támogatás;
- jogi tanácsadás;
- munkahely-keresési segítség;
- pénzgazdálkodási és életvezetési tanácsadás;
- gyermeknevelési támogatás.

A szolgáltatás célja, hogy az érintettek megerősítsék önálló életvezetési képességeiket, stabil megélhetést alakítsanak ki, és hosszú távon visszailleszkedjenek a társadalomba. A szolgáltatásra **két különálló félutas ház** áll rendelkezésre Nyíregyháza kertvárosi részén, egyenként **5-5 férőhellyel**. A Félutas Ház működése jól példázza a helyi szociális ellátórendszer komplex szemléletét, amely a krízishelyzet azonnali kezelésén túl az érintettek társadalmi reintegrációját és esélyegyenlőségének előmozdítását is támogatja.

A krízishelyzetben lévő családok számára további fontos szolgáltatást jelent a **családok átmeneti otthona**, amelyek a lakhatási problémával küzdő, gyermekeket nevelő családok számára biztosíthatnak átmeneti elhelyezést és szociális segítséget. A szolgáltatásnak fontos szerepe a családok egyben tartása és hogy a lakhatási krízis miatt a gyermekek lehetőség szerint ne kerüljenek ki családjukból.

A gyermekek átmeneti elhelyezését szolgálja továbbá a **Gyermekek Átmeneti Otthona**, amely olyan gyermekek számára biztosít átmeneti gondozást, akiknek családi körülményeik miatt átmenetileg nem biztosítható a megfelelő ellátás. A szolgáltatás célja a gyermek biztonságának megőrzése és annak elősegítése, hogy lehetőség szerint mielőbb visszatérhessen saját családi környezetébe.

A krízishelyzetek hatékony kezelése szempontjából kiemelt jelentőségű a helyi jelzőrendszeri tagok – különösen a család- és gyermekjóléti szolgálatok, az egészségügyi intézmények, a köznevelési intézmények, a rendőrség és a szociális szolgáltatók – együttműködése. Fontos, hogy a veszélyeztetett helyzetben lévő személyek és családok minél hamarabb eljussanak a számukra megfelelő ellátáshoz.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A nők közéleti szerepvállalása meghatározó jelentőségű a helyi közösségek fejlődése, a társadalmi kohézió erősítése és a döntéshozatali folyamatok sokszínűségének biztosítása szempontjából. Az esélyegyenlőség érvényesülésének fontos feltétele, hogy a nők számára egyenlő hozzáférés biztosított legyen a közéleti, társadalmi, gazdasági és közösségi szerepvállalás lehetőségeihez, valamint a döntéshozó testületekben és civil szervezetekben való részvételhez.
A családi és munkahelyi kötelezettségek összehangolását segítő szolgáltatások, a rugalmas foglalkoztatási lehetőségek és a támogató közösségi környezet hozzájárulnak a nők aktív közéleti részvételének erősítéséhez.

Nyíregyházán a nők aktív szerepet vállalnak a közéletben, az önkormányzati intézmények, a szociális, egészségügyi, oktatási és kulturális intézmények működtetésében, valamint a civil szervezetek tevékenységében. A városban számos olyan közösségi program, kulturális kezdeményezés és civil együttműködés valósul meg, amely lehetőséget biztosít a nők közösségépítő, önkéntes és érdekképviseleti tevékenységének erősítésére.

A helyi esélyegyenlőségi célkitűzések megvalósítása szempontjából továbbra is fontos a nők döntéshozatalban való részvételének ösztönzése, a munka és a magánélet összeegyeztetését támogató intézkedések fejlesztése, valamint a hátrányos helyzetű női csoportok – különösen az egyedülálló szülők,

a kisgyermeket nevelő nők, az idősebb nők és a fogyatékossággal élő nők – társadalmi részvételének elősegítése.

A női közéleti és közösségi szerepvállalás fontos színterét jelentik a civil szervezetek és egyesületek. Nyíregyházán ennek egyik kiemelt példája a **Nyíregyházi Leány- és Nőegylet Egyesület**, amely 2013-ban alakult. Az egyesület céljai között szerepel az egészség megőrzése, a kulturális és szellemi értékek védelme, a közösségteremtés és a társadalom számára hasznos tevékenységek végzése. Kiemelt figyelmet fordít a nők egészségének megőrzésére, többek között egészségvédő és prevenciós programok szervezésével.

A női civil közösségek között említhető a **Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Nőszövetség**, amely Nyíregyházán működő női szervezetként jelenik meg a helyi civil szférában. Tevékenysége a nők közösségi és társadalmi szerepvállalásának erősítése szempontjából releváns.

Annak megvizsgálására, hogy Nyíregyházán milyen arányú a nők szerepe a **helyi közéletben** a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése női tagjainak számát, valamint a szociális intézményeket vettük alapul.
A 2024–2029-es önkormányzati ciklusban a polgármester mellett 21 önkormányzati képviselő munkálkodik, e között 6 nő található, ami mintegy 28,6%-os arányt jelent. A női képviselők az önkormányzat különböző szakmai bizottságainak munkájában is részt vesznek, és több esetben vezetői szerepet is betöltenek. A nők jelenléte a helyi döntéshozatalban hozzájárul ahhoz, hogy a települést érintő döntések során a nők sajátos tapasztalatai és szempontjai is megjelenjenek.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalában a dolgozók 73,2%-a nő, 26,8%-a férfi. A munkavállalók legnagyobb csoportját a 46-55 év közöttiek alkotják (115 fő), ezt követi a 30-45 éves korosztály 102 fővel. Kiemelkedő, hogy a 30 év alatti munkavállalók száma mindössze 3 fő és mindhárman nők. A vezetői pozíciók tekintetében a nemek szerinti megoszlás: 26 nő (70,3%), 11 férfi (29,7%). Felsővezetői szinten kiegyenlített a nemek aránya, 1 nő és 1 férfi szerepel. A középvezetők között 7 nő és 6 férfi, míg az alsó szintű vezetők között 17 nő és 5 férfi található, ami arra utal, hogy a női munkavállalók vezetői jelenléte különösen az alsóbb vezetői szinteken erős. A beosztotti állomány tekintetében a szellemi beosztottak száma 232 fő, ebből 176 nő és 56 férfi, míg a fizikai beosztottak száma összesen 6 fő, akik mind férfiak.

68. táblázat

Munkavállalók beosztása életkor és nem szerinti megoszlásban Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalában

munkavállalók beosztás szerint	Teljes munkaidőben foglalkoztatott									
	30 év alatt		30-45 év között		46-55 év között		55 év felett		összesen	
	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi
Felsővezető	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1
Középvezető	0	0	1	1	3	2	3	3	7	6
Alsó szintű vezető	0	0	5	4	9	0	3	1	17	5
Szellemi beosztott	3	0	73	18	68	29	33	9	176	56
Fizikai beosztott	0	0	0	0	0	3	0	1	0	6
Összesen	3	0	79	23	81	34	39	17	202	74

Forrás: saját szerkesztés

A korstruktúra alapján megállapítható, hogy a foglalkoztatottak többsége 30 év feletti korosztályokba tartozik, és jelentős a középkorú, illetve az idősebb munkavállalók aránya. A fiatal munkavállalók alacsony száma hosszabb távon a munkaerő-utánpótlás és a generációváltás szempontjából jelenthet kihívást.

A munka világában a női és férfi foglalkoztatottak számát vizsgálva viszont megállapítható, hogy lényegesen emelkedik, sőt több munkahelyen magasabb a női foglalkoztatottak száma.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának szociális intézményeit tekintve szintén megállapítható, hogy lényegesen több a női alkalmazott, mint a férfi, 2026-ban a dolgozók 90%-a nő, 10%-a férfi. Az adatok gyűjtésénél a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény, a Nyíregyházi Család-és Gyermekjóléti Központ, a Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ adatait vettük figyelembe.

Az adatok alapján elmondható, hogy városunkban a nők szerepe a helyi közéletben, vezetői munkakörökben, valamint az önkormányzat által fenntartott intézményekben is kedvező, számuk olykor meghaladja a férfiak számát.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nők helyi társadalmi helyzetének vizsgálata során már azonosított foglalkoztatási, szociális, egészségügyi és krízishelyzetek mellett olyan újabb társadalmi kihívások is azonosíthatók, amelyek a nők közösségi, gazdasági és társadalmi részvételét, valamint önállóságát befolyásolják.

Kiemelt figyelmet érdemel az **idősebb, egyedül élő nők társadalmi kapcsolatainak beszűkülése és az ebből fakadó magány, társadalmi izoláció**. Az életkor előrehaladtával a családi és közösségi kapcsolatok változása, a társ elvesztése, az egészségi állapot romlása vagy a mobilitás csökkenése egyaránt növelheti az elszigetelődés kockázatát. A társadalmi kapcsolatok hiánya nemcsak a közösségi részvételt korlátozza, hanem az életminőségre és a lelki egészségre is kedvezőtlenül hathat.

Nyíregyházán az idősebb korosztály közösségi aktivitását számos kezdeményezés segíti. Az Idősügyi Tanács, a Szépkorúak Akadémiája, valamint a kulturális, sport- és közösségi programok (Senior tánc) lehetőséget teremtenek az idősek aktív társadalmi részvételére. A továbbiakban fontos lehet, hogy ezek a lehetőségek az egyedül élő és társadalmilag elszigetelődő nők számára is könnyen elérhetőek legyenek.

Újabb társadalmi kihívást jelent a **digitális és információs esélyegyenlőség**. A mindennapi ügyintézés, a munkakeresés, a képzésekhez való hozzáférés, az egészségügyi információk és a helyi szolgáltatások egyre nagyobb része digitális csatornákon keresztül érhető el. Az idősebb, alacsonyabb iskolai végzettségű vagy szociálisan hátrányos helyzetű nők számára a digitális eszközök és szolgáltatások használata nehézséget jelenthet, ami további akadályt teremthet az információhoz és a szolgáltatásokhoz való hozzáférésben. Ezen a területen fejlesztési lehetőséget jelenthet a gyakorlati digitális kompetenciafejlesztés, különösen az idősebb nők körében, valamint az olyan személyes segítségnyújtási formák fenntartása, amelyek azok számára is biztosítják az ügyintézés lehetőségét, akik digitális eszközökkel vagy megfelelő ismeretekkel nem rendelkeznek.

A nők társadalmi szerepének másik fontos, pozitív iránya a **gazdasági és vállalkozói szerepvállalás erősödése**. E területen jelentős helyi kezdeményezés, hogy 2025-ben Nyíregyházán megalakult a VOSZ Női Vállalkozói Szekció Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Csoportja. A kezdeményezés célja a női vállalkozók közötti kapcsolatépítés, tapasztalatcsere, szakmai együttműködés és a vállalkozások versenyképességének támogatása. A csoport létrejötte azt mutatja, hogy a nők gazdasági szerepvállalása helyi szinten is egyre szervezettebb és láthatóbb formában jelenik meg.

A női vállalkozói közösségek jelentősége túlmutat az egyes vállalkozások támogatásán. A sikeres női vállalkozók és vezetők **példát és kapcsolati lehetőséget teremthetnek más nők számára**, különösen a vállalkozásindítást fontolgató vagy a gazdasági önállóságukat erősíteni kívánó nők körében. A

tapasztalatcsere, a mentorálás és a szakmai kapcsolatépítés hozzájárulhat a nők gazdasági szerepének erősítéséhez.

A női közösségek és kezdeményezések ezért a társadalmi problémák kezelésének egyik fontos erőforrását is jelenthetik. A helyi női civil szervezetek, szakmai és vállalkozói közösségek, valamint az önkormányzat közötti együttműködés erősítése lehetőséget teremthet arra, hogy a nők ne kizárólag a szociális vagy krízisellátás célcsoportjaként jelenjenek meg, hanem aktív közösségi, gazdasági és társadalmi szereplőként is.

Összességében a nők helyi esélyegyenlőségének javítása szempontjából a problémák kezelése mellett egyre nagyobb jelentősége van a **megelőzésnek, a közösségi kapcsolatok erősítésének, a digitális felzárkózásnak és a nők önálló társadalmi-gazdasági szerepének támogatásának**. Nyíregyházán ehhez már több olyan helyi kezdeményezés és közösségi erőforrás áll rendelkezésre, amelyekre a további fejlesztések építhetők.

A jövőbeni fejlesztések egyik lehetséges iránya ezért nem új, párhuzamos szolgáltatások létrehozása, hanem a már működő **női közösségek, civil szervezetek, szakmai és vállalkozói hálózatok összekapcsolása**, valamint a jó gyakorlatok láthatóbbá tétele. Ez hozzájárulhat ahhoz, hogy a nők életkoruktól és élethelyzetüktől függetlenül aktívabb szerepet töltsenek be Nyíregyháza közösségi és gazdasági életében.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzetének és esélyegyenlőségének vizsgálata alapján megállapítható, hogy Nyíregyházán a nők társadalmi, gazdasági és közéleti jelenléte jelentős, ugyanakkor a különböző élethelyzetű nők esélyei nem minden területen azonosak. A problémák elsősorban nem a nők közéletből vagy a helyi szolgáltatásokból való teljes hiányában, hanem az egyes élethelyzetekhez kapcsolódó többletterhekben, a sérülékenyebb társadalmi csoportok fokozott kitettségében, valamint a szolgáltatásokhoz és a közösségi lehetőségekhez való hozzáférés egyenlőtlenségeiben ragadhatók meg.

A nők esélyegyenlőségének javítása ezért elsősorban **nem új, párhuzamos ellátórendszer létrehozását**, hanem a meglévő szolgáltatások összehangolását, ismertségének javítását, a hiányzó kapcsolódások erősítését és a célzott programok fejlesztését indokolja.

Kiemelt fejlesztési irányként határozható meg a nők gazdasági önállóságának erősítése, különösen a munkaerőpiacra visszatérő és hátrányos helyzetű nők esetében; a családi és gondozási terhek enyhítését szolgáló lehetőségek bővítése; a kapcsolati erőszak áldozatainak komplex támogatása; a női egészség és prevenció támogatása; továbbá a nők közösségi és közéleti részvételének láthatóbbá és hozzáférhetőbbé tétele.

A fejlesztések során különösen fontos az **együttműködés** a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata, a szociális és gyermekjóléti szolgáltatók, az egészségügyi és foglalkoztatási szervezetek, az oktatási intézmények, a rendőrség, az áldozatsegítő szolgáltatások, valamint a helyi civil szervezetek között.

A HEP következő időszakának egyik alapelve ezért az lehet, hogy a nők esélyegyenlőségének javítását **élethelyzet-alapon, nem pedig kizárólag célcsoportként** közelíti meg. Más beavatkozásra van szüksége egy kisgyermeket nevelő, munkába visszatérő nőnek, egy kapcsolati erőszakból kilépő anyának, egy idős hozzátartozót gondozó nőnek, egy tartósan munkanélküli vagy alacsony jövedelmű nőnek, illetve egy közéleti szerepet vállalni kívánó fiatal nőnek. A helyi intézkedések hatékonysága ezért akkor növelhető, ha az egyes élethelyzetekhez kapcsolódó szükségletekre és a már működő helyi erőforrásokra épülnek.

69. táblázat

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Munkanélküliség a nők -különösen a kisgyermekes anyák – körében.	- Munkaerő-piaci esélyek növelése a nők körében, -a nők részére képző, átképző programok szervezése, közmunkaprogramokba történő foglalkoztatás, részvétel elősegítése, -a foglalkoztatók ösztönzése a nem szokványos foglalkoztatási formák (részmunkaidő, távmunka, rugalmas munkaidő) alkalmazására, a nők képzettségének megfelelő elhelyezkedés biztosítása.
A kapcsolati erőszaknak kitett nők és gyermekeik komplex támogatása	-A helyi jelzőrendszer és a krízisellátás együttműködésének erősítése, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása.
A krízishelyzetből kilépő nők önálló életének támogatása	Lakhatási, foglalkoztatási és szociális támogatások összekapcsolása; a félutas ellátásból való továbblépés támogatása.
A hátrányos helyzetű, illetve többszörösen sérülékeny helyzetű nők munkaerőpiaci és gazdasági önállóságának erősítése	Képzés, kompetenciafejlesztés, álláskeresési támogatás, munkáltatói együttműködés, rugalmas foglalkoztatás ösztönzése.
A családi és gondozási feladatok, valamint a munkavállalás összehangolásának nehézsége	Családbarát szolgáltatások és információk, a meglévő gyermek- és szociális szolgáltatások jobb összehangolása, munkába visszatérést segítő programok.

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Magyarország a demográfiai jellemzők alapján az idősödő társadalmak közé tartozik. Az idősödési folyamatot elsősorban az alacsony termékenységi ráta, a születések számának csökkenése, valamint a várható élettartam növekedése befolyásolja. A népesség tartós és folyamatos fogyása önmagában is nyugtalanító jelenség, mindez azonban a népesség öregedésével párhuzamosan zajlik, ami a korösszetétel torzulásával, a gyermek/fiatal, felnőtt és időskorú népesség korosztályainak kedvezőtlen arányváltozásával jár együtt. A népesség öregedésének egyik alapvető, de pozitív értelemben vett oka, hogy a megszületett nemzedékek közül egyre többen érik el, illetve élik meg hosszabban az időskort. Ennek eredményeként a népesség korösszetétele egyre inkább az időskorúak felé tolódik el, ez emeli az adott népesség átlagos életkorát.[18]

Az országos demográfiai tendenciák helyi szinten is érzékelhetők. A település lakosságának korösszetétele folyamatosan öregszik, amely hosszabb távon növekvő szociális, egészségügyi és gondozási szükségleteket eredményez. Az idősek számának növekedése mellett jellemző az időskor további kitolódása is, vagyis egyre magasabb a 80-90 év feletti lakosok aránya.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye hagyományosan az ország egyik demográfiailag „legfiatalabb" térsége az átlag feletti születésszámok miatt (a vármegyei index ezért alacsony, 109,5% körüli). Nyíregyháza, mint gazdasági és oktatási központ viszont a tipikus nagyvárosi mintát követi: alacsonyabb a gyermekvállalási kedv, és magasabb az időskorúak koncentrációja, ami megemeli az indexet. (Központi statisztikai Hivatal)

A Nyíregyházi járás (127,4%) mutatója azért helyezkedik el a város és a vármegye között, mert magában foglalja a vármegyeszékhely körüli agglomerációs kistelepüléseket is, ahová sok fiatal család költözik ki a városból (szuburbanizáció).

Az öregedési index a 14 éves és ennél fiatalabb népességre jutó idősek (65 évesek és annál idősebbek) arányát mutatja. A városi adat az országos adathoz képest kedvezőbb, regionális és vármegyei viszonylatban azonban kedvezőtlenebb képet mutat (országos 2020-ban 136,6 %, a regionális 121,3 %, a vármegyei 107 %). Nyíregyházán 2022-ben ez a szám 139,52%, amely az országos adathoz (141,1) viszonyítva kedvezőbb, a vármegyei 109,5%-hoz, illetve a nyíregyházi járási adatokhoz (127,4%) viszonyítva azonban kedvezőtlenebb.

Az öregedési index – amely a 65 év felettiek számát viszonyítja a 14 év alatti népességhez – az elmúlt években folyamatos növekedést mutatott. Ez arra utal, hogy az idősek száma gyorsabban emelkedik, mint a fiatal korosztályé. Az időskorú eltartottsági ráta szintén emelkedő tendenciát mutat, amely az aktív korú népességre nehezedő eltartási terhek növekedését jelzi.

18 https://www.ksh.hu/sdg/4-19-sdg-1.html

70. táblázat

Öregedési index Nyíregyházán (6.1.)

Év	**65 év feletti állandó lakosok száma (fő)** (TS 026 és TS 028 összesen)	**0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)** (TS 010 és TS 012 összesen)	**Öregedési index %** (TS 030)
2020	22 669	17 316	130,91 %
2021	23 046	16 980	135,72%
2022	23 437	16 798	139,52%
2023	23 845	16 445	145,00%
2024	24 221	15 983	151,54%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az időskor társadalmi helyzetét jelentősen meghatározza a nyugdíjrendszer és az abból származó jövedelem. Az idősek elsődleges jövedelemforrása az öregségi nyugdíj, ugyanakkor az infláció, az emelkedő megélhetési költségek és az egészségügyi kiadások miatt az idősek jelentős része anyagilag sérülékeny helyzetben él. Különösen veszélyeztetettek az egyedül élő idősek, az alacsony nyugdíjjal rendelkezők, valamint azok, akik tartós betegség vagy gondozási szükséglet miatt többletkiadásokkal szembesülnek.

Az idősödés folyamatában a gazdasági aktivitás megszűnése kiemelt jelentőséggel bír, legtöbben a nyugdíjba vonulást tekintik az időskor kezdetének. A nyugdíjba vonulók átlagos életkora a jogosultsági feltételek szigorítása és a korhatár emelése következtében jelentős mértékben emelkedett. A nyugdíjrendszer 1997-es reformját megelőző évben, 1996-ban a mutató értéke a nőknél még 54,3, a férfiaknál pedig 58,7 volt. A nyugdíjkorhatár 2022-re érte el a 65 évet mind a nők, mind a férfiak esetében, így a tényleges nyugdíjba vonulási korhatár is e körül stabilizálódott. A nők átlagos nyugdíjba vonulási életkora továbbra is alacsonyabb a férfiakénál, mivel a legalább 40 év jogosultsági idővel rendelkező nők korhatár előtt is nyugdíjba vonulhatnak.

Az időskorú népességen belül jelentős a nőtöbblet, amely elsősorban a nők magasabb várható élettartalmával magyarázható. Emiatt az egyedül élő, özvegy idősek között is magasabb a nők aránya. A 2023-as hivatalos statisztikák alapján a születéskor várható élettartam Magyarországon a nők esetében 79,6 évre, a férfiaknál pedig 73,4 évre emelkedett. A nemek közötti különbség tehát továbbra is jelentős, 6,2 év, ami fenntartja a markáns nőtöbbletet az idősödő korosztályban. A koronavírus-járvány okozta átmeneti visszaesés után az élettartam országos átlagban korrigált és meghaladta a Covid előtti (2019-es) szinteket:

- a nők esetében 79,6 év, amely 0,3 év növekedés a 2019-es 79 évhez képest,
- 2023-ban a férfiak esetében pedig 73,4 év, amely 0,5 évvel haladta meg a 2019-es értéket.

Regionális különbség: Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyében – és így Nyíregyházán is – a születéskor várható élettartam hagyományosan elmarad az országos átlagtól (a férfiaknál 70,5-72,4 év, a nőknél 77,5-78 év), azaz a helyi olló továbbra is 6,5-7 év között mozog.

71. táblázat

Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma (6.1.1.)

Év	**Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma** (TS 063)	**Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma** (TS 064)	**Összes nyugdíjas**
2020	10 835	18 471	29 306
2021	10 498	18 193	28 691
2022	10 261	18 086	28 347
2023	10 295	18 148	28 443
2024	10 347	18 222	28 569

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Nyíregyházán a nyugdíjasok száma összesen 28 569 fő volt 2024-ben. A nemenkénti megoszlást vizsgálva jelentős a nőtöbblet.

72. táblázat

Nyugdíjszerű ellátások (6.1.2.)

Év	**Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma** (TS 067)	**Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma** (TS 068)	**Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma** (TS 069)	**Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma** (TS 070)	**Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma** (TS 071)	**Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma** (TS 072)	**Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő)** (TS 134)
2020	383	19	8317	15346	42	n.a.	n.a.
2021	378	17	8096	15252	37	480	38
2022	356	16	8017	15357	36	427	39
2023	328	17	8 165	15 586	38	385	36
2024	313	12	8 260	15 717	41	356	46

Forrás: TeIR, KSH Tstart

Az idősek jólétét meghatározó egyik legfontosabb változó a nyugdíj, a legfontosabb jövedelemforrás. A férfiak vonatkozásában stagnálás, a nők számában növekedés mutatható ki az öregségi nyugdíjban részesülők számánál, aminek magyarázata az, hogy a nők korhatár betöltése előtt, 40 év jogosultsági idő esetén igényelhetik a kedvezményes öregségi nyugdíjat (Nők 40), ezen belül fő szabály szerint legalább 32 év keresőtevékenységgel szerzett jogosultsági idő szükséges.

Az idősek életminőségét meghatározó tényezők közé tartozik az egészségi állapot, a családi és közösségi kapcsolatok megléte, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés, valamint az aktív időskor lehetősége. Az idősek egy része a nyugdíjkorhatár elérése után is aktív marad a munkaerőpiacon, önkéntes tevékenységet végez, vagy közösségi szerepet vállal. Az aktív időskor támogatása hozzájárul az életminőség javításához, az önállóság megőrzéséhez és a társadalmi integráció erősítéséhez. Az elmagányosodás, a társas kapcsolatok beszűkülése és a mentális izoláció az időskor egyik legfontosabb társadalmi problémája.

Jövedelmi helyzet és fogyasztás szubjektív megítélése

A Nyíregyháza Életminősége 2023-2024 kutatás során a válaszadók közel fele (47,4%) érzékelte úgy, hogy jövedelemi helyzete nem változott az előző évekhez képest. 16,7%-a javulást érzékelt, 35,9% -a

rosszabbnak élte meg helyzetét a korábbiakhoz viszonyítva. Egy, a háztartást érintő nagyobb kiadás fedezésére a válaszadók 43,2%-a lenne képes, míg a többség (56,8%) ezt nem lenne képes finanszírozni[19].

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

A WHO megfogalmazása szerint az a cél, hogy az „aktív időskort" minél többen érhessék el, ahol az idősebb generáció a társadalom és a munkaerőpiac részese marad, és e mellett élete végéig aktív és egészséges életet él.

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága,

Manapság egyre több olyan időskorú személy van, aki a nyugdíjkorhatár elérése után sem hagyja ott munkahelyét. Évről évre gyakoribbá válik a munkavállalás nyugdíjasként, melynek több oka lehet; egyrészt a nyugdíjba vonuló személy jó fizikai és szellemi állapota, másrészt a jövedelemszerzés lehetősége.

A nyugdíjasok foglalkoztatása mellett számos érv szól. A demográfiai jellemzőkkel összevetve elsődlegesen az, hogy az idősödő társadalom miatt egyre kevesebb a munkaerőpiacra belépő fiatal. A KSH adatai szerint egyre nő a nyugdíjasként munkát vállalók száma Magyarországon. Míg 2010-ben a 65-69 éves korosztályból 27.100 fő volt gazdaságilag aktív, 2020-ban 64.900 fő, 2025. évben 92.000 fő volt jelen a munkaerőpiacon. A 70-74 év közöttiek körében is emelkedő tendencia figyelhető meg: 2010-ben még csak 6.300, 2020-ban 21.300 fő 2025. évben 40.500 volt aktív résztvevője a hazai gazdaságnak. Az elmúlt években kedvezően változtak a nyugdíj mellett munkavégzés szabályai. A nyugdíjas foglalkoztatásnak számos előnye van, mind munkáltatói mind munkavállalói oldalról.

Összességében megállapíthatjuk, hogy a nyugdíjas munkavállalók foglalkoztatása nem csak költséghatékony a munkaadók szempontjából, hanem több szempontból előnyös is lehet. A nyugdíj melletti munkavégzés rendkívül kedvező feltételekkel bír, mivel a saját jogú nyugdíjasok keresetét szinte alig terheli adó, és a munkáltatók is jelentős közterhet spórolhatnak meg. A Nyíregyháza Életminősége 2023 kutatásban a 65 év felettiek 6,5 %-a jelezte, hogy végez jövedelemszerző tevékenységet, ez az adat elmarad az országos átlagtól, de a 2018-ban mért adattól is, akkor ugyanis a foglalkoztatotti arány 11% volt a korcsoportban.

73. táblázat

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	**Év**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
	Fő összesen	**2454**	**1774**	**1996**	**1593**	**1573**
41-45 év (TS 042)	Fő	317	202	205	163	116
	%	12,92%	11,39%	10,27%	10,23%	7,37%
46-50 év (TS 043)	Fő	260	165	219	196	173
	%	10,59%	9,30%	10,97%	12,30%	11,00%
51-55 év (TS 044)	Fő	206	144	166	136	138
	%	8,39%	8,12%	8,32%	8,54%	8,77%
56-60 év (TS 045)	Fő	180	131	177	168	166
	%	7,33%	7,38%	8,87%	10,55%	10,55%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	303	370	391	380	395
	%	12,35%	20,86%	19,59%	23,85%	25,11%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

[19] Nyíregyháza Életminősége 2023-2024

A táblázat adatai szerint a 61 év feletti nyilvántartott álláskeresők aránya növekszik. Ennek oka az aktív idősödés lehet, azaz egyre többen szeretnének munkát vállalni a nyugdíjazást követően is.

b) tevékeny időskor

A tevékeny idősödést a foglalkoztatás mellett a társadalmi szerepvállalás és az önálló életvitel segíti. Az idősebbek támaszként szolgálhatnak pl. saját szüleik, házastársuk, unokáik ellátásában segíthetnek, valamint önkéntesként is tevékenykedhetnek bármilyen civil, egyházi vagy egyéb karitatív szervezetnél.

Az idősek életminőségét jelentősen befolyásolja az a tény, hogy milyen társas kapcsolatokkal rendelkeznek. Annak hiánya inkább az elmagányosodás veszélyét hordozza magában. „A közösségi, szomszédsági kapcsolatok az időskori aktvitásban jelentős szerepet játszanak”[20]. A Nyíregyháza Életminősége vizsgálat szerint 2008-2018 között az idősek közösségi aktivitása növekedett, leginkább jellemző a vallási közösségekhez történő tartozás, de nőtt a művészetekkel foglalkozó szervezetekhez és a jótékonysági szervezetekhez történő tartozás is.

16. ábra

Az idősek társadalmi részvételének egyes mutatói Nyíregyházán 2008, 2018

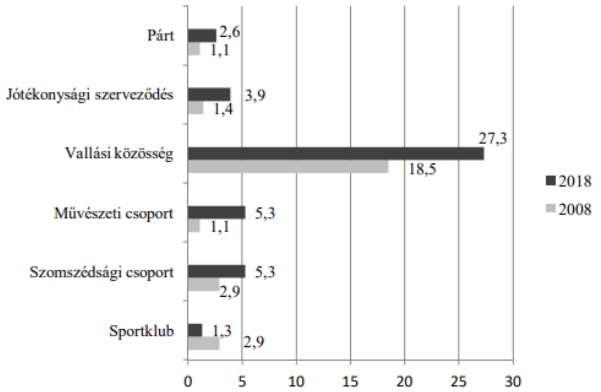

Forrás: Patyán László: Időskorúak életminősége 2008-2018, In: Acta Medicinae at Sociologica – Vol.9.No.27.(2018)

A 2023. évi kutatásban is a vizsgálat középpontjában azok a társadalmi-gazdasági tényezők álltak, amelyek alapvetően befolyásolják az emberek életkörülményeit, ilyen a foglalkoztatottság, a jövedelmi helyzet és az ebből fakadó egyenlőtlenségek, a lakhatási viszonyok, valamint a szociális problémák és a támogatói kapcsolatrendszerek.

Az Életminőség Kutatás a társas kapcsolatokat is vizsgálja. Huszti Éva a város lakossága vonatkozásában mutatja ki azt, hogy a közösségekhez való tartozás sorrendje: vallási közösségekhez a leginkább, majd hobbi vagy szabadidős klubhoz és jótékonysági szervezethez tartoznak nagyobb részt a nyíregyházi lakosok. A szerző korosztályonként is megvizsgálta a társas kapcsolatokat és azt mondja, hogy városomban a „75 évesek és a tőlük idősebbek Nyíregyházán átlagosan 5,7 baráttal rendelkeznek, míg országosan átlagosan 2 barát jellemző ebben a korosztályban. A városban a 75 év felettiek 18 százaléka nem rendelkezik egyetlen baráttal sem. Az, hogy az idősek kevesebb baráttal rendelkeznek, több okkal is magyarázható: az életkor előrehaladtával egyre kevesebb esélyünk, lehetőségünk van új emberek megismerésére és a régiekkel való kapcsolattartásnak is lehetnek biológiai, fizikai nehézségei: az izolálódás veszélye egyre nagyobb.”[21] Összegzésében figyelemfelhívás található, melyben a látszólag kedvező számok ellenére kimutatja, hogy vannak kapcsolat és forráserős csoportok, és bizony vannak kapcsolathiányos csoportok. „A kapcsolathiányban szenvedők az idősek, az alacsonyabb iskolai

[20] *Patyán László: Időskorúak életminősége 2008-2018, In: Acta Medicinae at Sociologica – Vol.9.No.27.(2018)*
[21] HUSZTI Éva: *Társas kapcsolatok Nyíregyházán* 4. o.
http://epa.oszk.hu/03300/03347/00024/pdf/EPA03347_szabolcsi_szemle_2009_4_590-606.pdf

végzettséggel rendelkezők és a nők, ha a barátkozási potenciálokat nézzük, és a szegények azok, akik nagyobb eséllyel maradnak ki a közösségi életből.”[22]

A 2023 évi kutatás szerint növekedett azoknak az aránya, akik nem rendelkeznek egyetlen baráttal sem, 18 %-ról 21,4 %-ra. A baráttal nem rendelkezők aránya az életkor előrehaladtával folyamatosan nő, a 10-nél több baráttal rendelkezők aránya pedig folyamatosan csökken.

17. ábra

Barátok számának aránya életkor szerint (%)

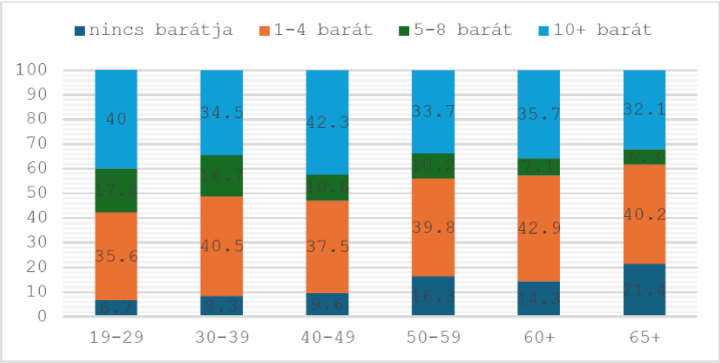

Forrás: Nyíregyháza Életminősége 2023

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése,

Az időskorúak a társadalom népes részét alkotják, és nem lehet egységes, homogén csoportként kezelni e korosztályt. Ennek megfelelően az idősekkel foglalkozó programoknak is többféle csoportra kell irányulnia, színes szolgáltatási csomagot alkotva. Az idősek jólétét elősegíteni csak közös együttműködés, partnerség szellemében lehet a leghatékonyabban, mely során minden szereplő aktív és erőforrásait a közös cél érdekében tudja hasznosítani.

A mai kor idősei nem szeretnének a szociális ellátás számára nyűggé válni, ezért új életformát kívánnak kialakítani. A mai középkorosztály már más típusú idős személy lesz, mint a mostani idősek, számukra új perspektívát kell találni, részükre újfajta szolgáltatásokat kell biztosítani a szükségleteik kielégítéséhez. A demográfiai változások és a családszerkezet átalakulása miatt egyes idősek esetében csökkenhet a családi segítségnyújtás lehetősége, ezért felértékelődnek a formális szociális szolgáltatások. A jelenleg nyugdíjba vonuló friss nyugdíjasok egy része nem hajlandó nyugdíjasklubba menni, mert nem tartják magukat „nyugdíjasnak”. Többen megfelelő egészségi állapotuk és maximális szellemi képességük miatt tovább dolgoznak valamilyen formában a nyugdíj mellett.

74. táblázat

Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma 6.3.

(Megegyezik a 6.1.1-es táblázattal)

Év	**Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma** (TS 063)	**Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma** (TS 064)	**Összes nyugdíjas**
2020	10835	18471	29306

[22] HUSZTI Éva: *Társas kapcsolatok* Nyíregyházán 16. o.
http://epa.oszk.hu/03300/03347/00024/pdf/EPA03347_szabolcsi_szemle_2009_4_590-606.pdf

2021	10498	18193	28691
2022	10261	18086	28347
2023	10 295	18 148	28 443
2024	10 347	18 222	28 569

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Városunkban az idősek részére szociális ellátást az önkormányzati fenntartású intézmények mellett számos egyházi és nem állami szervezet biztosít. A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások keretében nyújtott alapszolgáltatások és a szakosított ellátások kategóriáját alapvetően a segítségnyújtás helyszíne és a segítségnyújtás mennyisége határolja el egymástól. Alapszolgáltatások esetében legtöbbször az ellátott saját lakókörnyezetében, vagy az intézmények helyiségeiben, míg a szakosított ellátások esetében egy adott intézményben történik a szolgáltatás biztosítása.

A **szociális alapszolgáltatások** célja, a jogosultak részére a saját otthonukban és lakókörnyezetükben történő segítségnyújtás, elsősorban önálló életvitelük fenntartásában és a korukból, az egészségi vagy mentális állapotukból fakadó problémáik megoldásában. Az alapszolgáltatások közül az **szociális étkeztetést az** Önkormányzat a város területén 2011 októberétől Nyíregyháza-Városi Református Egyházközséggel kötött ellátási szerződés keretén belül biztosítja. Ezen kívül további 9 egyházi, civil vagy egyéb fenntartó kínálja szolgáltatását a város területén élő idősek részére.

A Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ már hosszú évek óta magas színvonalon vesz részt Nyíregyháza Megyei Jogú Város időseinek az ellátásában, szervezi, biztosítja a városban élő idősek részére a különböző alapszolgáltatásokat. A **házi segítségnyújtás** keretében az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését, az ellátott és lakókörnyezete higiéniás körülményeinek megtartásában való közreműködést, a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való közreműködést biztosítja. Önkormányzati intézményként 7 házi gondozói körzet összehangolt munkája révén nyújtja a város területén élők részére a házi segítségnyújtást. Jelenleg 600 fő az engedélyezett létszám a házi segítségnyújtás szolgáltatásban. [23]Az Önkormányzat által fenntartott intézményen kívül további 10 fenntartó biztosít házi segítségnyújtást a város területén.

A házi segítségnyújtás mellett **jelzőrendszeres házi segítségnyújtást** is biztosít már évek óta a városban élő idősek részére a Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ. A szolgáltatás 2023-tól folyamatosan csökkenő ellátotti létszáma miatt, 2024-ben az intézmény vizsgálni kezdte annak GONDOSÓRA programon keresztül történő nyújtását, mely 2025-ben megvalósult.

Az **idősek nappali ellátása** szociális alapszolgáltatás célja, hogy az igénybe vevők szociális helyzetének javításában, egészségük megőrzésében, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatást nyújtson. Fontos területe az idősebb generáció közösségi életének, a helyi igényeknek megfelelő, rendszeres napi programok, foglalkozások szervezésével és a folyamatos gondozói felügyelet biztosításával.

75. táblázat

A 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (6.3.1.)

Év	**65 év feletti lakosság száma** (férfiak TS 026, nők TS 028)	**Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma** (TS 129)	**Házi segítségnyújtásban részesülők száma** (TS 130)	**Szociális étkeztetésben részesülők száma** (TS 131)
	Fő	**Fő**	**fő**	**fő**
2020	22 669	434	1388	5 091

[23] Forrás: intézményi beszámoló 2024. és 2025.

2021	23 046	437	1 381	5 056
2022	23 437	431	1 262	5 637
2023	23 845	413	1 354	5 766
2024	24 221	406	1 350	5 936

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ a város területén 7 helyen működtet idősek klubját. 6 klub hétfőtől péntekig 8.00-16.00 óra között áll a klubtagok rendelkezésére, a 3. sz. Idősek Klubjában viszont (Nyíregyház, Csaló köz 11-13.) folyamatosan hétvégén és ünnepnapokon is biztosított a szolgáltatás. Az Önkormányzati rendelet értelmében mind az idősek nappali ellátása, mind a demens személyek nappali ellátása – étkezés igénybevétele nélkül – térítésmentes. Nyíregyháza város területén egyházi vagy egyéb fenntartásban 9 intézmény biztosít nappali ellátást az idősek részére. A fenti adatok alapján elmondható, hogy 2024. évben a nyíregyházi 65 év feletti lakosok 1,68 %-a vette igénybe idős nappali ellátást, továbbá 5,57 %-uk házi segítségnyújtást igényelt, illetve a szociális étkezést a nyíregyházi idősek 24,5 %-a veszi igénybe a KSH adatok alapján.

Az intézmény **demens személyek nappali ellátását** is biztosítja a városban két helyszínen, amely olyan szociális alapszolgáltatás, melynek célja, hogy az egyedül vagy hozzátartozóval, saját otthonukban élő demens személyek számára, állapotuknak és speciális szükségleteiknek megfelelő, az igénybe vevők szociális helyzetének javításában, egészségük megőrzésében, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatást nyújtson. Fontos területe az érintettek közösségi életének, hogy a helyi igényeiknek a megfelelő, rendszeres napi programok, foglalkozások legyenek biztosítva. Fontos, hogy a folyamatos gondozói felügyelet biztosításával az izolációt megszüntetve, az életminőséget megőrizve vagy javítva, biztonságban, tevékenyen, jó közérzettel teljenek az ellátottak mindennapjai.

A települési hátrányok csökkentésében és az életfeltételek javításában jelentős szerepe van a **tanyagondnoki szolgáltatásnak.** A tanyagondnok sajátos helyet foglal el a szociális szolgáltatások rendszerében: munkájában az alapellátási feladatok a meghatározók, de számos olyan tevékenységet is végez, ami túlmutat a klasszikus szociális feladatokon (favágás, hó eltakarítás stb.). A szolgáltatást a város területén, illetve a város környéki tanyák területén az Önkormányzattal kötött ellátási szerződés keretében a Human-Net Alapítvány végzi, továbbá szolgáltatást nyújt még a Kertvárosi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház által fenntartott Joób Olivér Szeretetintézmény.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata a HUMAN-NET Alapítvánnyal 2005. évtől ellátási szerződés keretében, három körzetben működtet **tanyagondnoki szolgálatot.** A tanyagondnokok feladata a környező tanyavilágban, bokrokban élő rászorultak segítése, a tanyavilági létből eredő hátrányok csökkentése. Elsődleges feladatuk – a Nyíregyháza-Városi Református Egyházközséggel együttműködve – a szociális étkeztetés házhoz szállítása, ezen túl segítséget nyújtanak az egészségügyi szolgáltatókhoz való eljutásban, gyógyszerek kiváltásában, házkörüli munkákban. A következő táblázat bemutatja a Human - Net Alapítvány által biztosított három szolgálatát igénybe vevők létszámát 2021. és 2025. év közötti időszakban.

76. táblázat

Tanyagondnoki szolgáltatás igénybevétele a Human-Net Alapítványnál

Év	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
	Fő				
Ellátottak száma:	52	51	46	55	50

Forrás: Szakmai beszámoló Human-Net Alapítvány 2025. év

Alapvetően meghatározza a körzetekben felmerülő feladatok arányát a településrészek, tanyás ingatlanok demográfiai fejlődése. A bővülő településrészeken tapasztalható lakosságnövekedés és lakásépítés arra enged következtetni, hogy a fiatalok és nagycsaládosok beköltözésének köszönhetően a helyi lakosság átlagéletkora csökken, tehát a tanyagondnok feladatai átalakulnak, az idősek mellett megjelennek a gyerekek a klienskörben; a szociális étel szállítás, egészségügyi intézménybe történő eljuttatás és a ház körüli segítségnyújtás száma csökken, míg a gyerekszállítás és a közösségi, információnyújtási feladatok száma nő.

A Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ a **gyógyászati segédeszközök kölcsönzését** térítésmentesen biztosítja a Nyíregyházán élők számára, akik ápolásra szorulnak, vagy mozgásukban korlátozottakká válnak és ez által tartósan, vagy átmeneti jelleggel segédeszköz használatára szorulnak. Kölcsönözhető eszközök: kerekesszék, WC magasító, kapaszkodók járókeret, mankó, bot, otthoni ápoláshoz speciális kórházi ágy, decubitus matrac, rolátor (háromkerekű bevásárló kocsi) stb. A kölcsönzés időtartama 6 hónap, ami szükség esetén meghosszabbítható. A kölcsönzés térítésmentes.

Az Szt. alapján a személyes gondoskodást nyújtó szakosított ellátások azoknak a rászorulóknak nyújtanak teljes körű, napi 24 órás vagy időszakos bentlakásos, illetve nappali szakmai gondozást, lakhatást és étkezést, akikről az alapszolgáltatások keretében már nem lehet gondoskodni. Fő formáik az átmeneti és tartós bentlakásos intézmények, a rehabilitációs intézmények, a lakóotthonok, valamint a támogatott lakhatás. A szolgáltatás általános célja, azon – az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt – rászorult személyek speciális igényeinek megfelelő ellátás biztosítása, akikről az alapszolgáltatások körében már nem lehet megfelelően gondoskodni.

Az önkormányzat fenntartásában működő Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ két telephelyen, a Pacsirta u. 29-35. szám (43 fő) és a Rozsnyai u. 8/a. szám alatt (20 fő) működtet **idősek otthonát**. Nyíregyházán az önkormányzati fenntartású intézményen kívül 7 idősek otthona található, ebből egy az önkormányzattal kötött ellátási szerződés keretében működtetett Sóstói Szivárvány Idősek Otthona, melynek 2011 októberétől a Nyíregyháza-Városi Református Egyházközség a fenntartója.

A szociális törvény 2018. január 1-i módosítása érintette a **pénzbeli és természetbeni ellátások** vonatkozásában az idős lakosságot is. Új támogatási formaként vezették be a tartós ápolást végzők időskori támogatását, melyet azok a nyugdíjasok, akik nyugdíjuk megállapítása előtt 20 éven át saját háztartásukban ápolták, gondozták gyermeküket havonta 50 000 Ft összegű támogatásra jogosultak. Bár az Szt. szabályozza az ellátást, a 383/2017. (XII.12.) Korm. rendelet az általános hatáskörű nyugdíjmegállapító szervhez telepíti a hatáskört.[24]

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata által a helyi rendelet alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni szociális ellátások közül több támogatás az idősek ellátását segíti, így pl. a méltányos ápolási díj, rendszeres és rendkívüli gyógyszertámogatás, a karácsonyi támogatás.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata helyi rendelet alapján **méltányossági ápolási díj** támogatást nyújt a kérelem benyújtásának napjától, aki 18. életévét betöltött, tartósan beteg személy ápolását, gondozását végzi, feltéve, hogy
a) családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 340%-át, egyedülálló esetén annak 360%-át, és
b) a méltányossági ápolási díjat igénylő hozzátartozón kívül nincs az ápolt személy családjában olyan személy, aki az ápolási, gondozási feladatokat ellátja, és
c) a családon belül elvárható segítséggel sem biztosítható és
d) az ápolt ápolási-gondozási szükséglete a napi két órát eléri vagy meghaladj

[24] Szt. 44/A. §

A **rezsiköltség támogatást** azon személyek által igényelhető, akik helyi lakásfenntartási támogatásra nem jogosultak, 70. életévét betöltötték, saját jogon öregségi teljesnyugdíjra jogosult és akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 680 %-át és a háztartás tagjai egyikének sincs vagyona.

c) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés*;*

Nyíregyháza Megyei Jogú Városban szervezett kulturális, közművelődési programok, szolgáltatások az idős korosztály részére is teljeskörűen hozzáférhetőek és rendelkezésre állnak, továbbá sok nagyrendezvény a városban ingyenesen látogatható. A nyugdíjas szervezetek nagyon aktívak a városban és sok esetben önmaguk és a többi nyugdíjas szervezet számára a város támogatásával szerveznek kulturális programokat. A rendezvényekre, színházi, könnyűzenei programokra való eljutást a helyi járatú menetrend szerint közlekedő modern autóbuszok segítik.

Az aktív tevékeny idős kornak az egyik fontos pillére a társadalmi aktivitás fenntartása és az életen át tartó tanulás. Ennek tudatában kerül sor minden évben tavasszal és ősszel 2015 évtől folyamatosan a **Szépkorúak Akadémiája rendezvénysorozat** megszervezésére. 2023. évtől kezdődően a programokat, az előadások tartalmát az Idősügyi Tanács állítja össze, ahol félévente 6-6 előadás kerül megszervezésre. Az elmúlt években hallhattak előadásokat a teljesség igénye nélkül az erkélyen és balkonon nevelhető fűszernövényekről, a laktóz-és gluténérzékenység tüneteiről, az egyedül élő idősek családi kapcsolatairól és a családfa-kutatásról, a szemészet fejlődéséről, Márai Sándorról, Huszár István festőművészről. Az előadások nagy sikert arattak az idősek körében. A programsorozat megszervezését és lebonyolítását a Váci Mihály Kulturális Központ koordinálja. A programsorozat 2026. év első félévében is gazdag programokkal várta az érdeklődőket, jelenleg szervezés alatt áll a II. félévi programsorozat témáinak, előadóinak meghatározása.

Alkotó Idősek Kiállításának pályázatát az Idősügyi Tanács szintén minden évben meghirdeti. A városban élő azon nyugdíjasok pályázhatnak, akik a mindennapi teendőjük mellett alkotó tevékenységgel foglalkoznak. A felhívás célja az, hogy feltárják azokat a kincseket, amikkel a városban élő idős emberek rendelkeznek. 2025. évben 31 alkotó 88 db alkotását (gobelin, festmény, fotó, horgolt tárgyak stb.) tekinthették meg az érdeklődők. A tárlat egy meghatározott ideig megtekinthető a nagyközönség számára a Váci Mihály Kulturális Központban.

A Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ az **Idősekért és Fogyatékosokért Jószolgálat Alapítvánnyal közösen** minden évben több alkalommal **Idősek Akadémiája** címmel ingyenes előadásokat szervez az időseket érintő, érdekes és hasznos témákban. A témák között szerepel a boldogság, egészség, biztonság stb. témakörök, de szívesen veszik a szervezők az idősek által javasolt, az általuk igényelt témákat is.

A **Nyugdíjas KI- MIT TUD?** vetélkedő az Első Nyírségi Fejlesztési Társaság, az Idősügyi Tanács és az Önkormányzat közös szervezésében folyamatosan megrendezésre kerül. A pandémiát megelőzően minden évben rendszeresen megszervezésre került Nyíregyházán ez a rendezvény, amelyen a város nyugdíjas szervezetei csoportos produkciókkal, illetve egyéni versenyzők is megmérettették magukat. A vers és próza, szólóének-kórus-hangszer, tánc, kategóriákban. 2023. évtől ismét minden évben nagy sikert arat a rendezvény vers és próza, szólóének-kórus-hangszer, tánc, kategóriákban. 2025. október 14-én az idősek nagy örömére 10. alkalommal ismét megszervezésre került. Ebben az évben 31 produkció, 180 fellépő vett részt. A program végén minden nyugdíjas klub és egyéni fellépő személyre szóló oklevelet, az első 3 helyezett serleget kapott, valamint kiosztottak 10 különdíjat is.

d) idősek informatikai jártassága;

Az idősek informatikai fejlesztése, képzése a mai korban elengedhetetlen. A COVID-19 világjárvány megmutatta számunkra, hogy sok esetben az idősekkel való kapcsolattartás az Ő védelmükben és

érdekükben informatikai eszközökkel lehetséges. Ebben az időszakban nagy segítséget jelentett számunka, hogy szülők, nagyszülők már rendelkeztek egy minimális informatikai tudással (mobiltelefon használattal, laptop, tablet kezelési technikákkal), így lehetőség volt a személyesebb kapcsolattartásra a világjárvány idején. A jelen korban az idősek informatikai fejlesztése elengedhetetlen. Ezzel nem csak a munkaerőpiaci esélyeik nőnek, de általánosságban is elmondható, ha rendelkeznek informatikai tudással, akkor tágabb információhoz juthatnak. Ezért szükséges, hogy a lehető legszélesebb körben fejlesszük az idősek informatikai tudását. E mellett az is nagyon fontos, hogy az idősek rendelkezzenek a megfelelő eszközökkel, illetve kapjanak segítséget ahhoz, hogy a megfelelő eszközöket tudják megvásárolni.

Az Idősügyi Tanács és a Digitális Tudásközpont együttműködésének köszönhetően **„Digitális kortalanság"** jegyében tudatos internethasználat szépkorúaknak című foglalkozásokat indult 2024. évben, amely azóta is folytatódik.

e) a generációk közötti programok.

Az önkormányzat **pénzügyi támogatást** nyújt pályázat meghirdetésével az **önszerveződő közösségek számára**. A felhívás minden év júniusában kerül meghirdetésre a generációk együttműködését segítő programok támogatására, amelyre számos idősekkel és gyermekekkel foglalkozó szervezet nyújt be pályázatot és részesül pénzügyi támogatásban.

77. táblázat

Generációk együttműködését segítő programok támogatása 2020-2025 közötti időszakban

Támogatás éve	Támogatott szervezetek száma	Támogatási összeg
	db	Ft
2020.	71	4.530.000.-
2021.	95	7.500.000.-
2022.	97	7.500.000.-
2023.	101	7.500.000.-
2024	94	9.800.000.-
2025	103	9.800.000.-

Forrás: saját szerkesztés

A támogatásban részesülő szervezetek száma 2020-tól folyamatosan emelkedett, a támogatási források nagysága pedig kétszeresésre növekedett 2020 és 2025 közötti időszakban.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az **Idősügyi Tanács** 2012. évtől aktívan működik Nyíregyháza Megyei Jogú Városban. A Tanács az önkormányzat mellett működő konzultatív, véleményező, javaslattevő testület. Feladata az idős állampolgárok életkörülményeinek javítása, az őket érintő problémák feltárása, megismerése és lehetőségek szerinti megoldása, vélemények, és információk cseréje, valamint a különböző célok és törekvések megismertetése és egyeztetése. Az Idősügyi Tanács tagjait különböző Nyíregyházán működő nyugdíjas szervezetek delegálják, de feladatuk nemcsak a szervezetek és tagságuk érdekeinek, hanem a nyíregyházi idős embereknek - akik esetleg nem tagjai semmilyen szervezetnek - a képviselete, problémák megfogalmazása, javaslattétel, intézkedések (pl. nyugdíjas hétfő - kedvezményes fürdő belépés idősek számára, kerékpáros, rolleres közlekedés szabályai a belvárosban, akadálymentes közlekedés biztosítása témakörökben stb.) kezdeményezése.

Az ENSZ közgyűlése 1991-ben nyilvánította október 1. napját az **idősek világnapjává**. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata minden évben nagyon fontosnak tartja, hogy az Idősek Világnapján

színvonalas programmal várják a városban élő időseket. 2023. évtől kezdődően az Idősek Világnapi rendezvényt a Sóstói Múzeumfaluban rendezi meg Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata az Idősügyi Tanács közreműködésével.

2014. évtől minden évben rendszeresen megrendezésre kerül az **Időskorúak Sporttalálkozója**, ahol több sportágban versenyezhetnek a jelentkezők. 2025. évben már tizedik alkalommal (Covidban nem került megszervezésre) került sor a Sporttalálkozó megszervezésére. A versenyen közel 700 résztvevő mérette meg magát különböző sportágakban. Asztalitenisz, atlétika, kislabdadobás, teke, kosárra dobás, ultiverseny és játékos ügyességi sorverseny is várta a résztvevőket.
Az Idősügyi Tanács és az Önkormányzat által szervezett városi programokon rendszeresen **szűrővizsgálatokat és egyéb tanácsadást** biztosítanak a Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ munkatársai és más civil szervezetek. Az idősek részéről nagy az érdeklődés és a részvétel a rendezvények helyszínén biztosított szűrővizsgálatok iránt. Az intézmény szakemberei által végzett szűréseken - BMI-mérés, Koleszterinszint mérés, Vércukorszint mérés, EKG-Szívritmus mérés, Véroxigénszint mérés, Vitaminszint mérés - vizsgálatokon ingyenesen vehettek részt az érdeklődők.

Az Önkormányzat Idősügyi Tanácsa 2015. évtől folyamatosan minden évben **„Meséld el nekem", „Élettörténetek Nyíregyházán"** címmel pályázatot hirdet az időseknek. Élettörténetek, vagy életük egy szakaszának a megírására, ami Nyíregyházához kötődik. A pályázat célja: az idős ember élete egy-egy olyan fontos eseményének, érdekes szakaszának megismerése, amely tanulságul szolgálhat a felnövekvő nemzedék és az utókor számára. Olyan írott pályaművek (történetek) beadását várják, amelyek a pályázó nyugdíjas személyéhez, családi eseményhez, Nyíregyházán történt eseményekhez, a gyermekkor megéléséhez vagy a városban lezajlott történelmi eseményekhez kapcsolódnak. A beadott pályamunkákat minden évben jutalmazzák és egy könyv formájában jelenik meg meghatározott példányszámban.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata már 13 éve szervezi a **Mozdulj Nyíregyháza** programot. Amelynek keretében valamennyi korosztály, így az időskorúak számára is rendszeres sportolási lehetőség biztosítanak. Heti beosztás szerint minden nap meghatározott sport program (jóga, gerinctorna, esésmegelőzés program, csontritkulás mozgásprogram, senior tánc, senior vízi torna, senior örömtánc, tartásjavító torna stb.) fogadja az időseket, mely programok ingyenesen látogathatóak és a délelőtti órákban kerülnek megszervezésre. A 2026. január 19-én induló mozgásrend már a város 34 különböző pontján, közel 50 féle mozgásformával, összesen heti 68 foglalkozással várja a sportolni vágyó nyíregyháziakat. A rendszeres foglalkozások mellett az első félév során 8 szabadidősportos nagyrendezvény kínál kikapcsolódást a mozgás és az egészség jegyében.

Szépkorúak Klubja működik a Nyíregyházi Sportcentrum szervezésében, ahol az idősek heti 1 alkalommal vesznek részt jóga és teke foglalkozáson. Jelenleg 120 fő regisztrált tagja van a klubnak, de folyamatosan bővül az igazolt tagok száma.

A város területén lévő **Senior kondi-parkban** szintén biztosított a lehetőség a sportolni és mozogni vágyó idős emberek számára. Nagyon fontos, hogy az idősek megtaláljanak minden lehetőséget, hogy sportolni tudjanak, mert tudjuk, hogy egyetlen kincsünk van a világon, ez az egészségünk, amiért a mindennapokban tennünk kell. Ezek a rendezvények, sportesemények, egészségmegőrző programok mind-mind azt a célt szolgálják, hogy minden korosztály megtalálja a magának és magához való sportolási lehetőséget.

A Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ 3. számú Idősek Klubja (4400 Nyíregyháza, Csaló köz 11.) 2023. szeptember 7. napján csatlakozott az **Országos Gyalogló Idősek Klubjához**. Hetente egy alkalommal 12 fővel csatlakoztak a kezdeményezéshez és minden héten szorgalmasan gyalogolnak a közeli Sóstói Erdőben.

Az Idősekért és Fogyatékosokért Jószolgálat Alapítvány és a Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ közösen minden évben tavasszal és ősszel **Alzheimer Cafe** címmel

programsorozatot szervez, amely az Alzheimer betegségben szenvedők hozzátartozóinak nyújt találkozási lehetőséget és tanácsadást. Minden alkalommal meghívott szakemberek segítik a programon résztvevőket az adott napi témák feldolgozásában. A programon egyre több érintett hozzátartozó vesz részt, akik hasznos tanácsokkal, információkkal gazdagodva térnek haza. Sok esetben egymásnak is tudnak tanácsot, segítséget adni, de a programon részt vevő szakember is lehetőséget biztosít az egyéni problémák, nehézségek áttekintésére, megoldási javaslatok kidolgozására.

Az időseknek fontos szerepük van a környezetvédelemben, tapasztalatukkal, tudásukkal segítséget nyújtanak a mai generációnak ezen a területen is. A Nyíregyházán élő időseknek is fontos a környezetvédelem, a meglévő értékeinknek a megőrzése, valamint új programok megvalósítása. 2025. május 6-án az Idősügyi Tanács tagjai a Polgármesteri **fásítási program** keretében a Nyír-Wetland Kft. jóvoltából ültettek új fákat a Hősök terén a villamos mögötti területen. Az itt elültetett konténeres és földlabdás, kétszer iskolázott fákat a NYÍRVV Nonprofit Kft. az Idősügyi Tanáccsal közösen ápolja, gondozza a jövőben.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata nagy hangsúlyt fektet a szépkorúak széles körű támogatására, ezért minden évben megrendezi az **Arany Napot**, ahová meghívja azokat a házaspárokat, akik az adott évben 50 éves házasok, Nyíregyházán kötöttek házasságot és jelenleg is itt élnek. 2026. évben 52 jubiláló házaspárt köszöntöttek, valamint erősítették meg fogadalmukat a rendezvényen.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata igyekszik bemutatni, akár országos szinten is azokat a programokat, amelyek a város területén eredményesen, több éve már működnek. Az Idősbarát Önkormányzat díjat már két alkalommal 2004-ben és 2016-ban is elnyerte a város. A 2016-ban elnyert díj pénzjutalommal is járt. Az Idősügyi Tanács javaslatára ez az összeg felhasználásával egy egész napos ingyenes belépési lehetőséget biztosítottak a Nyíregyházi Állatparkba az idősek számára.

A Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége **(TÖOSZ)** által meghirdetett **Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok című Programon** két alkalommal is sikeresen nyújtottunk be pályázatot:

Első alkalommal 2020-ban az **„Önkormányzati jó gyakorlatok az idősellátásban”** kategóriában **Nyíregyháza I. helyezést ért el.** A sikeres pályázat címe „A szociális ellátások szerepe, fontossága az idősellátásban”, mely a helyi méltányossági ápolási díj és a házi segítségnyújtás rendszerének nyíregyházi együttműködését példázza. 2015-ben Nyíregyházán bevezetésre került a méltányossági ápolási díj – nem kötelező önkormányzati feladat –, és mellette egy képzés a házi segítségnyújtóknak, akik a saját családtagjaikat, szeretteiket ápolják. Egy gyakorlatorientált képzés, kis elmélettel, amit a Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ munkatársai végeznek. Felkészítést kapnak arra, hogyan ápolják azokat az ellátottakat, akikre az Önkormányzattól ápolási díjat kapnak. A pályázaton az első rosta volt egy online helyszíni szemle, amikor bemutatásra került a Gondozási Központban, hogy hogyan működik a képzés, majd ezt követően a döntőbe egy prezentáció keretében kellett bemutatni ezt a tevékenységet.

Második alkalommal **2025. évben** meghirdetett pályázaton Önkormányzati Innovációk kategóriában **különdíjban részesültünk** a Meséld el nekem” Élettörténetek Nyíregyházán című pályázati programmal.

78. táblázat

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	**fejlesztési lehetőségek**
Az idősödéssel kapcsolatos szemléletváltás megvalósítása nem lehet eredményes a generációk közötti együttműködés, szolidaritás nélkül.	Programok szervezése, ahol minden generáció képviselteti magát, együttműködés a generációk között, egymás segítése a mindennapokban, programok, előadások szervezése több generáció részére
Az idősödő társadalomban egyre jelentősebbek a demenciával élő emberek és hozzátartozóik speciális szükségletei.	A demenciával élő személyek és hozzátartozóik támogatását szolgáló programok bővítése; előadások szervezése a témakörben, speciális szolgáltatások széles körű biztosítása.
Sértetté, áldozattá válás tekintetében az idős korosztály az egyik leginkább veszélyeztetett célcsoport.	A Rendőrség szakembereinek segítségével felvilágosító előadások szervezése
Generációk közötti eltávolodás	Közös programok szervezése a gyermekek, családok és az idős generáció számára, a fiatalok informatikai képzést, fejlesztést, segítséget nyújtsanak az idős generáció részére, akár közösségi szolgálat keretében.
Időskorú személyek foglalkoztatása	Az idősödő és idős emberek foglalkoztatási szintjének javítása: - a szenior foglalkoztatás fejlesztésével, a munkaerőpiacról való korai kikerülés megelőzésével - a rugalmas, az atipikus, a munkavégzési aktivitásnak megfelelő munka- és jogi környezet kialakításával - a munkaerőpiacra való visszatérés elősegítése az információs technológiai képességek és készségek elsajátításával, - mindenki számára hozzáférhető képzések/átképzések rendszerének fejlesztése, a felnőttkorban való képzés módszertanának fejlesztése, - egyéni szinten az időskorra való felkészüléshez szükséges aktivitás elősegítése, támogatása, a karrierépítéshez hasonló módon - idősek foglalkoztatását segítő szervezetek közreműködése, a foglalkoztatást támogató és elfogadó jellegű gazdasági és társadalmi magatartási minták, jó gyakorlatok bővítése és fejlesztése - Rugalmas nyugdíjazási/foglalkoztatási programok támogatása, mely lehetőséget ad a munka világából történő folyamatos/fokozatos kilépésre,

	- intergenerációs együttműködést támogató munkahelyek program a fiatal munkavállalók és a szenior korosztály egymástól való tanulásának és közös munkavégzésének elősegítésére.
Nem megfelelő az időskorú lakosság tanulásának elősegítése.	Az információs-kommunikációs technológiai ismereteik fejlesztése, - az alternatív, tanulási lehetőségekhez történő hozzáféréssel, a képzések támogatásával, élethosszig való tanulás lehetőségének megteremtésével, - e-learning, e-információ és az e-szolgáltatások továbbfejlesztése, elérésükhöz történő hozzáférés és hozzájutás támogatása, célzott programok az idősek számára a digitális tudás fokozása érdekében, -nonformális és informális tanulási programok az idősek képzésének elősegítésére (közösségi tanulás, tanulókörök, stb.) - Senior akadémiák, szépkorúak akadémiáinak támogatása (széles körben hozzáférhető ismeretterjesztő jellegű közösségi oktatás)
Alacsony az idősek részvétele az önkéntes munkában	Az idősödő, valamint az idős emberek bevonása az önkéntes munka világába, mellyel az idősödő generáció tudásának elismerése és hasznosítása is megvalósul
A korosztály közösségi életbe történő bevonása. Az idősek bevonása a városi kulturális, sport és egyéb rendezvényekbe.	A nyugdíjas egyesületek és mozgalmak munkájának támogatása annak érdekében, hogy minél több időskorút be tudjanak vonni a közösségi programokba, - közérdekű tevékenységek (városi kulturális, szabadidős és sportprogramok) szervezése a senior korosztály bevonásával és aktív szerepvállalásával, - idősek bevonása a helyi, szomszédsági programokba, közösségfejlesztő programokba, - szomszédság támogató hálózat kialakítása (közösségi szolidaritás támogatása), - a helyi gazdasági tevékenységek támogatása (helyi piacok, rövid áruláncok támogatása. - az időskori izoláció csökkentését szolgáló közösségi programok támogatása, - az idősek digitális kompetenciáinak fejlesztését segítő programok ösztönzése.
Kevés azon programok száma, amelyek a generációk közötti szolidaritás, együttműködést erősítenék.	Az idősödés folyamatának pozitív bemutatását a társadalom egésze számára pl.: programok szervezése a fiatal generációnak, melyeken keresztül a folyamatot megismerik, - programok szervezése pl.: óvodák és idősek klubja együttes programszervezése a kapcsolatok erősítése céljából,

	- tematikus közösségi beszélgetések intergenerációs szellemben, - családi – generációs szolidaritás erősítését támogató programok.
Az idős korosztály egészségi állapota nem megfelelő.	Az egészség megőrzéséért történő felelősségvállalás erősítése az egyén részéről is - az egészségtudatos magatartás és az időskorra történő felkészülés támogatása, - a sport és a mozgás jó hatásaira tekintettel a rendszeresen sportoló idősek, és a szeniorsport támogatása, - a lelki egészség védelmének erősítése, különösen a depresszió elleni küzdelem, a szorongásos tünetek megelőzése, kezelése, a veszteségek feldolgozásának területén, megkülönböztetett figyelemmel az idősödés „elnőiesedésére”, - az elsődleges prevenció erősítése, szűrőprogramokon való részvétel biztosítása, a betegségek kockázatának alacsonyan tartása.
Alacsony az idősek anyagi biztonsága, életminősége.	Erősíteni kell az öngondoskodás szemléletét - indokolt és szükséges a munkaerőpiacon maradás, illetve az oda való visszatérés ösztönzése, - emberi jogok érvényesülését és az emberi méltóság megőrzését támogató környezet megerősítése a közbiztonság növelésével, - idősbántalmazások kezelése megelőzéssel, enyhítéssel, szakszerű ellátással, felvilágosítással, - szegénységgel veszélyeztetett (alacsony nyugdíjból élő, egyedül élő stb. korosztály célzott támogatása, segítése.
Nem elegendő azon szolgáltatások száma, amelyek integrált egészségügyi és szociális szolgáltatásokat nyújtanak.	A szolgáltatások fejlesztése járuljanak hozzá a rekreáció és a rehabilitáció lehetőségeihez, valamint a readaptációhoz, -az időskorú lakosság szükségleteinek rendszeres felmérése és monitorozása; -szolgáltatásokhoz és az ellátásokhoz való hozzáférés területi egyenlőtlenségeinek csökkentése, - az idős emberek esélyegyenlőségének biztosításához fokozott figyelmet szükséges fordítani – tanácsadással és megfelelően kifejlesztett szerkezetekkel – a lakások szükség szerinti átalakíthatóságára és biztonsági felszerelésekkel történő ellátottságára, -egészségügyi és szociális szolgáltatások koordinációjának fejlesztése, - speciális problémafókuszú interdiszciplináris programok fejlesztése (pl. demenciával élők biztonságának és ellátásának segítése), - egészségmegőrzést és az aktív idősödést támogató programok erősítése;

	- a saját otthonukban élő, önmaguk ellátására részben, vagy csak segítséggel képes, de folyamatos, vagy fokozott felügyeletet igénylő személyek átmeneti elhelyezésének biztosítása a hozzátartozók átmeneti akadályoztatása esetén, - magas kockázatú csoportok (75 év feletti, egyedül élő, helyi közösségben izolálódó, kapcsolatok nélküli, rossz egészségi állapotban lévő, mentálisan hanyatló, települési hátrány miatti, szociálisan rászoruló, alacsony jövedelmű) idősek elérése célzott programokkal, a kockázatok csökkentése (önkéntes programok, közösségfejlesztő programok, személyes szolgáltatások célzása, veszélyhelyzetek megelőzése), - a házi segítségnyújtás, a nappali ellátások és az idősek számára fenntartott bentlakásos intézményi férőhelyek kapacitásának folyamatos felülvizsgálata szükség esetén bővítése; - a demens nappali ellátás hozzáférhetőségének javítása a szállítás megszervezésével; - az egészségügyi és szociális szektor együttműködésének erősítése.

7. A ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élők helyzete, esélyegyenlősége

A fogyatékossággal élő személyek társadalmi helyzete, életminősége és esélyegyenlősége kiemelt társadalompolitikai és emberi jogi kérdés. A fogyatékosság nem kizárólag az egyén egészségi állapotából vagy képességeinek korlátozottságából fakad, hanem abból is, hogy a társadalmi és fizikai környezet milyen mértékben képes alkalmazkodni az eltérő szükségletekhez. Ennek megfelelően az esélyegyenlőség megteremtése nem csupán szociális feladat, hanem valamennyi közszolgáltatás, intézmény és közösség közös felelőssége.
A fogyatékossággal élő személyek esélyegyenlőségének biztosítását nemcsak helyi intézkedések, hanem országos szintű szakmai irányelvek is meghatározzák:

- Az Országgyűlés a **72/2025. (XII. 10.)** OGY határozattal fogadta el az **Országos Fogyatékosságügyi Programot (2026–2036)**, amely hosszú távú stratégiai keretet biztosít a fogyatékossággal élő személyek élethelyzetének javításához. A program alapvető célja, hogy elősegítse a fogyatékossággal élő emberek önálló életvitelét, társadalmi befogadását és teljes körű közösségi részvételét. A dokumentum az ENSZ Fogyatékossággal Élő Személyek Jogairól szóló Egyezményének elveire épül, és hangsúlyozza, hogy a fogyatékossággal élő embereket a társadalom egyenrangú tagjainak kell tekinteni.
- A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló **1998. évi XXVI. törvény** (továbbiakban: Fot.) szerint fogyatékos személy, az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással – illetve ezek bármilyen halmozódásával – él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja.[25]
- A Fot. mellett **a 2007. évi XCII.** törvény hirdeti ki Magyarországon az ENSZ által elfogadott, a Fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezményt (CRPD) és annak Fakultatív Jegyzőkönyvét. Célja az alapvető emberi jogok, az esélyegyenlőség és a méltóság teljes körű biztosítása a fogyatékossággal élő személyek számára.
- A **2011. évi CXCI. törvény** (továbbiakban: *Mmtv.*) a megváltozott munkaképességű személyek ellátásait és egyes törvények módosítását szabályozza. Célja, hogy a csökkent munkaképességű emberek számára rehabilitációs, illetve anyagi támogatást biztosítson a munkaerőpiacra történő visszatérésük elősegítésére vagy megélhetésük biztosítására.
  A törvény értelmében az érintettek két fő ellátástípusban részesülhetnek:
  - **Rehabilitációs ellátás:** Azoknak nyújt segítséget, akiknek a rehabilitációja lehetséges, és a munkaerőpiaci visszatérésük támogatást igényel.
  - **Rokkantsági ellátás:** Azoknak az igénylőknek jár, akiknek a rehabilitációja nem javasolt, egészségi állapotuk miatt tartósan nem foglalkoztathatók, vagy önellátásuk mértéke korlátozott.
- A **327/2012. (XI. 16.) Korm. rendelet** a megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók akkreditációját és a nekik nyújtható költségvetési támogatásokat szabályozza. Célja, hogy elősegítse a megváltozott munkaképességű személyek nyílt vagy védett munkaerőpiaci elhelyezkedését, és meghatározza a munkáltatók akkreditációs eljárásának részleteit.
- A **1303/2026. (IX. 18.) Korm. határozat** az Országos Fogyatékosságügyi Program végrehajtásának 2026–2027. évekre vonatkozó intézkedési tervéről.
- 2026. szeptember 19-én közzétételre került **az Országos Fogyatékosságügyi Program 2026-2027. évi intézkedései** a fogyatékossággal élő személyek esélyegyenlőségének megteremtéséhez, melynek célja a következő 11 évre vonatkozó fogyatékosságpolitikai irányok meghatározása, valamint az ágazatközi és az államigazgatáson kívüli együttműködések főbb pontjainak kijelölése.

„A fogyatékosság fogalmának értelmezése vonatkozásában szemléletváltás zajlik, melynek fókuszában a társadalmi beilleszkedés nehézségeinek vizsgálata válik meghatározóvá. Éppen ezért a 2022. évi népszámlálásba az Egyesült Nemzetek Szervezetének fogyatékosságügyi statisztikai módszertana alapján

[25] A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény

a látás, hallás, járás, emlékezés vagy koncentrálás, önellátás, beszéd területein megtapasztalt nehézségeket felmérő blokk is beépítésre került.” [26]

79. táblázat

A fogyatékossággal élő személyek száma Magyarországon		
A fogyatékosság típusa	**2011**	**2022**
Mozgáskorlátozott	227 633	112 914
Gyengénlátó, aliglátó	71 086	34 437
Vak	8 807	8 774
Értelmi fogyatékossággal él	36 685	41 082
Autizmus spektrumzavar	2 522	14 131
Pszichoszociális fogyatékossággal él	44 617	8 927
Nagyothalló	61 418	24 224
Siket	8 193	6 392
Siketvak (látás- és hallássérült)	3 138	869
Beszédhibával él	12 377	6 856
Beszédfogyatékossággal él	8 951	7 786
Súlyos belszervi fogyatékossággal él	44 488	10 724
Súlyos-halmozott fogyatékossággal él	nincs adat	10 069
Más fogyatékosság	2017	2 636
Ismeretlen	34 791	41 892
Fogyatékossággal élők	467 388	273 558

Forrás: KSH népszámlálási adatok

A fogyatékossággal élő személyek számának 2011 és 2022 közötti jelentős csökkenése valószínűleg nem kizárólag a népesség tényleges változásával magyarázható. Az adatok alakulására hatással lehettek a fogyatékosság meghatározásában bekövetkezett változások, az önbevallásos adatfelvétel sajátosságai, valamint a népszámlálás lebonyolításának módszertani különbségei is.

Az esélyegyenlőség megvalósítása érdekében alapvető fontosságú, hogy a fogyatékossággal élő emberek ugyanúgy hozzáférhessenek az oktatáshoz, az egészségügyi és szociális ellátásokhoz, a közszolgáltatásokhoz, a közlekedéshez, az információkhoz, valamint a közösségi és kulturális élet lehetőségeihez, mint a társadalom bármely más tagja. Ebben kiemelt szerepet játszik az akadálymentesítés, amely nemcsak az épített környezet átalakítását jelenti, hanem magában foglalja az információs, kommunikációs és digitális hozzáférhetőség biztosítását is. A Fot. alapelve, hogy „az államnak, a társadalom szervezeteinek és tagjainak oly módon kell tevékenységüket végezni, hogy az ne okozhasson olyan károsodást, amely fogyatékosság kialakulásához vezet, illetve olyan körülményeket kell létrehozni, amelyben a fogyatékos emberek képesek lesznek teljesebb életre és a fogyatékosságukból fakadó terheik csökkenthetőek.[27]

Jelen program fogyatékosügyi pontja áttekinti a településszintű helyi sajátosságokat és a fogyatékossággal élő lakosságot érintő legfontosabb problémákat, valamint bemutatja azokat a szolgáltatásokat és intézkedéseket, amelyek hozzájárulnak életminőségük javításához. Külön figyelmet kap a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés, a közösségi közlekedés akadálymentesítésének helyzete, továbbá azok a programok és kezdeményezések, amelyek kifejezetten a fogyatékossággal élő emberek támogatását szolgálják. Kitér a fejlesztési lehetőségekre és azokra a jövőbeli feladatokra is, amelyek elősegíthetik egy még befogadóbb, mindenki számára hozzáférhetőbb városi környezet kialakítását.

[26] 72/2025. (XII. 10.) OGY határozat Az Országos Fogyatékosságügyi Programról (2026–2036)

[27] A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény

7.1. A településen fogyatékossággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékossággal élő emberek életminőségét számos tényező befolyásolja, többek között az egészségügyi állapotuk, foglalkoztatásuk, oktatásuk, valamint a környezetük akadálymentesítés szintje. Társadalmi helyzetüket gyakran az határozza meg, hogy mennyire tudnak bekapcsolódni a munka világába, illetve hozzáférnek-e a szükséges szolgáltatásokhoz és támogatásokhoz. Ebben a fejezetben bemutatjuk a településen élő fogyatékossággal élő személyek jellemzőit, foglalkoztatási, munkavállalási lehetőségeit, valamint azokat a mindennapi nehézségeket és kihívásokat, amelyek befolyásolják az életüket. A helyi esélyegyenlőségi intézkedések célja, hogy ezekre a kihívásokra választ adjanak, és elősegítsék a fogyatékossággal élő emberek aktívabb részvételét a közösségi és munkahelyi életben. Az elemzés alapját a rendelkezésre álló statisztikai adatok, helyi tapasztalatok és intézményi információk képezik.

A fogyatékossággal élő személyek gazdasági aktivitása jelentősen eltér a fogyatékosság típusától függően. Az, hogy valaki mennyire tud részt venni a munkahelyi életben, sok más dolog is befolyásolja. Egyrészt számít, hogy az adott személy mennyire tudja önállóan ellátni a mindennapi tevékenységeit, tehát a működés mértéke, másrészt akadályozó-támogató tényezők, amelyek segítik vagy éppen nehezítik a részvételét – például az akadálymentesítés vagy a megfelelő támogatás megléte- a munkahelyi életben.

80. táblázat

A fogyatékossággal élők gazdasági aktivitás és a fogyatékosság típusa szerint							
A fogyatékosság típusa	**Foglalkoztatott**	Munkanélküli	Inaktív kereső	ebből:		Eltartott	Összesen
				saját jogú nyugdíjas, járadékos	rokkantsági nyugdíjas, baleseti járadékos		
2022							
Mozgáskorlátozott	**16 602**	1 133	87 603	52 192	31 874	7 576	112 914
Gyengénlátó, aliglátó	**5 515**	470	26 070	17 512	7 405	2 382	34 437
Vak	**1 164**	65	6 970	4 203	2 466	575	8 774
Értelmi fogyatékossággal él	**6 010**	394	25 153	2 782	18 586	9 525	41 082
Autizmus spektrumzavar	**1 334**	186	3 037	98	2 488	9 574	14 131
Pszichoszociális fogyatékossággal él	**1 885**	195	5 558	1 537	3 462	1 289	8 927
Nagyothalló	**7 114**	395	14 378	10 515	3 088	2 337	24 224
Siket	**2 177**	124	3 293	1 439	1 628	798	6 392
Siketvak (látás- és hallássérült)	**193**	19	526	285	212	131	869
Beszédhibával él	**1 382**	105	3 441	1 024	2 069	1 928	6 856
Beszédfogyatékossággal él	**743**	47	4 633	1 237	2 974	2 363	7 786
Súlyos belszervi fogyatékossággal él	**3 847**	231	5 576	3 212	2 092	1 070	10 724
Súlyos-halmozott fogyatékossággal él	**860**	76	7 184	1 583	5 030	1 949	10 069
Más fogyatékosság	**1 072**	62	1 163	713	376	339	2 636
Ismeretlen	**15 626**	870	17 516	11 765	4 698	7 880	41 892
Fogyatékossággal élők	**59 224**	3 893	170 255	93 531	66 205	40 186	273 558

Forrás: KSH Népszámlálás 2022

A 2022-es népszámlálási adatok alapján országosan a fogyatékossággal élő személyek közül összesen 59 224 fő volt foglalkoztatott**,** ami az összes 273 558 fő fogyatékossággal élő népességhez viszonyítva azt jelenti, hogy a foglalkoztatottsági arány körülbelül 21,6%**.** A legtöbb foglalkoztatott a mozgáskorlátozottak csoportjában található (16 602 fő), ami részben a csoport nagy létszámával is magyarázható.
A megváltozott munkaképességű személyek munkavállalását nagyban meghatározza az egészségi állapotuk. Foglalkoztatási lehetőségeik gyakran korlátozottabbak, ugyanakkor megfelelő támogatásokkal és rehabilitációs intézkedésekkel sokan képesek munkát vállalni. A megváltozott munkaképességű személyek számára nyújtott ellátások - rehabilitációs és rokkantsági ellátások-hozzájárulnak a megélhetés biztosításához, ugyanakkor az ellátások összege sok esetben alacsony, így a munkából származó jövedelem segíti a társadalmi és gazdasági részvételüket.

81. táblázat

Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülő száma nemenként Nyíregyházán (7.1.1.)

Év	**Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak** (TS 061)	**Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők** (TS 062)	**Összesen**
2020	1 493	1 951	3444
2021	1 382	1 825	3207
2022	1 270	1 649	2919
2023	1 203	1 541	2744
2024	1 163	1 508	2671

Forrás: TEIR

A táblázat adatai alapján egyértelműen látható, hogy helyi szinten a megváltozott munkaképességű személyek ellátásában részesülők száma évről évre csökkent a vizsgált időszakban. Az összes ellátott létszáma 2020 és 2024 között 773 fővel, mintegy 22,4%-kal mérséklődött. A csökkenő tendencia mindkét nem esetében megfigyelhető. Emellett az is látható, hogy a nők száma minden évben meghaladta a férfiakét, ami arra utal, hogy a nők nagyobb arányban részesültek megváltozott munkaképességű személyek számára biztosított ellátásokban.

a) fogyatékossággal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A fogyatékossággal élő személyek foglalkoztatása jelentős hatással van az önálló életvitel, a társadalmi integráció, a lelki egészség és nem utolsó sorban az anyagi biztonság megteremtésében. A foglalkoztatás ugyanakkor számos akadályba ütközhet, például a megfelelő munkakörök hiánya, a munkahelyek akadálymentesítésének elégtelensége vagy akár a munkáltatói előítéletek miatt.

A nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedést különböző foglalkoztatási programok, bértámogatások és rehabilitációs szolgáltatások segíthetik. A munkavállalás sikerességét növelheti a munkahelyek fizikai és infokommunikációs akadálymentesítése, a munkáltatók ~~érzékenyítése~~ szemléletformálása és felkészítése, ezen belül a befogadó és támogató munkahelyi légkör, a munkatársak segítőkész hozzáállása, a rugalmas munkaszervezés, valamint az, ha a munkáltató figyelembe veszi az egyéni igényeket és képességeket.

Azok számára, akik egészségi állapotuk vagy fogyatékosságuk miatt nem tudnak a nyílt munkaerőpiacon elhelyezkedni, lehetőséget jelenthet a védett foglalkoztatás. A védett munkahelyeken a munkafeltételek alkalmazkodnak a munkavállalók egyéni szükségleteihez. Ez megjelenhet a munkaidő rugalmas alakításában, a munkafolyamatok egyszerűsítésében, a speciális eszközök használatában, valamint a folyamatos szakmai és mentori támogatás biztosításában. A védett foglalkoztatás keretében végzett tevékenységek sokfélék lehetnek, például összeszerelési munkák, csomagolás, kézműves tevékenységek,

kertészeti feladatok, textilipari munkák, takarítás vagy egyéb szolgáltató jellegű tevékenységek. A munkakörök kialakításánál elsődleges szempont, hogy azok igazodjanak az érintettek képességeihez és terhelhetőségéhez.

82. táblázat

Rehabilitációs akkreditációs tanúsítvánnyal rendelkező munkáltatók Nyíregyházán

Munkáltató elnevezése
HORIZONT TEX Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság
Vakok és Gyengénlátók Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Egyesülete
"NYÍR-PLAST" Általános Kereskedelmi Ipari és Szolgáltató Rehabilitációs Korlátolt Felelősségü Társaság
PIREHAB Rehabilitációs Foglalkoztató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság
Mozgáskorlátozottak Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Egyesülete
"Pro-Team" Rehabilitációs Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság
Pszichotikus Betegségekben Szenvedők Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Érdekvédelmi Egyesülete
Start Rehabilitációs Foglalkoztató és Intézményei Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság
"KREKK-INFO" Reklám, Terjesztési és Szolgáltató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság
Fehér Bot Alapítvány
"ILTOP 3000" Textilipari Korlátolt Felelősségű Társaság
KI-TAKARÍT Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság
OMNIS Alapítvány
JÁSZ-PLASZTIK Korlátolt Felelősségű Társaság
Patrónus Egyesület
Rákbetegek Országos Szervezete
DRL Épszolg Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság
SZŰCS NETWORK HUNGARY Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság
Fehér Hold Kereskedelmi, Termelő és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság
„Munkalehetőségek Esélye” Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság
MEMUNDO Kft.
Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Szervezete
MMXH Lakberendezési Korlátolt Felelősségű Társaság

Forrás:https://kormanyhivatalok.hu/kormanyhivatalok/budapest/megye/megvaltozott-munkakepessegu-munkavallalokat-foglalkoztatok

A közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény 1. § (4) bekezdés ba) alpontja szerint azon személyek, akik a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló törvény szerinti rehabilitációs ellátásban részesülnek foglalkoztathatók közfoglalkoztatásban. A közfoglalkoztatás alternatívát jelenthet számukra, különösen azok esetében, akik tartósan kiszorultak a munkaerőpiacról. A közfoglalkoztatási programok átmeneti munkalehetőséget és jövedelmet biztosíthatnak, ugyanakkor hosszú távon fontos cél a nyílt munkaerőpiaci elhelyezkedés elősegítése.

A településen élő fogyatékossággal élő emberek munkához jutásának segítése fontos feladat. Ehhez szükség van a helyi munkaadókkal való együttműködésre, valamint olyan képzési és tanulási lehetőségekre, amelyek mindenki számára elérhetők. Külön figyelmet kell fordítani azokra a fiatalokra is, akik a szakképző intézmények vagy más oktatási formák befejezése után kerülnek ki az iskolából. Számukra fontos, hogy legyen segítség a továbblépésben: akár további képzés, akár munkalehetőség

formájában. A megfelelő támogatás hozzájárul ahhoz, hogy könnyebben el tudjanak helyezkedni, és aktív részesei lehessenek a közösség életének.

Nyíregyháza munkaerőpiaci helyzetének vizsgálata során fontos áttekinteni azokat a helyi munkáltatókat, amelyek lehetőséget biztosítanak fogyatékossággal élő és megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatására. Az érintett munkavállalók munkaerőpiaci részvételének elősegítése nemcsak egyéni, hanem társadalmi szempontból is kiemelt jelentőségű. Az alábbi táblázat a helyi nagyobb foglalkoztatók adatszolgáltatása alapján nyújt áttekintést a foglalkoztatottak számáról és a foglalkoztatás jellemzőiről.

83. táblázat

	Start Rehab. Foglalkoztató és Intézményei Közhasznú Nonprofit Kft.		Pro-Team Nonprofit Kft.		PIREHAB Nonprofit Kft.		Horizont Tex Kft.		NYÍRVV.		Megválto-zott munkaké-pességűek száma összesen(fő)
	munka-jogi létszám (fő)	m.m.k dolgo-zók (fő)	munka-jogi létszám (fő)	m.m.k. dolgo-zók (fő)	munka-jogi létszám (fő)	m.m.k. dolgo-zók (fő)	munka-jogi létszám (fő)	m.m.k dolgo-zók (fő)	munka-jogi létszám (fő)	m.m.k. dolgo-zók (fő)	
2021	844	**741**	239	**152**	142,04	**122,23**	173	**144**	1222	n.a.	**1159,23**
2022	816	**720**	194	**127**	154,34	**134,22**	179	**138**	316	n.a.	**1119,22**
2023	816	**726**	211	**127**	153,31	**132,94**	172	**134**	1011	n.a.	**1119,94**
2024	391	**286**	232	**142**	186,4	**143,17**	177	**142**	698	n.a.	**713,17**
2025	422	**314**	222	**128**	164,83	**145,94**	172	**140**	785	n.a.	**727,94**

Forrás: saját adatgyűjtés alapján

Az adatok alapján megállapítható, hogy a vizsgált rehabilitációs foglalkoztatók működésének meghatározó részét a megváltozott munkaképességű munkavállalók (mmk) foglalkoztatása adja. A legmagasabb mmk-arányt a Start Rehabilitációs Foglalkoztató (2021–2023) és a PIREHAB Nonprofit Kft. (különösen 2025-ben) mutatja, ahol az alkalmazottak közel kilenctizede megváltozott munkaképességű. A Pro-Team Nonprofit Kft.-nél az mmk dolgozók aránya végig alacsonyabb (58–66%), míg a Horizont Tex Kft. stabilan 77–83% közötti arányt tart fenn. Az összesített adatok szerint 2021–2023 között a foglalkoztatottak mintegy 83%-a volt megváltozott munkaképességű, azonban 2024-ben jelentős visszaesés következett be, amelyet elsősorban a Start Rehabilitációs Foglalkoztató létszámának jelentős csökkenése okozott. 2025-ben ugyan enyhe javulás figyelhető meg, de a foglalkoztatási szerkezet még nem érte el a korábbi évek szintjét. Ez arra utal, hogy a rehabilitációs foglalkoztatás rendszerében 2024-ben jelentős átrendeződés történt.

b) munkavállalást segítő lehetőségek

A fogyatékossággal élő emberek munkavállalását számos lehetőség és támogatás segíti. Ezek célja, hogy megkönnyítsék az álláskeresést, a munkába állást, valamint a munkahely megtartását. Ide tartoznak például a rehabilitációs szolgáltatások, a különböző képzések, a foglalkoztatási támogatások és a munkáltatóknak nyújtott kedvezmények. Ezek a lehetőségek mindkét fél részére kedvezőek, hiszen a fogyatékossággal élő személyek nagyobb eséllyel találnak munkát és a támogatások ösztönzik a munkáltatókat, hogy fogyatékos vagy megváltozott munkaképességű személyeket foglalkoztassanak.

A munkavállalást segítő lehetőségek:

- rehabilitációs hozzájárulás[28]

[28] A rehabilitációs hozzájárulás szabályait a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (a továbbiakban: Mmtv.) tartalmazza.

2026. január 1-jétől a minimálbér összege 322.800 Ft lett, ennek kilencszeresét, azaz *2.905.200 Ft*-ot kötelesek megfizetni (személyenként, évente) a munkaadók (Mmtv. 23. § (5) bekezdés), ha az általuk foglalkoztatottak átlagos statisztikai állományi létszáma meghaladja a 25 főt, de a megváltozott munkaképességű munkavállalók száma nem éri el a teljes létszám 5 százalékát.

- adókedvezmények (szociális hozzájárulási adó, súlyos fogyatékossági adókedvezmény)

  szociális hozzájárulási adó:
  A kifizetőt adókedvezmény illeti meg, ha az általa foglalkoztatott munkavállaló
  - egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű, vagy
  - 2011. december 31-én I., II., vagy III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult és rokkantsági ellátásban vagy rehabilitációs ellátásban részesül vagy
  - fogyatékossági támogatásban, vagy vakok személyi járadékában részesül.

  A kedvezmény az adómegállapítási időszakra a kifizető által a foglalkoztatott után megállapított adóalap, de legfeljebb a minimálbér kétszeresének 13 százaléka.

  súlyos fogyatékossági adókedvezmény:
  A kedvezmény annak a súlyos fogyatékos magánszemélynek minősülő személynek jár, aki a 335/2009. (XII. 29.) kormányrendeletben említett betegség BNO kódjával rendelkezik, és hallásküszöbértéke a beszédfrekvenciákon mindkét fülön 60 dB felett van. Jogosult továbbá a kedvezményre az is, aki vagy rokkantságijáradékban vagy fogyatékossági támogatásban részesül.

- tartósan beteg, vagy súlyosan fogyatékos személynek minősülő kedvezményezett eltartott után a családi kedvezmény (a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 29/A.§ (2a) bekezdés alapján),

- bértámogatások és munkáltatói támogatások.

A gyakorlatban a munkáltatók egy része foglalkoztat megváltozott munkaképességű embereket, de több munkáltató inkább megfizeti a rehabilitációs hozzájárulást minthogy megváltozott munkaképességű személyeket alkalmazzon. Ennek oka lehet, hogy nem tud megfelelő munkakört biztosítani, vagy munkaállomást kialakítani, viszont lehet, hogy egyszerűen nincs tapasztalata.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A fogyatékossággal élő és megváltozott munkaképességű személyek a munkaerőpiacon gyakran szembesülnek hátrányos megkülönböztetéssel. Ez megjelenhet már az álláskeresés során, amikor a munkáltatók előítéletek vagy téves feltételezések alapján nem szívesen alkalmazzák őket. Ennek oka lehet egyfajta félelem, hogy alacsonyabb teljesítményre lesznek képesek a munkájuk során, esetleg többet hiányoznak majd.

Számos civil szervezet és alapítvány segíti a fogyatékossággal élő és megváltozott munkaképességű személyek álláskeresését, munkahelyi beilleszkedését. Országosan például a Salva Vita Alapítvány és az Érték vagy! programot említhető, de helyi szinten a látássérült emberek munkavállalását segítő szervezet a már említett akkreditációs tanúsítvánnyal rendelkező Fehér Bot Alapítvány. 2023. novemberében nyitotta meg kapuját a Mentorház, mely ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élő fiatal felnőtteket segíti a munkaerőpiacon való elhelyezkedésben. A Mentorház szakemberei egyénre szabott gyógypedagógiai és pedagógiai módszerekkel felkészítik a fiatal felnőttet és ezt követően helyezik ki a munkaerőpiacra.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A megváltozott munkaképességű vagy fogyatékossággal élő személyek életútja sok tekintetben hasonló egy ép emberéhez: óvodába járnak, iskolában tanulnak, szakmát szereznek vagy továbbtanulnak, majd munkát vállalnak és önálló életre törekednek. Ugyanakkor életük során gyakran több akadállyal és nehézséggel találkoznak. Már gyermekkorban szükség lehet speciális fejlesztésekre, gyógypedagógiai támogatásra vagy egyéni segítségre ahhoz, hogy képességeik kibontakozhassanak. A tanulás, a pályaválasztás és a munkakeresés során is gyakran nagyobb erőfeszítést igényel a céljaik elérése, mint egészséges társaik esetében. Ezért különösen fontosak azok az intézmények, szolgáltatások és programok, amelyek végig kísérik őket életútjuk során, segítve a tanulást, a munkavállalást, az önálló életvitelt és a közösségi részvételt.

A gyermeket születésétől az iskoláskoráig a területi védőnő gondozza, ellenőrzi, helyileg a szolgálatot **a** Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház koordinálja. A gyermek fejlődését elsősorban a védőnő és a házi gyermekorvos követi nyomon. A gyermek fejlődésében ha elmaradás vagy egyéb változás mutatkozik, további vizsgálatokra kerülhet sor, a korai diagnózis lehetővé teszi a fejlesztő szolgáltatások mielőbbi megkezdését. A korai fejlesztést, a szakértői vizsgálatokat, a logopédiai és gyógypedagógiai ellátásokat a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat biztosítja.

2023. szeptember 01. napjától a Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ szervezeti keretében működik az iskolai-védőnői ellátás, a gyermek és felnőtt háziorvosi ellátás és a fogorvosi ellátás.

Az óvodáskor a szocializáció és az alapvető készségek fejlődésének meghatározó időszaka. A szakértői bizottság vizsgálata alapján megállapítható a sajátos nevelési igény fennállása. A szakértői vélemény meghatározza a szükséges fejlesztések körét és az ellátás formáját, valamint, hogy a gyermek integrált vagy speciális óvodai nevelésben részesülhet. Az önkormányzat fenntartásában működő óvodákban 2025. évben 111 (2025. október 1.-i statisztika alapján) sajátos nevelésű igényű gyermek fejlesztése valósult meg a Nyíregyházi Tankerületi Központtal kötött megállapodás alapján. A megállapodásban foglaltak szerint „a Tankerületi Központ által fenntartott utazó gyógypedagógusi hálózat az óvodákban ellátja a megállapodásban megjelölt sajátos nevelési igényű gyermekek közvetlen fejlesztésével kapcsolatos feladatokat.” A Búzaszem Nyugati Óvoda és a Gyermekek Háza Déli Óvoda székhelyein 1-1 csoportban speciális csoportokban 8-10 fő sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése folyik.

Az óvoda befejezését követően kezdődik egy hosszabb tanulási, fejlődési szakasz, az iskola. A fogyatékossággal élő tanulók számára továbbra is biztosítani kell a szükséges kedvezményeket és fejlesztéseket. A gyógypedagógiai támogatás a tanulási nehézségek leküzdését segíti. Nyíregyházán integráltan vagy több speciális iskolában tanulhatnak a gyermekek egészen a felnőtté válásig, ilyen általános iskola a

- Bárczi Gusztáv Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény,
- a Göllesz Viktor Szakiskola, Általános iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény,
- a középiskolák közül a RIDENS Gimnázium, Szakiskola és Kollégium és
- a Nyíregyházi Szakképzési Centrum Bencs László Szakképző Iskola.

A tanulási sikeressége sokszor azonban nemcsak a tananyagon múlik, hanem azon, hogy milyen kísérő támogatások állnak rendelkezésre. A 2026-2036 Országos Fogyatékossági Programban is meghatározott feladat „a fogyatékossággal élő gyermekek iskolába jutása, valamint a felnőttek önálló életvitelének támogatása érdekében a támogató szolgálatok fejlesztése”. De nemcsak a támogatószolgálatok működnek közre, vállalnak feladatot, hanem a falugondnoki, illetve tanyagondnoki szolgáltatásban résztvevő szervezetek is, akik többségében akadálymentesített buszokkal segítik a fogyatékossággal élő személyeket eljutni akár az oktatási intézményekbe, illetve a fejlesztő foglalkozásokra. Nyíregyházán ez

különösen fontos, mivel a várost körülölelő tanyabokrokban élők sok esetben a szolgálatok nélkül nem tudnak eljutni az intézményekbe, orvosi rendelőkbe, foglalkozásokra.

A köznevelési intézményekből való kilépés jelentős élethelyzeti változást jelent a ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élő fiatal és családjaik számára egyaránt. A nappali ellátás keretében olyan biztonságos és fejlesztő környezetet biztosítunk, amely lehetőséget teremt a megszerzett képességek szinten tartására, fejlesztésére, valamint a közösségi kapcsolatok fenntartására, a nappali ellátásban részesülő személy fejlesztő foglalkoztatásban vehet részt, melynek célja az önállóság erősítése, a kommunikációs, szociális és gyakorlati készségek fejlesztése, valamint a mindennapi élethez szükséges kompetenciák bővítése.
Különösen fontos szerepet tölt be a támogatott lakhatás, amely a korszerű fogyatékosügyi szemlélet egyik meghatározó eleme. A támogatott lakhatás olyan személyre szabott szolgáltatási forma, amely lehetővé teszi, hogy a fogyatékossággal élő személyek kis létszámú, családias környezetben éljenek, miközben életkoruknak, képességeiknek és szükségleteiknek megfelelő támogatást kapnak. A szolgáltatás alapja az önrendelkezés tiszteletben tartása, vagyis a lakók lehetőséget kapnak arra, hogy döntéseket hozzanak saját életükkel kapcsolatban, részt vegyenek a napi tevékenységek megszervezésében, és képességeikhez mérten önállóan alakítsák életvitelüket. A támogatott lakhatás nem csupán lakóhelyet jelent, hanem komplex támogatási rendszert. Ennek része a személyi segítés, a készségfejlesztés, az életvezetési támogatás, a közösségi programok szervezése, valamint az egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása. A szakemberek feladata nem a lakók helyetti döntéshozatal, hanem az önállóság elősegítése és a szükséges segítség biztosítása. A támogatott lakhatás hozzájárul a társadalmi integráció erősítéséhez, csökkenti a társadalmi elszigeteltség kockázatát, valamint elősegíti az emberi méltóság, az egyenlő esélyű hozzáférés és az önrendelkezés elveinek gyakorlati megvalósulását. Ez a szolgáltatási forma jól illeszkedik az országos fogyatékosságügyi stratégiai célokhoz, amelyek a nagylétszámú intézményi ellátások helyett a közösségi alapú szolgáltatások fejlesztését támogatják.

Az alábbi táblázatban összefoglalóan láthatók a fogyatékos személyek számára helyben elérhető ellátási típusok fenntartói megoszlásban.

84. táblázat

Ellátás típusa	Fenntartó (db)			Összesen
	állami, önkormányzati	egyházi	nem állami (civil szervezet)	
támogató szolgáltatás	1	3	6	10
nappali ellátás	1	4	6	11
lakóotthoni ellátás	1	2	2	5
fogyatékos személyek otthona	-	4	-	4
támogatott lakhatás	-	1	2	3
fejlesztő foglalkoztatás	1	4	2	6

Forrás: Szociális Ágazati Portál

A táblázat alapján jól látható, hogy ellátási rendszerben a civil és az egyházi fenntartók meghatározó szerepet töltenek be, míg az állami és önkormányzati fenntartású szolgáltatások száma alacsonyabb arányt képvisel. Fontos megemlíteni, hogy az egyházi fenntartó pl: támogatott lakhatás esetében a szolgáltatást több ellátási helyen, házban biztosítja, így a tényleges ellátási kapacitás a fenntartói darabszámnál nagyobb volumenű. A szolgáltatási struktúra alapján az ellátások több fenntartói kör között oszlanak meg, ami sokszínű és több szereplős ellátórendszert jelez.

7.2 ~~Fogyatékkal~~ Fogyatékossággal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A támogatási rendszer hatékony működése hozzájárul a fogyatékossággal élő személyek társadalmi integrációjához, önálló életvitelének elősegítéséhez és esélyegyenlőségének biztosításához. Az ellátások célja nem kizárólag a jövedelmi hátrányok mérséklése, hanem a mindennapi életvitel során felmerülő többletköltségek részbeni kompenzálása is. Ennek érdekében kiemelt jelentőségű az ellátásokhoz való egyenlő hozzáférés, valamint a különböző támogatási formák összehangolt működése. A fogyatékossággal élő személyek számára a szociális ellátórendszer pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatásokat biztosít. Ezek célja, hogy elősegítsék az érintettek önálló életvitelét, társadalmi részvételét és a családok megélhetési biztonságát. Az ellátórendszer működésének alapvető célja, hogy a támogatásra szoruló személyek számára hosszú távon is kiszámítható és biztonságos életkörülményeket teremtsen.

Az Szt. meghatározza azokat az ellátási formákat és intézményi kereteket, amelyek hozzájárulnak a megfelelő életminőség fenntartásához. Az anyagi támogatások mellett kiemelt jelentőségű a korai fejlesztés, az oktatáshoz és a foglalkoztatáshoz kapcsolódó szolgáltatások, valamint a megfelelő szakmai és információs háttér biztosítása. Mindezek együttesen teremtenek kiszámíthatóbb élethelyzetet az érintett személyek és családjaik számára.
A fogyatékossággal élő családtag gondozása gyakran hosszú távú elköteleződést és jelentős időráfordítást igényel a hozzátartozóktól. Ez nemcsak a család jövedelmi helyzetére, hanem életminőségére, munkavállalási lehetőségeire és társadalmi kapcsolataira is számottevő hatást gyakorolhat. A fogyatékossággal élő vagy tartósan beteg gyermeket nevelő családok jövedelmi helyzete gyakran kedvezőtlenebb az átlagosnál. Ennek egyik fő oka, hogy az egyik szülő – többnyire az édesanya – a folyamatos gondozási feladatok miatt csak korlátozottan vagy egyáltalán nem tud munkát vállalni. Emiatt a családok megélhetésében meghatározó szerepet töltenek be a fogyatékos családtag jogán igénybe vehető, jellemzően alanyi jogon biztosított pénzbeli ellátások és egyéb támogatások. A támogatások ugyanakkor önmagukban nem képesek valamennyi, a fogyatékossággal összefüggő többletterhet ellensúlyozni, ezért kiemelt jelentősége van a különböző ellátási formák összehangolt alkalmazásának.

A támogatási rendszer eredményessége nagymértékben függ attól is, hogy az érintettek megfelelő tájékoztatást kapjanak az igénybe vehető ellátásokról, valamint azok igénybevételének feltételeiről. Ezért különösen fontos, hogy a jogosultsági szabályok átláthatóak-, és az ellátásokhoz való hozzáférés adminisztratív akadályai a lehető legkisebb mértékűek legyenek. A hatékony ellátórendszer működéséhez elengedhetetlen az állami, önkormányzati és civil szereplők együttműködése, amely elősegíti a szolgáltatások összehangolt és a szükségletekhez igazodó biztosítását. Emellett kiemelt jelentőségű a rendszeres felülvizsgálat és a társadalmi igényekhez történő alkalmazkodás, hiszen a fogyatékossággal élő személyek élethelyzete és támogatási szükségletei az életút különböző szakaszaiban változhatnak. A pénzbeli ellátások, a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatások és a közösségi támogatások egymást kiegészítve járulnak hozzá az önálló életvitel fenntartásához, valamint a társadalmi befogadás erősítéséhez. Mindezek alapján a támogatási rendszer hosszú távú hatékonysága nem kizárólag az ellátások összegétől, hanem azok hozzáférhetőségétől, összehangoltságától és a szolgáltatások minőségétől is alapvetően függ.

18. ábra

A ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élők, illetve hozzátartozóik számára biztosított pénzbeli és természetbeni támogatások, egyéb kedvezmények

Forrás: saját szerkesztés

Családi pótlék, fogyatékossági támogatás (a továbbiakban: FOT)

A támogatási rendszer a gyermek születésétől egészen a felnőttkor eléréséig különböző pénzbeli ellátásokkal segíti a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő családokat. A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény alapján az alábbi ellátások vehetők igénybe:

- Emelt összegű családi pótlék – 0–18 éves korig jár, összege a családi állapottól és az eltartott gyermekek számától függően változik.
- FOT – a 18. életév betöltését követően állapítható meg, és a hatályos jogszabályok szerint nem minősül jövedelemnek.
- Vakok személyi járadéka – 2001. július 1-jétől új jogosultság megállapítására már nincs lehetőség.

Ápolási díj, gyermekek otthongondozási díja (a továbbiakban: GYOD), valamint méltányossági ápolási díj

A tartós ápolásra szoruló gyermek gondozását végző szülő vagy más hozzátartozó számára többféle támogatási forma áll rendelkezésre. Az igénybe vehető ellátások köre az ápolt személy életkorától, egészségi állapotától és gondozási szükségletének mértékétől függ.

Az ápolást végző hozzátartozó az alábbi ellátásokra lehet jogosult:

- Gyermekgondozási segély – a gyermek 10 éves koráig vehető igénybe.
- Ápolási díj vagy GYOD – az ápolt személy életkorának és egészségi állapotának megfelelően állapítható meg.
- Tartósan ápolást végzők időskori támogatása – a jogszabályban meghatározott feltételek teljesülése esetén biztosított.

A súlyosan beteg vagy önellátásra képtelen gyermekek otthoni gondozása gyakran napi huszonnégy órás felügyeletet igényel, amely jelentős fizikai, lelki és szellemi megterhelést ró a családokra. E kihívások enyhítése és az otthoni ápolási tevékenység társadalmi elismerése érdekében 2019. január 1-jétől került bevezetésre **a gyermekek otthongondozási díja** (**GYOD**). Az ellátás összege a bevezetést követő években fokozatosan emelkedett, célja pedig az, hogy az ápolási díjjal együtt érdemi anyagi támogatást, nagyobb

egzisztenciális biztonságot és megfelelő társadalmi megbecsülést nyújtson az otthoni gondozást végző családok számára.

19. ábra

Ápolási díjban, GYOD-ban részesülők száma (fő) 2021 – 2025. közötti években Nyíregyházán

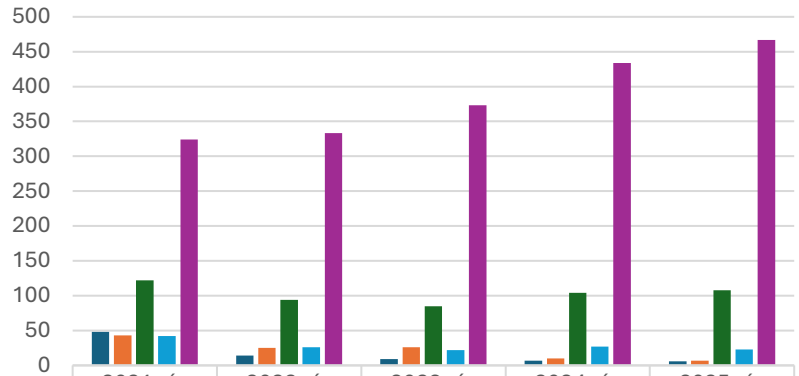

	2021. év	2022. év	2023. év	2024. év	2025. év
Tartósan beteg 18 év alatti	48	14	9	7	6
Súlyosan fogyatékos - alap összegű	43	25	26	10	7
Súlyosan fogyatékos - emelt összegű	122	94	85	104	108
Súlyosan fogyatékos - kiemelt összegű	42	26	22	27	23
gyermekek otthongondozási díja	324	333	373	434	467

Forrás: Nyíregyházi Járási Hivatal Hatósági Osztálya (saját szerkesztés)

Az adatok alapján jól látható, hogy az egyes támogatási formák igénybevételében eltérő tendenciák figyelhetők meg. A legjelentősebb változás a **gyermekek otthongondozási díja (GYOD)** esetében tapasztalható, amelynek jogosulti létszáma folyamatosan emelkedett: 2021-ben 324 fő részesült az ellátásban, míg 2025-re számuk 467 főre nőtt. Ez közel **44%-os növekedést** jelent az ötéves időszak alatt, ami arra utal, hogy egyre több család választja vagy kényszerül az otthoni gondozás biztosítására, egyre több hozzátartozó vállalja főállásban a súlyosan fogyatékos gyermek gondozását.

Ezzel szemben a **18 év alatti tartósan beteg gyermekek után járó ellátásban** részesülők száma jelentős csökkenést mutatott. Míg 2021-ben még 48 fő tartozott ebbe a körbe, addig 2025-re már csupán 6 fő, ami közel **88%-os visszaesést** jelent. Hasonló tendencia figyelhető meg a **súlyosan fogyatékos személyek alapösszegű támogatásánál**, ahol a jogosultak száma 43 főről 7 főre csökkent.

A **súlyosan fogyatékos személyek emelt összegű támogatása** ugyanakkor viszonylag stabil képet mutat. A 2021. évi 122 főt követően 2022–2023-ban mérséklődés volt tapasztalható, azonban 2024–2025-ben ismét emelkedés következett be, és a jogosultak száma 108 főre nőtt. Ez arra utal, hogy az emelt összegű ellátásban részesülők köre hosszabb távon kiegyensúlyozott maradt, kisebb éves ingadozások mellett.

A **kiemelt összegű támogatás** esetében a vizsgált időszakban csupán kisebb változások figyelhetők meg. A jogosultak száma 42 főről 23 főre mérséklődött, ugyanakkor 2024-ben átmeneti növekedés volt tapasztalható (27 fő), amelyet 2025-ben ismét enyhe csökkenés követett.

Összességében a diagram alapján megállapítható, hogy a vizsgált időszakban a támogatási struktúrán belül egyre nagyobb jelentőséget kapott a **gyermekek otthongondozási díja**, miközben több hagyományos támogatási forma jogosulti létszáma folyamatosan csökkent. A tendencia arra enged következtetni, hogy az ellátórendszerben az otthoni gondozás támogatása egyre hangsúlyosabb szerepet tölt be, miközben a különböző fogyatékossági kategóriákhoz kapcsolódó ellátások jogosulti összetétele is átalakul. Az ápolási díjra és a GYOD-ra való jogosultság megállapítása a járási hivatalok hatáskörébe tartozik, míg a települési önkormányzatok az Szt. alapján további ellátást állapíthatnak meg.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata települési támogatás keretében **méltányossági ápolási díj**at biztosít azon személy részére, aki tartósan beteg nagykorú hozzátartozójának otthoni ápolását végzi. Az ápolási díj igénybevétele mellett napi négy órában keresőtevékenységet is végezhet az ápolási díjat igénybe vevő személy. A méltányossági ápolási díj összegét nyugdíjjárulék levonás terheli. Kiemelt jelentőségű, hogy a méltányos ápolási díjra való jogosultság egészségügyi szolgáltatásra is jogosít.
A méltányossági ápolási díjban részesülő személy **kiegészítő ápolási díj**ra is jogosult, amennyiben az általa ápolt személy ápolási-gondozási szükséglete eléri vagy meghaladja a napi 3 órát. A kiegészítő ápolási díj nyugdíjjárulék mentes.

20. ábra

Méltányossági ápolási díjban, kiegészítő ápolási díjban részesülők száma 2021-2025. közötti években Nyíregyházán

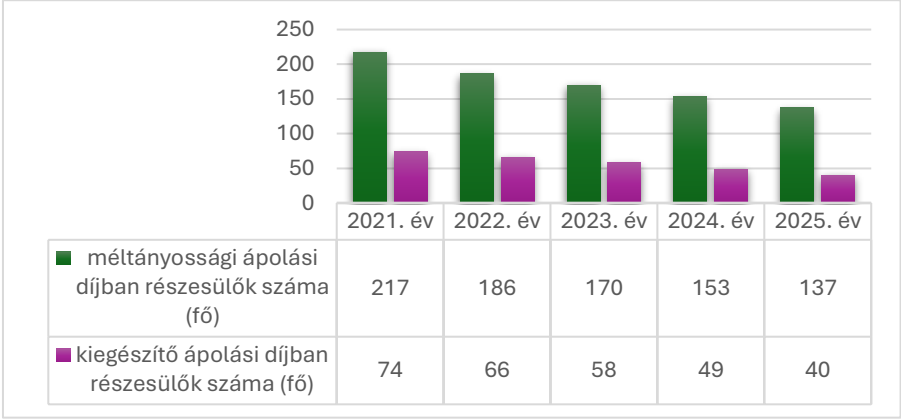

	2021. év	2022. év	2023. év	2024. év	2025. év
méltányossági ápolási díjban részesülők száma (fő)	217	186	170	153	137
kiegészítő ápolási díjban részesülők száma (fő)	74	66	58	49	40

Forrás: saját adat

A fenti adatok alapján mindkét támogatási forma esetében folyamatos, évről évre bekövetkező csökkenés figyelhető meg. A méltányos ápolási díjban részesülők száma 2025. évben a 2021. évhez képest 80 fővel csökkent, ami 37 %-os csökkenést jelent. Hasonló tendencia figyelhető meg a kiegészítő ápolási díj esetében is. A teljes időszak során a létszám 34 fővel, megközelítőleg 46%-kal csökkent, ami arányaiban még jelentősebb visszaesés, mint a méltányossági ápolási díj esetében.
A méltányossági ápolási díjban részesülők száma minden évben körülbelül háromszorosa a kiegészítő ápolási díj kedvezményezettjeinek. Bár a két támogatási forma eltérő nagyságrendű, a csökkenés üteme mindkettőnél hasonló, egyenletes lefolyású, jelentősebb kiugrás vagy átmeneti növekedés nem figyelhető meg.

21. ábra

Méltányossági ápolási díj, kiegészítő ápolási díj összege 2021-2025. közötti években Nyíregyházán

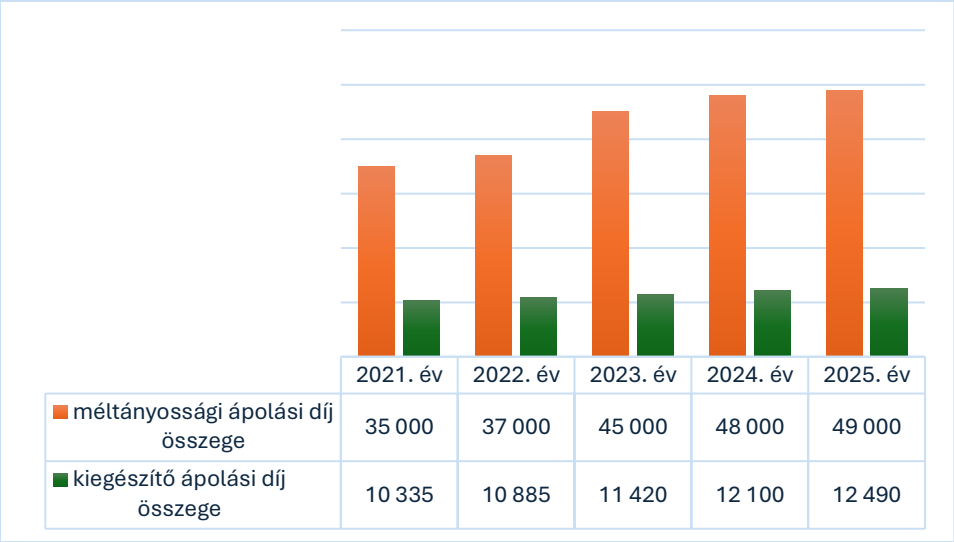

	2021. év	2022. év	2023. év	2024. év	2025. év
méltányossági ápolási díj összege	35 000	37 000	45 000	48 000	49 000
kiegészítő ápolási díj összege	10 335	10 885	11 420	12 100	12 490

Forrás: saját adat

Az adatok alapján mindkét ellátási forma esetében folyamatos, évről évre bekövetkező emelkedés figyelhető meg, amely az ellátások értékének fokozatos növekedését tükrözi.

A **méltányossági ápolási díj** összege a vizsgált időszak elején, 2021-ben 35 000 Ft volt, amely 2022-ben mérsékelten, 37 000 Ft-ra emelkedett. A legjelentősebb változás 2023-ban következett be, amikor az ellátás összege 45 000 Ft-ra nőtt, ami az előző évhez viszonyítva közel 22%-os emelkedést jelentett. A teljes vizsgált időszak alatt a méltányossági ápolási díj **14 000 Ft-tal**, azaz **40%-kal** emelkedett.

A **kiegészítő ápolási díj** összege szintén folyamatos növekedést mutatott. A 2021. évi 10 335 Ft-ról 2022-ben 10 885 Ft-ra, majd 2023-ban 11 420 Ft-ra emelkedett. A legnagyobb növekedés ennél az ellátásnál 2024-ben figyelhető meg, amikor az összeg 12 100 Ft-ra nőtt, majd 2025-ben elérte a 12 490 Ft-ot**.** A vizsgált öt év alatt a kiegészítő ápolási díj **2 155 Ft-tal**, vagyis mintegy **20,9%-kal** emelkedett.

Az adatokból jól látható, hogy a méltányossági ápolási díj növekedésének üteme meghaladta a kiegészítő ápolási díjét. Míg az alapellátás összege öt év alatt 40%-kal emelkedett, addig a kiegészítő támogatás növekedése ennek hozzávetőleg a felét érte el. Összességében megállapítható, hogy a méltányossági ápolási díj és a hozzá kapcsolódó kiegészítő támogatás összege a 2021–2025 közötti időszakban folyamatosan emelkedett.

Az Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít azokra a hozzátartozókra is, akik a járási hivatal által megállapított ápolási díjra vagy gyermekek otthongondozási díjára jogosultak, és **halmozottan fogyatékos** személy gondozását végzik. Számukra az Önkormányzat **kiegészítő ápolási díj**at biztosíthat.

22. ábra

Halmozottan sérült személyek ápolásáért kiegészítő ápolási díjban részesülők száma 2021-2025. években Nyíregyházán

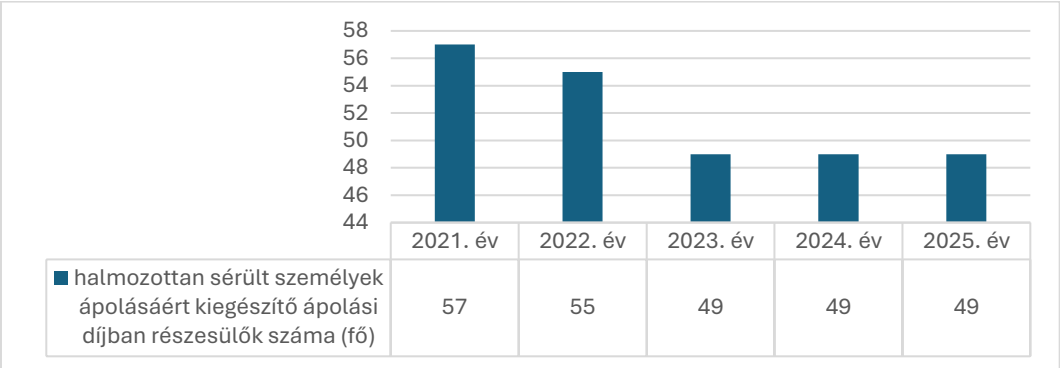

Forrás: saját adat

A halmozottan sérült személyek ápolásáért járó kiegészítő ápolási díjban részesülők száma a vizsgált öt év alatt 57 főről 49 főre csökkent (2021-hez képest csaknem 14%-os mérséklődést jelent), majd három egymást követő évben változatlan szinten maradt, a jogosulti kör létszáma stabilizálódott.

23. ábra

Halmozottan sérült személyek ápolásáért kiegészítő ápolási díj összege 2021-2025. években Nyíregyházán

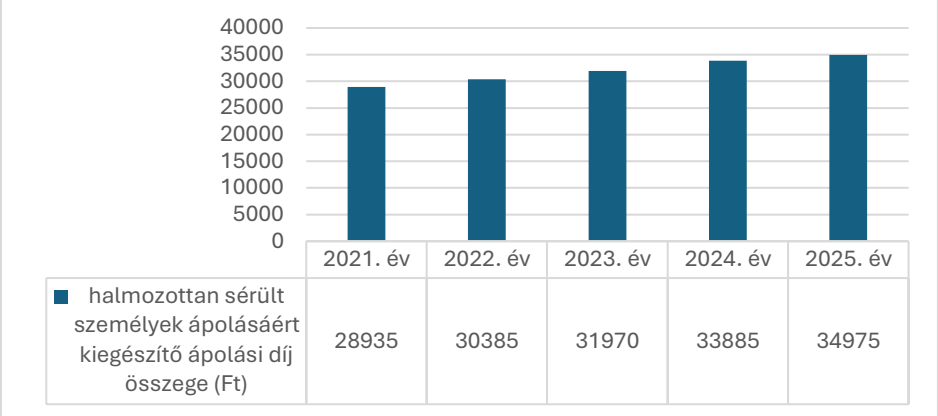

Forrás: saját adat

Az adatok alapján megállapítható, hogy a teljes vizsgált időszak alatt a támogatás összege 6 040 Ft-tal**,** azaz közel **20,9%-kal** emelkedett, a kiegészítő ápolási díj évenkénti korrekciója folyamatos volt. A támogatás évről évre történő emelése hozzájárult ahhoz, hogy a halmozottan sérült személyeket gondozó családok mérsékelni tudják az ápolással összefüggő többletköltségeiket, és javuljon anyagi biztonságuk.

Az életkor előrehaladtával az ápolást végző személyek számára kiemelt jelentőséggel bír a nyugellátásra való jogosultsághoz szükséges szolgálati idő megszerzése. A fogyatékossággal élő vagy tartósan beteg hozzátartozó folyamatos gondozása és ápolása mellett a keresőtevékenység végzése gyakran jelentős nehézségekbe ütközik, ezért különösen fontos, hogy az ápolási tevékenységhez kapcsolódó ellátások időtartama a nyugdíjjogosultság szempontjából elismerésre kerüljön. A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény rendelkezései alapján a járási hivatal vagy az önkormányzat által megállapított ápolási díj és a gyermekek otthongondozási díja (GYOD) folyósításának időtartama szolgálati időnek minősül. Az Szt. 45. § (2a) bekezdése értelmében a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozó ápolását, gondozását végző személy részére megállapított települési támogatás a társadalombiztosítási jogszabályok alkalmazásában ápolási díjnak minősül, amennyiben az önkormányzati rendeletben meghatározott havi összege eléri az ápolási díj központi költségvetési törvényben meghatározott alapösszegének 80%-át. Ennek megfelelően az önkormányzat a települési támogatás összegét úgy állapítja meg, hogy az megfeleljen e törvényi feltételnek, és ezáltal a támogatás folyósításának időtartama szolgálati időnek minősüljön.

Tartósan ápolást végzők időskori támogatása

A tartósan beteg hozzátartozójukat hosszú időn keresztül ápoló személyek számára külön időskori támogatási forma áll rendelkezésre. Az időskori támogatás célja, hogy anyagi elismerésben részesítse azokat, akik éveken át hozzátartozójuk otthoni gondozását végezték, és ennek következtében korlátozottabb mértékben tudtak keresőtevékenységet folytatni, ami a nyugdíjjogosultságuk alakulására is hatással lehetett. A támogatás a nyugdíjkorhatárt betöltött, olyan személy részére állapítható meg, aki 20 éven át saját háztartásában súlyosan fogyatékos, illetve tartósan beteg gyermekét ápolta, gondozta, és ezalatt legfeljebb napi 4 órában végzett otthonán kívül keresőtevékenységet, vagy a keresőtevékenységet az otthonában végezte. Bevezetésének célja az volt, hogy mérsékelje az ápolási tevékenység hosszú távú anyagi hatásait, valamint társadalmi elismerést biztosítson az otthoni gondozást végző családtagok számára.

24. ábra

Tartós ápolást végzők időskori támogatásában részesülők száma (fő) 2021-2025. években Nyíregyházán

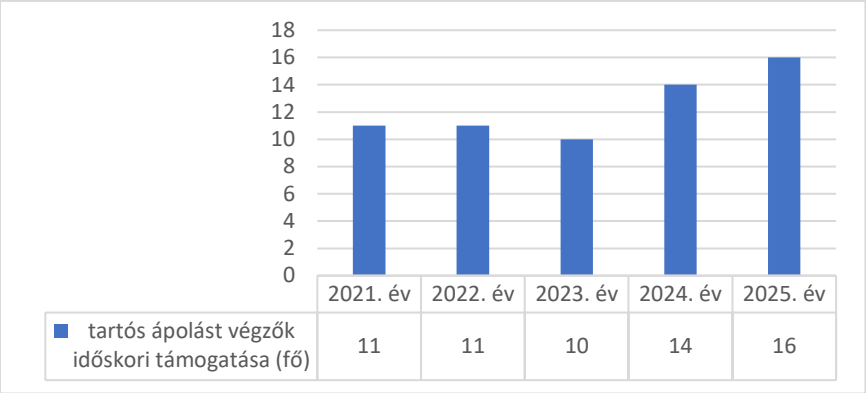

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Családtámogatási és Társadalombiztosítási Főosztálya

Az ábra azt mutatja, hogy bár a támogatásban részesülők száma viszonylag alacsony, a vizsgált öt év során egyértelműen emelkedő tendencia érvényesült (kivéve a 2023-as év). A 2021-es bázisévhez képest ez közel 45,5%-os növekedést jelent, ami arra utal, hogy az időskori támogatásban részesülők köre fokozatosan bővült, az időskori támogatás egyre több olyan személy számára nyújt anyagi biztonságot, akik életük jelentős részét tartósan beteg vagy fogyatékossággal élő hozzátartozójuk gondozásának szentelték.

Közgyógyellátás

A természetbeni ellátások között kiemelt jelentőségű a közgyógyellátás, amelynek célja a rendszeres gyógykezeléshez szükséges gyógyszerek, gyógyászati segédeszközök és egyes egészségügyi szolgáltatások igénybevételével járó kiadások mérséklése. A közgyógyellátás hozzájárul ahhoz, hogy a tartós betegségben vagy fogyatékossággal élő személyek egészségi állapotuk megőrzéséhez, illetve javításához szükséges ellátásokhoz anyagi helyzetüktől függetlenül hozzáférhessenek.

Az Szt. alapján közgyógyellátás **alanyi** és **normatív** jogcímen állapítható meg. Az ellátásra való jogosultság megállapítása mindkét esetben a területileg illetékes járási hivatal hatáskörébe tartozik. Az alanyi jogcímen megállapított közgyógyellátás meghatározott személyi kör számára – jogszabályban rögzített feltételek fennállása esetén – jövedelmi helyzettől függetlenül biztosítható, míg a normatív jogcím esetében a jogosultság megállapításának alapját elsősorban a kérelmező szociális és jövedelmi helyzete, valamint rendszeres gyógyító ellátásának költségei képezik.

A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy térítésmentesen jogosult:

- a társadalombiztosítás által támogatott, járóbeteg-szakellátás keretében rendelhető gyógyszerek igénybevételére a számára megállapított gyógyszerkeret összegéig;
- a külön jogszabályban meghatározott gyógyászati segédeszközök térítésmentes vagy kedvezményes igénybevételére;
- az orvosi rehabilitáció célját szolgáló, jogszabályban meghatározott gyógyászati ellátások igénybevételére.

25. ábra

Közgyógyellátásban részesülők száma (fő) 2021-2025. években Nyíregyházán

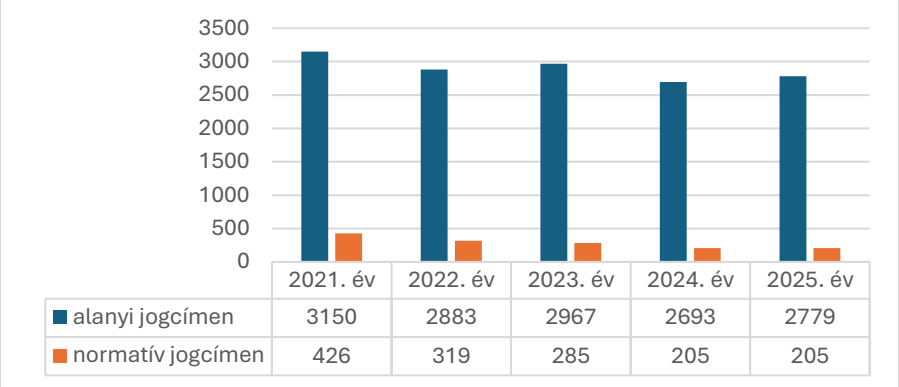

Forrás: Nyíregyházi Járási Hivatal Hatósági Osztálya (saját szerkesztés)

A diagram alapján jól látható, hogy az alanyi jogcímen megállapított jogosultságok száma továbbra is jelentősen meghaladja a normatív jogcímen megállapítottakat, ugyanakkor mindkét kategóriában csökkenő tendencia figyelhető meg.

A közgyógyellátás különösen fontos szerepet tölt be a fogyatékossággal élő, tartósan beteg, illetve rendszeres gyógyszeres kezelésre szoruló személyek életminőségének megőrzésében. Az ellátás csökkenti a háztartások egészségügyi kiadásait, elősegíti a kezelések folyamatosságát, valamint hozzájárul a betegségek szövődményeinek megelőzéséhez és az érintettek önálló életvitelének fenntartásához. Ennek eredményeként a közgyógyellátás a pénzbeli támogatások mellett a szociális biztonságot és az esélyegyenlőséget elősegítő természetbeni ellátások egyik legfontosabb elemeként értékelhető.

2025. január 1-jétől módosult a jogosultsági időtartam szabályozása. Az alanyi jogosultság a jogosultságot megalapozó körülmény fennállásáig biztosított, míg a normatív jogosultság egységesen négyéves időtartamra került meghatározásra. A változás hozzájárul a kiszámíthatóbb és biztonságosabb ellátórendszer működéséhez, valamint csökkenti az ügyfelek és az ellátást nyújtó intézmények adminisztratív terheit. A hosszabb jogosultsági idő mérsékli a gyakori felülvizsgálatok szükségességét, ezáltal különösen támogatja a hátrányos helyzetű, fogyatékossággal élő, idős vagy tartósan szociálisan rászoruló személyeket, akik számára az ismétlődő ügyintézés jelentős nehézséget jelenthet. A szabályozás erősíti az esélyegyenlőség érvényesülését, mivel biztosítja a szolgáltatásokhoz és kedvezményekhez való folyamatos hozzáférést, csökkenti az ellátásból való kiesés kockázatát, valamint növeli a jogbiztonságot és az egyenlő bánásmód érvényesülését. A módosítás elősegíti a társadalmi felzárkózást és a sérülékeny célcsoportok életminőségének javítását.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata települési támogatás keretében **rendszeres gyógyszertámogatást** biztosít az arra jogosult, rászoruló személyek számára. E támogatási forma a 2013-ban, jogszabályi rendelkezés alapján megszűnt méltányossági közgyógyellátás pótlását szolgálja.
A támogatás mértékének megállapítása a kérelmező jövedelmi helyzetének és rendszeres gyógyszerkiadásának figyelembevételével történik. A támogatásra való jogosultság további feltétele, hogy a kérelmező részére közgyógyellátásra való jogosultság ne kerüljön megállapításra.

26. ábra

Rendszeres gyógyszertámogatásban részesülők száma (fő) 2021-2025. évek között Nyíregyházán

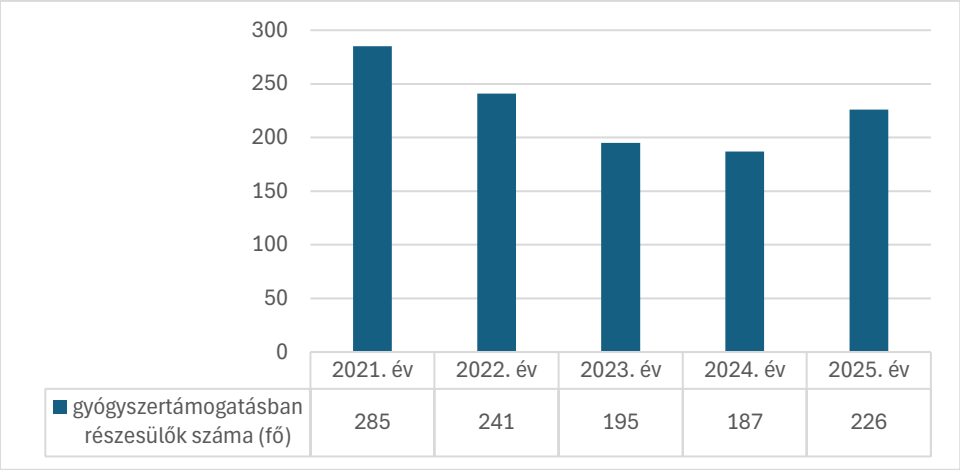

Forrás: saját adat

Az adatokat kielemezve megállapítható, hogy 2021-ben volt a legmagasabb a támogatottak száma, összesen 285 fő részesült gyógyszertámogatásban. Ezt követően folyamatosan csökkent az ellátásban részesülők száma, a vizsgált időszak legalacsonyabb értéke 2024-ben figyelhető meg, amikor 187 fő részesült támogatásban. Ez ugyan csupán 8 fős (4,1%-os) visszaesést jelentett az előző évhez képest, de jól mutatja, hogy a csökkenő tendencia ekkor érte el a mélypontját. 2025-ben azonban fordulat következett be: a gyógyszertámogatásban részesülők száma **226 főre** emelkedett. Ez 39 fős növekedést jelent 2024-hez képest, ami közel **20,9%-os** emelkedésnek felel meg.

A célcsoport sajátos szükségleteit legjobban célzó rendszeres támogatásokra (méltányossági ápolási díj, kiegészítő ápolási díj és rendszeres gyógyszertámogatás) Nyíregyháza a vizsgált időszakban az alábbiak szerinti összegeket fordította:

27. ábra

Méltányossági ápolási díjra, kiegészítő ápolási díjra, gyógyszertámogatásra fordított összeg (Ft) összesen 2021 – 2025. közötti években Nyíregyházán

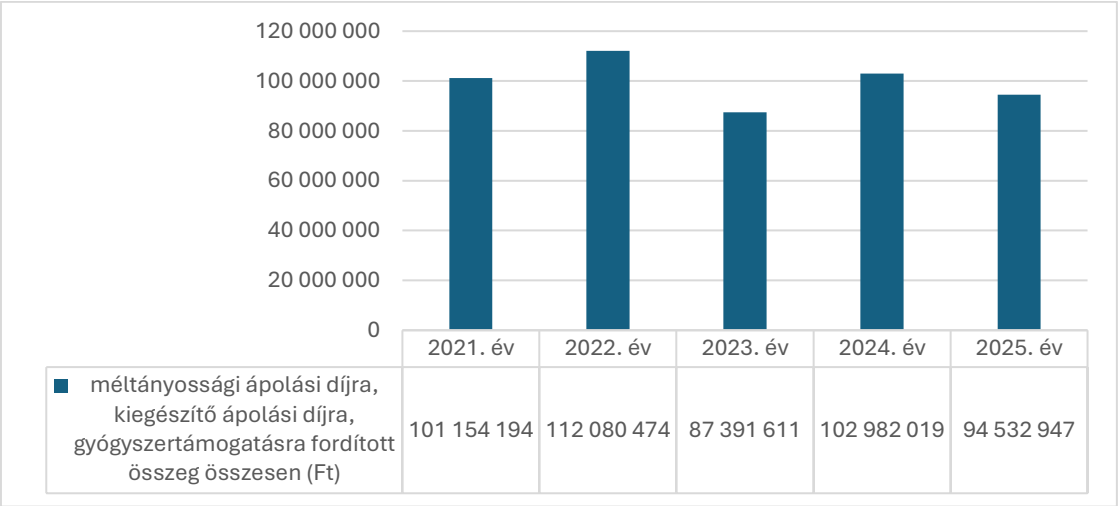

Forrás: saját adat

Rehabilitációs ellátás, rokkantsági ellátás

A rehabilitációs ellátás és a rokkantsági ellátás a megváltozott munkaképességű személyek számára biztosított pénzbeli ellátások, amelyek szabályait elsősorban az Mmtv. határozza meg. Az ellátások célja az egészségi állapot romlásából eredő jövedelemkiesés részbeni kompenzálása, valamint – amennyiben az egészségi állapot lehetővé teszi – a munkaerőpiacra történő visszatérés elősegítése. Rehabilitációs

ellátásban azok a személyek részesülhetnek, akiknek rehabilitációja szakmailag indokolt és várhatóan eredményes, míg rokkantsági ellátásra azok jogosultak, akiknek tartós egészségkárosodása miatt a rehabilitáció nem javasolt vagy nem vezetne eredményre.

A rehabilitációs ellátásban részesülők számára kiemelt jelentőségű a foglalkoztatás, mivel a munkavégzés elősegíti a munkaképesség megőrzését, fejlesztését és a társadalmi integrációt. Az ellátás melletti munkavégzés a hatályos jogszabályokban meghatározott feltételek szerint lehetséges, ugyanakkor a jogosult köteles együttműködni a rehabilitációt támogató szervekkel és eleget tenni az előírt kötelezettségeknek. A megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatását a munkáltatók számára biztosított különböző támogatások és kedvezmények is ösztönzik, amelyek hozzájárulnak a nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedéshez. A rehabilitációs és rokkantsági ellátások, valamint a foglalkoztatást elősegítő intézkedések együttesen szolgálják a megváltozott munkaképességű személyek önálló életvitelének, társadalmi részvételének és hosszú távú egzisztenciális biztonságának erősítését.

28. ábra

Rehabilitációs ellátás és a foglalkoztatottak száma Nyíregyházán 2021 - 2025. közötti években

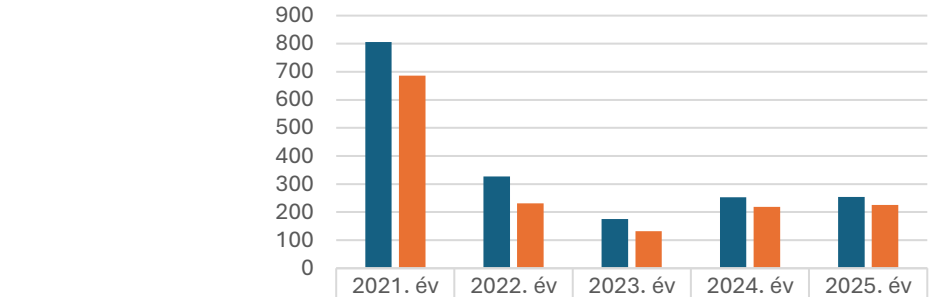

	2021. év	2022. év	2023. év	2024. év	2025. év
Rehabilitációs ellátásban részesülők száma (fő)	806	327	175	253	254
Rehabilitációs ellátás mellett foglalkoztatottak száma (fő)	686	231	132	219	226

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Családtámogatási és Társadalombiztosítási Főosztálya

A diagramot elemezve megállapítható, hogy 2021-ben volt a legmagasabb mindkét mutató értéke, amikor **806 fő** részesült rehabilitációs ellátásban, közülük **686 fő** állt munkaviszonyban. Ez azt jelenti, hogy az ellátásban részesülők jelentős része – megközelítőleg 85%-a – a rehabilitáció céljával összhangban munkát is végzett.
2022-ben jelentős visszaesés következett be: a rehabilitációs ellátásban részesülők száma **327 főre**, a foglalkoztatottaké pedig **231 főre** csökkent. A csökkenés 2023-ban tovább folytatódott, ekkor már csupán **175 fő** részesült rehabilitációs ellátásban, közülük **132 fő** dolgozott. Ez az időszak jelenti az ötéves vizsgálati periódus mélypontját.
A tendencia 2024-ben kedvező irányba fordult. A rehabilitációs ellátásban részesülők száma **253 főre**, míg a foglalkoztatottaké **219 főre** emelkedett. A növekedés 2025-ben is folytatódott, amikor **254 fő** részesült rehabilitációs ellátásban, közülük **226 fő** folytatott keresőtevékenységet. Bár az ellátásban részesülők száma gyakorlatilag változatlan maradt az előző évhez képest, a foglalkoztatottak száma tovább emelkedett.
Az adatok arra utalnak, hogy a rehabilitációs ellátásban részesülők körében a foglalkoztatás aránya a vizsgált időszak egészében magas maradt. Különösen 2024–2025-ben figyelhető meg, hogy az ellátásban részesülők egyre nagyobb hányada tudott munkát vállalni, ami a rehabilitációs rendszer munkaerőpiaci integrációt támogató szerepének erősödésére utal. A rehabilitációs ellátás fontos szerepet tölt be a megváltozott munkaképességű személyek munkaerőpiaci részvételének elősegítésében, és a rehabilitáció sikerességének egyik lényeges mutatója az ellátás mellett munkát vállalók magas aránya.

29. ábra

Rokkantsági ellátásban részesülők száma (fő) 2021 – 2025. közötti években Nyíregyházán

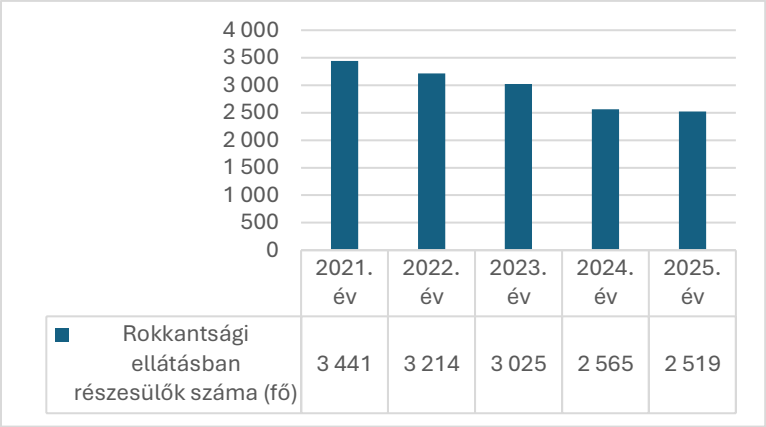

Forrás: Magyar Államkincstár

Összességében a vizsgált öt év alatt a rokkantsági ellátásban részesülők száma **3 441 főről 2 519 főre** csökkent, ami **922 fős**, közel **26,8%-os** visszaesést jelent. A diagram alapján tehát egy tartós, évről évre megfigyelhető csökkenő tendencia rajzolódik ki, amelynek legmarkánsabb szakasza 2023 és 2024 között következett be. A rokkantsági ellátásban részesülők egy része az öregségi nyugdíjkorhatár elérésével kikerül az ellátási rendszerből. Emellett a komplex minősítési eljárások, a felülvizsgálatok eredményei, valamint a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásának bővülése is hozzájárul az ellátotti létszám fokozatos csökkenéséhez.

A Járási Hivatal **egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást (EGYT)** nyújt – az Szt.alapján- azon személyek részére, akik **aktív korúak ellátására jogosultak**, és az alábbi feltételek valamelyikének megfelelnek:

- **egészségkárosodott személynek minősül**, vagyis egészségi állapota miatt nem képes munkát vállalni a jogszabályban meghatározott feltételek szerint.
- **14 éven aluli gyermeket nevel**, és a gyermek napközbeni ellátását (például bölcsődei, óvodai vagy iskolai napközis ellátást) nem tudják számára biztosítani, illetve a családban más személy nem részesül bizonyos gyermekgondozási ellátásokban.
- a kérelmezőnek teljesítenie kell az **aktív korúak ellátására** vonatkozó általános feltételeket is.

30. ábra

EGYT-ben részesülők száma 2021 – 2025. évek között Nyíregyházán

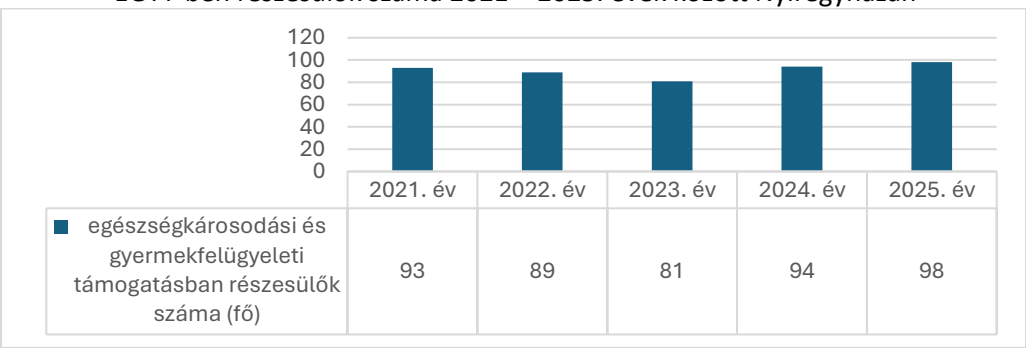

Forrás: Nyíregyházi Járási Hivatal Hatósági Osztálya (saját szerkesztés)

A fogyatékossághoz kapcsolódó egyéb személyi kedvezmények

A fogyatékossággal élő személyek számára a pénzbeli és természetbeni ellátásokon túl, valamint a 7.1.b) pontban felsorolt munkavállalást segítő lehetőségek mellett számos egyéb személyi kedvezmény is rendelkezésre áll. Ezek célja az önálló életvitel támogatása, a közlekedés, a foglalkoztatás, az oktatás és a mindennapi élet terheinek csökkentése.

A legfontosabb egyéb személyi kedvezmények a következők:

Kedvezmény	Rövid ismertetés
Parkolási igazolvány	A mozgásában korlátozott vagy egyes fogyatékossággal élő személyek számára biztosít parkolási kedvezményeket.
Közlekedési kedvezmények	Kedvezményes vagy díjmentes utazás a helyi és helyközi közösségi közlekedésben, jogszabályban meghatározott feltételek szerint.
Gépjárműszerzési és gépjárműátalakítási támogatás	Súlyos mozgáskorlátozott vagy egyéb jogosult személyek számára nyújtható támogatás a közlekedés elősegítésére.
Gyógyászati segédeszköz-támogatás	Az egészségbiztosítás számos segédeszköz (pl. kerekesszék, hallókészülék, kommunikációs eszközök) árához támogatást nyújt.
Támogató szolgáltatás, szállítás és személyi segítés	A mindennapi életvitelhez, közlekedéshez és ügyintézéshez nyújt segítséget a szociális szolgáltatások keretében.
Korai fejlesztés, fejlesztő nevelés és gyógypedagógiai ellátások	A fogyatékossággal élő gyermekek fejlődését és oktatását segítő szolgáltatások.
Felsőoktatási és képzési kedvezmények	Többletpontok, tanulmányi kedvezmények, speciális vizsgafeltételek és akadálymentesített szolgáltatások.
Rehabilitációs foglalkoztatási támogatások	A megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatását és munkaerőpiaci beilleszkedését segítő intézkedések.
Segítő kutya alkalmazásának joga	A segítő kutyával közlekedő személyek számára biztosított belépési és közlekedési jogosultságok.
Illeték- és díjkedvezmények	Egyes hatósági eljárásokban, okmányok kiállításánál vagy szolgáltatások igénybevételénél biztosított kedvezmények meghatározott esetekben.

7.3. Közszolgáltatások, közösségi közlekedés, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A modern fogyatékosságpolitika alapelve, hogy a fogyatékossággal élő emberek esélyegyenlőségének biztosítása nem csupán a szociális ellátórendszer feladata, hanem valamennyi közpolitikai és közigazgatási terület felelőssége. Az állami és önkormányzati szereplőknek egyaránt törekedniük kell arra, hogy döntéseikben, szolgáltatásaikban és fejlesztéseikben érvényesítsék az egyenlő hozzáférés és az akadálymentesítés követelményeit. Ez a szemlélet teremti meg annak lehetőségét, hogy a fogyatékossággal élő emberek a társadalom teljes jogú tagjaiként vehessenek részt a közösségi életben.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése

A fogyatékossággal élők számára különösen fontos a neurológiai, ortopédiai, rehabilitációs, pszichiátriai és gyermekrehabilitációs ellátások hozzáférhetősége. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Oktatókórház Gyermekrehabilitációs Osztálya (és szakrendelése) a mozgáskorlátozott vagy fejlődésben elmaradt gyermekek komplex fejlesztését biztosítja, fizikai akadálymentesített rámpákkal ellátva. Emellett a kórház több telephelyén (pl. Légzésrehabilitáció), valamint a sürgősségi és szakrendelési pontokon biztosított a betegek fogadása, a mozgásukban korlátozottak számára pedig akadálymentesített közlekedési útvonalak és mosdók állnak rendelkezésre.
Nyíregyháza Járás Egészségtervének fejlesztési koncepciójában is szerepel fogyatékosság-specifikus stratégiák kidolgozása, valamint a ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élők társadalmi el-és befogadása területén működő szakemberek, civil szervezetek támogatása, valamint fogyatékossági típusok szerinti lehetséges komorbiditások szűrési protokolljának kidolgozása.

b) települési, önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A Fot. kimondja, hogy a fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre, mely különösen vonatkozik az épített környezettel kapcsolatos tájékozódási lehetőségekre is. A törvény hatályba lépése óta épült, illetve teljes körű felújításban részesült intézményi épületekben kötelezően megoldott a mindenki számára biztosított akadálymentes közlekedés. Nyíregyházán az önkormányzat tulajdonában lévő intézményi épületek jelentős száma akadálymentes. Az egészségügyi, illetve a kulturális intézmények többsége az elmúlt években történt felújítások következtében olyan átalakításon is átesett, mely a ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élők közlekedését, tájékozódását segíti.
Nyíregyháza Megyei Jogú Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájában is kiemelt szerepet kap az önkormányzati tulajdonban lévő középületek korszerűsítése és akadálymentesítése is.[29]

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettség

Közszolgáltatások információs és kommunikációs akadálymentesítettsége

A törvény megfogalmazásában, „akkor egyenlő eséllyel hozzáférhető egy szolgáltatás, ha igénybevétele – az igénybe vevő állapotának megfelelő önállósággal – mindenki, különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban sérült emberek számára akadálymentes, kiszámítható, értelmezhető és érzékelhető” [30]
Az akadálymentesítés ebben az esetben tehát nemcsak fizikai, hanem információs és kommunikációs hozzáférést is jelent. Az egyes információkhoz való hozzáférést tekintve kiemelendő, hogy az önkormányzat elkötelezett amellett, hogy honlapját, mobilalkalmazását a közszférabeli szervezetek honlapjainak és mobilalkalmazásainak akadálymentesítéséről szóló 2018.évi LXXV. törvény szerint akadálymentessé tegye. Ennek értelmében a város, valamint intézményei honlapja nagyrészt akadálymentesített.

Kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei

A város kulturális életében kiemelt szerepet kapnak a fogyatékossággal élők élményszerzését támogató programok. A Nyíregyházán működő FIFOT Egyesület és Vakok és Gyengénlátók Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Egyesülete (és partnereik, mint a Badur Alapítvány) rendszeresen szervez nyári kulturális és művészeti táborokat a régióban élő, különböző fogyatékossággal élő vagy hátrányos helyzetű fiatalok számára, ahol a természetközeli élmények mellett kézműves és drámapedagógiai műhelyekben vehetnek részt. A Vakok és Gyengénlátók Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Egyesülete szemléletformáló programjával rendszeres vendégei a közoktatási intézményeknek is.

(A helyi kulturális programokat lásd bővebben a 7.4 témakörnél)

A helyi sportéletben a tömegsport-események és a professzionális parasport-bajnokságok egyaránt jelen vannak. Kiemelt éves sportrendezvények

- Magyar Parasport Napja (február 22.): Ezen a napon a Nyíregyházi Sportcentrum és a helyi iskolák rendszeresen szerveznek érzékenyítő és interaktív sportnapokat. A résztvevők kipróbálhatják a kerekesszékes vívást, az ülőröplabdát és más parasportágakat.
- Országos integrált versenyek: Nyíregyháza rendszeresen ad otthont nagy horderejű országos eseményeknek. Például a Magyar Speciális Olimpiai Szövetség itt rendezi meg az Országos Egyéni Bowling Versenyt az értelmi fogyatékossággal élő sportolók számára.

[29] Nyíregyháza Megyei Jogú Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiája
[30] Fot.4.§ (h) bekezdése

- Egyetemi parasport napok: A Nyíregyházi Egyetem szintén csatlakozik a Magyar Parasport Napja országos programjaihoz. Ilyenkor neves hazai paralimpikonok részvételével tartanak motivációs előadásokat és kerekasztal-beszélgetéseket a hallgatóknak.

Rendszeres, ingyenes sportolási lehetőségek

A versenyeken túl állandó mozgásformák és szabadidős programok is látogathatók a városban:

- ~~Akadálymentes sportolás látássérülteknek: A Continental Arénában indított célzott program keretében a Vakok és Gyengénlátók Egyesületének tagjai díjmentesen tanulhatnak úszni és korcsolyázni.~~
- A Nyíregyházi Sportcentrum Parasport Szakága: Két fő bázissportágban, az ülőröplabdában és a kerekesszékes vívásban biztosítanak folyamatos edzés- és versenyzési lehetőséget a mozgáskorlátozott fiataloknak.
- Egyesületi szabadidősport: A Mozgáskorlátozottak Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Egyesülete rendszeresen szervez saját tagjainak csoportos úszásoktatást, valamint integrált szabadidős és sportnapokat.

d.) Munkahelyek, lakóépületek, szolgáltató épületek, akadálymentesítettsége

Fizikai akadálymentesítettség

A fizikai akadálymentesítés az épített környezet olyan kialakítását jelenti, amely lehetővé teszi a közlekedést és a szolgáltatások igénybevételét a mozgásukban vagy érzékszerveik működésében korlátozott személyek számára. Nyíregyháza Önkormányzata az intézményfejlesztések és beruházások során törekszik az akadálymentesítés követelményeinek érvényesítésére, ezáltal javítva a fogyatékossággal élő személyek középületekhez és közszolgáltatásokhoz való hozzáférését:

- liftek;
- akadálymentes parkolóhelyek;
- széles ajtók;
- küszöbmentes közlekedés;
- akadálymentes mosdók;
- vezetősávok és tapintható jelzések látássérültek számára.

A hivatalos ügyek intézésekor az Ügyfélcentrumban külön mozgáskorlátozottak számára kialakított, kerekesszékkel könnyen megközelíthető ügyfélablakok kerültek kialakításra. A város honlapján a szükséges nyomtatványok elektronikusan elérhetők és az elektronikus ügyintézés lehetősége is biztosított a ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élők számára.

e.) Közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A közlekedési infrastruktúra akadálymentesítése a fogyatékossággal élő személyek önálló közlekedésének egyik alapvető feltétele. A Fot. 8. § kimondja, hogy a közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek – beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is – alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre.

Nyíregyházán az elmúlt években számos közlekedésbiztonsági fejlesztés valósult meg, amelyek közvetve a fogyatékossággal élők közlekedését is segítik. A város több pontján működnek intelligens gyalogátkelőhelyek, valamint egyes jelzőlámpás csomópontokban a látássérült személyek számára hangjelzést biztosító rendszerek is rendelkezésre állnak.

Nyíregyházán az autóbusz-közlekedés fejlesztése során kiemelt szempontként jelent meg az alacsonypadlós járművek beszerzése. A helyi autóbusz-flotta jelentős része már alacsonypadlós kivitelű, és a járműpark korszerűsítése során további akadálymentes járművek forgalomba állítását tervezik. Az akadálymentesítés szempontja folyamatosan megjelenik a közterületi beruházások során is. A Bujtosi

Városliget rekonstrukciójánál például akadálymentes mosdó létesült, valamint a korábbi burkolatok helyett olyan járdák és sétányok épültek, amelyek a kényelmesebb és biztonságosabb közlekedést szolgálják.

Nyíregyházán akadálymentes játszótér is működik a Szabadság téren, amelyet kifejezetten úgy alakítottak ki, hogy a fogyatékossággal élő és ép gyermekek együtt használhassák.

A közlekedési infrastruktúra akadálymentesítésének egyik fontos eleme a mozgásukban korlátozott személyek számára kijelölt parkolóhelyek biztosítása is. Ezek a parkolóhelyek Nyíregyházán jellemzően a közintézmények, egészségügyi szolgáltatók, bevásárlóközpontok és egyéb közforgalmú létesítmények bejáratának közelében kerülnek kialakításra, ezzel elősegítve a szolgáltatások könnyebb és biztonságosabb elérését.

f) fogyatékossággal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások

Az intézmények által nyújtott szolgáltatások a nappali ellátástól és a fejlesztő foglalkoztatástól kezdve a bentlakásos gondozásig terjednek. Ez lehetővé teszi, hogy a fogyatékossággal élő személyek állapotuknak és szükségleteiknek megfelelő támogatásban részesüljenek, miközben a lehető legnagyobb mértékben megőrizhetik önállóságukat és társadalmi kapcsolataikat. A különböző fenntartók együttműködése hozzájárul ahhoz, hogy Nyíregyházán komplex és sokrétű ellátórendszer szolgálja a fogyatékossággal élő embereket.

A **Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ** már 1993 óta biztosít szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátást, 2023. szeptember 1-től egészségügyi alapellátásokat is. A Fogyatékos Személyek Nappali Ellátása Nyíregyháza város elsőként létrehozott intézménye, amely ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élő, felnőtt korú embereknek nyújt szolgáltatást, ami közel 30 éves múltra tekint vissza. Az ellátás célja rehabilitációs és szocioterápiás szemléletű foglalkoztatás biztosításával az ellátottak egyéni szükségleteire épített folyamatos fejlesztése, annak érdekében, hogy minél nagyobb önállóságra tegyenek szert, valamint a képességeik, készségeik szinten tartása, fejlesztése, csökkentve ezzel a másoktól való függés, kiszolgáltatottság negatív életérzését.
A fogyatékossággal élő személyek támogatásában jelentős szerepet töltenek be az egyházi és civil fenntartású intézmények is. Működésük révén az ellátórendszer szélesebb körű szolgáltatásokat tud biztosítani, a nappali ellátástól kezdve a fejlesztő foglalkoztatáson át egészen a bentlakásos gondozásig.
Szolgáltatók Nyíregyházán: (a teljesség igénye nélkül)

- Irgalmas Samaritánus Központ
    - Fogyatékos személyek nappali ellátása
    - Fogyatékos személyek otthona
    - Fejlesztő foglalkoztatás
- Magdaléneum Fogyatékosok Református Ápoló, Gondozó Otthon
    - Fogyatékos személyek otthona
- Sóstói Szivárvány Idősek Otthona
    - Fogyatékos személyek otthona
- Élim Evangélikus Szeretetotthon
    - Fogyatékos személyek otthona

A fogyatékossággal élő emberek és azok hozzátartozóik számára nyújtott fogyatékosságügyi tanácsadás Szabolcs- Szatmár- Bereg Vármegyében 2022. január 1. napjától a Nyíregyházi Család és Gyermekjóléti Központ feladatellátási körébe került. 2 fő fogyatékosságügyi tanácsadó látja el a feladatokat Szabolcs-Szatmár- Bereg Vármegyében.

A fogyatékosságügyi tanácsadás célja, hogy komplex szociális szolgáltatásként támogassa a fogyatékossággal élő személyeket, családtagjaikat és a velük dolgozó szakembereket információnyújtással, tanácsadással és ügyintézési segítséggel. A tanácsadók beszámolója alapján a

leggyakoribb ügyintézési területek 2025- évben a pénzbeli ellátások, a szociális szakosított ellátások, a szociális alapszolgáltatások, a foglalkoztatás és az egyéb életvezetési, illetve jogi kérdések voltak. A tanácsadást legnagyobb arányban halmozottan fogyatékos, autizmussal élő és megváltozott munkaképességű személyek, illetve hozzátartozóik vették igénybe.
A szolgáltatás kiemelt figyelmet fordít a szakmai együttműködésekre, workshopok, kerekasztal-beszélgetések és szemléletformáló rendezvények szervezésére.
Csoportos programok keretében szülői tájékoztatók, önálló életvitelt fejlesztő foglalkozások és családi napok segítik a fogyatékossággal élő személyeket és hozzátartozóikat.
A fogyatékosságügyi tanácsadás jelentős szerepet tölt be az ellátásokhoz való hozzáférés javításában, a szakemberek támogatásában, az esélyegyenlőség előmozdításában és a fogyatékossággal élő személyek életminőségének fejlesztésében.

g.) Előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A fogyatékossággal élő személyek társadalmi esélyegyenlőségének elősegítését nemcsak az akadálymentes környezet és a megfelelő szolgáltatások biztosítása szolgálja, hanem azok a pénzbeli és természetbeni támogatások is, amelyek a fogyatékosságból eredő hátrányok mérséklését célozzák. Ezek a juttatások hozzájárulnak az önálló életvitel fenntartásához, a közlekedéshez, az egészségügyi szükségletek kielégítéséhez, valamint a társadalmi részvétel erősítéséhez.

A ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátásai, kedvezményei a 7.2 pontnál olvashatók.

7.4. Fogyatékossággal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A fogyatékossággal élő személyek sajátos igényeinek kielégítése nem kizárólag az alapvető szociális és egészségügyi ellátások biztosítását jelenti. Ugyanilyen fontosak azok a programok és szolgáltatások, amelyek elősegítik az önálló életvitelt, a közösségi részvételt, a foglalkoztatást, valamint a társadalmi integrációt. Nyíregyházán az önkormányzati, egyházi és civil fenntartású intézmények számos olyan programot szerveznek, amelyek a fogyatékossággal élő emberek speciális szükségleteire reagálnak.

Az érdekképviseleti szervezetek tevékenységére jellemző, hogy kapcsolatot keresnek a közművelődési intézményekkel, és együttműködési megállapodás keretében, önálló elképzeléseik megtartásával, az intézmények keretein belül szervezik meg programjaikat. A ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élők érdekvédelmi szervezeteinek kulturális programjai lebonyolításához általában a városrészekben található művelődési intézmények biztosítanak teret. Az intézményekben az alapvető akadálymentesítettség biztosított. Az intézményeknél dolgozó szakemberek segítik a programszervezést.

Néhány példa:
Kállay Gyűjtemény: Rendszeresen rendeznek vizuális és interaktív tárlatokat. Az intézmény udvarán oktatási céllal átadtak egy tapintható domborműves oktatófalat, amely speciális igényű, többek között autista gyermekek érzékszervi fejlesztését segíti.

Köztéri tapintható makett: A belvárosi Magyarok Nagyasszonya-társszékesegyház előtt áll egy részletes bronzmakett, amelyet kifejezetten a vakok és gyengénlátók számára készített Lengyel Tibor szobrászművész, így az épület domborzata és formája tapintással is megismerhető.

Ez a mi napunk: Az ÉFOÉSZ Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Egyesülete minden évben megrendezi az „Ez a mi napunk” rendezvényt, melynek keretében egy teljes napon át ingyenesen látogatható a Nyíregyházi Állatpark a ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élők és kísérőik számára. A Nyíregyházi Állatpark teljes területe akadálymentesen bejárható. Az Állatparkban a látássérült emberek részére tapogatóZoo foglalkozásokat tartanak.

Fogyatékossággal Élők Művészeti Fesztiválja: Programjai minden évben lehetőséget biztosítanak a speciális ellátásban részesülő, hátrányos helyzetű tehetségek számára, hogy bemutassák kézműves alkotásaikat, táncos-, zenei- vagy versmondó produkcióikat a nagyközönség előtt.

Sóstói Múzeumfalu: A skanzen épületei és szabadtéri programjai (hagyományőrző rendezvények, népi kismesterségek bemutatói) a fogyatékossággal élőknek és egy fő kísérőjüknek igazolvány felmutatásával ingyenesen vagy jelentős kedvezménnyel látogathatók.

Aquarius Élmény- és Parkfürdő: a fürdő teljesen akadálymentesített öltözőkkel, medencerámpákkal és speciális beemelőkkel biztosítja az egyenlő esélyű hozzáférést.

A „Fenntartható humán fejlesztések (ESZA)" című pályázat keretében a fogyatékossággal élő személyek esélyegyenlőségének javítását Nyíregyházán a jövőben több olyan program is szolgálja, amelyek a készségfejlesztést, az önálló életvitel támogatását, a családok segítését, valamint a közösségi befogadás erősítését célozzák. A tervezett programok között szerepelnek egyéni és csoportos fejlesztések, mentorálási és tanácsadási szolgáltatások, terápiás foglalkozások, valamint a fogyatékossággal élő emberek társadalmi elfogadását elősegítő közösségi rendezvények.

A programterv alapján különösen jelentős kezdeményezések:

- **Kompetenciafejlesztő tanoda program**, amely az értelmi és halmozottan fogyatékos fiatalok önálló életre való felkészítését szolgálja.
- **Speciális mentorprogram fogyatékos gyermeket nevelő családok számára**, amely szakemberek és sorstárs segítők bevonásával nyújt támogatást a családoknak.
- **Rekreációs sport- és egészségmegőrző programok**, amelyek a súlyosan vagy halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő szülők testi-lelki regenerációját támogatják.
- **Szülőklubok és előadássorozatok**, amelyek lehetőséget teremtenek a tapasztalatcserére, a közösségépítésre, valamint a fogyatékossággal kapcsolatos jogi, egészségügyi és pszichológiai ismeretek bővítésére.
- **Interaktív fejlesztő foglalkoztatási programok**, amelyek korszerű fejlesztő eszközök és játékok segítségével támogatják a fogyatékossággal élő személyek kommunikációs, motoros és kognitív készségeinek fejlesztését.
- **Állatasszisztált terápiás foglalkozások**, köztük kutyaterápia és lovasterápia, amelyek a résztvevők érzelmi, szociális és mozgásos képességeinek fejlesztését, valamint mentális jólétük javítását szolgálják.
- **„A mi kertünk" program**, amely a fogyatékossággal élő személyek számára biztosít lehetőséget kertészeti és környezeti nevelési tevékenységekben való részvételre.
- **Fogyatékosság Világnapjához kapcsolódó rendezvények**, amelyek célja a társadalmi érzékenyítés, az elfogadás erősítése és a fogyatékossággal élő emberek helyzetének megismertetése a lakossággal.
- **Mobil könyvtári szolgáltatás**, amely a lakóhelyhez kötött, mozgásukban korlátozott vagy fogyatékossággal élő személyek számára biztosítja a kulturális szolgáltatásokhoz való hozzáférést A Nyíregyházi Móricz Zsigmond Könyvtár épülete akadálymentesen bejárható. A látássérült emberek részére hangoskönyvek és Braille-nyomtatásban készített könyvek is kölcsönözhetőek.

A tervezett programok jól mutatják, hogy a fogyatékossággal élő személyek támogatása Nyíregyházán nem korlátozódik a hagyományos szociális ellátásokra. A fejlesztések egyszerre célozzák az önálló életvitel erősítését, a családok támogatását, a készségfejlesztést, a mentális egészség megőrzését és a társadalmi befogadás elősegítését.

7.5. A fogyatékossággal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Az iskoláskorú fogyatékossággal élők társadalmi problémái között szerepel a **pályaorientáció hiánya és a munkaerőpiaci lehetőségek ismeretének hiánya**, amely miatt sok fiatal nem tud megfelelő szakmát választani vagy nem lát reális jövőképet. Ennek megoldásában segíthet 2023. évtől megrendezésre kerülő **SzakMAfest**, amely pályaorientációs fesztiválként bemutatja a szakmákat, képzőhelyeket és munkalehetőségeket. Interaktív módon segíti a fiatalokat, köztük a fogyatékossággal élőket is, hogy könnyebben találjanak irányt a munka világában. A SzakMaFesten bemutatkozott a Nyíregyházi Szakképzési Centrum Bencs László Szakképző Iskolája is.

A **Mentorház** nyújt segítséget a **munkaerőpiaci hátrány leküzdésére** személyre szabott mentorálással. Feladatuk, hogy felkészítsék az érintetteket a munkavállalásra, kapcsolatot építsenek a munkáltatókkal, és segítsék a hosszú távú foglalkoztatás fenntartását. Kiemelt céljuk az inkluzív foglalkoztatás bővítése.
Egy másik jelentős társadalmi probléma az **egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való nehéz hozzáférés**, valamint az, hogy nem minden esetben biztosított az egyenlő esély az ellátásban vagy a rehabilitációban. Erre ad választ a **Járási Egészségterv, illetve a hozzákapcsolódó cselekvési terv.** Cél, hogy a fogyatékossággal élők könnyebben jussanak hozzá egészségügyi ellátáshoz, rehabilitációhoz, szociális támogatásokhoz és akadálymentes szolgáltatásokhoz. A programok hangsúlyozzák a megelőzést, a korai fejlesztést és a szolgáltatások összehangolását.

Komoly társadalmi probléma továbbá a **társadalmi elszigetelődés és a közösségi életből való kimaradás**, amely gyakran a fogyatékossággal élő fiatalokat érinti. Erre reagálnak a **civil szervezetek, például a FIFOT Egyesület**, amelyek közösségi programokat, mentálhigiénés támogatást és érzékenyítő eseményeket szerveznek. Céljuk, hogy csökkentsék az izolációt és erősítsék az önálló életvitelt.

Végül komoly társadalmi probléma a **szolgáltatásokhoz való információhiány és tájékozatlanság**, amely megnehezíti az érintettek számára, hogy elérjék a megfelelő segítséget. Ezt a szerepet részben a **szociális intézményrendszer (pl. Család- és Gyermekjóléti Központ,)** látja el, amelyek információt nyújtanak, ügyeket intéznek, és összekötik az érintetteket a megfelelő szolgáltatásokkal.

7.6. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A helyzetelemzés célja annak feltárása, hogy mely területeken tapasztalhatók olyan társadalmi hátrányok és akadályok, amelyek korlátozzák a fogyatékossággal élők teljes körű társadalmi részvételét. Az esélyegyenlőség megvalósulása nem csupán az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférést jelenti, hanem az oktatásban, a foglalkoztatásban, az egészségügyi és szociális ellátásban, valamint a közösségi életben való egyenlő részvétel lehetőségét is.

A vizsgálat során azonosíthatók olyan problématerületek, amelyek befolyásolják a fogyatékossággal élő emberek életminőségét és társadalmi integrációját. Ugyanakkor a térségben működő programok, intézmények és civil kezdeményezések több területen is hozzájárulnak a hátrányok mérsékléséhez. A feltárt problémák és a jelenlegi intézkedések alapján fejlesztési irányok határozhatók meg, amelyek elősegíthetik az akadálymentesebb, befogadóbb és esélyteremtő környezet kialakítását a fogyatékossággal élő személyek számára.

Az alábbi táblázat összefoglalja a legfontosabb problémákat, azok hátterét, a jelenleg rendelkezésre álló támogatási formákat, valamint a további fejlesztési lehetőségeket.

85. táblázat

A probléma beazonosítása	Fejlesztési lehetőségek
A fogyatékossággal élő fiatalok gyakran nem rendelkeznek elegendő információval a szakmaválasztási és foglalkoztatási lehetőségekről, ami csökkenti az esélyegyenlőségüket a munkaerőpiacon.	Célzott pályaorientációs programok szervezése fogyatékossággal élő fiatalok számára, munkahely-látogatások, mentorok és példaképek bevonása.

A fogyatékossággal élők számára nehezebb az elhelyezkedés és a munkahely megtartása, gyakran előítéletekkel vagy akadályokkal találkoznak.	Inkluzív foglalkoztatási programok bővítése, munkáltatói érzékenyítés, támogatott foglalkoztatási formák fejlesztése.
Az érintettek számára nem minden esetben biztosított az akadálymentes és időben elérhető ellátás, rehabilitáció vagy fejlesztés.	Az akadálymentes szolgáltatások bővítése, a rehabilitációs ellátások fejlesztése, az intézmények közötti együttműködés erősítése.
A fogyatékossággal élők szükségletei nem mindig jelennek meg megfelelő súllyal a helyi döntésekben.	Az érintettek és családtagjaik aktívabb bevonása, rendszeres fórumok és konzultációk szervezése.
A fogyatékossággal élő fiatalok gyakran kevesebb közösségi kapcsolattal rendelkeznek, ami növelheti az izolációt és ronthatja életminőségüket.	Több közösségi, kulturális és sportprogram szervezése, kortárssegítő és önkéntes programok kialakítása.
Az érintettek és családjaik nem mindig jutnak hozzá a számukra elérhető szolgáltatásokkal kapcsolatos információkhoz.	Könnyen érthető tájékoztatók készítése, online információs felületek fejlesztése, rendszeres információ

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);
b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;
c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;
d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége
e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;
f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

Nyíregyházán a nem állami, civil szervezetek sokasága jellemző. Gyakorlatilag az élet minden területén jelen vannak: a civil lét lehetőség az önszerveződésre, közös célok elérésére, embertársaink megsegítésére, az érdekek érvényesítésére, közösségi ügyekben való részvételre, az önkormányzati feladatellátásban történő részvételre. A civil szervezetekben való részvétel tagsági vagy önkéntes alapon történhet.

Az **önkéntesség**, más néven voluntarizmus azt jelenti, hogy külső nyomás nélkül, saját belső indíttatásból vállalunk valamit. Nagyon fontos eleme az önkéntességnek a tudatosság, a választás, azaz tudatosan mellé állunk valamilyen számunkra is fontos ügynek.

Az önkéntesség olyan cselekvést jelent, amiért nem kapunk – persze nem is várunk - ellenszolgáltatást, mégis hasznot nyújt a tágabb közösség számára. Nem – vagy legalábbis nem elsősorban azért csináljuk, hogy közvetlen személyes hasznot hajtsunk belőle.

Az önkéntesség nem túl elterjedt a szolgáltatások biztosítása során. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 2012. szeptembertől bevezette, hogy az érettségi bizonyítvány kiadásának feltétele 50 óra közösségi szolgálat elvégzésének igazolása. Várhatóan ennek hatására növekedni fog a másokkal szembeni szolidaritás, empátia és tolerancia nemcsak a fiatalok körében, hanem a környezetükben is. A Nyíregyházán működő szolgáltatások közül leginkább a hajléktalan ellátásban találkozunk önkéntes munkával. Meg kell említeni azonban, hogy pl.: téli időszakban, nagy hidegben valamennyi szervezet felsorakozik az önzetlen, viszont juttatásokat nem váró segítségnyújtók közé. A szociális és gyermekjóléti szolgáltatások területén azonban több szervezet részt vesz a feladat megvalósításban. **Ellátási szerződés**ek keretében biztosított a hajléktalanok utcai ellátása, a szenvedélybetegek átmeneti elhelyezése, a gyermekek alternatív napközbeni ellátása.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata támogatja a **helyi önszerveződő közösségek**et. A 24/2008. (IV.29.) önkormányzati rendelet alapján a Közgyűlés elismeri és támogatja azt a tevékenységet, amelyet a településen élő állampolgárok önszerveződő közösségei végeznek az önkormányzati feladatok megvalósítása, a polgárok közéletbe vonása, a település fejlesztése és szépítése, a környezetvédelem, a közbiztonság mértékének növelése, az arra rászorulók támogatása, a kultúra és a hagyományok ápolása, a lakosság művelődése, szórakozása, sportolása, egészségvédelme érdekében. Az önkormányzat éves költségvetései rendeletében meghatározott keretösszeg alapján támogatja a szervezeteket (pályázati úton).

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

Az esélyegyenlőségi programot a település a helyben szokásos módon közzéteszi. Az esélyegyenlőségi program öt évre készül. Időarányos megvalósítását, illetve a helyzetelemzésben feltártak esetleges megváltozását kétévente át kell tekinteni, és a HEP-t felül kell vizsgálni.

A Program az Önkormányzat honlapján (www.varoshaza.nyiregyhaza.hu) közzétételre kerül. A honlapon az elfogadott dokumentum hozzáférhető, amely alapján az esélyegyenlőségi folyamatokat, intézkedéseket megismerik és így biztosított a megvalósítás folyamatos ellenőrzése. Nagyon fontos feladat annak segítése, hogy egyre több ember számára nyíljon meg a lehetőség arra, hogy csak a saját egyéni érdekeit és boldogulását szem előtt tartó fogyasztóból a döntéseiért, a környezetéért, és a közösségért felelősséget vállaló tudatos állampolgárrá váljon.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervének megvalósulásáért az egész helyi társadalom felelősségét, kontroll szerepének tudatosítását kiemelten szükséges kezelni.

E HEP elkészítése kapcsán a HEP-Fórum keretében – a teljesség igénye nélkül – több állami, egyházi és alapítványi közoktatási-köznevelési intézményt, szervezetet kerestük meg, hogy javaslatukkal, véleményükkel segítse munkánkat, a célcsoportjuk problémáinak feltárását és annak megszüntetésére tett javaslatukat fogalmazzák meg. Véleményük megalkotására kértük fel a Nyíregyházán működő Nemzetiségi Önkormányzatokat, Ifjúsági Kerekasztalt, Köznevelési Tanácsot, Idősügyi Tanácsot, Siketek és Nagyothallók Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezetét, Mozgáskorlátozottak Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Egyesületét, Kábítószeregyeztető Fórumot, szociális, gyermekjóléti, egészségügyi alapellátási intézményt, HEP Fórum képviselőit.

b) az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

Az a) pontban leírtak kiegészítéseként kitérnék arra, hogy a **HEP Fórum működése** Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata esetében ezen címszó alatt nem kerül összehívásra (jogszabály sem írja elő kötelező jelleggel), hiszen a településen működő különböző helyi kezdeményezésű szereplők (Idősügyi Tanács, Kábítószeregyeztető Fórum, Ifjúsági Kerekasztal, stb.) folyamatosan végzik munkájukat településünkön, melyről évente a Közgyűlésnek beszámolót készítenek.

A HEP elkészítése alkalmával ezen társadalmi szereplők is megkérdezésre kerültek abból a célból, hogy szíveskedjenek javaslatukat megfogalmazni, melyek azok a területek, ahol a célcsoportjuk életkörülményeik javítását, megoldását szorgalmazzák. Milyen intézkedéseket, programokat, tevékenységeket szeretnének megvalósítani - az Önkormányzattal karöltve - annak érdekében, hogy az általuk képviselt társadalmi csoport(ok) helyzetét jobbra fordítsák.

c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon a varoshaza.nyiregyhaza.hu weboldalon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegény-ségben élők	- nagymértékű az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők száma - tartós munkanélküliek aránya magas - meghatározott területrészeken a közüzemi szolgáltatások nem épültek ki, díjtartozások miatt szolgáltatások szüneteltetése jellemző - szegregátumokban a halmozottan hátrányos helyzetű lakosság aránya jelentős - a lakásállomány jelentős része félkomfortos vagy komfort nélküli, a lakáskörülmények nem megfelelőek - közbiztonság helyzete rossz, magas a bűnelkövetők aránya - a célcsoport egészségi állapota rossz, szűrővizsgálatok igénybevétele nem jellemző	- olyan képzési és továbbképzési lehetőségek biztosítása az iskolázottság/szakképzettség megvalósítása terén, amely a nyílt munkaerőpiaci elhelyezkedési esélyeket hosszútávon növeli - közüzemi szolgáltatások kiépítése, energetikai korszerűsítés - tájékoztató programok szervezése az élhető környezet fenntartása és megőrzése tekintetében - egészségügyi felvilágosító programok szervezése a nevelési-oktatási intézményekben - az egészséges életmód és táplálkozás terjesztése, a figyelem felkeltése prevenció fontosságára - szűrések szervezése - védőnői tevékenység fokozása gyermekorvosi és háziorvosi praxis kialakítása civil szervezetek bevonásával prevenciós programok szervezése - a fiatalok részére szabadidő eltöltési alternatívák nyújtása - nevelési-oktatási intézményekben figyelem felkeltése a bűnözés negatív hatásaira - rendőrség által bűnmegelőzési programok szervezése a területen - polgárőrség szervezése rendőri tevékenység fokozása a területen; lakókörnyezetben elérhető jogsegélyszolgálat biztosítása teremtése - a lakosság részéről a szolgáltatások igénybe vétele, igények felmérése

		- a lakosság kultúrájához igazodó és egyéb programok szervezése, egyházi ünnepek megünneplése - a programokon való részvétel ösztönzése - egyéni munkaerő-piaci tanácsadás biztosítása; szociális és közösségi vállalkozások létrehozása.
Gyermekek	- nem beazonosítható teljeskörűen a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma - az önkormányzati és a nem önkormányzati (egyházi, civil) óvodák és iskolák között jelentős eltérés mutatható ki a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányában - az SNI-s ÉS BTMN-s gyermekek és fiatalok növekvő száma - a család széteséséből, a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiányából adódó gyermekkori magatartászavarok kialakulása miatt magas a veszélyeztetett gyermekek száma - a gyermekjóléti ellátásokat biztosító intézmények infrastrukturális feltételei folyamatosan javulnak, de szükség van a felülvizsgálatokra, korszerűsítésre, valamint a különböző programok, szolgáltatások fejlesztésére, amelyekhez az állami finanszírozás nem elegendő - az óvodai kapacitás eltérő a város területén - nem magyar állampolgárságú gyermekek számára nyújtott szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés, szolgáltatók körének beszűkülése, gyermeki jogok jogszabályok útvesztőjében sérülhet	- a gyermekjóléti szolgálat dolgozói figyelemmel kísérik a településen élő gyermekek életkörülményeit és szociális helyzetét, gyermekjóléti és egyéb szociális ellátások iránti szükségletét, gyermekvédelmi vagy egyéb hatósági beavatkozást igénylő helyzetét, felhívja a jelzőrendszer tagjait, jelzési kötelezettségük teljesítésére a kialakult veszélyeztetettség megszüntetésére irányuló családgondozás körében a gyermekjóléti szolgálat családgondozója személyes segítő kapcsolat keretében támogatja a gyermeket az őt veszélyeztető körülmények elhárításában, személyisége kedvező irányú fejlődésében, segíti a szülőket a gyermek gondozásában, ellátásának megszervezésében, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozásában, illetve kezdeményezi és a gyermeknek nyújtott gyermekjóléti ellátásokkal összehangolja a szülők és más hozzátartozók részére a szociális alapszolgáltatások, különösen a családsegítés keretében nyújtott személyes gondoskodást szabadidős, kulturális programok szervezése, szülők személyiségfejlesztését célzó programok lebonyolítása, kompetenciák fejlesztése veszélyeztetettségi okok csökkentése - integrált nevelési programok biztosításának ösztönzése SNI-s, BTMN-es gyermekek számára - adatok gyűjtése, körzethatárok figyelemmel kísérése, egyéni fejlesztések, fejlesztő pedagógusok, gyermekvédelmi felelősök bevonásával - a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyenlő arányú oktatása az önkormányzati és nem önkormányzati intézményekben

		- nem magyar állampolgárságú gyermekek számára nyújtott szolgáltatások és a jogszabályi környezet összehangolása
Idősek	- alacsony az időskorúak foglalkoztatottsága - az infokommunikációs technológia és az ilyen eszközök használatának még nem teljes mértékben terjedt el az idős, idősödő emberek körében, ez azonban sokat segítene az időskorúak informálásában, szolgáltatásokhoz való hozzáférésének segítésében - az idősödő generáció tudásának nem kellő elismerése - az idősek ösztönzése az egészségtudatos magatartásra, a sport és a mozgás jó hatásainak megtapasztalása által, ne „féljenek” mozogni - a generációk közötti együttműködés “ingatag” - nem biztonságos környezet és nem megfelelő életminőség - a szolgáltatásokhoz és az ellátásokhoz való hozzáférés területi egyenlőtlenségeinek csökkentése - demens idősek számának növekedése - kapacitásproblémák a férőhelyek számát illetően a bentlakásos intézményekben	- az idősek igényeinek a felmérése, a szolgáltatások továbbfejlesztése céljából - tudatosítás, generációk közötti szolidaritás erősítése különböző programokkal - szűrő-sport programok feltérképezése, részvétel elősegítése - munkalehetőségek, valamint az idős emberek szaktudását igénylő programok feltérképezése - informatikai alapismereteket nyújtó programokban való részvétel elősegítése - a nappali ellátásban megváltozott gondozási igényekhez történő szakmai ismeretek birtoklása; demenciával élők ellátását és gondozását segítő intézményhálózat bővítése - a bentlakásos ellátásban a férőhelyek számának növelése
Nők	- magas a munkanélküliek aránya a nők között - magas a nőkkel szemben elkövetett bűncselekmények száma - nem elegendő a családok átmeneti otthona és anyaóvó férőhelyszáma - nincs pontos adat a nők képzési programokban való részvételéről, az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségeiről - a piaci szektorban a vállalkozások gazdasági érdekeltsége ellen hatnak	- a munkáltatók figyelmének felkeltése a probléma fontosságára - munkáltatók ösztönzése a rugalmas munkaidő, 4-6 órás foglalkoztatások, távmunka lehetőségeinek feltérképezésére, bevezetési lehetőségeinek megvizsgálására - családbarát szolgáltatások adatbázisának létrehozása, működtetése - Nyíregyházán biztosított legyen a krízishelyzetben lévő anyák, családok átmeneti elhelyezése, élethelyzetük

	a családbarát szolgáltatások – a rugalmas munkaidő, 4-6 órás foglalkoztatások, stb.- bevezetése. Nincsenek családbarát munkahelyek.	átmeneti megoldása; programok szervezése az átmeneti gondozásban részesülőknek, ezen belül életvezetési, jogi, pszichológiai tanácsadás nyújtása - civil és egyházi fenntartók ösztönzése a férőhelybővítésre - már meglévő átmeneti elhelyezést nyújtó otthonainak a férőhely bővítése - új otthonok, férőhelyek létrehozása, ezáltal a bekerüléshez szükséges várakozási idő lerövidítése - civil szervezetek bevonásával prevenciós programok szervezése - a nők önvédelmi képességét fejlesztő programok szervezése - a lakosság figyelem felkeltése a bűnözés, a családon belüli erőszak felismerésére, megelőzésére - a rendőrség fokozottabb figyelmének felkeltése a célcsoport védelmére, rendőrség által bűnmegelőzési programok szervezése, polgárőrség szervezése
~~Fogyatékkal~~ Fogyatékossággal élők	- a városban élő és városunkba látogató ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élő emberek, idősek, gyermekes családok közösségi közlekedésének igénybe vétele többször előre nem látható akadályokba ütközik (fel- és leszállás nehézsége, útirány, az útvonalon közlekedő gépjármű adott szakaszra való érkezésének beazonosíthatatlansága) - a ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élő személyekkel foglalkozó hazai és a nemzetközi szervezetek közötti együttműködések száma kevés - diszkrimináció a társadalom részéről - inaktív a sportolási és kulturális életük - fogyatékos személyek foglakoztatása nem megoldott. Alacsony a foglalkoztatottak aránya. Nehezített a nyílt munkaerőpiacra történő bekerülés; kedvezőtlen jövedelmi helyzet.	- az akadálymentesség mindenféle értelemben az esélyegyenlőség szempontjait figyelembe véve meg kell valósuljon a közösségi közlekedés területén is, ezért előtérbe kell helyezni az infokommunikációs és fizikális úton megvalósuló akadálymentesítést - a különböző tájékoztatók élőszóval történő közlése és jelnyelvi akadálymentesítés vagy feliratozás, városi és egyéb kulturális rendezvényeken jelnyelvi tolmács biztosítása - a fogyatékosság típusához igazodó segítségnyújtás a társadalom és a közösségi közlekedést irányító, működtető hatóság(ok) részéről (például: kerekesszék elhelyezésére szolgáló terület kialakítása, Braille-írással ellátott leszállásjelző, rámpa használatának elősegítése, járdaszegély taktilis kővel való ellátása, autóbusz, illetve a vasúti pályaudvar aluljáró lépcsőjének eltérő csíkozása, autóbusz-megállóhelyeken futár-tavirányító kialakítása, intézmények bejáratánál,

	- a jelenlegi intézményhálózat nem szolgálja az integrációt, inklúziót. Kevés a lakóotthoni ellátás, nincs támogatott lakhatás. A fogyatékosok lakásának akadálymentesítése nem megoldott. - nem állnak pontos adatok rendelkezésre a ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élők számára vonatkozóan. Nem készülnek elemzések, értékelések.	idézményekben kontasztos csík a lépcsőknél, egyéb fogyatékosság-specifikus jelzések megléte, falak menti gyalogos sáv szabaddá tétele, zebránál hosszabb idő az átjutásra, középületekben több kapaszkodó kiépítése - a mikro- kis és középvállalkozások állami támogatással ösztönzése a fogyatékosok foglalkoztatását, tanult szakmák befejezésének a támogatását illetően, gyakorlati helyek, munkahelyek biztosítása a képzések elsajátítását követően, A-tipikus foglalkoztatások számának növelése. - lakóotthoni ellátás, támogatott lakhatások számának növelése - a lakások állapotának feltérképezése - tájékozódás, ismeretszerzés a célcsoport és azokkal foglalkozó személyek számára különböző fórumok, rendezvények, érdekképviseleti szervezetek összefogásával, érzékenyítés.
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	- meghatározott lakókörnyezet és lakáskörülmények elavultak, lelakottak, korszerűtlenek - szolgáltatásokhoz való hozzáférés különböző társadalmi csoportok vonatkozásában egyenlőtlen - iskolai lemorzsolódás, funkcionális analfabétizmus napjainkban még mindig jelen van, ezzel generációk nagyobb csoportja nem tud a digitalizált világban tájékozódni, e-közigazgatásban ügyet intézni, online oktatásban/képzésben részt venni	- önkormányzati bérlakások számának növelése - meghatározott lakókörnyezet és lakóépületek karbantartása, felújítása, korszerűsítése, élhetővé tétele, energetikai korszerűsítése - háztartások informatikai szinten való ellátásának feltérképezése szoftver/hardver/tudás tekintetében - szolgáltatásokhoz való hozzáférés helyben megoldott a társadalmi csoportok specifikumainak figyelembe vételével - állapotok feltérképezése - lakókörnyezet és lakáskörülmények korszerűsítése - helyzetük javítását elősegítő programok szervezése - a generációk közötti szakadék csökkentése, az iskolai lemorzsolódás megállítása, online világhoz történő felhasználó szintű alkalmazkodás, szoftver-alkalmazás

Jövőképünk

Nyíregyháza jövőképe az esélyegyenlőség terén egy **inkluzív, mindenki számára elérhető város megteremtése**. A cél egy olyan befogadó helyi társadalom, amely hatékonyan csökkenti a társadalmi egyenlőtlenségeket, támogatja a felzárkózást, és kiemelt figyelmet fordít a sérülékeny csoportokra.
A város esélyegyenlőségi törekvései az alábbi főbb területekre összpontosítanak:

- **Akadálymentesített infrastruktúra, digitális inklúzió:** A városi terek, közlekedési eszközök és közintézmények fizikai akadálymentesítése, ami alapvető feltétele az idősek és a ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élők önálló életvitelének, ezen belül – a teljesség igénye nélkül - : az alacsonypadlós buszok arányának növelése, buszmegállók és gyalogosátkelők taktilis (vakvezető) kövezése, a Polgármesteri Hivatal és a kulturális intézmények folyamatos fizikai akadálymentesítése rámpákkal és liftekkel, digitális egyenlőség, melynek keretében az idős korosztály digitális felzárkóztatása (ingyenes okoseszköz-használati képzések) és az önkormányzati ügyintézés „akadálymentessé" (pl.: vakbaráttá) tétele.
- **Foglalkoztatás és gazdaság:** A munkaerőpiaci esélyegyenlőség biztosítása, különös tekintettel a nők helyzetének javítására, a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatásának támogatására, valamint a hátrányos helyzetű csoportok képzésére.
- **Oktatás és családsegítés:** A minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés megteremtése, a szegregáció csökkentése, valamint a gyermekek és családok támogatása a mélyszegénységben élők felzárkóztatásáért. Bölcsődei és óvodai kapacitások bővítése a leszakadó városrészekben, ennek kapcsán korai gyermekkori fejlesztések megvalósítása.
- **Felzárkóztató programok:** Tanodák és mentorprogramok fenntartása a lemorzsolódás ellen. **Felsőoktatási esélyegyenlőség:** A fogyatékossággal élő hallgatók integrációjának és mentálhigiénés gondozásának megvalósítása.
- **Egészségügy és szociális ellátás:** A helyi szociális háló fejlesztése, a krízishelyzetbe kerülők (hajléktalanok, idősek, egyéb rászorultak) támogatása és a prevenciós programok elérhetősége. Tanácsadó hálózat biztosítása, ahol ingyenes jogi, életvezetési és egészségfejlesztési tanácsadást nyújtanak az arra rászorulónak.
  Az idősellátás és a hajléktalanokat segítő éjjeli menedékhelyek, nappali melegedők infrastrukturális korszerűsítése.

A város hosszú távú fejlődése akkor lehet fenntartható és igazságos, ha nemcsak gazdaságilag erősödik, hanem a társadalmi különbségek mérséklésére is törekszik. **A fiatalok helyben tartását ösztöndíjakkal, képzésekkel és megfelelő munkalehetőségekkel lehet segíteni, míg az idősebb és sérülékenyebb lakosság számára elérhető szociális és egészségügyi szolgáltatásokra van szükség.** Az esélyegyenlőség erősítése nemcsak szociális feladat, hanem a város versenyképességének és közösségi kohéziójának egyik fontos feltétele is.

A helyi célok összhangban állnak az Európai Unió társadalmi felzárkózási irányelveivel. A városháza hivatalos dokumentumai (mint a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia és a Településfejlesztési Koncepció) is azt a jövőképet vázolják, hogy a gazdasági növekedésből és fejlődésből minden nyíregyházi polgárnak részesülnie kell.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1.	„Digitalizáció az élet minden területén”	A digitalizáció világában élünk, melyben a generációkat szemlélve nem egyenlő a hozzáférés az informatikai eszközök tárházához, az alkalmazás terén pedig különböző szinten állunk. Az iskolai lemorzsolódás, a funkcionális analfabétizmus ezt a veszélyt tovább fokozza. Ez pedig előre vetítheti azt, hogy a lemaradás csökkentése, megszüntetése nélkül társadalmi rétegek, illetve generációk nagyobb csoportja nem tud majd elektronikusan ügyet intézni, illetve az online oktatásban/képzésben részt venni.	Meg kell tanítani és tanulni minden állampolgárnak az informatikai eszközök használatát, a szoftverek alkalmazását, az internetes etikett szabályait, az információk keresésének és kritikus kezelésének mikéntjét. A generációk közötti szakadékot csökkenteni kell. A társadalmi lemorzsolódást az oktatás terén meg kell állítani. Így mindenki könnyebben fog tájékozódni az informatika, az e-közigazgatás világában, vagy résztvenni akár online képzésben/oktatában.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, Integrált Városfejlesztési Stratégia, Integrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló Nyíregyháza Megyei Jogú Város helyi Klímastratégiája, Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	-háztartások informatikai szinten való ellátásának feltérképezése szoftver/hardver/tudás tekintetében -, háztartások informatikai eszközparkjának korszerűsítése egyének informatikai tudásanyagának bővítése, modernizálása különböző képzések megszervezésével	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R-K-H.: az egyének informatikai tudásanyaga, eszközparkja megfelelő egy képzés vagy közigazgatási ügy elektronikus úton történő intézéséhez	tárgyi, anyagi és humán erőforrások biztosítása pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.
2.	"Szociális város rehabilitációs soft programjának folytatása"	A telepen élők életkörülményei és lakáskörülményei az átlaghoz képest rosszak. Helyzetükből való kilábalás	A terület társadalmi-gazdasági leszakadásának megállítása, a lakókörnyezet és az	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	- állapotok feltérképezése - lakókörnyezet és lakáskörülmények korszerűsítése - helyzetük javítását	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra	2031. 12. 31.	R.: a lakás-, és életkörülmények megvizsgálása a telepen élők körében H.: szemléletformálás	tárgyi, anyagi és humán erőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.

		szemléletük tükrében kilátástalan.	életminőség átfogó és fenntartható javítása.	Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló Nyíregyháza Megyei Jogú Város helyi Klímastratégiája, Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve		elősegítő programok szervezése	vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.		és élhetőbb lakókörnyezet megvalósítása	útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.		
Megvalósítás alatt álló pályázatok: TOP_PLUSZ-3.2.1-23-NY1-2025-00003 - Helyi humán fejlesztések Nyíregyházán I. ütem TOP_PLUSZ-3.2.1-23-NY1-2025-00002 - Helyi humán fejlesztések Nyíregyházán II. ütem TOP_PLUSZ-3.2.1-23-NY1-2025-00001 - Helyi humán fejlesztések Nyíregyházán III. ütem TOP_Plusz-3.2.1-23-NY1-2025-00005 - Egészségügyi szűrések, prevenciós programok Nyíregyházán TOP_PLUSZ-3.2.1-23-NY1-2025-00004 - Ifjúsági programok-fiatalok megtartása Nyíregyházán												
3.	"Speciális szolgáltatások kialakítása ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élők és autisták számára"	A városban élő sérült emberek hozzáférése a szolgáltatásokhoz, oktatáshoz, hatósági ügyintézéshez egyenlőtlen. Egészségügyi ellátásuk szakképzett dolgozók részvételével nem teljes.	Minden ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élő és sajátos nevelési igényű, autista ember számára elérhetővé váljanak helyben a szolgáltatások, valamint egészségügyi ellátásuk, oktatásuk, ügyeik intézése is helyben, önmaguk – személyes - részvételével biztosított legyen.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	- ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élő és autista személyek számának pontos feltérképezése - igényük és szükségletük megismerése - ennek segítésére munkacsoportok létrehozása - helyzetükhöz igazoló szolgáltatások bevezetése, kialakítása - részükre speciális	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R.: adatok gyűjtése, azok elemzése, szükségletük felmérése, munkacsoportok felállítása H.: helyben történő szolgáltatások kialakítása, helyben speciális intézmények, szolgáltatások létrehozása, segítségnyújtás megvalósítása egyedi vagy intézményesített formában.	tárgyi, anyagi és humán erőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.

				Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló Nyíregyháza Megyei Jogú Város helyi Klímastratégiája, Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve		módszertani centrum létrehozása, szegregált/integrált (igényeknek megfelelően) majorsági formák létrehozása, védőotthon kiépítése, gyógy- és terápiás egészségturisztikai központ létrehozása, saját köznevelési-közoktatási iskolatípus a komplex korai fejlesztés elősegítése céljából, korai fejlesztőközpont létrehozása, nappali ellátások/bentlakásos férőhelyek számának növelése, intézmények létrehozása, bővítése, alkalomszerűen megoldható felügyelet biztosítása szakemberhálózat közreműködésével.						
4.	"Intézmények felújítása"	Az épületek állaga leromlott, ezáltal teljeskörü felújításuk időszerű	Egészséges körülmények megteremtése a már korszerű intézményekben.Közösségi, nemzetiségi programok, kulturális események tartása a megújult épületekben.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	-intézmények állagának feltérképezése -kimutatások a beruházások költségével kapcsolatban -annak vizsgálata, hogy az intézmények	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R: a felújításra váró intézmények számának meghatározása, a számadatok tükrében a kivitelezés összegének kiszámítása H: a	Tárgyi, anyagi és humán erőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.

				Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló Nyíregyháza Megyei Jogú Város helyi Klímastratégiája, Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve		kihasználtsága milyen fokú			beruházások megvalósítása			

Megvalósítás alatt álló pályázatok:
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00011 - Közösségi és kulturális intézmények fejlesztése Nyíregyházán
TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00001 - Gyermekek Háza Déli Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése
TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00002 - Tündérkert Keleti Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése
TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00003 - Köznevelési intézmények fejlesztése
TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00004 - Eszterlánc Északi Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése
TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00005 - Búzaszem Nyugati Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése
TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00006 - Bölcsődék fejlesztése Nyíregyházán (9 db)
TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2025-00007 - Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ Intézményeinek fejlesztése
TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2025-00008 - Fenntartható humán infrastruktúra fejlesztése Nyíregyházán
TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2025-00009 - Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat és Tagintézményeinek fejlesztése
TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2025-00010 - Egészségügyi ellátás infrastrukturális feltételeinek fejlesztése
TOP_PLUSZ-6.2.1-23-NY1-2023-00001 - Jósa András Múzeum fejlesztése
TOP_PLUSZ-6.2.1-23-NY1-2025-00002 - Jósa András Múzeum fejlesztése II. ütem
DIMOP_PLUSZ-2.1.1-24 -2025-00043 - Energiamenedzsment rendszer bevezetése Nyíregyháza közintézményeiben
4034971057 - Komplex, versenyképes program megvalósítása a Nyíregyházi járásban I. ütem
2/4562 - Komplex, versenyképes program megvalósítása a Nyíregyházi járásban II. ütem
ROHU00636 - CulturRO-HUb- Strengthening intercultural relations through the development of cultural institutions in Satu Mare County and Szabolcs-Szatmár-Bereg County (Interkulturális kapcsolatok erősítése kulturális intézmények fejlesztése révén Szatmár megyében és Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében)

Lezárás alatt álló pályázatok:
GF/JSZF/467/10/2019 - A NYÍREGYHÁZI KÁLLAY-KÚRIA FEJLESZTÉSÉNEK 2. ÜTEME (MODERN VÁROSOK PROGRAM)

Bírálat alatt álló pályázatok:
TOP Plusz-2.1.2-21-SB1-2022-00003 - Napelemes energetikai fejlesztések 1.
TOP_PLUSZ-2.1.2-21 -SB1-2022-00002 - Napelemes energetikai fejlesztések 2.
TOP_PLUSZ-2.1.2-21.-SB1-2022-0005 - Napelemes energetikai fejlesztések 3.
TOP_PLUSZ-2.1.2-21-SB1-2022-00006 - Napelemes energetikai fejlesztések 4.

TOP_PLUSZ-2.1.2-21.-SB1-2022-0004 - Napelemes energetikai fejlesztések 5. TOP-2.1.2-21-SB1-2022-00010 - Komplex energetikai fejlesztések i. TOP_PLUSZ-2.1.2-21-SB1-2022-00009 - Komplex energetikai fejlesztések 2 TOP_PLUSZ-2.1.2-21-SB1-2022-00008 - Komplex energetikai fejlesztések 3. TOP_PLUSZ-2.1.2-21-SB1-2022-00011 - Komplex energetikai fejlesztések 4.												
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	„Tudással a munka világába”	A nyilvántartott álláskeresők jelentős arányát a 8 általánosnál alacsonyabb, illetve 8 általános végzettséggel rendelkezők alkotják.	Az alacsony iskolai végzettségűek számának 10 %-os csökkentése.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló, Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	- Oktató, felzárkóztató programok feltérképezése, - Oktató, felzárkóztató programok megszervezése, - Hiány szakmákban képzések szervezése, - Integrálás az iskola világába, - Elhelyezkedés ösztönzése, - Elhelyezkedési lehetőségek, munkahelyek biztosítása.	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R.: programok megszervezése, elindítása K.: az alacsony iskolai végzettségűek hány százalékát sikerült bevonni a képzésbe H.: az alacsony iskolai végzettségűek hány százalékának sikerült befejezni a képzést	Tárgyi, anyagi és humánerőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.
Megvalósítás alatt álló pályázatok: TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00003 - Köznevelési intézmények fejlesztése ANCHOR – Köz- és magánszféra közötti partnerség és transznacionális csereprogramok a jobb munkaerő-piaci kormányzás érdekében a demográfiai változások negatív hatásainak hatékony kezelése érdekében a Duna régióban Projektazonosító: 22033 - NetWork4Work - A munkanélküliség és munkaerőhiány elleni küzdelem köz- és magánszféra közötti partnerségekkel (Confronting employment and labour market challenges by public-private partnerships). **Lezárás alatt álló pályázatok:** 20226 - Urbact IV - C4TALENT - Creating a better environment for startups and businesses to attract and retain talent												
2	„Foglalkoztatás -biztosabb megélhetés”	A nyilvántartott munkanélküliek közül a tartós munkanélküliek arányának csökkentése	A 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek arányánakcsökkentése.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	- tartós munkanélküliek feltérképezése - munkalehetőségek feltérképezése - közmunkaprogramok szervezése -	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott	2031. 12. 31.	R.: a munkanélküliek és a foglalkoztatók aktiválása, közelítése a célnak megfelelően K.: a tartós	Tárgyi, anyagi és humánerőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatás	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.

				Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve		elhelyezkedés ösztönzése - munkalehetőség folyamatos biztosítása - a mikro- kis és középvállalkozások állami támogatásával ösztönözni a munkanélküliek foglalkoztatását, egyéni munkaerő-piaci tanácsadás biztosítása; szociális és közösségi vállalkozások létrehozása.	belső szervezeti egység(ek) vezetője.		munkanélküliek hány százalékát sikerült elhelyezkednie H.: a tartós munkanélküliek hány százalékának sikerül a munkaerő-piacon hosszú távon elhelyezkednie	i szerződés tartalmazza.		
Megvalósítás alatt álló pályázatok: TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00001 - Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán I. ütem ANCHOR – Köz- és magánszféra közötti partnerség és transznacionális csereprogramok a jobb munkaerő-piaci kormányzás érdekében a demográfiai változások negatív hatásainak hatékony kezelése érdekében a Duna régióban Projektazonosító: 22033 - NetWork4Work - A munkanélküliség és munkaerőhiány elleni küzdelem köz- és magánszféra közötti partnerségekkel (Confronting employment and labour market challenges by public-private partnerships).												
3	„Hasznos szabadidő-eltöltés”	A szegregátumokban nem épültek ki megfelelő közösségi terek minősége és kihasználtsága nem megfelelő.	Az ifjúsági és szabadidős programok szervezése, a szegregátum lakosságának bevonása.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012.	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	- igények felmérése - fiatalság figyelmének felkeltése a hasznos szabadidő-eltöltés fontosságára - a lakosság kultúrájához igazodó és egyéb programok szervezése, egyházi ünnepek megünneplése - a programokon való részvétel ösztönzése - játszótér kialakítása	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R.: a lakosság hány százalékát lehet bevonni a programokba, mennyien érzik a szabadidő hasznos eltöltésének fontosságát K.: hány partnert, szervezetet lehet bevonni a programok szervezésébe H.: megvalósult programok száma, résztvevők száma	Tárgyi, anyagi és humánerőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.

				Gyermekvédelmi beszámoló Nyíregyháza Megyei Jogú Város helyi Klímastratégiája, Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve								
Megvalósítás alatt álló pályázatok: TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00020 - Belvárosi területek zöldítési programja Nyíregyházán TOP_PLUSZ-6.2.1-23-NY1-2023-00001 - Jósa András Múzeum fejlesztése TOP_PLUSZ-6.2.1-23-NY1-2025-00002 - Jósa András Múzeum fejlesztése II. ütem TOP_PLUSZ-6.2.1-23-NY1-2025-00004 - Természetvédelmi, ökológiai mentő- és rehabilitációs központ kialakítása TOP_PLUSZ-6.2.1-23-NY1-2025-00005 - A Sóstói erdő területének ökoturisztikai fejlesztése NATURA 2000 területen Modern Városok Program - Nyíregyházi Állatpark fejlesztése keretében Jégkorszak interaktív állatbemutató kialakítása ROHU00636 - CulturRO-HUb- Strengthening intercultural relations through the development of cultural institutions in Satu Mare County and Szabolcs-Szatmár-Bereg County (Interkulturális kapcsolatok erősítése kulturális intézmények fejlesztése révén Szatmár megyében és Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében) TOURISM4SDG – A turisztikai szakpolitikai eszközök hatékonyságának javítása a fenntartható fejlődés érdekében INTERREG EUROPE_ (SCORE) A közösségi sportok hatékonyságának erősítése az egészségügyi ellenálló képesség érdekében a regionális politikák keretében **Lezárás alatt álló pályázatok:** GF/JSZF/467/10/2019 - A NYÍREGYHÁZI KÁLLAY-KÚRIA FEJLESZTÉSÉNEK 2. ÜTEME (MODERN VÁROSOK PROGRAM) EFOP-3.3.6-17-2017-00016 - MTMI Élményközpont Nyíregyházán Nyíregyházi Atlétikai Centrum megvalósítása (MODERN VÁROSOK PROGRAM) **Bírálat alatt álló pályázatok:** HUSKROUA/25/RI/2.2/077 - Creating Integrated Tourism Ecosystems in Nyíregyháza, Baia Mare, Prešov & Uzhhorod												
4	„Életminőség javítása az infrastrukturális lehetőségek kihasználásával”	A telepen kiépített a gáz-, villany- és szennyvízcsatorna-hálózat, de a lakossági rákötések aránya már nem ennyire kedvező, a közüzemi tartozások miatt pedig sok lakásban szüneteltetik a szolgáltatásokat.	A terület társadalmi-gazdasági leszakadásának megállítása a lakókörnyezet és az életminőség átfogó és fenntartható javításával.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	- adatok gyűjtése - szociális juttatások biztosítása - munkahelyek teremtése, aktív korú lakosság közmunkaprogramba történő bevonása, ezáltal rendszeres pénzellátáshoz való hozzájutás - megállapodások kötése közüzemi szolgáltatókkal - a lakosság részéről a szolgáltatások igénybe vétele	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R.: mennyi idő alatt és milyen pontos adatokat lehet gyűjteni a problémára K.: a lakosság hány százaléka rendelkezik munkaviszonnyal, rendszeres jövedelemmel H.: a lakosság hány százaléka nem rendelkezik közüzemi tartozással, hány százalék csatlakozott rá a szolgáltatásokra	Tárgyi, anyagi és humánerőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől, a résztvevők motiváltságától.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.

				2012. Gyermekvédelmi beszámoló Nyíregyháza Megyei Jogú Város helyi Klímastratégiája, Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve								

Megvalósítás alatt álló pályázatok:
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00001 - Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán I. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00006 - Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán II. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00003 - Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán III. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00019 - Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán IV. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00002 - Belterületi utak fejlesztése V. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00004 - Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán VI. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00007 - Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán VII. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00013 - Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán VIII. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00018 - Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán IX. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00009 - Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán X. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00008 - Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán XI. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00010 - Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán XII. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00021 - Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán XIII. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00005 - Fenntartható közlekedésfejlesztés Nyíregyházán I. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00015 - Fenntartható közlekedésfejlesztés Nyíregyházán II. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00012 - Csalóközi csatorna rekonstrukciója
TOP_PLUSZ- 1.3.2-23-NY1-2025-00016 - Csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztése a Törzs utcán
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00014 - Kertvárosi csatorna fejlesztése
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00017 - Csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztések Nyíregyházán
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00020 - Belvárosi területek zöldítési programja Nyíregyházán
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00011 - Közösségi és kulturális intézmények fejlesztése Nyíregyházán
TOP_Plusz-1.3.2-23-Ny1-2025-00022 - Szociális városrehabilitáció Nyíregyházán
TOP_Plusz-3.2.1-23-Ny1-2025-00006 - Szociális városrehabilitáció folytatása
TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00001 - Gyermekek Háza Déli Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése
TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00002 - Tündérkert Keleti Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése
TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00003 - Köznevelési intézmények fejlesztése
TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00004 - Eszterlánc Északi Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése
TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00005 - Búzaszem Nyugati Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése
TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00006 - Bölcsődék fejlesztése Nyíregyházán (9 db)
TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2025-00007 - Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ Intézményeinek fejlesztése
TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2025-00008 - Fenntartható humán infrastruktúra fejlesztése Nyíregyházán
TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2025-00009 - Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat és Tagintézményeinek fejlesztése
TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2025-00010 - Egészségügyi ellátás infrastrukturális feltételeinek fejlesztése
KÖFÁT/68699-3/2024/KIF - Stadion környezetéhez tartozó közúti fejlesztési feladatok megvalósítása, végrehajtása
DIMOP_PLUSZ-2.1.1-24 -2025-00043 - Energiamenedzsment rendszer bevezetése Nyíregyháza közintézményeiben
4034971057 - Komplex, versenyképes program megvalósítása a Nyíregyházi járásban I. ütem
2/4562 - Komplex, versenyképes program megvalósítása a Nyíregyházi járásban II. ütem
KAP-RD43-1-25 - Nyíregyháza Polyákbokor és Benkőbokor térségében meglévő, szilárd burkolatú útjainak felújítása
BMÖGF/411/2022 - A Nyíregyházi Ipari park bővítése

VHFO/74/2023-EM_SZERZ - Az 1251/2022. (V. 4.) Kormányhatározat szerinti villamosenergia hálózat fejlesztés megvalósítás
KÖFÁT/5924/2023/KIF - Az Ipari park északi és déli fejlesztési területe feltáró-, körüljáró -és határoló útjainak megvalósítása
ÁTEF/20/2023 - A Nyíregyházi Ipari park hírközlési hálózatának kiépítése
VSZF/473/2023-EM_SZERZ - A Nyíregyházi Ipari park víziközmű infrastrukturális fejlesztési feladatai keretében az Ipari park vízellátásának, szennyvízelvezetésének és- kezelésének, valamint bel- és csapadékvízelvezető -hálózatának fejlesztési feladatai
ROHU00636 - CulturRO-HUb- Strengthening intercultural relations through the development of cultural institutions in Satu Mare County and Szabolcs-Szatmár-Bereg County (Interkulturális kapcsolatok erősítése kulturális intézmények fejlesztése révén Szatmár megyében és Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében)
EUI01-272 - EUI Innovative actions – InterACT Green: Zöld infrastruktúra InterAKTÍV menedzsment és regeneráció a varasdi Dráva-erdőparkon tesztelve
INTERREG HUSK-2302 - Innovatív vízvisszatartási megoldások az életminőség javítására Kassán és Nyíregyházán
DRP0200338 - CITYWALK 2.0 – Együtt az energiahatékony városi mobilitásért: A városi közlekedés széndioxid kibocsátásának csökkentése az aktív mobilitási formák szerepének növelése által

Lezárás alatt álló pályázatok:
BMÖGF/967-1/2020 - Infrastrukturális fejlesztések- 5 mrd-s útfejlesztés
Nyíregyházi Atlétikai Centrum megvalósítása (MODERN VÁROSOK PROGRAM)

Bírálat alatt álló pályázatok:
TOP_PLUSZ-2.1.2-21 -SB1-2022-00002 - Napelemes energetikai fejlesztések 2.
TOP_PLUSZ-2.1.2-21.-SB1-2022-0005 - Napelemes energetikai fejlesztések 3.
TOP_PLUSZ-2.1.2-21.-SB1-2022-0004 - Napelemes energetikai fejlesztések 5.
TOP-2.1.2-21-SB1-2022-00010 - Komplex energetikai fejlesztések i.
TOP_PLUSZ-2.1.2-21-SB1-2022-00009 - Komplex energetikai fejlesztések 2.
TOP_PLUSZ-2.1.2-21-SB1-2022-00008 - Komplex energetikai fejlesztések 3.
TOP_PLUSZ-2.1.2-21-SB1-2022-00011 - Komplex energetikai fejlesztések 4.
KEHOP_PLUSZ-2.2.1-25-2026-00024 - Csapadékvíz megtartásra alapozott természetközeli megoldások Nyíregyháza területén
HUSKROUA/25/RI/2.2/077 - Creating Integrated Tourism Ecosystems in Nyíregyháza, Baia Mare, Prešov & Uzhhorod

5	„Egyenlő esélyt mindenkinek”	A szegregátumokban jelentős a halmozottan hátrányos lakosság aránya.	Hátránykompenzáló oktatási programok kialakítása és végrehajtása óvodától a felnőttképzésig, ezáltal a halmozottan hátrányos helyzetű lakosság arányának csökkentése.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012.	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	- adatok gyűjtése a halmozottan hátrányos lakosság arányának pontos meghatározására - nevelési-oktatási programok szervezése, humán szolgáltatások szervezése - programok lebonyolítása - az érintett közösség belső erőforrásainak átfogó fejlesztése; roma egészségügyi és szociális mediátorhálózat létrehozása	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R.: hány nevelési-oktatási program, képzés kerül megszervezésre K.: óvodákban, iskolákban, felnőttképző központokban hány program zárul H.: a halmozottan hátrányos helyzetűek száma mennyivel csökken a lakossághoz viszonyítva; roma mediátorok képzéséval és alkalmazásával a társadalmi együttműködés elősegítése hatékonyabbá válik.	Tárgyi, anyagi és humánerőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől, a résztvevők motiváltságától.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.

				Gyermekvédelmi beszámoló Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve								
Megvalósítás alatt álló pályázatok: TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00001 - Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán I. ütem TOP_Plusz-1.3.2-23-Ny1-2025-00022 - Szociális városrehabilitáció Nyíregyházán TOP_Plusz-3.2.1-23-Ny1-2025-00006 - Szociális városrehabilitáció folytatása TOP_PLUSZ-3.2.1-23-NY1-2025-00003 - Helyi humán fejlesztések Nyíregyházán I. ütem TOP_PLUSZ-3.2.1-23-NY1-2025-00002 - Helyi humán fejlesztések Nyíregyházán II. ütem TOP_PLUSZ-3.2.1-23-NY1-2025-00001 - Helyi humán fejlesztések Nyíregyházán III. ütem TOP_Plusz-3.2.1-23-NY1-2025-00005 - Egészségügyi szűrések, prevenciós programok Nyíregyházán TOP_PLUSZ-3.2.1-23-NY1-2025-00004 - Ifjúsági programok-fiatalok megtartása Nyíregyházán TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00001 - Gyermekek Háza Déli Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00002 - Tündérkert Keleti Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00003 - Köznevelési intézmények fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00004 - Eszterlánc Északi Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00005 - Búzaszem Nyugati Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00006 - Bölcsődék fejlesztése Nyíregyházán (9 db) ANCHOR – Köz- és magánszféra közötti partnerség és transznacionális csereprogramok a jobb munkaerő-piaci kormányzás érdekében a demográfiai változások negatív hatásainak hatékony kezelése érdekében a Duna régióban Projektazonosító: 22033 - NetWork4Work - A munkanélküliség és munkaerőhiány elleni küzdelem köz- és magánszféra közötti partnerségekkel (Confronting employment and labour market challenges by public-private partnerships). DRP0200338 - CITYWALK 2.0 – Együtt az energiahatékony városi mobilitásért: A városi közlekedés széndioxid kibocsátásának csökkentése az aktív mobilitási formák szerepének növelése által Interreg Central Europe Program, " CO-MOVE” NextGen – DUT: FENNTARTHATÓ ÉS BEFOGADÓ VÁROSI MOBILITÁS A FIATALOK SZÁMÁRA Projektazonosító: F-DUT-2024-0148 **Bírálat alatt álló pályázatok:** TOP Plusz-2.1.2-21-SB1-2022-00003 - Napelemes energetikai fejlesztések 1. TOP_PLUSZ-2.1.2-21 -SB1-2022-00002 - Napelemes energetikai fejlesztések 2. TOP_PLUSZ-2.1.2-21.-SB1-2022-0005 - Napelemes energetikai fejlesztések 3. TOP_PLUSZ-2.1.2-21.-SB1-2022-0004 - Napelemes energetikai fejlesztések 5. TOP-2.1.2-21-SB1-2022-00010 - Komplex energetikai fejlesztések i. TOP_PLUSZ-2.1.2-21-SB1-2022-00009 - Komplex energetikai fejlesztések 2. TOP_PLUSZ-2.1.2-21-SB1-2022-00008 - Komplex energetikai fejlesztések 3. TOP_PLUSZ-2.1.2-21-SB1-2022-00011 - Komplex energetikai fejlesztések 4.												
6	„Tegyünk az élhető környezet megteremtéséért”	A Huszár telepi szegregátumra jellemző, hogy lakó- és ipari övezetek váltakoznak egymás mellett.	A lakó- és gazdasági funkciók térbeli elkülönítése, az itt élő lakosság integrációja.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	- beilleszkedést segítő programok szervezése - foglalkoztatottság növelése - rendszeres jövedelemhez jutás elősegítése - önkormányzati bérlakásban vagy ún. albérlők házában való elhelyezés, - albérleti támogatás	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R.: az integrált környezetbe való beilleszkedést segítő, szervezett programok száma K.: a munkanélküliek hány százalékának sikerül elhelyezkednie, ezáltal rendszeres jövedelemmel rendelkeznie H.: a telepeken élő	Tárgyi, anyagi és humánerőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől, a résztvevők motiváltságától.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.

				Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló Nyíregyháza Megyei Jogú Város helyi Klímastratégiája, Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve		nyújtása - saját tulajdonú ingatlan megszerzésének elősegítése - a kiköltözések után üresen maradt önkormányzati tulajdonú lakásokba új beköltöztetés nem történik			lakosság hány százaléka tud elköltözni a város egyéb területeire			

Megvalósítás alatt álló pályázatok:

TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00001 - Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán I. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00006 - Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán II. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00003 - Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán III. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00019 - Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán IV. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00002 - Belterületi utak fejlesztése V. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00004 - Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán VI. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00007 - Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán VII. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00013 - Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán VIII. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00018 - Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán IX. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00009 - Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán X. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00008 - Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán XI. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00010 - Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán XII. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00021 - Belterületi utak fejlesztése Nyíregyházán XIII. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2024-00005 - Fenntartható közlekedésfejlesztés Nyíregyházán I. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00015 - Fenntartható közlekedésfejlesztés Nyíregyházán II. ütem
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00012 - Csalóközi csatorna rekonstrukciója
TOP_PLUSZ- 1.3.2-23-NY1-2025-00016 - Csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztése a Törzs utcán
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00014 - Kertvárosi csatorna fejlesztése
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00017 - Csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztések Nyíregyházán
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00020 - Belvárosi területek zöldítési programja Nyíregyházán
TOP_PLUSZ-1.3.2-23-NY1-2025-00011 - Közösségi és kulturális intézmények fejlesztése Nyíregyházán
TOP_Plusz-1.3.2-23-Ny1-2025-00022 - Szociális városrehabilitáció Nyíregyházán
TOP_Plusz-3.2.1-23-Ny1-2025-00006 - Szociális városrehabilitáció folytatása
TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00001 - Gyermekek Háza Déli Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése
TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00003 - Köznevelési intézmények fejlesztése
TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00004 - Eszterlánc Északi Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése
TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00005 - Búzaszem Nyugati Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése
TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00006 - Bölcsődék fejlesztése Nyíregyházán (9 db)
TOP_PLUSZ-6.2.1-23-NY1-2025-00004 - Természetvédelmi, ökológiai mentő- és rehabilitációs központ kialakítása
TOP_PLUSZ-6.2.1-23-NY1-2025-00005 - A Sóstói erdő területének ökoturisztikai fejlesztése NATURA 2000 területen

KÖFÁT/68699-3/2024/KIF - Stadion környezetéhez tartozó közúti fejlesztési feladatok megvalósítása, végrehajtása
Modern Városok Program - Nyíregyházi Állatpark fejlesztése keretében Jégkorszak interaktív állatbemutató kialakítása
DIMOP_PLUSZ-2.1.1-24 -2025-00043 - Energiamenedzsment rendszer bevezetése Nyíregyháza közintézményeiben
4034971057 - Komplex, versenyképes program megvalósítása a Nyíregyházi járásban I. ütem
2/4562 - Komplex, versenyképes program megvalósítása a Nyíregyházi járásban II. ütem
4154539142 - Komplex, versenyképes program megvalósítása a Nyíregyházi járásban extra
KAP-RD43-1-25 - Nyíregyháza Polyákbokor és Benkőbokor térségében meglévő, szilárd burkolatú útjainak felújítása
EUI01-272 - EUI Innovative actions – InterACT Green: Zöld infrastruktúra InterAKTÍV menedzsment és regeneráció a varasdi Dráva-erdőparkon tesztelve
INTERREG HUSK-2302 - Innovatív vízvisszatartási megoldások az életminőség javítására Kassán és Nyíregyházán
DRP0200338 - CITYWALK 2.0 – Együtt az energiahatékony városi mobilitásért: A városi közlekedés széndioxid kibocsátásának csökkentése az aktív mobilitási formák szerepének növelése által
NextGen – DUT: FENNTARTHATÓ ÉS BEFOGADÓ VÁROSI MOBILITÁS A FIATALOK SZÁMÁRA Projektazonosító: F-DUT-2024-0148
EUI03-066 - EUI Innovative actions – FAVORIT+ ÚJRATERVEZÉSI MODELL VÁROSI TÖMBÖKRE ENERGIAHATÉKONY ÉS FEnntartHATÓ KÖZÖSSÉGEK ÉRDEKÉBEN

Lezárás alatt álló pályázatok:
CE0100161 - Interreg Central Europe- PopUpUrbanSpaces

Bírálat alatt álló pályázatok:
TOP_PLUSZ-2.1.2-21 -SB1-2022-00002 - Napelemes energetikai fejlesztések 2.
TOP_PLUSZ-2.1.2-21.-SB1-2022-0005 - Napelemes energetikai fejlesztések 3.
TOP_PLUSZ-2.1.2-21.-SB1-2022-0004 - Napelemes energetikai fejlesztések 5.
TOP-2.1.2-21-SB1-2022-00010 - Komplex energetikai fejlesztések i.
TOP_PLUSZ-2.1.2-21-SB1-2022-00009 - Komplex energetikai fejlesztések 2.
TOP_PLUSZ-2.1.2-21-SB1-2022-00008 - Komplex energetikai fejlesztések 3.
TOP_PLUSZ-2.1.2-21-SB1-2022-00011 - Komplex energetikai fejlesztések 4.
KEHOP_PLUSZ-2.2.1-25-2026-00024 - Csapadékvíz megtartásra alapozott természetközeli megoldások Nyíregyháza területén
HUSKROUA/25/RI/2.2/077 - Creating Integrated Tourism Ecosystems in Nyíregyháza, Baia Mare, Prešov & Uzhhorod

7	„Legyen az otthonunk a lakásunk”	A Huszár telepen a lakásállomány jelentős része (35,6 %-a) félkomfortos vagy komfort nélküli, lakáskörülmények nem megfelelőek.	Meg kell szüntetni a méltatlan lakáskörülményeket, biztosítani kell a lakások – különös tekintettel az önkormányzati lakások – komfortjának megteremtését.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	- az épületek állapotának (külső-belső) feltérképezése - lehetséges források felkutatása (önkormányzati, pályázatok) vállalkozások bevonása - tervek, költségvetés készítése - kivitelezési munkálatok elkezdése lakások felújítása	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R.: meghatározni mennyi azon lakások száma, amelyek komfortfokozata alapján felújításra szorulnak K.: hány lakásban sikerül a felújításai munkálatokat elkezdeni H.: felújított lakások száma	Tárgyi, anyagi és humánerőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől, a résztvevők motiváltságától.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.

				2012. Gyermekvédelmi beszámoló Nyíregyháza Megyei Jogú Város helyi Klímastratégiája, Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve								
8	„Ne bántsunk, hogy ne bántsanak”	A telepeken a közbiztonsági helyzet nem megfelelő, magas a bűnelkövetők aránya.	A telepen élő bűnelkövetők számának csökkentése és az általuk elkövetett bűnözési esetek (a telepen, vagy a telepen kívül) számának csökkentése.	Nyíregyháza Megyei Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	- civil szervezetek bevonásával prevenciós programok szervezése - fiatalok részére szabadidő eltöltési alternatívák nyújtása - nevelési-oktatási intézményekben figyelem felkeltése a bűnözés negatív hatásaira - rendőrség által bűnmegelőzési programok szervezése a területen - polgárőrség szervezése rendőri tevékenység fokozása a területen; lakókörnyezetben elérhető jogsegélyszolgálat biztosítása.	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R.: prevenciós programok szervezésének száma K.: bűncselekmények áldozatainak segítését és védelmét szolgáló tevékenységek, programok száma H.: bűnelkövetők és bűnözési esetek aránya mennyivel csökken a kiinduló helyzethez képest	Tárgyi, anyagi és humánerőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől, a résztvevők motiváltságától.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.
9	„Egészségben-betegségben”	Rossz a telepeken élő mélyszegénységben élő és roma lakosság egészségügyi állapota.	A lakosság jobb egészségi állapotának elérése.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	- egészségügyi felvilágosító programok szervezése a nevelési-oktatási intézményekben - az egészséges életmód és táplálkozás terjesztése, a figyelem felkeltése prevenció	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R.: egészségmegőrző, figyelem felkeltő programok szervezésének száma K.: szűrések szervezésének száma H.: a lakosság hány százaléka vesz részt a prevenciós programokon,	Tárgyi, anyagi és humánerőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől, a résztvevők motiváltságától.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.

				Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve		fontosságára - szűrések szervezése - védőnői tevékenység fokozása gyermekorvosi és háziorvosi praxis kialakítása			szűréseken, mennyivel javul a lakosság egészségügyi állapota			
Megvalósítás alatt álló pályázatok: TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2025-00007 - Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ Intézményeinek fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2025-00010 - Egészségügyi ellátás infrastrukturális feltételeinek fejlesztése **Bírálat alatt álló pályázatok:** HUSKROUA/25/RI/2.2/077 - Creating Integrated Tourism Ecosystems in Nyíregyháza, Baia Mare, Prešov & Uzhhorod												
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	„Az adatok pontos nyilvántartása segíti a szükséges intézkedések megvalósulását”	Nyíregyházán nem azonosítottak teljes körűen a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma, tekintettel arra, hogy a szülők csak abban az esetben nyilatkoznak, ha a gyermekük már intézménybe (óvoda, iskola) jár.	A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek naprakész nyilvántartása.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	-tájékoztatás, a szülők megismertetése az aláírt nyilatkozat adta lehetőségekkel - pedagógusok aktív részvétele az adatok gyűjtésében - érintett szakemberek összefogása - adatok gyűjtése, folyamatos nyilvántartása támogatások igénylése, pályázatokon való részvétel	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R.: a hátrányos helyzetről, halmozottan hátrányos helyzetről nyilatkozott szülők, gondviselők száma K.: begyűjtött adatok pontossága H.: nyilvántartások vezetése, karbantartása	Tárgyi, humán erőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ a tárgyi, gazdasági és humán feltételektől, a résztvevők motiváltságától.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.

				Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve								
Megvalósítás alatt álló pályázatok: TOP PLUSZ-1.3.1-21-SB1-2022-00001 - Nyíregyháza Megyei Jogú Város Fenntartható városfejlesztési stratégiájának támogatása ANCHOR – Köz- és magánszféra közötti partnerség és transznacionális csereprogramok a jobb munkaerő-piaci kormányzás érdekében a demográfiai változások negatív hatásainak hatékony kezelése érdekében a Duna régióban Projektazonosító: 22033 - NetWork4Work - A munkanélküliség és munkaerőhiány elleni küzdelem köz- és magánszféra közötti partnerségekkel (Confronting employment and labour market challenges by public-private partnerships). EUI01-272 - EUI Innovative actions – InterACT Green: Zöld infrastruktúra InterAKTÍV menedzsment és regeneráció a varasdi Dráva-erdőparkon tesztelve TOURISM4SDG – A turisztikai szakpolitikai eszközök hatékonyságának javítása a fenntartható fejlődés érdekében												
2	„Három évesen óvodába járni”	Nem minden óvodás korú, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek vesz részt rendszeres időtartamban az óvodai nevelésben, holott az intézményes nevelési feltételei adottak, a férőhely kihasználtság lehetővé teszi valamennyi beíratott gyermek óvodai nevelését.	A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek minél korábbi életkorban történő rendszeres óvodába járásának elősegítése.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	egészségügyi, szociális és közoktatási területen dolgozó szakemberek figyelmének felkeltése, együttműködése azon halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felkutatása, akik csak ötévesen kezdenék meg óvodai nevelésüket, integrációjuk óvodai körzethatárok felülvizsgálata gyermekek bevonása az óvodai nevelésbe az óvodák kihasználtsága egyensúlyba kerül	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R.: a cél érdekében bevont szakemberek, szervezetek száma K.: a célcsoportba tartózó gyermekek, családok száma H.: a beíratott gyermekek száma, óvodák kihasználtsági mutatóinak száma	Tárgyi, humán erőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ a tárgyi és humán feltételektől, a résztvevők motiváltságától.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.
Megvalósítás alatt álló pályázatok: TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00001 - Gyermekek Háza Déli Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00002 - Tündérkert Keleti Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00004 - Eszterlánc Északi Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00005 - Búzaszem Nyugati Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése												
3	„Egyenlő bekerülési lehetőség biztosítása a város összes óvodájába, iskolájába”	Az önkormányzati és a nem önkormányzati (egyházi, civil) óvodák és iskolák között jelentős eltérés mutatható ki a hátrányos helyzetű és a halmozottan	Az önkormányzati és a nem önkormányzati (egyházi, civil) fenntartású nevelési intézményekben a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	adatok gyűjtése körzethatárok figyelemmel kísérése az Integrált Pedagógiai Rendszer tovább folytatása az	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti	2031. 12. 31.	R.: a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek pontos arányának meghatározása az önkormányzati és	Tárgyi, humán erőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatás	A fenntarthatóság függ a tárgyi és humán feltételektől, a jogszabályi környezettől, a résztvevők	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.

		hátrányos helyzetű gyermekek arányában.	számának aránya közötti különbség csökkentése.	Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve		érintett intézményekben egyéni fejlesztések, fejlesztő pedagógusok, gyermekvédelmi felelősök bevonásával a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyenlő arányú oktatása az önkormányzati és nem önkormányzati intézményekben	egység(ek) vezetője.		nem önkormányzati iskolákban K.: az óvodák, iskolák többsége betartja a köznevelési törvény az óvodai és iskolai körzethatárokra és a tanulók felvételére vonatkozó rendelkezéseket H.: a HH és HHH gyermekek aránya közel azonos az önkormányzati és nem önkormányzati fenntartású iskolákban	i szerződés tartalmazza.	motiváltságától.	
Megvalósítás alatt álló pályázatok: TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00001 - Gyermekek Háza Déli Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00002 - Tündérkert Keleti Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00004 - Eszterlánc Északi Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00005 - Búzaszem Nyugati Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése												
4	„A gyermekek védelme mindenekelőtt”	A család széteséséből, a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiányából adódó gyermekkori magatartászavarok kialakulása miatt magas a veszélyeztetett gyermekek száma.	A veszélyeztetett gyermekek számának csökkentése.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	a gyermekjóléti szolgálat dolgozói figyelemmel kísérik a településen élő gyermekek életkörülményeit és szociális helyzetét, gyermekjóléti és egyéb szociális ellátások iránti szükségletét, gyermekvédelmi vagy egyéb hatósági beavatkozást igénylő helyzetét, felhívja a jelzőrendszer tagjait, jelzési kötelezettségük teljesítésére a	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R.: szakemberek továbbképzéseinek száma, felkutatott veszélyeztetett gyermekek száma K.: szabadidős programok száma, személyiségfejlesztő, prevenciós programok szervezése, családgondozói tevékenységek száma H.: veszélyeztetett gyermekek száma csökken	Anyagi, tárgyi, humán erőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, a tárgyi és humán feltételektől, a jelzőrendszer tagjainak aktív részvételétől, a résztvevők motiváltságától.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.

				2012. Gyermekvédelmi beszámoló Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve		kialakult veszélyeztetettség megszüntetésére irányuló családgondozás körében a gyermekjóléti szolgálat családgondozója személyes segítő kapcsolat keretében támogatja a gyermeket az őt veszélyeztető körülmények elhárításában, személyisége kedvező irányú fejlődésében, segíti a szülőket a gyermek gondozásában, ellátásának megszervezésében, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozásában, illetve kezdeményezi és a gyermeknek nyújtott gyermekjóléti ellátásokkal összehangolja a szülők és más hozzátartozók részére a szociális alapszolgáltatások, különösen a családsegítés keretében nyújtott személyes gondoskodást szabadidős, kulturális programok						

						szervezése, szülők személyiségfejlesztését célzó programok lebonyolítása, kompetenciák fejlesztése veszélyeztetettségi okok csökkentése						
Megvalósítás alatt álló pályázatok: TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00001 - Gyermekek Háza Déli Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00002 - Tündérkert Keleti Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00003 - Köznevelési intézmények fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00004 - Eszterlánc Északi Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00005 - Búzaszem Nyugati Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00006 - Bölcsődék fejlesztése Nyíregyházán (9 db)												
5	„A finanszírozás lehetőségeinek feltérképezése”	A gyermekjóléti ellátásokat biztosító intézmények infrastrukturális feltételei folyamatosan javulnak, de szükség van a felülvizsgálatokra, korszerűsítésre, valamint a különböző programok, szolgáltatások fejlesztésére, amelyekhez az állami finanszírozás nem elegendő.	Különböző források programok, szolgáltatások feltérképezése, amelyek hozzájárulnak az intézmények infrastrukturális fejlesztéséhez.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló Nyíregyháza Megyei Jogú Város helyi Klímastratégiája, Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	- pályázati felhívások figyelése, - az infrastrukturális fejlesztéseket támogató, valamint a programok, szolgáltatások biztosítását segítő pályázatok írása, - pályázatok benyújtása - pályázatok megvalósítása - különböző programok, szolgáltatások fejlesztése - infrastrukturális feltételek javítása	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31..	R.: adatok gyűjtése, felmért szükségletek száma K.: programok, pályázati lehetőségek száma H.: nyertes pályázatok száma, korszerűsített intézmények	Anyagi, tárgyi, humán erőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől, a résztvevők motiváltságától.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.
Megvalósítás alatt álló pályázatok: TOP PLUSZ-1.3.1-21-SB1-2022-00001 - Nyíregyháza Megyei Jogú Város Fenntartható városfejlesztési stratégiájának támogatása												

TOURISM4SDG – A turisztikai szakpolitikai eszközök hatékonyságának javítása a fenntartható fejlődés érdekében												
6	"Óvodabővítés"	A város két területén kapacitásbővítésre van szükség, mivel a kötelező óvodáztatás miatt kevesebb a férőhelyek száma	Minden óvodáskorú gyermek számára lehetővé tenni a gondozásukhoz kényelmes körülményeket és megfelelő csoportlétszámban való foglalkozást	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló Nyíregyháza Megyei Jogú Város helyi Klímastratégiája, Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	-Feltérképezése a város területén lévő óvodák férőhely számainak kihasználtságára vonatkozóan - Megvalósítás	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R: létszámkapacitás felmérése H: bővítések megvalósítása	Tárgyi, anyagi és humán erőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.
Megvalósítás alatt álló pályázatok: TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00002 - Tündérkert Keleti Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése												
III. A nők esélyegyenlősége												
1	„Női „kézzel” is lehet hatékonyan dolgozni”	Magas a munkanélküliek aránya a nők között	A női munkanélküliek arányának 5 %-al való csökkentése.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	- női munkanélküliek feltérképezése - részükre képző, átképző programok szervezése - munkalehetőségek feltérképezése - közmunkaprogramok szervezése - elhelyezkedés ösztönzése - munkalehetőség	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R.: a női munkanélküliek részére szervezett képzési programok kialakítása, a foglalkoztatók aktiválása, közelítése a célnak megfelelően K.: a munkáltatók hány százalékát sikerült ösztönözni rész- és rugalmas	Tárgyi, anyagi és humánerőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől, a résztvevők motiváltságától.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.

				Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló, Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve		folyamatos biztosítása - a mikro- kis és középvállalkozások állami támogatásával ösztönözni a női munkanélküliek foglalkoztatását - munkáltatók ösztönzése a részmunkaidő, esetleg távmunka feltételeinek megteremtésére			munkaidő alkalmazására H.: a női munkanélküliek hány százalékának sikerül a munkaerő-piacon hosszú távon elhelyezkednie			
2	„Védjük a családok összetartóját, a nőt”	Magas a nőkkel szemben elkövetett bűncselekmények száma.	A nőkkel szemben elkövetett bűncselekmények számának csökkentése.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	- civil szervezetek bevonásával prevenciós programok szervezése - a nők önvédelmi képességét fejlesztő programok szervezése - a lakosság figyelem felkeltése a bűnözés, a családon belüli erőszak felismerésére, megelőzésére - a rendőrség fokozottabb figyelmének felkeltése a célcsoport védelmére - rendőrség által bűnmegelőzési programok szervezése polgárőrség szervezése	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R.: önvédelmi, prevenciós programok szervezésének száma K.: bűncselekmények áldozatainak segítését és védelmét szolgáló tevékenységek, programok száma H.: a nők ellen elkövetett bűnözési esetek aránya mennyivel csökken a kiinduló helyzethez képest	Tárgyi, anyagi és humánerőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől, a résztvevők motiváltságától.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.
3	„Diszkrét biztonság”	Nem elegendő a családok átmeneti	Nyíregyházán biztosított legyen a	Integrált Településfejlesztési	Magyar Nemzeti	- programok szervezése az	Nyíregyháza Megyei Jogú Város	2031. 12. 31.	R.: életvezetési, jogi, pszichológiai	Tárgyi, anyagi és humánerőforrások	A fenntarthatóság	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen

		otthona és anyaóvó férőhelyszáma.	krízishelyzetben lévő anyák, családok átmeneti elhelyezése, élethelyzetük átmeneti megoldása.	Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló Nyíregyháza Megyei Jogú Város helyi Klímastratégiája, Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve	Felzárkózási Stratégia 2030	átmeneti gondozásban részesülőknek, ezen belül életvezetési, jogi, pszichológiai tanácsadás nyújtása - civil és egyházi fenntartók ösztönzése a férőhelybővítésre - már meglévő átmeneti elhelyezést nyújtó otthonainak a férőhely bővítése - új otthonok, férőhelyek létrehozása, ezáltal a bekerüléshez szükséges várakozási idő lerövidítése	Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.		tanácsadás nyújtásának száma, programok megvalósításának száma K.: állami, pályázati források előteremtésének lehetőségei, mennyi a rendelkezésre álló forrás, mennyi civil, egyházi fenntartót sikerül bevonni a cél érdekében H.: új férőhelyek száma, családok átmeneti otthonainak száma	biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	g függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől, a résztvevők motiváltságától.	az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.
4	„Problémakezelés a pontos adatok tükrében hatékonyabb”	Nincs pontos adat a nők képzési programokban való részvételéről, az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségeiről	Pontos adatok álljanak rendelkezésre a nők képzési programokban való részvételéről, az alacsony iskolai végzettségű nők foglalkoztatásáról.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016.,	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	- jogszabályi vagy egyéb eszközökkel a partnerek ösztönzése az adatok gyűjtésére, dokumentálására - az adatok pontos, nemek szerinti bontásban történő dokumentálása megkezdődik havi bontásban pontos adatok mutathatók ki a problémára vonatkozóan, ezáltal a szükséges intézkedések pontosabban beazonosíthatóak	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R.: jogszabályok, ösztönző programok létrehozása a partnerek adatgyűjtése céljából K.: az adatok gyűjtése, dokumentálása megkezdődik H.: pontos adatok állnak rendelkezésre, ezáltal azokból következtetések és beavatkozási lehetőségek meghatározhatóak	Tárgyi, anyagi és humánerőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől, a résztvevők motiváltságától.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.

				Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló, Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve								
Megvalósítás alatt álló pályázatok: TOP PLUSZ-1.3.1-21-SB1-2022-00001 - Nyíregyháza Megyei Jogú Város Fenntartható városfejlesztési stratégiájának támogatása												
5	„Családbarát munkahelyek létrehozása”	A piaci szektorban a vállalkozások gazdasági érdekeltsége ellen hat a családbarát szolgáltatások – a rugalmas munkaidő, 4-6 órás foglalkoztatások, stb.- bevezetése. Kevés a családbarát munkahelyek száma.	A nők számára legyen lehetőség rugalmas munkaidőben, családbarát munkahelyen dolgozni. A civil szervezetek, egyházak, alapítványok, vállalkozások közreműködésével családbarát munkahelyek létrehozása. Közintézményekben a családbarát munkahelyek lehetőségeinek feltárása.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló Nyíregyháza Megyei Jogú Város helyi Klímastratégiája, Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	- a munkáltatók figyelmének felkeltése a probléma fontosságára - munkáltatók ösztönzése a rugalmas munkaidő, 4-6 órás foglalkoztatások, távmunka lehetőségeinek feltérképezésére, bevezetési lehetőségeinek megvizsgálására - állami támogatások, pályázatok feltérképezése rugalmas munkaidő, 4-6 órás foglalkoztatások, távmunka bevezetése a foglalkoztatóknál	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R.: azon foglalkoztatók (civil szervezetek, egyházak, közintézmények) számának meghatározása, ahol a családbarát foglalkoztatás megvalósítható K.: a célt szolgáló állami támogatások, pályázati források számának feltérképezése H.: létrehozott családbarát munkahelyek száma, rugalmas munkaidő bevezetésének száma	Tárgyi, anyagi és humánerőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől, a résztvevők motiváltságától.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	„Idősen is dolgozni akarok!”	Alacsony az időskorúak foglalkoztatottsága.	-A 45 év felettiek foglalkoztatási arányának növelésével, a szeniorfoglalkoztatás fejlesztésével, a	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	Felzárkóztató és át-továbbképző programok feltérképezése - Felzárkóztató ás át-	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsme	2031. 12. 31.	R.:programok megszervezése, elindítása K.: az idősek hány százalékát sikerült	Tárgyi, anyagi és humánerőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő;	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.

			munkaerőpiacról való korai kikerülés megelőzésével a munka világába visszacsatolni a nyugdíjkorhatárt még el nem érő, munkaképes idősödő embereket	Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló, Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve		továbbképző programok megszervezése - Hiányszakmákban képzések szervezése - Integrálás a munka világába - Elhelyezkedés ösztönzése - Elhelyezkedési lehetőségek, munkahelyek biztosítása	nt Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.		bevonni a képzésbe, H.: az idősek hány százalékának sikerült befejezni a képzést, illetve hány százalékuknak sikerült visszakerülni a munka világába	részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	és humán feltételektől.	
2	„Mi is az az internet?”	Az infokommunikációs technológia és az ilyen eszközök használatának még nem teljes mértékben terjedt el az idős, idősödő emberek körében, ez azonban sokat segít az időskorúak informálásában, szolgáltatásokhoz való hozzáférésének segítésében.	A számítógépes infrastruktúrához és az általa kínált szolgáltatásokhoz való hozzáférés növelése.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	- Informatikai alapismereteket nyújtó programok feltérképezése - Informatikai alapismereteket nyújtó programok megszervezése - Informatikai alapismereteket nyújtó programokban való részvétel elősegítése	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R.: programok megszervezése, elindítása K.: az idősek hány százalékát sikerült bevonni a képzésbe, H.: az idősek hány százalékának sikerült befejezni a képzést, illetve hány százalékuknak sikerült elsajátítani az ismereteket.	Tárgyi, anyagi és humánerőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.

				Nyíregyháza Megyei Jogú Város helyi Klímastratégiája, Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve								
3	„Idősek önkéntesen”	Az idősödő generáció tudását nem kellő elismerése.	Az idősödő, valamint az idős emberek bevonása az önkéntes munka világába, mellyel az idősödő generáció tudásának elismerése és hasznosítása is megvalósul.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló, Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	- Önkéntes munkalehetőségek, valamint az idős emberek szaktudását igénylő programok programok feltérképezése - Önkéntes munkalehetőségek, valamint az idős emberek szaktudását igénylő programok programok megszervezése - Önkéntes munkalehetőségek, valamint az idős emberek szaktudását igénylő programok programokban való részvétel elősegítése	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R.: Önkéntes munkalehetőségek, valamint az idős emberek szaktudását igénylő programok megszervezése, elindítása K.: az idősek hány százalékát sikerült bevonni a munkába, programba, H.: az idősek hány százalékának sikerült önkéntes munkát végezni, milyen mértékben volt hasznosítható az idősek szakmai tapasztalata,tudása.	Tárgyi, anyagi és humánerőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.
4	„Nem lehet elég korán kezdeni.”	Az idősek ösztönzése az egészségtudatos magatartásra, a sport és a mozgás jó hatásainak megtapasztalása által, ne „féljenek” mozogni.	Prevenció és egészségmegőrzés.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	- Szűrő-sport programok feltérképezése - Szűrő-sport programok megszervezése - Szűrő-sport programokban való részvétel elősegítése	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R.: programok megszervezése, elindítása K.: az idősek hány százalékát sikerült bevonni a programokba, H.: az idősek hány százalékán végezték el a szűrésket, illetve mindennapi életükben szerepet	Tárgyi, anyagi és humánerőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.

				Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló, Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve					játszik-e a rendszeres sport.			
Megvalósítás alatt álló pályázatok: Projektazonosító: 22033 - NetWork4Work - A munkanélküliség és munkaerőhiány elleni küzdelem köz- és magánszféra közötti partnerségekkel (Confronting employment and labour market challenges by public-private partnerships).												
5	„Nem csak a húszéveseké a világ”	A generációk közötti együttműködés “ingatag”.	Tudatosítás, generációk közötti szolidaritás erősítése különböző programokkal	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló, Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	Közös programok feltérképezése - Közös programok megszervezése - Közös programokban való részvétel elősegítése	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R.: programok megszervezése, elindítása K.: milyen széles kört sikerült bevonni a programokba, H.: a programok lezárását követően hány esetben maradt meg hosszabb távon az egymásra figyelés, erősödtek-e a generációk közötti kapcsolatok.	Tárgyi, anyagi és humánerőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.
Bírálat alatt álló pályázatok: Projektazonosító: 101345188 - GOV-AGE - governance for active generations and equity - CERV												

6	„Biztonságos és élhető nyugdíjas évek”	Nem biztonságos környezet és nem megfelelő életminőség.	Kötelező nyugdíjbiztosítás mellett ösztönözni kell az önkéntes kiegészítő rendszerekben való részvételt, erősíteni kell az öngondoskodás szemléletét, a közbiztonság javítása.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló Nyíregyháza Megyei Jogú Város helyi Klímastratégiája, Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	- Programok feltérképezése - Programok megszervezése - Programokban való részvétel elősegítése	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R.: programok megszervezése, elindítása K.: milyen széles kört sikerült bevonni a programokba, H.: a programok lezárását követően hány esetben tudasult az öngondoskodás fontossága, javult-e a közbiztonsághoz való hozzáférés.	Tárgyi, anyagi és humánerőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.
Bírálat alatt álló pályázatok: Projektazonosító: 101345188 - GOV-AGE - governance for active generations and equity - CERV												
7	„Szolgáltatások hálójában”	A szolgáltatásokhoz és az ellátásokhoz való hozzáférés területi egyenlőtlenségeinek csökkentése.	Az idős emberek esélyegyenlőségének biztosítása a szolgáltatások, és ellátások eléréséhez.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció,	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	- Az ellátás nélküli idősek felkutatása - Az idősek igényeinek a felmérése, a szolgáltatások továbbfejlesztése céljából - Lecsökkenteni azon idősek számát, akikhez nem jutottak el a szolgáltatások, vagy nem veszik	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R.: Az idős korosztály széles körű tájékoztatása az igénybe vehető szolgáltatásokról, ellátásokról, K.: Ellátott idősek számának növekedése, H.: Mennyivel nőtt az ellátottak száma.	Tárgyi, anyagi és humánerőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.

				Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló Nyíregyháza Megyei Jogú Város helyi Klímastratégiája, Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve		igénybe az ellátásokat						
V. A ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élők esélyegyenlősége												
1	„Számok, adatok bűvöletében”	Nem állnak pontos adatok rendelkezésre a ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élők számára vonatkozóan. Nem készülnek elemzések, értékelések.	Adatok gyűjtése, nyilvántartások vezetése a társadalmi egyenlőtlenségeket érintő, azt befolyásoló foglalkoztatási, egészségügyi és szociális területeken.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló, Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	- Az ellátás nélküli fogyatékosok felkutatása - A fogyatékosok és hozzátartozóik igényeinek a felmérése, a szolgáltatások továbbfejlesztése céljából - Csökkenteni a fogyatékosok számát, akikhez nem jutottak el a szolgáltatások, vagy nem veszik igénybe az ellátásokat. Tájékozódás, ismeretszerzés a célcsoport és azokkal foglalkozó személyek számára különböző fórumok, rendezvények, érdekképviseleti szervezetek összefogásával.	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R.: Az fogyatékosok tájékoztatása az igénybe vehető szolgáltatásokról, ellátásokról, K.: A fogyatékos ellátottak számának növekedése, H.: Minimálisra csökken az ellátás nélküliek száma.	Tárgyi, anyagi és humán erőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől, a résztvevők motiváltságától.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.

2	„Lakható lakások!”	A jelenlegi intézmény hálózat nem szolgálja az integrációt, inkluziót. Kevés a lakóotthoni ellátás, nincs támogatott lakhatás. A fogyatékosok lakásának akadálymentesítése nem teljeskörűen megoldott.	A fogyatékosok lakásainak akadálymentes kialakítása.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló Nyíregyháza Megyei Jogú Város helyi Klímastratégiája, Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	- a lakások állapotának feltérképezése - lehetséges források felkutatása (civil, önkormányzati, pályázatok) - vállalkozások bevonása - tervek, költségvetés készítése - kivitelezési munkálatok elkezdése lakások átalakítása	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31..	R.: meghatározni az átalakításra váró lakások száma K.: hány lakásban sikerül az átalakítási munkákat elkezdeni H.: átalakított lakások száma	Tárgyi, anyagi és humán erőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől, a résztvevők motiváltságától.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.
Megvalósítás alatt álló pályázatok: TOP_Plusz-1.3.2-23-Ny1-2025-00022 - Szociális városrehabilitáció Nyíregyházán **TOP_Plusz-3.2.1-23-Ny1-2025-00006 - Szociális városrehabilitáció folytatása**												
3	„A munkában ne legyen hátrány a „hátrány.”	Fogyatékos személyek foglakoztatása nem megoldott. Alacsony a foglalkoztatottak aránya.	Fogyatékos személyek, minél nagyabb arányszámban történő foglakoztatása.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció,	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	- fogyatékos személyek feltérképezése - munkalehetőségek feltérképezése - elhelyezkedés ösztönzése - munkalehetőség folyamatos biztosítása - a mikro- kis és középvállalkozások állami támogatásával ösztönözni a	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R.: a fogyatékos személyeket foglalkoztató szervezetek, vállalkozások aktiválása K.: a fogyatékos személyek hány százalékának sikerült elhelyezkednie H.: a fogyatékos személyek hány százalékának sikerül a hosszú	Tárgyi, anyagi és humán erőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől, a résztvevők motiváltságától.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.

				Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló, Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve		fogyatékosok foglalkoztatását, tanult szakmák befejezésének a támogatása, gyakorlati helyek biztosítása a képzések elsajátítását követően.			távon foglakozást biztosítani			
Megvalósítás alatt álló pályázatok: Projektazonosító: 22033 - NetWork4Work - A munkanélküliség és munkaerőhiány elleni küzdelem köz- és magánszféra közötti partnerségekkel (Confronting employment and labour market challenges by public-private partnerships). DRP0200338 - CITYWALK 2.0 – Együtt az energiahatékony városi mobilitásért: A városi közlekedés széndioxid kibocsátásának csökkentése az aktív mobilitási formák szerepének növelése által												
4	„A kultúra és a mozgás szabadsága.”	Inaktív a fogyatékos személyek kulturális, társadalmi, sport élete.	Kulturális, társadalmi és sport programok szervezése fogyatékos személyek részvételével.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló, Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	- igények felmérése - a fogyatékos személyek fogyatékossági típusához igazodó programok, társadalmi események szervezése - a programokon való részvétel ösztönzése, (a tájékoztatók élőszóval történő közlése és jelnyelvi akadálymentesítés vagy feliratozás)	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R.: a fogyatékos személyek hány százalékát lehet bevonni a programokba K.: hány szervezetet, szolgáltatót, partnert, lehet bevonni, ösztönözni a programok szervezésébe, lebonyolításában H.: megvalósult programok száma, résztvevők száma	Tárgyi, anyagi és humán erőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől, a résztvevők motiváltságától.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.
Megvalósítás alatt álló pályázatok: TOP_PLUSZ-6.2.1-23-NY1-2023-00001 - Jósa András Múzeum fejlesztése TOP_PLUSZ-6.2.1-23-NY1-2025-00002 - Jósa András Múzeum fejlesztése II. ütem TOP_PLUSZ-6.2.1-23-NY1-2025-00005 - A Sóstói erdő területének ökoturisztikai fejlesztése NATURA 2000 területen ROHU00636 - CulturRO-HUb- Strengthening intercultural relations through the development of cultural institutions in Satu Mare County and Szabolcs-Szatmár-Bereg County (Interkulturális kapcsolatok erősítése kulturális intézmények fejlesztése révén Szatmár megyében és Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében)												

TOURISM4SDG – A turisztikai szakpolitikai eszközök hatékonyságának javítása a fenntartható fejlődés érdekében

Lezárás alatt álló pályázatok:
GF/JSZF/467/10/2019 - A NYÍREGYHÁZI KÁLLAY-KÚRIA FEJLESZTÉSÉNEK 2. ÜTEME (MODERN VÁROSOK PROGRAM)
HUNG-2020/6440 - Nyíregyházi Települési Értéktár tevékenységének támogatása
HUNG-2021/7310 - Nyíregyházi Települési Értéktár Kiadványának megjelentetése
HUNG-2022/8795 - Nyíregyházi Települési Értéktár népszerűsítése
EMT-TE-B-C-22-0049 - A Kulturális és Innovációs Minisztérium által kiírt előadó művészeti szervezetek 2022. évi tematikus egyedi többlettámogatása, Tér-zene
Nyíregyházi Atlétikai Centrum megvalósítása (MODERN VÁROSOK PROGRAM)

Bírálat alatt álló pályázatok:
HUSKROUA/25/RI/2.2/077 - Creating Integrated Tourism Ecosystems in Nyíregyháza, Baia Mare, Prešov & Uzhhorod

5	„Mindenki egyenlő”	Diszkrimináció a társadalom részéről.	A ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élők társadalmi elfogadottsága emelkedik.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló, Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	- társadalom figyelmének felkeltése a ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élő személyek problémáira - a ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élő személyek fogyatékossági típusához igazodó programok, társadalmi események szervezése - a programokon való részvétel ösztönzése, képzések, érzékenyítő tréningek, edukációs programok megvalósítása köznevelési-közoktatási intézményekben, közigazgatásban, egészségügyben és a szociális szférában;gyógypedagógiai végzettséggel rendelkező utazótanárok,	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R.: a társadalom és a ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élő személyek hány százalékát lehet bevonni a programokba K.: hány szervezetet, szolgáltatót, partnert, lehet bevonni, ösztönözni a programok szervezésébe, lebonyolításában H.: megvalósult programok száma, résztvevők száma, társadalmi elfogadottság növekedése	Tárgyi, anyagi és humán erőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől, a résztvevők motiváltságától.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.

						gyógypedagógiai asszisztensek alkalmazása. Az egyenlőség biztosítása a közigazgatásban az ügyfélfogadás keretében: sorszámosztó „beszélő” vagy fülhallgatós kimenettel ellátott, siketek és nagyothallók esetén jelnyelvi felirattal, mozgáskorlátozottak részére fogantyúk, kapaszkodók kiépítése, ügyfélfogadásra vonatkozó információk Braille írással ellátása, az ügyféltérbe történő bejutásnál ne csak rámpa legyen biztosított, hanem a forgóajtó mellett sima ajtó is a kerekesszékkel közlekedőknek,, honlapon az ügyféltájékoztató videók feliratozása és jelnyelvi akadálymentesítése, élőszóval történő közlésének megvalósítása, ügyintézésben SINOSZ Kontakt video jelnyelvi- és író tolmácsszolgáltatás, vakok- és gyengénlátóknál						

						külön program telepítése az ügyintéző számítógépére a hatékony kommunikáció elősegítése céljából). Olyan mobilapplikáció létrehozása és folyamatos fejlesztése, frissítése, amely a ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élő emberek tájékozódását is elősegítik, életminőségét javítják: (hulladékszállítás menetrendje, orvos rendelési ideje, körzete, különböző menetrendek, közügyek intézése során sorszámkérés, ügyfélfogadás ideje, helye, közterület-foglalás jelentése, közelgő programok egyéb városi hírekről értesülés).						
Megvalósítás alatt álló pályázatok: TOP_Plusz-1.3.2-23-Ny1-2025-00022 - Szociális városrehabilitáció Nyíregyházán TOP_Plusz-3.2.1-23-Ny1-2025-00006 - Szociális városrehabilitáció folytatása TOP_PLUSZ-3.2.1-23-NY1-2025-00003 - Helyi humán fejlesztések Nyíregyházán I. ütem TOP_PLUSZ-3.2.1-23-NY1-2025-00002 - Helyi humán fejlesztések Nyíregyházán II. ütem TOP_PLUSZ-3.2.1-23-NY1-2025-00001 - Helyi humán fejlesztések Nyíregyházán III. ütem TOP_Plusz-3.2.1-23-NY1-2025-00005 - Egészségügyi szűrések, prevenciós programok Nyíregyházán TOP_PLUSZ-3.2.1-23-NY1-2025-00004 - Ifjúsági programok-fiatalok megtartása Nyíregyházán TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00001 - Gyermekek Háza Déli Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00002 - Tündérkert Keleti Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00003 - Köznevelési intézmények fejlesztése												

TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00004 - Eszterlánc Északi Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése
TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00005 - Búzaszem Nyugati Óvoda és tagintézményeinek fejlesztése
TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2023-00006 - Bölcsődék fejlesztése Nyíregyházán (9 db)
TOP_PLUSZ-3.4.1-23-NY1-2025-00007 - Nyíregyházi Szociális Gondozási és Egészségügyi Alapellátási Központ Intézményeinek fejlesztése
Projektazonosító: 22033 - NetWork4Work - A munkanélküliség és munkaerőhiány elleni küzdelem köz- és magánszféra közötti partnerségekkel (Confronting employment and labour market challenges by public-private partnerships).
Interreg Central Europe Program, " CO-MOVE"
NextGen – DUT: FENNTARTHATÓ ÉS BEFOGADÓ VÁROSI MOBILITÁS A FIATALOK SZÁMÁRA Projektazonosító: F-DUT-2024-0148

6	„Nemzetközi összefogás"	A ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élő személyekkel foglalkozó hazai és a nemzetközi szervezetek közötti együttműködések száma kevés.	Együttműködések kialakítása és számának növelése a ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élő személyekkel foglalkozó hazai és a nemzetközi szervezetek között	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Intergrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló, Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	- figyelem felkeltés, - szervezetek feltérképezése - pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése, pályázatok benyújtása - elektronikus rendszer, interaktív honlap kialakítása (a tájékoztatók élőszóval történő közlése és jelnyelvi akadálymentesítés vagy feliratozás) - a ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élő személyekkel foglalkozó hazai és nemzetközi szervezetek bevonásával programok szervezése - tapasztalatok átadását elősegítő workshopok szervezése, lebonyolítása, városi és egyéb kulturális rendezvényeken jelnyelvi tolmács biztosítása.	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R.: hány hazai és nemzetközi szervezetet lehet bevonni a programokba K.: pályázatok, szervezett programok száma, elektronikus rendszer, interaktív honlapon regisztrált szervezetek száma H.: megvalósult programok száma, résztvevők, részt vevő szervezetek száma	Tárgyi, anyagi és humán erőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől, a résztvevők motiváltságától.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.

Megvalósítás alatt álló pályázatok:
Projektazonosító: 22033 - NetWork4Work - A munkanélküliség és munkaerőhiány elleni küzdelem köz- és magánszféra közötti partnerségekkel (Confronting employment and labour market challenges by public-private partnerships).
ROHU00636 - CulturRO-HUb- Strengthening intercultural relations through the development of cultural institutions in Satu Mare County and Szabolcs-Szatmár-Bereg County (Interkulturális kapcsolatok erősítése kulturális intézmények fejlesztése révén Szatmár megyében és Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében)
INTERREG EUROPE_ (SCORE) A közösségi sportok hatékonyságának erősítése az egészségügyi ellenálló képesség érdekében a regionális politikák keretében

Interreg Central Europe Program, " CO-MOVE”
EUI03-066 - EUI Innovative actions – FAVORIT+ ÚJRATERVEZÉSI MODELL VÁROSI TÖMBÖKRE ENERGIAHATÉKONY ÉS FEnntartHATÓ KÖZÖSSÉGEK ÉRDEKÉBEN

Lezárás alatt álló pályázatok:
CE0100161 - Interreg Central Europe- PopUpUrbanSpaces
20226 - Urbact IV - C4TALENT - Creating a better environment for startups and businesses to attract and retain talent

Bírálat alatt álló pályázatok:
HUSKROUA/25/RI/2.2/077 - Creating Integrated Tourism Ecosystems in Nyíregyháza, Baia Mare, Prešov & Uzhhorod
Projektazonosító: 101345188 - GOV-AGE - governance for active generations and equity - CERV

7	"Közösségi közlekedéshez való egyenlő esélyű hozzáférés és használat."	A városban élő és városunkba látogató ~~fogyatékkal~~ fogyatékossággal élő emberek, idősek, gyermekes családok közösségi közlekedésének igénybe vétele többször előre nem látható akadályokba ütközik (fel- és leszállás nehézsége, útirány, az útvonalon közlekedő gépjármű adott szakaszra való érkezésének beazonosíthatatlansága).	Az akadálymentesség mindenféle értelemben az esélyegyenlőség szempontjait figyelembe véve meg kell valósuljon a közösségi közlekedés területén is, ezért előtérbe kell helyezni az infokommunikációs és fizikális úton megvalósuló akadálymentesítést.	Integrált Településfejlesztési Stratégia, Településfejlesztési Koncepció, Gazdasági Program, , Integrált Városfejlesztési Stratégia, Integrált Területi Program, Nyíregyháza Városi Közlekedésfejlesztési Terve, Közbiztonsági Koncepció, Idősügyi Program, Ifjúsági Koncepció, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Szolgáltatástervezési Koncepciója 2016., Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv 2012. Gyermekvédelmi beszámoló Nyíregyháza Megyei Jogú Város helyi Klímastratégiája, Nyíregyháza 2020-2030 Stratégiai Terve	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia 2030	- a célcsoportok helyzetének feltérképezése, - a fogyatékosság típusához igazodó segítségnyújtás a társadalom és a közösségi közlekedést irányító, működtető hatóság(ok) részéről (például: kerekesszék elhelyezésére szolgáló terület kialakítása, Braille-írással ellátott leszállásjelző, rámpa használatának elősegítése, járdaszegély taktilis kővel való ellátása, autóbusz, illetve a vasúti pályaudvar aluljáró lépcsőjének eltérő csíkozása, autóbusz-megállóhelyeken futár-távirányító kialakítása, intézmények bejáratánál, intézményekben kontrasztos csík a lépcsőknél, egyéb	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Pályázatok és Projektmenedzsment Referatúra vezetője/adott belső szervezeti egység(ek) vezetője.	2031. 12. 31.	R: új gépjárművek beszerzése, közösségi közlekedés gépjármű-állományának modernizálása, CNG autóbuszok beszerzése; K: a célcsoportokhoz kapcsolódó elvárt intézkedések beépítése a közösségi közlekedés területére; H: a beruházások megvalósítása, a célcsoportok további igényeinek felmérése és azok beépítése a közösségi közlekedésbe.	Tárgyi, anyagi, valamint humán-erőforrások biztosítása, pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.	A fenntarthatóság függ az anyagi, tárgyi és humán feltételektől.	Pályázatoktól/projektektől függően eltérő; részletesen az útmutató/támogatási szerződés tartalmazza.

						fogyatékosság-specifikus jelzések megléte, falak menti gyalogos sáv szabaddá tétele, hatodik generációs e-rollerek igénybevétele, használata, zebránál hosszabb idő az átjutásra, középületekben több kapaszkodó kiépítése).						

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórum keretében tematikus munkacsoportokat hozott létre és működtet.

Ezen munkacsoportok évente a Közgyűlésnek beszámolnak tevékenységükről.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet.
HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:
- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

munkapéldány

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítottunk ki az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról a Közgyűlés számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.
A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.
A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.
A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

<u>Tagok</u>

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,

- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak
- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.
Ennek megfelelően az Ebktv. által előírt kétévenkénti kötelező felülvizsgálat során nemcsak számszaki indikátorokat nézünk (pl. „hány rendezvény valósult meg”), hanem a hatást is (pl. „javult-e az érintettek életminősége?”). A Helyi Esélyegyenlőségi Fórum egy olyan monitoringcsoport, ahol a civil szervezetek, egyházak és intézményvezetők közvetlen visszajelzést adnak a terepen tapasztalt változásokról.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Az elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Programot és annak kétéves monitoring jelentéseit a Nyíregyháza Városháza hivatalos portálján digitálisan, akadálymentes formátumban is közzétesszük.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
    - Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
    - Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
    - Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
    - Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.
Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.
Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése (képviselő-testülete) a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és …… számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Dátum 2026. szeptember 24.

Aláírás